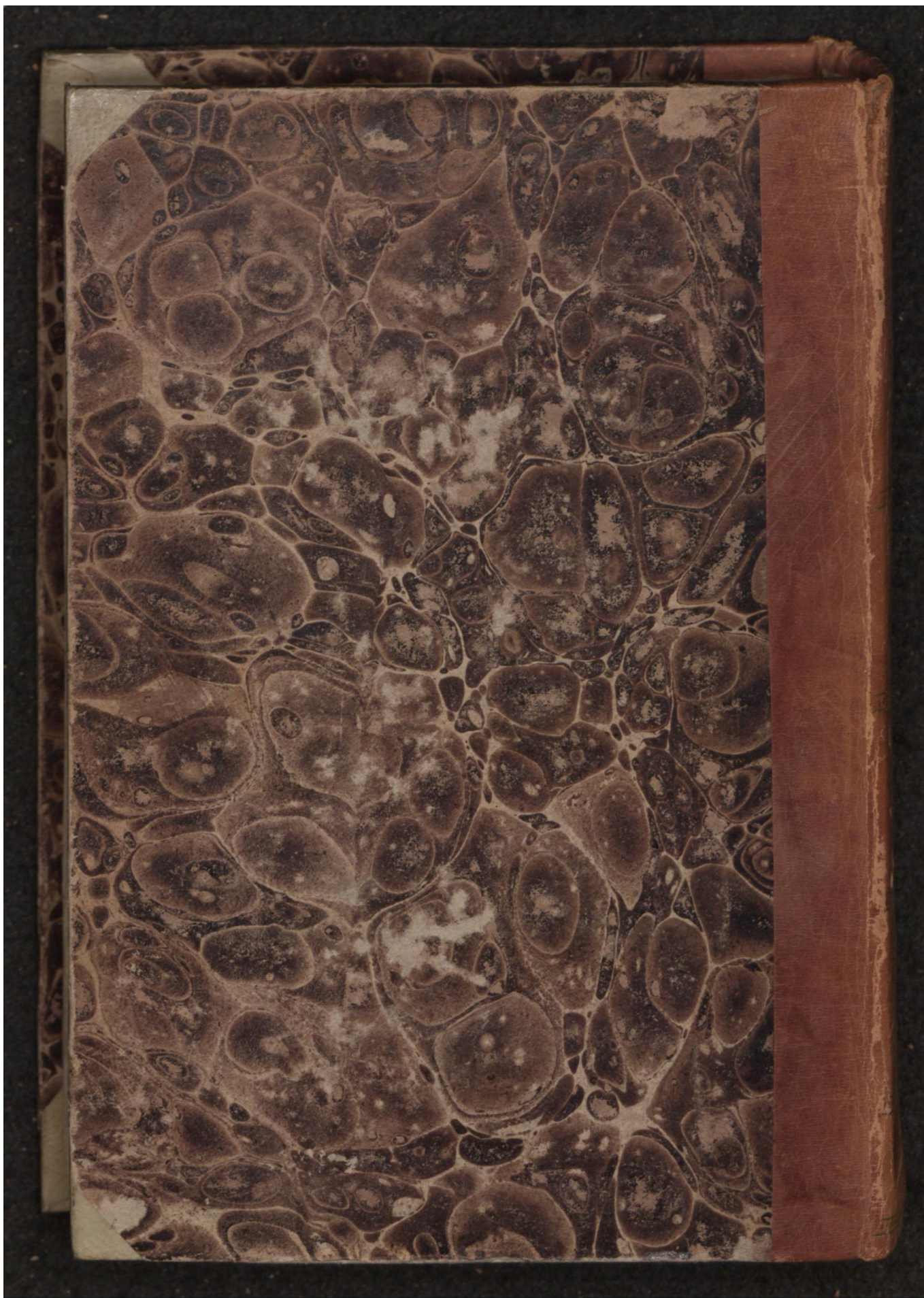


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.  
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di  
Firenze.  
Magl. K.7.62









Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.  
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di  
Firenze.  
Magl. K.7.62





Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.  
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di  
Firenze.  
Magl. K.7.62

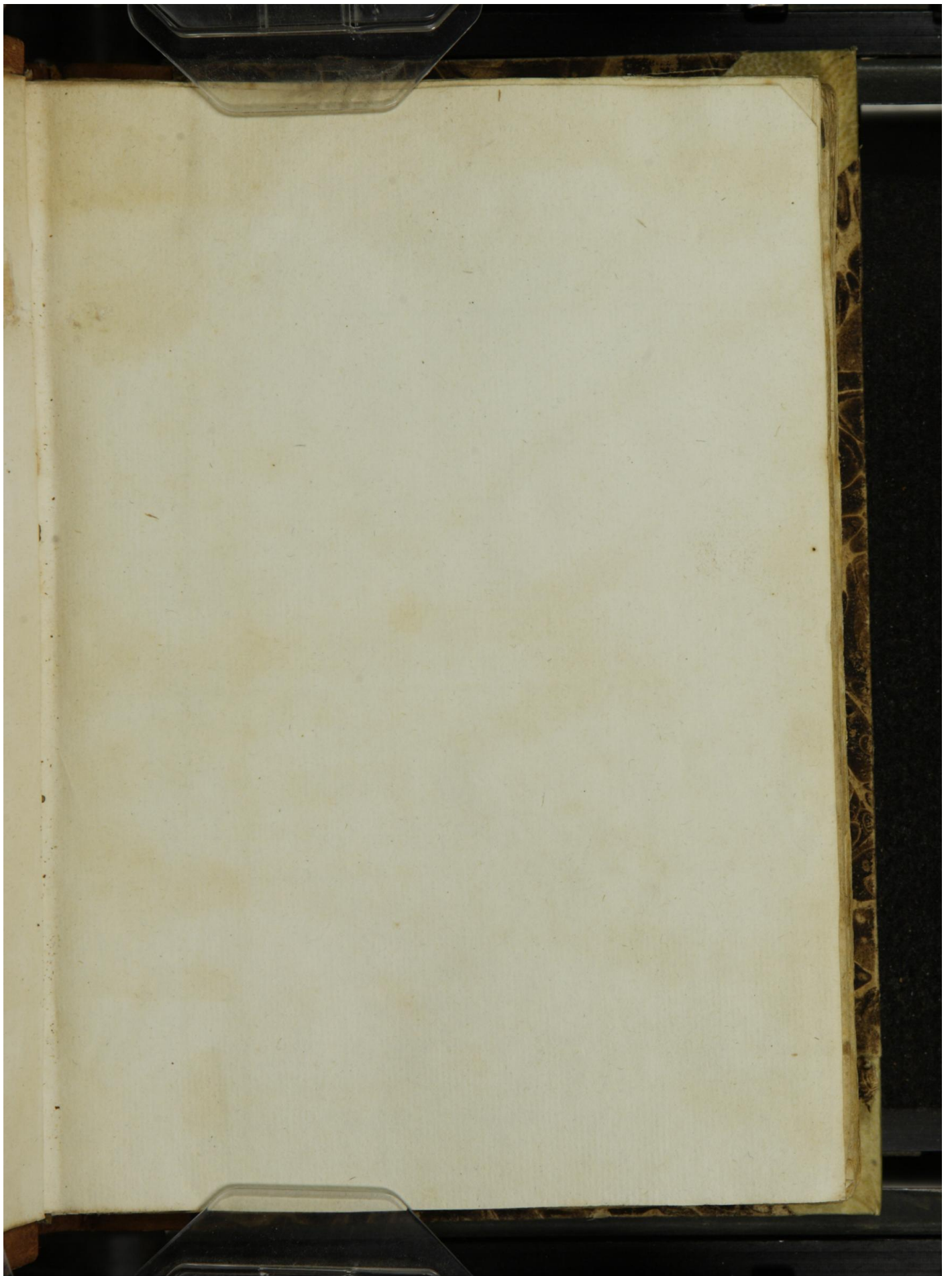




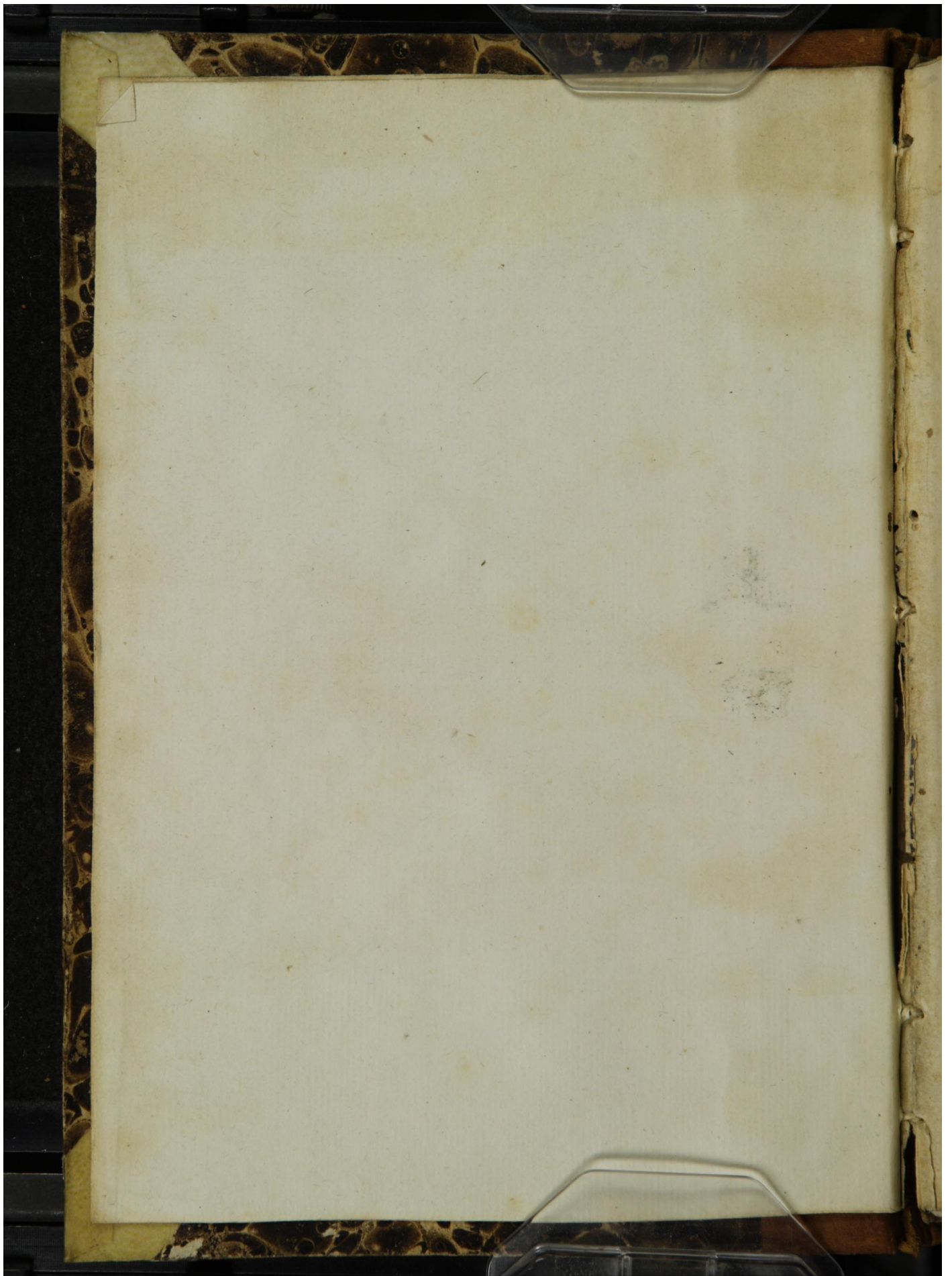
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.  
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di  
Firenze.  
Magl. K.7.62



K.7. 62.











## ABSINTHEVM *Herbo medico*

**A**bsintheū ē calidū ī priō gradu & siccū ī scdo & hēt  
pōticū & amarissimū saporē. & debet colligi ī fine ueris  
& ī umbra exiccari & p̄ anū suat & ē multū efficacīe. Ab  
sintheū hēt oppositas pprietates. s. laxatiuā. Laxat. n. ex  
caliditate & amaritudine. & hēt pprietatē cōstrictiuā q̄a  
cōstringit ex grossicie substātie. & sic absin : cōtraria opat̄  
iō non debet exhiberi nisi materia existēte digesta sic sua  
caliditate dissoluīt. & pōticitate sua cōstringēdo euacuat  
Absintheū enī fortiter apit opilatiōes epatis & splenis.  
pp̄terea curat morbos ex opilatiōe pueniēs ut sūt yctē



.l. o. s. de succo absin. mae bi  
 bite p dec dies cōtinuādo ualde curat illas egretudines  
 sed apparet talis pot<sup>9</sup> abbominabilis iō ualeat sibi misce  
 ri zucrū sufficiēs p dulcoratiōe. Vel buliāt absin. i sero  
 caprino miscēdo pagz zucri. uel fiat syrop<sup>9</sup> ex eo isto mō  
 dispēsādo Recipe extremitatū absin. m. s. florū cētauræ  
 florū uiolæ florū boraginis florū tamaristi añ. 3. ii. radic.  
 reupontici liquiricie añ. 3. i. uuaꝝ passularū. o. s. oīa cōfū  
 dāt & bulient i aq̄ ad cōsumationē tertiæ partis. postea  
 cola colatū dulcoret cū sufficiēti zucro & fiat sirop<sup>9</sup> de  
 quo sumat tepide mae & fero p q̄libet uice i quātitate  
 medii cippi. pri<sup>9</sup> sumat pillule de reubarbaro. & cōfor  
 tatiuū diarodū ab atis postremo. tē absin. ualēt i alopi  
 cia. s. i casu capilloꝝ & i tinea. R. de absin. & de spica cel  
 tica de quolibet quātū placet & buliāt cū uino & i de fi  
 at ablutio capiter. Valet ēt succ<sup>9</sup> absin. cū melle uel fari  
 na ordeī mixt<sup>9</sup> ad liuorē uel ad uestigia circa oculos uel  
 alioꝝ locoꝝ ex p̄cussione uel cōtusiōe ueniētia. Valet succ<sup>9</sup>  
 absin. cū pulu<sup>9</sup> saccoꝝ mixtū cū pagz melle cōtra uer  
 mes. Itē s<sup>9</sup> an. oculo i posīt<sup>9</sup> ualeat cōtra rubedinē ei<sup>9</sup>  
 & panuu. tē uapor decoctiōis absin. ex uino & aq̄ auri i  
 missus ualeat cōtra sorditatē & tinitū ei<sup>9</sup>. Et succ<sup>9</sup> absin.  
 cū oleo nucleoz p̄siccoꝝ auri i missus i terficit uermes.  
 Itē uinū decoctiōis absin. cū cortice citri ualeat i fetor oris  
 p̄uēiēte ex materia putrida i stōacho peccāte. Valet suc  
 c<sup>9</sup> absin. cū melle mixt<sup>9</sup> cōtra ebrietatē. Valet ēt absin. cū ar  
 thi. & oleo cōi coctū fiat i de pessariū mēstruū p̄uocādo





### ABROTANVM

**A**brotanū calidū ē ī priō & siccū ī scdo Auicēna ualet ī alopecia & tinea ut supra dictū ē. Absinti. Abrotani ualet ad accelerādū barbā & ei⁹ ortū isto. Recipe succū abrotani cū oleo anetino uel oleo de squināro miscēdo de quo lineat⁹ barba uel ali⁹ loc⁹ depilatus. Itē decoctio abrotani. & ysopi cū liqricia buliēda ī aq̃ cū zucro penidii dulcorādo multū ualet ad discrasima pectoris ex causa frigida ab ītra sumendo. Sed ab extra liniatur minera pectoris cum Butiro mensis May. uel cum unguento dialteæ pro maiori molificatione humorū pec-

a ii



ore postea fumantur pillule de agarico  
per materierū peccatiū per ductuum comu-  
niū. deinde suma diapenidiū uel diayris salomnnis. pro  
cōfottariuo. Itē abrotanū ualet cōtra uermes & lumbrico-  
cos & alcarides. Recipe abrotanū cōtriti & pulueres ludi-  
norū añ. ʒ. ʒ. misce cū felle alicui<sup>9</sup> animalis & oleo de ab-  
sin. & fiat linimētū snpra itestina. Idē ualet succus abro-  
tani & absin. cū lactæ bibēdo. Itē succus abrotani mixtus  
cū mirra in modum pessary applicatus educit mēstrua  
secūdinam & foetum mortuum eicit & clausam uuluā  
aperit & fleumatica apostemata ibidē nascentia sanat.  
Vel suffumigium. Recipe abrotanum saffine arthimesie  
añ. m. ii. plegii origani tenaceti añ. m. i. asarebace apii.  
añ. m. ʒ. confundanrur omnia & fiat suffumigium & po-  
tenter prouocat menstrua. Item resoluitura postemata  
fleumatica & dure resolutionis si misceatur succus abro-  
tani cum farina ordeī uel melle & supponatur. Idem re-  
mouet concussiones laterum. Item abro. fugat ueneno-  
sa animalia si ponitur in angulis domus. Vel cum aqua  
decoctiōis eius in cubile aspergatur uel fiat fi-  
mus in dor. de abro. Item abro. coctum in uino & bi-  
bitum ualet contra uenenum. Et abro. cōtufum cum sa-  
le & oleo communi & pulsus manum & pedum ī de un-  
gantur. febriētis autem perorismi aufert rigorem. Item  
abro. coctum cum apio in uino & parum dulcoratum  
cum zucero stranguriam soluit & lapidem frangit. Et  
quando caput inungitur cum abro. contuso cum oleo.  
ualet uertigini & scotomie.





## ALTEA

*Altea* &—

Altea calida & sicca cū æqlitate. notatio & proprietas ipsi<sup>9</sup> ē lenificare & maturare & m<sup>9</sup>llificare & resoluere & abstergere. Semē & radix sunt maioris efficacie. notanter radix uiridis. Decoctionis radice alteæ & semis ei<sup>9</sup> cū abrotāo & uino potata ualet strāgurie & lampadi & supfluitatib<sup>9</sup> crudis & sciaticæ & ulcerib<sup>9</sup> neruorū. Et qñ radix alteæ decoquitur ī aceto cū piretro & paræ mastice & fiat inde ablutio oris tepide sumēdo ualet & cōtra dolorē

a iii



dētiū. tē semē alteæ coctū cū alleo & aceto & idē  
liniat morphea ī sole eradicat eā. Idē mixtū cum  
oleo & applicatū morfui uenenoso cōfert. Et simi  
liter ualet ī punctura apū. tē qñ bibiſ radix alteæ  
cū uino & aq̄ cū pag mastice decocta curat intesti  
nor & cōtusiōes neruor. tē radix alteæ ualet apo  
stematib' calidis mamillar & apostematib' ani &  
tētōni neruor & aposteatib' duris & scrofulis &  
soluit apostemata inflata tumorem ī palpebris &  
glādes aurium & sedat dolorē iuncturar & ualet  
ad extēsiōē neruor decocta cū farina fenugreci  
& farina seminis lini cū sepo aneti & termētia mi  
scēdo. q̄a resoluit & maturat & aperit apostemati  
b'. Idē mūdificat matricē & supfluitates part' si ī  
de fiāt pessaria. Idē decoctio radicis alteæ & abro  
tani cū aceto & liniat sup alopicia curat eā in sole  
exicādo. Itē decoctio seminis alteæ & liqricie & fi  
cuū facta cū a<sup>m</sup> dulcorata cū zucaro albo ualet in  
tussi ī cā f<sup>r</sup> & facile excreare facit sputū. Et p  
hibet <sup>h</sup> sanguinis si addit' tragātum. Idē ualet  
cōtra sū & ad orē urine. Et ualet et ī pleuresim pe  
ripulmōia tali mō. Recipe radicū alteæ. 3. i. liqricia  
ō. 3. radicū cicoreæ ordeī seminū q̄ttuor frigido  
rū. seminis endiuie seminis portulace añ. 3. ii. flog  
uiolag uuag passularū añ. ō. 3. oīa cōfundantur  
& buliantur. Et exhibetur eo modo quo superius  
narratum est capitulo de absintheo.





ACORVS . *Fladio. 6*

**A**corus calidus & sic<sup>9</sup> i secūdo. Habet uirtutē  
diureticā dissolutiuā. abstersiuā & apitiuā. Acor<sup>9</sup>  
ergo ualet ad dissoluādū duriciē splenis. & ualet  
cōtra opilationem splenis & epatis ex causa frigi-  
da proueniente isto modo dispensando. R. radi-  
cē acori cōquassati quartā lib. humectetur radix i  
aceto ad tres dies cui adde radicam reupōtici. 3. ii.  
florum boraginis scolopēdrie añ. m. 5. seminis ani-  
si liquiricie añ. 3. ii. uuarum passularum. 5. 3. oīa

a i i i i



...no mō trita & bulita ī aq̄ simplici duax libra-  
rū ad cōsumatōnē tertiæ ptis cola & colatū dulco-  
rādo cū zucaro q̄ sufficit & fiat pot⁹ mae & sero te-  
pide sumēdus p̄ q̄libet uice ī quātitate mediū ci-  
phi. Postea sumāf pillule ut puta. Recipe masse  
pillulax de reubarbaro. masse pillulax de lapide  
lazuli añ. 3. 5. misce cū sirupo de scolopēdria & fi-  
ant pillule. vii. aut. ix. Deīde sumāf diagalāge uel  
diaboraginatū p̄ cōforiatuū. postremo ungāf mi-  
nera splenis ac epatis cū unguēto dialteæ p̄ molli-  
ficatiōe materie opilātis. Itē uinū decoctiōis acori  
ualet ad idē sed nō febricitātī. Valet et acor⁹ cōtra  
ictēriciā coct⁹ cū scolopēdria & endiuia & liqritia  
& q̄ttuor seminib⁹ frigidis colatū cū zucaro albo  
dulcoref sumāf ut supra. tē acor⁹ ualet cōtra al-  
buginē seu pannū oculorū. Recipe succi acori &  
feniculi añ. 5. iii. lapidis calaminaris. 3. i. aloe pati-  
ci thutie añ. 3. 5. terēda terāf subtilissime & buliāf  
parē p̄ incorporatiōe & fiat colatura per annū quo  
utāf ad ocul⁹ cū pēna guttatī applicādo. tē suc-  
c⁹ acori ī potu uel ei⁹ elixatura puocat urinā  
q̄a abstergit & aperit. & ualet dolori lateris & pul-  
mōis. & idē ualet morsib⁹ uenenosis. Valet et ad  
dolorē matricis qñ fit eukacisma id ē sessio super  
acorum. decoctum. Dicitur q̄ quādo quis penes  
se gestat acorum nunquam incurret fluxum san-  
guinis uel spasmum dicit pandecta.





# ACETOSA *acetosa*

¶ Acetosa alia ē domestica alia siluestris. nā frigi-  
da ē i prio & sicca i scdo. In ipsa ē sti-<sup>romer</sup>tas & ace-  
to sitas supat colerā. & acetose hūidita-<sup>udabi</sup>  
lis. Radix acetose cū aceto cocta cōfert scabie. Ace-  
rose & excoriatiōi unguis. dē ualet cōtra morphe-  
am & sepiginē & similib' defedatiōib' cutis: plu-  
rib' uicib' talia loca iungēdo. Postea ungāt talia  
loca scabiosa cū tali unguēto. Recipe succi acetose  
ō.ii. termētine.ō.3. salis cōmūis.3.i. misce cū oleo



laurino & fiat unguētū circa ignē īcorpando. Itē  
acetosa ualet cōtra ictericiā ex opilatiōe causata a  
cā calida. Vnde decoquat acetosa cū aq̄ endiuie  
& cū quattuor seminib⁹ frigidis & īde potet. Vel  
coquat cū uino albo & subtili & hoc uinū bibat  
& ualet cōtra ictericiā & cā frigida. Et tale uinū di  
cit sedare nausiā. Itē acetosa ualet cōtra pūcturā  
scorpiōis uel alteri⁹ animalis uenenosi. Vnde di  
cit. Serapio & Auicēna q̄ si qs comedat de aceto  
sa uel bibat de ei⁹ decoctiōe & postea pūgit & scor  
pione nō nocet ei pūctura & ita ualet cōtra uene  
nū. Itē aqua acetosa mixta cū paḡ triace ualet cō  
tra pestilētiā. Vnde. Recipe aq̄ acetose. ʒ. ʒ. & .3. i.  
triace & misce & fiat haust⁹ q̄ de⁹ tepide circa me  
diū noctis deīde tegat paciēs ad puocationē. su  
doris istud p̄ experto habeat. Itē acetosa hēt ace  
tositatē & stipticitatē māifestas ī suo sapore a deo  
q̄ curat ulcera ītestinorū & ffuxū uētris. Et uirt⁹ se  
minis ei⁹ ē fortior īstrigēdo uētrē. Valet etiā ī flu  
xu emoroidarū succ⁹ acetose bibitus. & ualet etiā  
ebriosi. Itē fit ex acetosa emplastrū ad scrophu  
las. Dicit q̄ si ei⁹ radix suspēditur ī collo habētis  
scrophulas iuuēt ab ea Auicēna. Valet etiā succ⁹  
ei⁹ uel decoctio acetose cū uino p̄ dolore dētiū te  
pide abluēdo os. Itē radix ei⁹ trita & bulita cū ui  
no ualet fluxui matricis & frangit lapidem in re  
nibus. Idem ualet rasure ī testinorum. Auicēna.





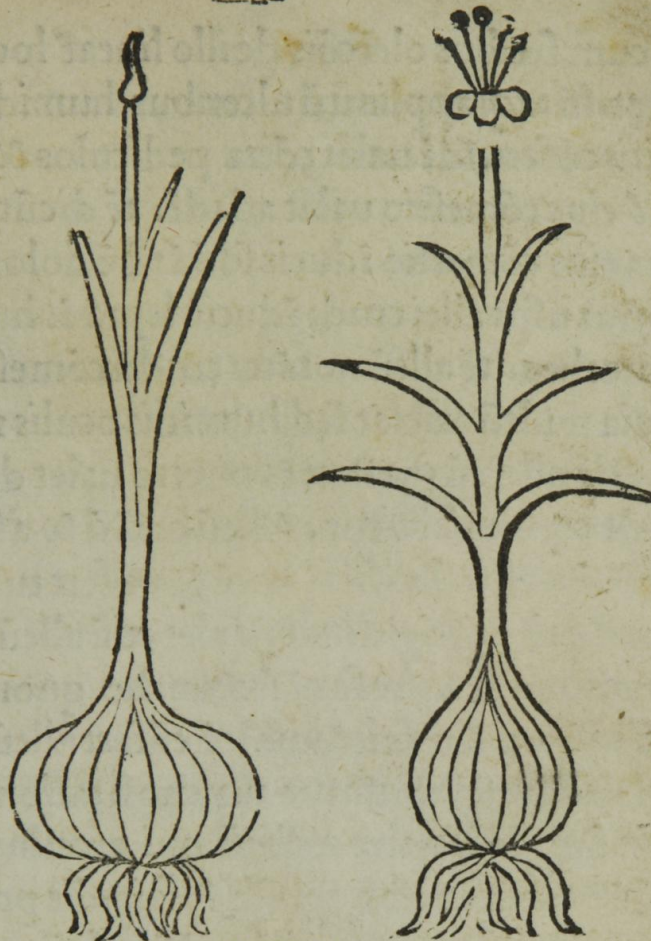
### AGRIMONIA

⚗ Agrimonia ē calida & sicca ī secūdo. Decoctio  
radicis ei⁹ cū saluia & p̄mula ueris pprie suffelblo  
mē cū uino ueteri ualet ad peralifim. isto mō siru  
pū dispensando. Recipe radicē agrimonie saluie  
prēmule ueris añ. m. i. radicis pionie cathapucie  
añ. m. ʒ. castorie calebori cinamomi añ. ʒ. ii. con  
fundantur grosso modo & buliantur cum uino  
ueteri duarum librarum ad consumationē tertiæ



partis cola colatū dulcorare cū sufficiēti melle de  
spumato & fiat digestium de quo sumat mane  
& sero tepide p q̄libet uice in q̄titate mediū cipi  
quo sirupo cōsūpto fumāt sequētes pillule ī sero  
eundo dormitū. Recipe masse pillularū de eufor-  
bio masse pillularū feditarū añ. 3. 5. misce cū sirupo  
de sticados & fiāt pillule. vii. aut. ix. postea suma-  
tur diacastorium uel diamusci p cōfortatiuis ma-  
ne & sero assumēdo ungēdo etiā nuchā. id ē po-  
steriorē partē colli & loca paraliticata cū isto un-  
guēto prius callefacto. Recipe succi agrimonie si-  
napis pulpe seminis pionie añ. 3. i. castorei pire-  
tri añ. 3. 5. croci. 3. 5. cōterantur & misceātur cū oleo  
decastoreo & par cere circa ignē īcorporando & fiat  
unguētū molle. Itē succus agrimonie clarificat<sup>o</sup> in  
quo ībibatur par thucie puluerizate lento igne ī-  
corporate & cū residētia fecerit ualet frigide appli-  
cari oculis & clarificat eos. Itē succus arimonie cū  
farina fenugreci & boli armeni cū asūgia porci mi-  
scendo ualet contra dolorem & tumorem mēbro-  
rū. Arimonia sumpta ī cibis uel oleribus mixta cū  
bletibus & spinachia ualet ad dolorem uentris &  
splenis. Item agrimonia est diureticha ualde & ui-  
ridis trita & cum aqua acetose potata ualet ad an-  
traces id est pustulas malas & ad morsum serpen-  
tum & canis & hominis rabidi. Et ualet similiter  
ab extra applicando.





## ALLEVM

Alleu ē plāta & ē duplex aliud ē domesticū aliud sil-  
 uestre qđ scordiō dicit̃. ē calefactiuū & exiccatiuū ī ter-  
 tio usq; ad quartum & siluestre plus illo. unde de facili  
 potest dispōi qđ fiat uenenū & hoc illo mō. capiat̃ semē  
 allei & seminetur & ex illius allei pducti semine iterū se-  
 minetur ex hoc fiat quinquies uel plures. tunc aleū po-  
 sterius productū erit uenenū qre alleū deplātari & nō se-  
 minari debet hoc fit cōmuniter ppter causā. iā dictā li-  
 cet ortulani eā ignorāt. Itē alleū cōfert alopicie pueniēte  
 exputrido hūore. Si misceatur alleū cōtritū cū oleo lauri



117  
luel cum fecibus olei cōis de illo lineat' loc' & ualet. Itē al  
eū tonsū atq; applicatū ulceribus humidis & furfurib'  
capitis cōfert. Idē ualet cōtra pediculos & lēdes & si assī  
duat' eius cōmestio ualet ad idē. Itē dicūt doctores q' as  
sidua eius cōmestio īducit sodā id ē dolorē capitis. Imo  
magnus usus allei crudi īducit leprā & huiusmodi gra  
ues morbos. Itē alleū notāter crudū cōmestū debilitat ui  
sū quia multū exiccat sed humidis oculis nō obest. Item  
decoctio allei cū mastice & piretro ualet dolore dēciū cū  
os inde tepide abluitur. Alleū coctū & assatū cū zucro  
mixtū cōmestū clarificat uocē & cōfert tussī antiq' & do  
lori pectoris ex frigiditate. Valet etiā alleū habētib' gros  
sos humores & uiscosos ī stomacho quoniā est calefa  
ctiuū īcissiuū & resolutiuū. Itē cōfert alleū illis q' ufi sūt  
fungis. nā fungi dicuntur uenenosi ratione excessiue fri  
gitudinis. Similiter ualet rusticis qui excessiue bibūt aquā  
frigidā & utūtur cibis grossis & frigidis propter hoc di  
citur q' alleū sit triaca rusticorū & alleū rectificat aquā  
bibitā post eius cōmestionē quare ualet nauigātibus q'  
bibunt aquā sepe numero corruptā. Item alleum cōtri  
tum & sursumptum cū aqua mellis educit soluēdo flegma  
& uermes. Item alleum est ualde sedatiuum inflationū  
qui fiunt ex uentositate. Vnde dicit Gal. li. de conserva  
tione sanitatis q' alleum plus resoluit uentositates allis  
medicinis uentositatum resolutiuis. Item ualet succus  
eius ad remouendum morpheum ad ungendum eam  
prius scarificatam. Itē contra fetorem allei comesti ua  
let radix yreos comesta.





## ALKAKENGE

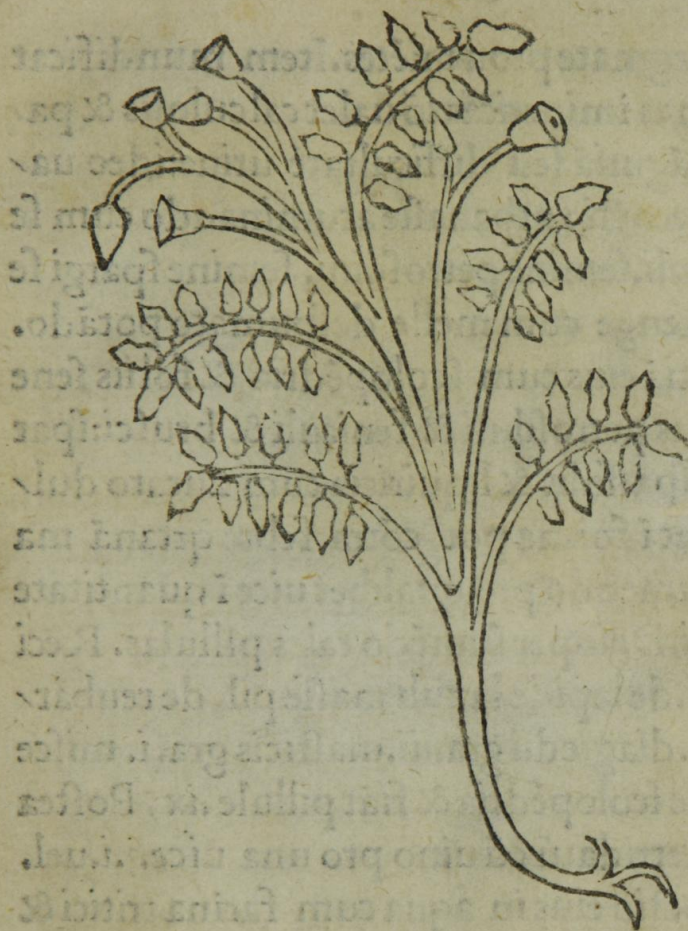
Alkakenge est una species solatri & ē frigida & sicca circa secūdū gradū & habet folia similia foliis solatri & habet fructū ī cista rotūdū similē uesice & fructus granū rubicūdū simile uue & uirtus eius proxia est uirtuti uue lupine. Alkakenge delet fistulas. succus eius mixtus cū succo celidonie & cum uitriolo. Romano puluerizato intromittendo fistulis pluribus uicibus interpellatis temporibus abluatur fistula cum melle. Rosato donec mortificetur fistula hoc senties cum uirulentia amplius emanere non habet sed sanies habet sed sanies.



alba tunc propinqua est consolidationi. Valet etiam ad  
antiqua ulcera auris & ad ulcera inflata quādo tota her  
ba cum stipitibus conquassata cum aceto ibidem loco  
emplastri apponatur. Confert etiam asmāti & inflatio  
ni epatis & yctericie & difficultati urine & strāgurie q̄  
prouocat urinam & dissoluit calculum in renibus seu in  
uesica peccantem in forma potus sumendo Recipe suc  
ci alkakenge succi petrosilini añ lb. s. seminis feniculi. se  
minis apii seminis lactuce seminis saxifrage uel milyso  
lis añ. 3. ii. uuarum passularum florum uiolarum añ. 5.  
s. buliantur omnia in aqua & parum uini albi ad consu  
mationem tertiæ partis & coletur & dulcoretur cum zu  
caro albo q̄ sufficit & fiat siropus ualens ad ea ut supra  
narratum est mane & sero tepide ad ministrādo p̄ qua  
libet uice in quantitate medii cippi quo potu consum  
pto sequentes pillule sumantur citra medium noctis.  
Recipe masse pillularum fetidarū. scrp. ii. masse pillula  
rum de miserion scrp. i. misce cum siropo acetoso de ra  
dicibus & fiant pillule. ix. altera die sumatur electuari  
um ducis uel dialacca pro cōfortatiuo. Idem ualet suc  
cus alhalzenge bibitus. apostematibus intrinsecis. & præ  
cipue granalhalzenge bibita ualent ulceribus renum &  
uesice.



IX



AMEOS

**A**meos seu athanasia sentanacetū ē plāta cui<sup>9</sup>  
 semine utimur ī medicinis. & ē calida & sicca ī ter  
 tio ualet ī dolore uentris ex uentositate causatis.  
 Et ē prouocatiua urine & mēstrui. ad hēc oīa ua  
 let decoctio ei<sup>9</sup> cū uino ī causa frigida. uel fiat de  
 coctio cum aqua in causa calida. Item succus ame  
 os cū melle mixtus ualet interficiendo uermes in  
 uentre peccātes nomine ascarides uel cucurbitini

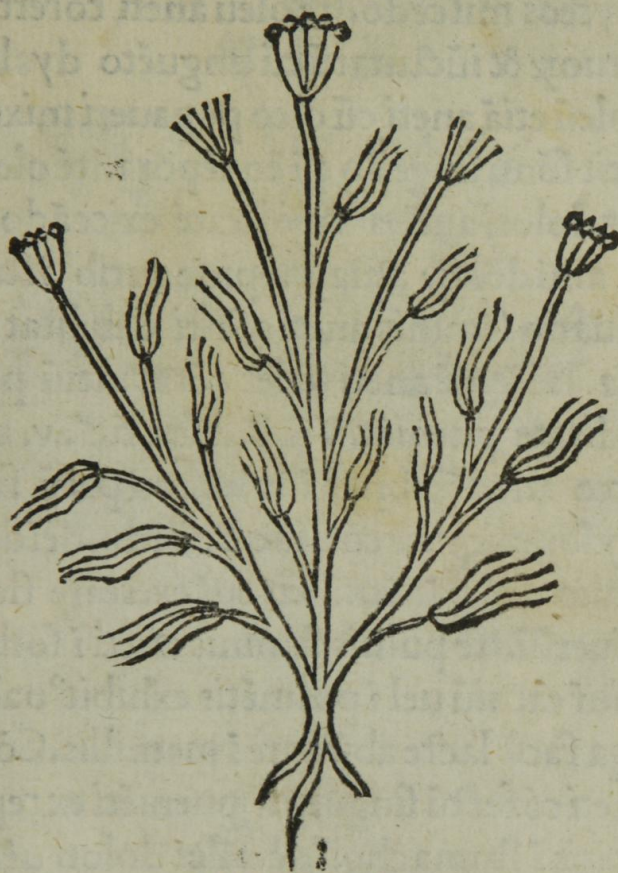
b



ex grosso flegmate proueniētes. Item mundificat  
renes & uenas iminericas iō ualet calculosis & pa-  
tiētibus strāguriā seu difficultatē urine: ideo ua-  
let ad illa decoctio athanasie acuminando cum se-  
mine feniculi. semine petrosilini. semine spargi se-  
mine alkakenge cum melle despumato potādo.  
Decoctio etiā eius cum scolopēdria & foliis sene-  
& seminibus petrosilini & feniculi & brusci: spar-  
gi cum uiuis passulis & liquiricia cum zucaro dul-  
corādo ualet ī forma pot' cōtra febrē q̄rtanā ma-  
ne & sero sumendo pro qualibet uice ī quantitate  
medii cippi. Desuper sumēdo tales pillulas. Reci-  
pe masse pi. de lapide lazuli masse pil. de reubar-  
baro. añ. ʒ. ʒ. diagredii gra. iiii. masticeis gra. i. misce  
cū sirupo de scolopēdria & fiāt pillule .ix. Postea  
sumatur metridatū cū uino pro una uice. ʒ. i. uel.  
ʒ. ii. Itē decoctio eius in aqua cum farina tritici &  
parʒ mellis miscēdo & cum tali ungatur facies: de-  
tergit maculas morpheatas & liuorum eius. Item  
suffraginatio facta ex laudāo & succo ameos mū-  
dificat matricem. Item decoctio eius cum melle  
despumato cum puluere yreos miscendo ī potu  
sumpta ualet in discrasia anhelitus & pectoris fa-  
cilitando saniem pectoris per uiam scretus eua-  
cuādo. Item decoctio eius cū menta & parʒ galā-  
ge ualet ad nauseam & subuersionem stomachi.



X



# ANETVM

**A**netū ē calidū īter secūdū & tertiū gradū & sic cū inter primū & secūdū gradū. Et quando adurit fit siccū ī secdo. Est resolutiuū & maturatiuum apostema & ulcerum. notāter semen aneti ītelligitur contusum cum radice alteæ & axungia porci ualet ad apostemata flegmatica maturando ea ad saniei generatiōem. Et cinis feminis aneti combusti ualet ulccrib' exiccādo ea cū puluere

b ii



radicis yreos miscēdo. Itē oleū aneti cōfert dolo-  
rib<sup>9</sup> neruorū & iūcturarū cū unguēto dyalter mi-  
scēdo. oleū etiā aneti cū oleo papaueri mixtū ual-  
de iūducit sōnū ungēdo cū eo tēpora. Itē oleū ane-  
ti cōfert dolori auri ei<sup>9</sup> hūiditatē exiccādo mixtū  
cū oleo amidolay amay tepide aurib<sup>9</sup> iustillādo.  
& assiduatio seminis aneti cōesti debilitat uisum.  
Auicēna. Itē semē aneti ualet cōtra uiciū pectoris  
ex frigiditate pueniēs. Vñ. Recipe fic<sup>9</sup>. v. aut plu-  
res i succo aneti i bibitas i nocte cū parū seminis  
anisi & yso: liqricie cū uino buliēdo. deī de coles<sup>9</sup>  
& colatura des<sup>9</sup> patiēti. facit enī excreare flegma i  
saniē cōuersū. Itē puluis seminis aneti i sorbitioni-  
b<sup>9</sup> uel i iur<sup>9</sup> carniū uel i pulmētis exhibit<sup>9</sup> ualet mu-  
lierib<sup>9</sup> qa facit lacte abū dare i mamillis. Cōfert ēt  
semē aneti cōfectū singultui pueniēti ex repletiōe  
cibi natātis i stomacho. Idē ualet dolori uētris pū-  
gitino. Valet etiā cinis aneti applicatis emoroi di-  
b<sup>9</sup> natis & āno & uirge ulcerate & tumefactiōi te-  
sticulorū. Itē decoctio seminis aneti cū mastice ua-  
let cōtra uomitū & nausēā & singultū ex frigida  
cā. Et frequēs usus aneti nō uale<sup>9</sup>. Auicēna & Sera-  
pio. Et quādo mulieres sedent in decoctione ane-  
ti hoc confert dolori matricis. Itē ualet semen ane-  
ti tritū & puluerizatū ulcerib<sup>9</sup> habētib<sup>9</sup> saniē cito  
icarnat & resoluit ea. Auicēna. Serapio. Pā decta.



XI



APIVM

¶ Apiū ē calidū ī priō & sic. ī scdo gradu. Auicē-  
na. Sed fm Plateariū ē calidū circa tertiū gradū &  
siccū ī medio tertii. Est resolutiuū īflatiōis aperi-  
tiuū opilatiōis & sedatiuū doloris. & sunt plures  
species apii: domesticū & siluestre. & aliud qđ ori-  
tur ī aq̃. Et semē apii debet sumi ī medicinis qa ī  
eis ē maior uirt<sup>9</sup>. Semē apii masticatū ualet ī feto-  
re oris. Apiū ēt ualet ī opilatiōe splenis & epatis ī  
cā frigida. Recipe succi apii. añ. ʒ. iii. scolopēdrie:

b iii

*factore  
orig on  
plūis or  
dynis*



boraginis añ. m. s. radicū atori: brusci spargi añ. 3 &  
ii. seminū feniculi: petrosilini añ. 3. i. fiat decoctio  
in aqua ad consumationē medietatis colet & cola  
tū dulcoret cū zucaro albo & fiat pot' quo utat'  
ut supra dictū ē cap. ix. cū suis pillulis & cōfortati  
uis exhibēdis. Et emplastrū factū cū succo apii &  
semine aneti & radice alteæ cū paꝝ butiri may mi  
scēdo cū quo emplastre regio splenis & epatis &  
ualet deopilādo ea. Itē succus ē apii cū milio solis  
& saxifraga & semine alkakēge ex his fit sirup' cū  
uino & zucaro & ualet ad frāgēdū lapidē cū de eo  
potat'. Itē apiū ualet ad alopiciā qñ bulit' apiū cū  
abrotāo i lixiuio quo obluat' caput. Itē apiū icitat  
ad epilētiā. Vnde dicit Galie. q' pgnātes nō debēt  
uti eo qā soluit retētacula foet' & i corpore ifātis  
putrida apostemata & scabiē facit nasci. & lactā  
tes pueros abstineāt ab apio ne puer fiat isipiēs &  
epilētic' qā dissoluit materiā & eā mouet sursum &  
meat' pueroꝝ sūt subtiles & pp eoꝝ cōstrictionē  
para sūt ad epilētiā. Itē decoctio radicis apii & fe  
niculi i succo fumoterre & storiole cū paꝝ zucari  
dulcorādo fit sirup' cōtra ydropisim ex flegmate.  
Idē ualet cōtra yctericiā pueniētē ex opilatiōe. Itē  
apiū decoctū i uino cū seminib' feniculi. petrosi  
lini & milio solis. ualet ad strāguriā & puocat uri  
nā & mēstruū & eo magis puocat urinam quan  
do miscetur liconpetron in tali decoctione.





ARTHEMISIA

**A**rthemisia est herba calida & sicca ī tertio s<sup>m</sup>  
plateariū. & dicit<sup>r</sup> mater herbarū. cuius folia sunt  
maioris efficacie p<sup>ri</sup>pue ui<sup>da</sup> magis quā ex ccata  
Arthemisia est aperitiua ualde ideo ualet in i<sup>n</sup>opi  
latiōib<sup>9</sup> splenis & epatis ex causa frigida: fiat deco  
ctio eius & scolopēdrie & par<sup>e</sup> absinthei cum ui  
no & zucaro dulcorata. dem ualet in yctericia  
uitio splenis cui addatur parum florū centaureæ  
Et residuum de herbis relictum applicetur regio

b iiii



ni splenis tepide. hoc idē ualebit ad splenis tumo-  
rē. Itē balneū factū ex aq̄ decoctiōis arthemisie &  
foliorū lauri & athanasie in quo mulier sedet uel  
uulua fomētetur multū ualet ad puocādū men-  
strua & foetū mortuū expellēdo. Et arthemisia co-  
cta cū foliis lauri & oleo oliue uel nucum ualet ad  
mēstrua puocādū & idē matrix pessarifetur. Cō-  
tra tenasmonē ex frigidityte recipiat patiens p̄ an-  
nū fumū colifonie posite sup carbōes. deī de cale-  
fiat arthemisia ī uino & posita super lapidē mola-  
rē & sedat desup patiens. pbatū ē Valet etiā pul-  
uerizata arthemisia cū rasura eboris & cornu cer-  
ui & nuce muscata cū melle mixta & ī uino deco-  
ctōis arthemisie potata mulierib⁹ n̄ fecūdis q̄a ua-  
let cōtra sterilitatē factā ex hūiditate. Pādecta. &  
platearius. Nam si esset sterilitas ex siccitate obef-  
set quod potest perpendi ex complexione mulie-  
ris si sit pinguis uel macilenta & utatur tali mane  
& sero in modum electuarii. postea balneatur &  
fomētetur uulua & pessarifetur ut supra ī sinua-  
tū est. Valet etiā puluis arthemisie & marubii con-  
tra glādines q̄ nascūtur circa anū aut aures: priō  
scarificet: postea apponatur puluis eius. Arthemi-  
sia fugat demonia posita uel fumigata in domo.  
Item ipsa contusa cum axungia & supposita pe-  
dum dolorem tollit ex itinere.





## ARISTOLOGIA LONGA

**A**ristologia habet duas species. s. lōgā & rotundā. Ambe sunt calide ī primo gradu & sicce ī secundo. Secundū aliquos sunt calide in tertio & sicce in secundo. Longa aristologia ē absterſiue & calefactiue uirtutis: ideo ualet in ulcerum incarnationibus. puluis aristologiē longe cum puluere yreos mixtus multum ualet in cōsolidatiōe uulnērum. Contra asma humidū. Recipe partes duas



III  
aristologiē & mediā partem genciane cū pul-  
uere yreos cōficiātur cū melle despumato & tale  
electuariū def: Cōtra uenenū & morsū aīaliū ue-  
nenosorū def puluis ei' cū succo rute uel mēte cū  
pag mellis. Puluis radice aristologialonga mor-  
tuā carnē corrodit in uulnere & fistulis fiat licini-  
um & desuper puluis aristologialonga spargatur  
& intromittatur fistulis & cōfert. Itē ad expellen-  
dum foetum mortuū & uiuum & secundinā de-  
ponit. Fiat decoctio aristologialonga cū pipere &  
mirra & de ea sumatur ī potu. Sed ab extra fomē-  
tetur matrix cū decoctione radic. aristologialōga  
cū uino. Et utatur etiā pessariis factis ex radice de-  
cocta cū oleo mirra & pipere. Item infixa corpori  
& ulceribus seu uulneribus euocat puluis aristolo-  
gialonga cum radice yreos & radice diptami cum  
melle miscendo in modum unguenti uulneribus  
talibus applicando. Item aqua decoctionis aristo-  
logialonga ualet epilepticis ex grosso humore af-  
flictis. Et similiter ualet asmaticis ex simili humo-  
re lapsis. Item ad membra spasmodica super omne  
medicamenta est utilis aristologialonga trita mix-  
ta cum radice alteæ contusæ cum oleo & asungia  
porci misce unguendo talia loca. Aristologia sicca  
fumigata in domo fugat demonia. Pandecta. Itē  
aristologia decocta in aqua & bibita ualet poda-  
gricis.





## ARISTOLOGIA ROTUNDA

**A**ristologiarotūda ē eiusdē caliditatis & siccita-  
tis ut lōga. rotūda magis cōpetit medicinis siccipue  
radix ei<sup>9</sup>. habet uirtutē dissoluēdi: cōsumēdi & ex-  
pellendi. Et radix debet colligi ante productio-  
nē florum Radix aristo. ro. utilissima est ad curas  
quia magis habet subtiliare ergo per omnia rotū-  
da efficacior est longa in quibus uulneribus aut  
aliis discrasys uolum<sup>9</sup> grossū hūorem fortius sub-  
tiliare. aristo. ro. est incolumior. Pandecta. item



1112  
puluis aristo.ro. cōfect' cū succo lappacii & fumo  
terre & pag. aloepatici & calc. uiue cū oleo laurino  
mixt' ualeat cōtra scabiē. Puluis etiā aristologie ro  
tūde i ulcerib' carnē mortuā corrodit & notāter i  
fistulis extirpare facit cū melle miscēdo. Itē cōtra  
epilētiā & paralīsim ualeat unguētū factū ex pulue  
re aristologierotunde. Recipe partes. ii. & castorei  
unā partē & sulphuris uiui & euforbii añ. mediā  
partē misce cū oleo de castoreo & cera q̄ sufficit &  
fiat unguētū unde ungat' nucha cū spīa dorsi i fe  
rius. Itē uinū decoctiōis aristologierotū, & asari &  
apii: ualēt puocādo menstrua & foetū mortuū &  
uinū & secūdi nā de tali potādo. Pessaria ex his fa  
cta cū melle ualēt ad idē addēdo mirrā. Itē deco  
ctio aristo. rotun. & ylopi & liquiricie cū uino ualeat  
asmaticis. Valet ēt puluis aristo. ro. cū puluerē aloe  
& calc. uiue cū melle mixtū ad ulcera cācrofa i nari  
b'. Itē ualeat ēt aristologia ad dolores q̄ fiūt pp ali  
quē hūorē opilatē incessu spiritūū uitaliū rotūda  
ualeat magis q̄ lōga. Et ualeat puluis aristologierotū  
de cū melle ad putredinē oris & carnis dētē & gī  
giuaz. Itē puluis aristo. ro. mixt' cū puluere radice  
diptai & melle i modū unguēti spīas trahit: q̄a ari  
sto. ro. hēt uirtutē absterīuā: subtiliatuā: attēua  
tiuā & attractiuā i his opationib'. Aristologia ro  
tūda ē dignior lōga licet lōga sit dignior i nasce  
ntiis & uulneribus putridis: quia magis absterīua.  
Pandecta. Serapio. Platearius.





ASARVM

Asarū ē calidū & siccū ī tertio. apit & resoluit q̄  
abstergit & mēbra frigida calefacit & sedat dolo-  
res trīseco oēs. menstrua ergo puocat & urinā de  
flegmate grosso retētā. ualet ergo ydropicis quos  
purgat p̄ urinā isto mō. Recipe asari ameos radicē  
acori añ. m. s. brusci: spargi: seminū feniculi petro-  
silini: milio solis. añ. o. s. fumo terre. m. i. folioꝝ se-  
ne uuaꝝ passulaꝝ oīa cōtusa buliātur cū uino &

*vale  
piz*



aqua añ. lb. i. acetū uini albi. o. i. ad cōsumationē  
tertiæ partis colet & cū pagz zucari albi dulcoret.  
& fiat sirup⁹ mæe & sero sumēd⁹ eo mō ut supra  
dictū ē cū aliis sirupis potādis quo cōsūpto sequē  
tes pillule sumāt. Recipe masse pillulaz de reu/  
barbaro. masse pillulaz de fumoterre. masse pillu  
laz d' miseriō. añ. ʒ. i. pulue granorū coconidii nu  
mero. v. misce cū sirupo de fumoterre & fiāt pillu  
le. vii. aut. ix. Altera die sumāt dyalacca uel dya/  
costū p cōfortatiuis. Hæc oīa ualebūt cōtra opila  
tionē splenis & epatis & cōtra yctericiā ex frigida  
cā. Idē cōfert arteticis passiōib⁹ & p̄cipue ualet scia  
tice & dolori anchaz. Et asaz purgat aliquantū  
uētrē sicut elleborus albus. Auicēna. Et decoctio  
asari cū aq̄ & pagz mellis hoc idē facit. Radix asari  
itelligit⁹ q̄a est maioris efficacit. Ga. vi. sim. ca. de  
Asaro. Et ei⁹ uirt⁹ ē uirt⁹ acori. Pāde. Itē ipsū asaz  
ī coliriis appositū subtiliat tunicā oculorū iō clari  
ficat uisū. Itē qñ asaz pōit musto ita q̄ cū eo bu  
liat: p̄stea de hoc uinū ydropicis & yctericis &  
cōfert ipsis. & cōfert antiq̄ febrī notāter q̄rtæ. ei⁹  
decoctio cū scolopendria & foliis sene ī uino: nā  
apit opilationē splenis & epatis & cōfert duriciē  
eius. Et decoctio eius ī uino ī spermate augumē  
tū facit. Meli⁹ q̄ ei admisce⁹ ad solutionē faciēdā  
ē aqua casei cū spica & aqua mellis. Iohannes me  
sue. Et oleum ipsius cum laudano iuuamentum  
facit ungendo spinam dorsi febre opilationum.





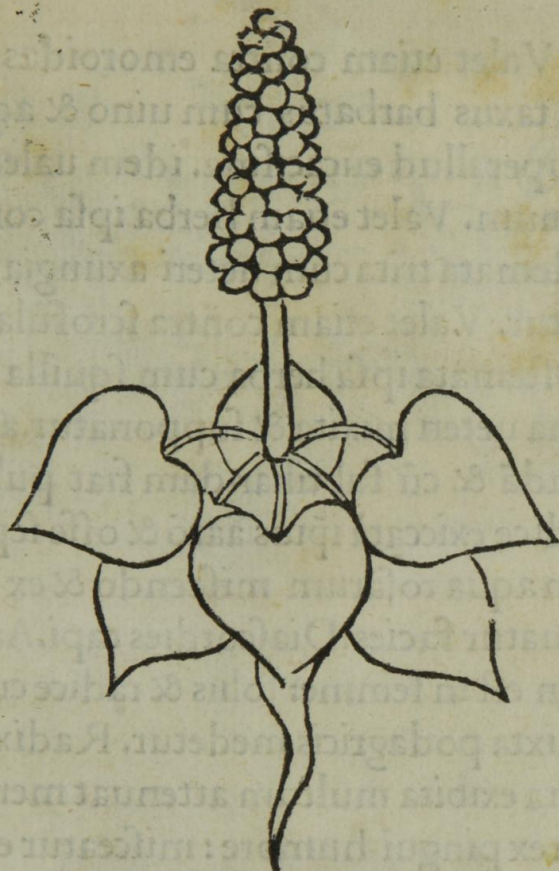
ATTRIPLEX

**A**ttriplex ẽ herba q̃ hũectat ī secūdo & īfrigi-  
dat ī priō & etiā resoluit resolutione paucis. Et ua-  
let apostematibus calidis. s. erisipile ī prīcipio sui  
uel eius fine. Et cum induratnr & infrigidatur sil-  
uestris attriplex magis conuenit ei. Et decoctio se-  
minis attriplicis & endiuie & scolopendrie cum  
aqua & parum zucari miscendo ualet aduersus  
yctericiam prouenientem uitio opilationis sple-



nis & epatis ex cā calida. Et qñ coquit' i olerib' cū  
mercuriali mollit uētrē. & qñ fit emplastrū ex eo &  
radice alteæ decoctū i aq̄ applicādo apostemati-  
bus calidis resoluit ea. Itē semē attriplicis cū aqua  
raffani & paḡ croci miscēdo. de quo sumatur so-  
brie bonā quātitatē tepifactā puocādo uomitū.  
& nō solū puocat uomitū sed etiā assellare facit.  
Imo assumptio solius succi attriplicis i quātitate.  
3.ii. uel. 3.iii. facit uomē. & assellare. Serapio. Et at-  
triplex cōtusa cū semperuiua & aceto ualet cōtra  
igné sacrū. Attriplex etiā trita cū melle ualet curā-  
do fetorē podagre. Et folia ei' cōesta i iure carni-  
um uel cū olerib' dolorē uesice amputat. Et come-  
stū cū bletibus & cū mercurialis febras acutas extī-  
gui. Et lūbricos educit miscendo succū attriplicis  
cū semine lūbricorū. Comestū dissintericis auxilia-  
tur. Attriplex cōtussū cū radice alteæ & suppositū  
matricis dolorē mitigāt. Itē attriplex cruda siue co-  
cta oēs duricies sanat addēdo radicem alteæ & se-  
mē f. uigreci & semē lini cū paḡ butiri cōfundēdo  
Itē succus attriplicis cū cū melle mixtus ualet do-  
lori unguiū siue ulcere. Attriplex domestica mul-  
tū frigidior ē agresti quā pp̄ flegmatib' cōfert cō-  
tusa cū aceto applicata. Attriplex i oleribus come-  
sta bene nutrit. ystericis uero & calidum epar ha-  
bentibus beneficium præstat.





## AARON

**A** Aaron. i. iarus est calida & sicca in primo secū-  
 dum Pandectam sed secundum Platearium est  
 calida & sicca in tertio. Habet uirtutem dissoluē-  
 di: laxandi: attenuandi & abstergerendi. Valet ad  
 menstrua prouocanda fiant pessaria cum lauda-  
 no & mirra cum succo aarō. Et ualet contra infla-  
 tionem aurium emplastrum factum cum ipsa  
 aaron & cimino bulita cum parum uini & olei cō

c



munis. Valet etiam contra emoroidas ipsa tota  
aaron & taxus barbatus cum uino & aqua cocta  
& fiat super illud eucacisma. idem ualet ad ficus  
circa annum. Valet etiam herba ipsa contra frigi  
da apostemata trita cum ueteri axungia & calide  
apponatur. Valet etiam contra scrofulas & indu  
rata apostemata ipsa herba cum squilla & axun  
gia ursina ueteri mixta & supponatur. ad faciem  
depurandā & cū subtiliandam fiat puluis subti  
lis ex radice exiccata ipsius aarō & osse sepie & ce  
rusa cum aqua rosarum miscendo & ex tali mix  
tura abluatur facies. Diascordies capi. Aaron Vir  
tus aaron est in semine: foliis & radice cum fimo  
bouis mixta podagricis medetur. Radix ab intra  
& ab extra exhibita multum attenuat membra tu  
mefacta ex pingui humore: misceatur ergo cum  
tartaro & zucaro ab intra ad ministrando. & ab  
extra cum tartaro & oleo communi. Vnde ad ex  
pelledum toracis humorem grossum & uisco  
sum ualet tota herba in cibis comesta. Vel recipia  
tur herba decocta in aqua & parum mellis & uta  
tur ad excreandum humore in pectore & guttu  
re uiscosum peccantē. itē puluis radice aaron su  
per ulcera putrida applicata malā carnē corrodit  
& supflua. & sic scdm folia & semē habet magnā  
efficaciā: sūm radicē at maximā. Pā decta. plateari





### AURICVLA MVRIS

☞ Auricula muris est quæ calefacit parum & de-  
 siccatur sine mordicatione & abstergit absterfione for-  
 ti & attrahit. Emplastrum factum ex auricula mu-  
 ris & ex aaron & taxobarbato in uino cocta ualet  
 contra tumorem ani. Et succus auricule muris cum  
 aqua celidoniae curat caliginem oculorum. Et con-  
 fert idropicis calculosis & epaticis fit in decocto ex  
 eo & laureola & fumo terræ & endiuia in aqua & pa-



rum aceti & uuispassulis & semine feniculi: petro  
sinili cocta & colatū dulcoratū cū zucaro & utat  
māe & sero tepide postea sumāt pillule. R. masse  
pillulare de miserion masse pillulare de reubarba  
ro añ. 3. pulpe granorū coconidii nūero. 5. misce  
cum sirupo de fumo terræ & fiant pillule. 9. Ter  
tio sumatur dyalacca uel electuariū ducis p cōfor  
tatiuis. itē ipsa herba cōtusa cum radice diptami  
mixta attrahit infixa corpori notāter telas euocat  
& tumorē in uulnere nō pmittit. Et dolorē den  
tiū phibet succus auriculæ muris cū edera terre  
stri cōtusa & naribus immissus hic succus mix  
tus cū mille ualet caligini oculorū. Moribus uene  
natis succus bibitus medicat. Succus auriculæ mu  
ris narib' ifusus putredinē capitis purgat. Et suc  
cus eius uulnera cōglutiat & uentrē mollificat cū  
mulsa exhibitus ī potu. & succus eius cū taxobarba  
to ī uīo coctus cōfert extitui ani. & calefactū fiat  
eucacisma. Et cōfert epilētiæ bibita cū uīo. & pul  
uis ei' mixt' cū parā zīciberis facit sternutā & ca  
put īde purgat. itē auricula muris cū catapucia &  
cimīo cocta talis pot' cū uīo fact' ualet ī colica &  
illiaca passiōib'. itē succ' ei' cū bolo armēo ualet ī  
spūto sāguīs. & ualet cōtra uertiginē ei' puluis na  
rib' īposit' euacuādo flegma & ualet cōtra suffo  
cationē matricis succ' ei' dat' cū aq̄ arthemisiæ.





## ARNOGLOSSA

**¶** Arnoglossa siue plantago est frigida & sicca in  
 scdo gradu. Et sunt duæ species. s. maior & minor  
 utilis est ad exiccandum uulnera & mundifican  
 dum eorum putrediem ualet succus eius cum pa  
 rum aloepatici puluerizati miscendo. Epar con  
 fortat cum aqua endiuia buliēdo & colatū cū zu  
 caro albo miscendo & fiat potus in causa calida.  
 & cū succo ei⁹ & aqua endiuia regionē epatis liniē

c iii



do & epithimādo. Et repugnat sacro igni succus  
 eius cū succo sempuiue & aceto miscēdo. Valet ē  
 emorridib<sup>us</sup> succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> cū puluere radices aarō miscē  
 do. Et oēm carnē q̄ ē ex ignis ustiōe refrigerat. Va  
 let ēt dissintericis ex fluxui uentris & cōtra fluxū  
 menstruorū. Valet etiā emoptoicis & ulceratiōem  
 pulmōis curat. Recipe succū arnoglosse cū eius se  
 mie & boloarmeno & collalis rubeis puluerizatis  
 miscēdo & sumat<sup>ur</sup> ī potu. itē radix ei<sup>us</sup> cū aq̄ & pi  
 retro cocta ualet dolori dētiū si os ī de tepide ab  
 luat<sup>ur</sup> ut ait. Pādecta & Serapio &c. Et succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> cū  
 parā aceti ualet ad maculas nigras ī corpe abster  
 gēdas. Succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> ualet uulneri circa nasū uel oculos  
 itē succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> cū parā triace ualet cōtra q̄rtanā datus  
 ante duas horas accessiōis. Succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> ualet cū axun  
 gia ueteris porci uulnerib<sup>us</sup> recētibus q̄a cōsolidat  
 multū. itē succ<sup>us</sup> arnoglosse mixt<sup>us</sup> cū cerusa & parū  
 aceti ualet ad pustulas & putredinem oris. Et ua  
 let īde contra erisipilā i. defedatiōē cutis ignitā.  
 iō ualet ulcerib<sup>us</sup> corrosis ppter hoc ualet ulcerib<sup>us</sup>  
 ītestinorū & īcarnat ea & fistulas & alia ulcera an  
 tiqua. Et semē ei<sup>us</sup> & folia & radix sūt aptiua opil  
 tiōis epatis & renū. Et ualet febrīb<sup>us</sup> tertiāis & q̄rt  
 nis qñ bibi<sup>t</sup> succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> añ accessionē. itē succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> ual  
 ad ulcera fluētis morsui cāis p̄sidiū p̄stat: & ydr  
 p̄is; curat & ptificis cōfert. Pādecta. Platearius.





## AMBROSIANA

**A**mbrosiana dicitur salvia agrestis: est calida & sicca in secundo gradu. dyascordies dicit q̄ ambrosiana est species arthemisie quæ uocatur tana cetum. idem dicit pandecta. Vale: cōtra uniuersalem & particularem paralysim. Recipe ambrosiane herbe paralisis cathapucie añ. m. i. cetauree. m. s. castorii: sinapis añ. o. s. se. cubeborum. s. i. cōfundantur singula & buliāt in uīo & aqua añ lb. i. ad

c iiii



XX  
consumationē tertiæ partis coletur & colatū dul  
coretur cum parum mellis despumati & fiat po  
tus quo utatur mane & sero tepide p̄ qualibet ui  
ce in q̄titate. 4. ō. quo potu consumpto sequens  
pillule sumantur. recipe masse pillularum de eu  
forbio. masse pillularum. fetidarum añ. 3. 5. misce  
cum sirupo de scicados & fiant pillule. 7. Dein  
de sumantur dyacastorium & dyamusī p̄ cōfor  
tatiuis. Valet etiā idē potus contra paralīsim lin  
gue gargarizando pluribus uicibus. ideo ualet ca  
rentibus uoce uicio applurīe particularis. itē con  
fert etiā decoctio ambrosianæ cū succo apii & en  
diuiæ & scolopendriæ cū seminibus diureticis sci  
licet semine spargi: feniculi: petrosilini &c. aduer  
sus ydropisim & yctericiā. Et desuper sumāt pil  
lule. recipe masse pillulæ de miseriō: masse pillu  
ra. de fumo terræ. masse pil. de reubarbaro: misce  
cū oximelle sq̄litico & fiāt pillule. 9. postea sumāt  
p̄ cōfortatiuis dyalacca uel dyarodō abba. itē suc  
cus ambrosianæ mixt' cū nucleis p̄sicoꝝ ualet cō  
tra lūbricos. itē ualet ambrosiana cocta cū arthe  
misia & taxobarbato ī uīo cōtra tēasmonē cū fue  
rit sessio sup talē decoctionē calefactā. itē ualet et  
decoctio ambrosianæ cū saluia dōestica & fenicu  
lō ī uīo cōtra dolorē capitis noīe emigranea. Va  
let et decoctio eius cōtra dolorē neruorū ac pedū.





## AFFODILLVS

**A**ffodillus calidus & siccus ī tertio gradu. Plac-  
tearius. Vrinā puocat. imperat menstruis. dolo-  
rē lateris tollit puenientem ex conuassationibus  
Succus eius cū apio & athanasia cum radice bru-  
sci: spargi & se. feniculi: petrosilini cum uino deco-  
quendo istud ad prædicta confert. itē puluis  
dicis ei' ualet ad ulcera putrida. Et decoctio affo-  
dili cū uīo ualet ad cōsimilia ulcera ea abluēdo &



ea saluberrime curat. & succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> cū fece uini & mirra  
& pa<sup>ra</sup> croci mixt<sup>us</sup> ualet tūori & ordeolis circa ocu  
los applicādo. itē succ<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> tepide aurib<sup>us</sup> pa<sup>ra</sup> i<sup>n</sup> fus<sup>us</sup>  
ualet dolori dētiū cū succo edē terrestis miscēdo.  
idē dolorib<sup>us</sup> auriū singular<sup>iter</sup> p<sup>ro</sup>fidū p<sup>ro</sup>stat. Radix af  
fodilli cū abrotāo i<sup>n</sup> lixiuio cocta & caput i<sup>n</sup> de laue  
tur ualet ad alopecia siue casū capillo<sup>rum</sup>. Radix ei<sup>us</sup>  
cocta cū furfure tritici i<sup>n</sup> aq<sup>ua</sup> liuorē faciei ex sole fa  
ctā emēdat. Radix ēt cocta cū aq<sup>ua</sup> mollit uētrē. Af  
fodill<sup>us</sup> multū cōtrari<sup>us</sup> ē serpētib<sup>us</sup>. itē radix affodil  
li cū oleo pistata uel melle cū quo liniat<sup>ur</sup> loc<sup>us</sup> pilis  
carēs & facit ibidē pilos oriri. Cōfert ēt cōtra strā  
guriā & diffuriā. Recipe affodillū coctū i<sup>n</sup> uīo cū  
grāis miliifolia & semīe apii ad cōsumationē me  
dietatis: da patiēti colaturā cū zucaro. itē cū scri  
bit<sup>ur</sup>. Recipe affodillo<sup>rum</sup> debet itelligi radix. itē ua  
let cōtra ydropisim ex cā frigida. s. cōtra leucofleu  
māciā & yposarcā. Recipe succi affodillo<sup>rum</sup>: me  
diāi: cordicis sābucis & ebuli añ. 3. 4. se. apii. se. sp  
gi: radicū brusci añ. 3. 2. oīa cōcusa buliāt i<sup>n</sup> uīo cū  
pa<sup>ra</sup> ueti ad cōsumationē medietatis colatū dul  
coret cū zu. & fiat pot<sup>us</sup> habēs p<sup>ro</sup>gatiuā sup alios  
pot<sup>us</sup> cōsimilis itētios quo bibito seq<sup>ue</sup>ntes pillule su  
māt<sup>ur</sup>. R. masse pillula<sup>rum</sup> de miseriō: masse pil. feti  
da<sup>rum</sup> añ. 3. 5. turbit. 3. 5. zīciberis gra. i. misce cū oxi  
melle sglitico & fiat pillule. 9. Postea sumat<sup>ur</sup> dya  
lacca uel dyacurcuma uel dyacostū p<sup>ro</sup> cōfortatiuis





## AGNVSCASTVS

**A**gnuscast<sup>9</sup> ē arbor calida & sicca ī. 3. Serapio & hēt uirtutē subtiliādi & resoluēdi & hēt ēt uirtutē abscidēdi coitū & maxie q̄do comedit<sup>r</sup> semē eius ī cibis. Et illa q̄ admīstrāt ī medicīa ex hac arbor sūt folia: flores & semē. & puocat mēstruū ei<sup>9</sup> de coctio. itē semē ei<sup>9</sup> cōestū ī multa q̄titate īducit dā & subet. itē agnuscast<sup>9</sup> ualet ī opilationē splēn. & epatis. ei<sup>9</sup> decoctio cū scolopēdria & absinthēo



& liqricia cū uīo cocta & colatū cū zucaro sumāf  
ī potu. idē ualet si bibat cū oximelle ydropicis. itē  
agnuscast' ualet cōtra duriciē uētris & splēis. reci-  
pe seīnis agnicasti puluerizati. 3. 2. radi. altee cōtu  
se misce cū fece olei & parū uini & fiat unguētum  
quo ungaf regio splēis uel uētris īdurati. itē em-  
plast' factū ex foliis & florib' eius & castoreo &  
aceto & cathaplesmēt' gēitalia ualet cōtra gomor-  
reā. i. euacuationē spmatis ī sōno. itē ualet ēt agus-  
cast' libidinē reprimēdo de' succ' ipsius ī potu in  
quo decoq' parū castorei. Fomētēt' ēt gēitalia ex  
aq decoctiois ipsi' & libido carnis reprimi'. qdā  
faciūt lectulū ex foliis agnicasti ut reddat hoīe ca-  
stū. qdā extinguit libidinē spma īspissādo cū seī-  
ne lactuce psilii. se. citrulli: mellonū cucumeris cu-  
curbite: portulace cū aceto: agresta & cāphora &c.  
sumēdo eorū decoctionē ī potu uel ī fomētatiōi  
b' circa gēitalia. Aliq laborāt īaniēdo spirit' & cō-  
sumēdo spma ut sūt ruta: maiorana: agnuscastus  
ciminū: anetū: calamētū &c. sūt. n. calida & apiti-  
ua uel ositatē cōsumētia. itē fomētū factū ex deco-  
ctōe agnica. & ceptri galli & arthēisie ī aq supflui-  
tates matricis exiccat & ipi' orificiū āgustat & ad  
cōceptionē dispōit. itē cōtra litargiā accipe agnū-  
castū: castoreū: apiū & saluiā & fiat decoctio ī aq  
alsa cū q fortificet posterior ps capitis embrocā-  
do posteriore ptē capitis. Pā decta. Platearius.





## BORAGO

¶ Borago est calida & humida in primo gradu.  
 Eius folia dum sunt uirida præcipue competunt  
 medicinæ exiccata nõ cõferunt secundo semẽ.  
 Virtutem habet generandi bonum sanguinẽ. Vn  
 de ualet conualescentibus ex egritudine eius de  
 cotio. Valet etiã cordiacis siue sincopisantibus  
 melancolicis borago cū carnibus comesta uel loco  
 oleorũ. Cõtra sincopim tali mō fiat potus. Recipe



fucci boraginis. lb. i. uini decoctionis citri quart.  
i. off. de corde cerui. 3. i. misce cū zucaro albo & f  
at inde potus quo utat' mae & sero quātū placet.  
Cōfert ēt aduersus opilationē splenis & cōtra me  
lācoliā seu febrē quartanā. Recipe fucci boraginis  
lb. i. scolopēdriæ: cuscute añ. m. s. foliorū sene: radi  
cū brusci: spargi: e minū feniculi: petrosinili: anisi  
liqritiæ añ. o. s. oīa buliāt' in aq̄ & uīo añ. lb. s. ad  
cōsumationē tertiæ partis: colet' & colatū dulco  
ret' cū zucaro & fiat sirupus quo utat' tepide ma  
ne & sero p̄ q̄libet uice in q̄titate medii cippi quo  
sūpto recipiāt' sequētes pillule. Recipe masse pil  
lularū de reubarbaro masse pillularū de lapide la  
zuli añ. 3. s. pulpe granorū cataputiæ nūero. 7. mi  
sce cū sirupo de scolopēdria & fiāt pillule. 9. Dein  
ceps sumat' tiriace. 3. i. cū paꝝ uini uel dyacorus p̄  
cōfortatiuis. radix boragis nō cōpetit u sui medici  
næ. f. herba cruda cōesta cū bubglosa gñat bonū sã  
guinē. Cōtra yctericiā ualet succ' ei' uel ip̄a herba  
cū attriplate cū carnib' cocta cui' ius uel brodiū cō  
fert itē olera facta cū boragiē & bletib' & petrosi  
liō i iure carniū elixata p̄stāt bonū nutrimētū. itē  
borago sua pprietate hēt cor cōfortaī. Vñ aq̄ bo  
ragis ē multū cordialis & ualet i plurib' passiōib'  
& i ip̄a aq̄ de quoq̄t' folia sene & fiat i de sirup' cū  
zucaro & ualebit patiētib' multū debilitatis. Se  
rapio. Pādecta. Auicena.





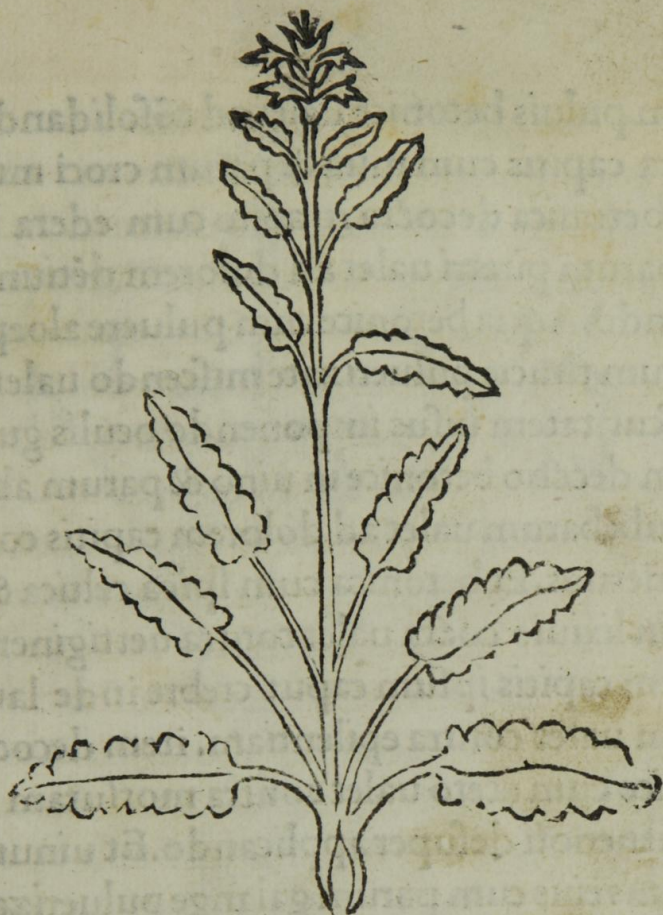
## BUGLOSSA

**B**uglossa siue lingua bouis quod idē ē quā si-  
milatur in figura sua lingue bouis. Et uirtus eius  
prima est quæ calefacit & humectat. Secunda uir-  
tus est quæ confert tussientibus ex asperitate pul-  
monis. isto mō fiat potus. Recipe succi buglosse  
℥.i. ysoꝑi: mellisse añ. m. s. radice lilii: radi. yero-  
ulæ campanæ: liquiriciæ añ. ʒ. s. ficcum sicca-  
rum numero. 7. buliātur singula cum aqua. ℔b. 2



ad consumationem medietatis colatum dulcore  
tur cum melle despumato & fiat potus admini/  
strandus mane & sero tepifactus pro qualibet ui/  
ce. ̄. ̄. quo consumpto sequentes pillule suman/  
tur circa medium noctis. Recipe masse pillulare  
de agarico. ̄. i. agarici. ̄. ̄. salis gemme gra. i. misce  
cum sirupo de liquiricia & fiant pillule. 9. Postea  
sumantur dyapenidium uel diaris solomonis p  
confortatiuis. Postremo ungatur regio toracis cū  
unguento dialteæ mane & sero cui misceatur pa  
rum olei amigdalorum dulcium. Virtus eius ter/  
tia est quæ letificat cor scilicet quando buglossa  
decoquitur cum carnibus uel misceatur in oleri/  
bus quæ fiant ex buglossa boragine & bletibus in  
iure carniū recentium decoquendo. aut fiat de  
cocio cum uino quod uinum simile operatur. Se  
rapio. Et quando folia eius comburuntur istud  
ualet fluxibilitati dentium ex gingiuarum. idem  
ualet ad alcolam & proprie in ore puerorum & in  
omnibus caliditatibus quæ fiunt in ore. Et pro  
prietas eius est purgare coleram & melancoliam.  
& quando aliquis uult eam sumereumat succū  
eius cum sene puluerizato cum parum zinciber  
& parum zucari. Mesue. Valet etiam ut sumatur  
succus eius cum bolo armeno in cordiaca passio/  
ne miscendo parum de mellecrato. Pandecta.





## BETONICA

**B**etonica est calida & sicca in tertio. Habet uirtutem abstergendi & incidendi grossos humores ideo ualet ad frangendum lapidem renum & uesice & puocat menstrua & ualet in doloribus laterum. Et ualet cōtra opilationem splenis. Ad hæc oīa cōfert decocto eius & scolopendrie & radice feniculi cū uino potando. idem ualet in ydropisi addēdo radices brusci: spargi notāter ī cā frigida.

d



item puluis betonice ualet ad cōsolidandum uul-  
nera capitis cum mira & parum croci miscendo.  
itē betonica decocta in aceto cum edera terrestri  
& parum piretri ualet ad dolorem dētium os ab-  
luendo. Aqua betonice cum puluere aloepatici &  
parum thucie puluerizate miscendo ualet contra  
obscuritatem uisus imponendo oculis guttatim.  
item decoctio betonice in uino & parum absinthei  
& cubebarum ualet ad dolorem capitis confortā-  
do neruos. Et betonica cum spica celtica & cube-  
bis in lixiuio cocta ualet contra uertiginem & do-  
lorem capitis ipsum caput crebre inde lauando.  
idem ualet contra epilepsiam. item decoctio be-  
tonice cum aceto ualet contra morsuram anima-  
lis uenenosi desuper applicando. Et uinum deco-  
ctionis eius cum parum galange puluerizante ua-  
let eructuatiōi aceto se. itē decoctio radicis beto-  
nice & flog cartami data in potu cū ydromelle fa-  
cit potēter uomere flegma. itē quādo bibit beto-  
nica cocta ī uīo ualet malicie ī dicinā mortife-  
rā. Serapio. Et uinū decoctōis betōice cū bolo a-  
mēo mixtū ualet spiētib<sup>9</sup> sāguinē ex pectore. Cō-  
fert ēt uinū betōice cū ebulo & cataputia decoctu  
cōtra arteticā. itē ualet colice passiōi. Et uinū beto-  
ice ualet mulieri ī partu nō febricitāti. Et febrici-  
tati ual<sup>3</sup> aq̃ betōice. Pādecta. Serapio & Plateari<sup>9</sup>.





## BRANCA VRSINA

**B**ranca ursina est herba calida & humida in secundo gradu. Virtutē habet mollificandi & maturandi & leniendi ualet cōtra ariditatē neruorū & membrorum & ad a postemata indurata. & cōtra uicium splenis indurati fiat unguentū ex brāca ursina & radice altee & se. fenugre. & lini cum oleo communi buliatur & coletur colato addatur cere qđ sufficit. & fiat unguētū qđ ualet uniuers

d ii



saliter ad omnia apostemata indurata & ad uiti-  
um pectoris ex flegmate fiscofo ibidem peccan-  
te quod indiget mollificatione ut per uiam screa-  
tus facilius euacuetur & si leco olei communis re-  
cipiatur oleum amigdalarum dulcium confor-  
tat eo melius pectus liniendo. item unguentum  
ualet ad dolorem matricis & ad dolorem alioru;  
membrorum ex frigidityte & uentosityte quod  
sic potest dispensari. Recipe succi brance ursine.  
ō; 4. fauine: polegii: arthemisie: abrotāi: absinthi  
saluie: maiorane: rosmarini añ. m. i. cinamomi: spi-  
ce. cimini galange añ. ō; 2. omnia confundantur  
& buliantur cum uino ad uini consumationem  
postea exprimat succus cui adde cere albe q̄ suf-  
ficit & fiat unguentum molle species supradi-  
ctas in fine addendo & inde liniatur uenter uel  
alia loca dolorosa ex flegmate seu uetosityte. Brā-  
ca ursina sedat dolorem iuncturarum cum adi-  
pe anseris & radice altee & parum uini miscendo.  
similiter ualet ad extensionem memborum inde-  
linita. item decoctio brance ursine & foliorum al-  
tee & semine psilii in aqua ualet contra ardorem  
urine & intestinorum dolorem. Et præcipue ualet  
contra sitim & apostemata ipsius anni & contra  
morsum uenenosi. Pandecta. Platearius &c.





## BLETA

**B**leta est frigi. & humide complexionis. & sunt  
 duæ species alba & nigra. Alba habet uirtute ab/  
 stergendi & leniendi & humectandi & in frigidã  
 di. Sed nigra habet aliqualem stipticitatē: ideo ni/  
 gra stringit uentrem. sed alba sua humiditate la/  
 xat uentrem: ideo cōstipat̃ ualet decoctio blete in  
 carnibus. Valet et expurgādo superfluitates cap/  
 tis fiat i de sternutatoriū cū succo blete & melle &

d iii



117XX  
parum zinziberis imponendo naribus. Et succus  
eius cum semperuiua prohibet generatiōem apo-  
stematis. idem ualet ad ignem sacrum & ad erisi-  
pilam cū aceto mixtum. & usus blete nimius mor-  
dicat stomachum & intestina: & ambe species sūt  
pauci nutrimenti propter nitrositatem quæ ē in  
eis. Serapio. Sed bleta est bona in aperiendo opi-  
lationem splenis & epatis ab intra capiēdo eius  
decoctionem cum scolopēdria loco cibi. item ex  
decoctione eius radice & abrotani abluat caput  
aufert furfures & lendes capitis & pediculos. itē  
ex succo blete & sale nitri fiat mixtura qua abluat  
morphea & confert. idē ualet ad ulcera fraudulē-  
ta putridā carnē abluēdo. idē ualet ad ulcerationē  
oris. idē ualet ad impetiginē & curat ulcera nariū.  
item cum liniatur caput cum succo blete & abro-  
tani facit oriri pilos in alopecia. item decoctio ble-  
te ualet cōtra sitim & tussim. Et decoctio blete cū  
sinapi aut cū aceto cōedit spleneticis cōfert & eis  
ē bōa medicina magis q̄ nutrimentū. Dyaſcorides  
capitulo de bleta. Bleta epati laborantibus & sple-  
neticis cū sinapi utilissime esui dat: ignē sacrum &  
quæ adusta sūt cū albumine illinita restringit & ad-  
iūtatē reducit. itē succus blete aurib' tepide pa-  
infusus sedat dolorē auriū. Et liniat cū eo cicatrix  
aufert eius liuorem seu nigredinē. Pandecta.





## BURSAPASTORIS

**B**ursapastoris siue sanguinaria ē fri. cōplexiōis  
 habet uirtutem stipticitandi. Et sunt duæ species  
 una habet folia in modū pere & dicitur bursapa-  
 storis. sed alia dicitur centinodia & ē herba serpens  
 super terram habēs folia in modum rute & semē  
 habet circa folia & dicitur etiam lingua pessaria.  
 Hee herbe multum iuuant ad apostemata calida  
 .s. ad erisipilam & ualet similiter ad flecmōes siue

d iiii



puustulas rubicundas ex calore: ideo bursapasto-  
ris cum aceto contusa & telibus iam dictis appli-  
cata repercutit humoris ne reumatizare habeant  
ad locum apostematum. Et summum est reme-  
dium dissintericis & emoptoicis decoctio burse  
pastoris cū plantagine & bolo armeno cum aqua  
pluuiali decoquēdo & inde bibatur donec ceisset  
ta'is fluxus. sed ab extra super intestina fiat catha-  
plasma cū tota herba ipsius bursapastoris & plan-  
taginis & boli armēi & albuminis oui cum aqua  
pluuiali decoquendo hoc magnum præstat in ta-  
li casu iuuamentum. item succus bursapastoris ē  
consolidatium uulnerum sanguinosorum. iuuat  
etiam ad ulcera in auribus exsistentia repleta pu-  
tredine pus ibi existēs exiccat. iuuat etiam ad flu-  
xum mēstruorum decoctio bursapastoris & per-  
secarie. i. herbe cum maculis nigris cum aqua plu-  
uiali. Et cum eodem fiat fomentatio per inferius  
circa femoralia. Succus etiam bibitus cum bolo  
armeno mixtus emoptoicis medicatur & strāgui-  
riosis opitulatur: urinam prouocat: morsibus ue-  
nenatis cū uino bibitus prodest: dolorem auri-  
um cōpescit. Et decoctio bursapastoris cum sem-  
prouia in aceto & applicata loco ignito ualet cō-  
tra ignem sacrum.



XXIX



BERBERVS

**B**erberus est fri. & sic. in secundo. sed filuestris  
est sicca & frigida in. fine tertii gradus. & est fru-  
tex cū spinis. Et fructus eius est cū stipicita e for-  
ti uincenti coleram. Succus fructus eius cū aqua  
plantaginis abscindit fluxum uentris inueterati  
& humiditates a matrice fluentes. Et quando  
emplastrum cum fructu berberis trito cū succo d. p  
tami uel auricule muris attrahit sagittas ifixas car



ni uel spinas & alias similia. Et succus fructus berberi aufert siti calidā & fortificat stomachum & epas præter naturaliter calefacta uicio colere. Et succus berberi cū aqua rosarum ualet apostematibus calidis cū albumine oui miscendo ipsis suppositum. Et confert ualde fluxui sanguinis puenientis ex rasura intestinorū succū fructus berberi cum aqua plantaginis cum parū mastice miscendo. Valet etiam contra calefactionē epatis succus berberi cum aqua endiuie & parum sandali rubei miscendo & epas epithimādo crebre donec ppetuas eius ifrigidationem. Valet etiā cōtra discrasia febrilem notāter in febre terciana isto modo. Recipe succi berberorum. succi endiuie. añ. lib. .s. florū uiolarum. m̄. i. seminum quattuor frigidorū. .3. ii. prunorum damascēi numero. vii. oīa buliātur in aqua simplici lib. xv. ad cōsumationē tercię partis colādo. colatū dulcorādo cum zucaro albo & fiat sirupus sumendus ut supra dictum ē in aliis capitulis: quo consumpto sequentes pillule sumantur. Recipe masse pillularum. de reubarbaro. ℥. 2. masse pil. de fumo terræ. ℥. 2. diagrađii gra. 3. misce cum sirupo de endiuia & fiant pillule. 9. sequēti die sumantur dyarodon abbat. uel triasandali pro confortatiuis. postea epithimando epas ut supra. Pandecta. platearius.



XXX



# BASELICON

Baselicones sunt duæ species. una est graniotti-  
lata. quia habet odorẽ garioffilox & ẽ cali. in pri-  
mo gradu & sic. in secundo & ẽ maioris efficacix.  
Platearius autoritate cõstantini. Sed citrinum est  
calidũ & sic. in primo. Et cũ reperit̃ balelicõ in  
reptis: semẽ intelligitur in medicinis sed in empla-  
stris ip̃a herba sumit̃. Et sua aromaticitate hẽt uir-  
tutẽ cõfortãdi & dissoluẽdi: cõsumẽdi: abstergẽdi



& mūdificādi. Pādecta autoritate Dyascoridis  
capitulo de Ozio uel baselicōe: q̄ uirt<sup>us</sup> ei<sup>us</sup> iter me  
dicos penit<sup>us</sup> sit icerta. & dicūt q̄ sint iutlis stoma  
cho & oculos ebetat & īfaniā facit. Et q̄do baseli  
con putre fit ī sole cōtingit uermes generari ex ea  
herba. Et putāt aliq̄ q̄ si q̄s eo die quo baselicō sū  
pserit a scorpione feriet nō posse saluari. s; hāc opi  
nio falsa ē. Pādecta. ymo stomacho pdest eo q̄ in  
flatōes ei<sup>us</sup> dissoluit & ualet ad alia iuuamēta quo  
niā ualet ad sincopī & cordiacā passionē: det aq̄  
decoctiōis uel uinū decoctiōis ei<sup>us</sup> cū citro ī modū  
īfusiōis p noctē ipsa herba ualet īfrigidatiōe sto  
machi hoc mō: decoq̄t ī uīo cū mēta & galāga. Sic  
idē ualet cōtra īdigestionē ex frigiditate. Valet et  
ad fluxū uētris ex frigiditate: p̄cipaliter ad liēte  
riā q̄ dī flux<sup>us</sup> uētris cibalis tali mō. recipe semē ba  
selicōis cū pag<sup>us</sup> acacie. i. succi prunorū agrestū in aq̄  
pluuiali & det patiēti & ualebit. Valet et ad matri  
cē mūdificādā & mēstrua puocāda fiat decoctio  
ī arthemisia & foliis lauri & fomētes matrix  
& fiat īde pessariū siue suppositoriū ad uuluā: hoc  
idē ualet ad cōceptū. ipsa herba baselicō & tax<sup>us</sup> bar  
bat<sup>us</sup> cū uīo cocta cū oleo mixta & cathaplasmata  
anchis iuuat ad thenasmonē. Baselicō cōestū ī ole  
ib<sup>us</sup> p̄stat bonū anhelitū. Et decoctio ei<sup>us</sup> cū uīo bi  
bita ualet dolorib<sup>us</sup> oculorū. Pādecta. platearius.





## BRIONIA

**¶** Brionie est calide & sicce cōplexiōis .s. to...  
 ba. s. folia fructus & radix. & habent uirtutem ab  
 stergendi & subtiliadi & dissoluendi: ideo ualent  
 in tūricie splenis faciendo emplastrū ex eo & radi  
 ce altee & ficubus cū aqua decoquendo cū axun  
 gia porci & loco indurato ipsius splenis applican  
 do uel alio mēbro indurato & ualebit. item cū suc  
 co brionie abraduntur pili coriorū. Et succus brionie



nie cum sale communi confert ulceribus fraudu-  
lentis quando abluuntur cum eo. idem ualet cu-  
rando fixuras tibiaram. item radix eius cōtusa cū  
fenugreco & orobo, & acetp quo abluat cutis mū-  
dificat & abstergit eam & aufert pannum & uesti-  
gia nigra & cicatrices ulcerum & aufert liuorē sub  
oculo. Et succus brionie mixtus cum oleo & parū  
cere fiat unguentum ad fistulas ani & sedat dolo-  
rem. Et sumitas huius herbe in principio sue ma-  
turitatis coquitur cū feniculo & petrosilino & bi-  
bis puocat urinā & luxat uētrē. & quādo fiat am-  
plastrū ex decoctiōe brionie cū uino sedat panne-  
riciū id est apostemata in ungue & ēt resoluit apo-  
stemata & aperit ea. Extrahit ēt ossa in ulceribus  
& putridā carnē. Vnguentū ex succo eius & uiri-  
de ēt factū cū parā olei & cere. Et uinū decoctiōis  
eius ualet ad apoplexiā & epilepsiā & occidit fetū  
& cōfert moribus triti & parā inde sumere debet  
& si nimis sumat de ea accidit pmixtio rōnis dos  
eius ē. 3. 2. & quādo mulier subicit brioniā sibi ex-  
pellit fetū & secundinā. Et si bibis eius decoctio  
cū uino puocat urinā & menstruū. Et quando fit  
fessio super idē per mulierē mundificat matricē.  
iuuamentū ēt facit ad apostema saniosum rum-  
pendū fiat emplastrū cū briōia & altea & axungia  
porci mutuo cocta. Serapio. Auicena. Pandecta.





## CICOREA

**C**icorea ē frigida & humida in secundo. <sup>radice</sup> ~~E~~ <sup>radice</sup> ~~duæ~~ species: una agrestis: alia ortulana magis  
 frigida q̄ siluestris. Succus eius ualet contra op  
 ationem epatis et eius calefactionem isto modo  
 umendo. Recipe succi cicoree et endiuie: scolop  
 drie añ. lb. ʒ. florum uiolarum uuarum passular  
 añ. ʒ. ʒ. q̄ttuor seminū frigidog. seminis latuce i  
 minis portulace añ ʒ. 2. spodii. ʒ. i. cōtusa buliant



cum lb. 2. aque simplicis & parum aceti ad confu-  
mationem medietatis colatum dulcorando cum  
zucaro albo & fiat sirupus quo utarur mane & se-  
ro tepide ut supra. quo sirupo cōsumpto sequen-  
tes pillule sumantur. R. masse pillularum de reu-  
barbaro. ʒ. 2. masse pillularum stomaticarum. ʒ. i. dya-  
gredii gra. 3. misce cum sirupo de endiuia & fiant  
pillule. 9. Altera die sumatur dyarodon abbatur  
uel triasandali uel dyadragantum frigidum pro  
confortatiuis. Et ab extra fiat inuncio sup minerā  
epatis cum unguento triasandali. uel fiat epithi-  
ma super epar cum aqua endiuie miscendo pul-  
uerizatum sandalum rubeum cum pannis line-  
is imbibitis in ipso epati applicatis. Succus etiam  
cicoree iuuamentum præstat morsui animalis ue-  
nenosi. idem ualet erisipule seu apostemati igni-  
to cum sanich ordeï siue ordeo fracto cum aceto  
miscendo & par ceruse idē fit unguentum utile  
ubi oportet infrigidare. Succus cicoree mixus cū  
succo altee & herba paralisis cum oleo lini & pa-  
n croci miscendo ualet ad podagram notan-  
ter se dando dolorem eius. item aqua cicoree mix-  
ta cum nitro siue lase nitri ualet contra morphe-  
am ipsam abluendo crebre. Pandecta. item suc-  
cus eius cum aqua lactuce ualet confortando cor  
Auicena de uiribus cordis.





## CALAMENTVM

Calamētū est calidū & siccū in tertio gradu. Fe  
<sup>membrato</sup> sūt tres species: una est in odore suo & in folijs u/  
 milis plegio nisi q̄ folia sūt maiora & aliqui no/  
 mināt illud plegiū agreste. Et secūda species no/  
 minatur nepita. Et est tertia species similis mente  
 agresti nisi quia folia sūt lōgiora folijs mente. Pā/  
 decta. Serapio auctoritate Gali. quādo bibis suc/  
 cus eius cum aqua mellis puocat sudorem. Et ca

e



lamētū tritū cū oleo & parū salis & parū aceti quo  
ungat<sup>r</sup> pulsus manuū & pedū cōfert rigorib<sup>9</sup> pa-  
rioticis ante peroxismū per horā ungēdo. Idē ua-  
let sciatica passiōi ipsā sciā idē ungēdo. Et succus  
calamēti cū uino sumptus uel decoctio ei<sup>9</sup> i uino  
sūpta i potu puocat mēstrua efficaciter. Et qñ ca-  
lamētū sumit<sup>r</sup> i medicinis cōferētib<sup>9</sup> leprosis mul-  
tū cōfert ipsis resoluēdo hūores resolutiōe forti.  
Et eis emplastratio cū uino aufert liuorē sub ocu-  
lo. Et qñ sumit<sup>r</sup> succus eius i potu uel misce<sup>r</sup> i cli-  
steri occidit ascarides & lūbricos. Et occidit simili-  
ter uermes q<sup>9</sup> generāt<sup>r</sup> i auribus & i ulceribus pfū-  
dis. Et qñ fit pessariū ex calamēto cōtuso cū parū  
uini occidit & expellit foetū igit<sup>r</sup> isciissua qdā uir-  
tus inest ei ppter caliditatē eius & subtilitatē par-  
tiū & eius amaritudinē. Et sola herba i potu data  
cōfert asmaticis & ycteris ppter amaritudinem  
maxime aperiendo epatis opilatiōem. unde bibi-  
coctio eius urinā puocat & morsib<sup>9</sup> uenena-  
currit eius succ<sup>9</sup> quo ungat<sup>r</sup> cutis lesa & torio-  
ribus uel cōquassationibus membrorū subuenit.  
Et bibitū calamentum cū uino uenenū amputat.  
Et comestū & bibitum stomaticis præstat effectū  
& suo fumigio serpētes de domibus fugat. unde  
obilissimis antidotis meruit ascribi. Pandecta &  
hodie a medicis dyacalamentum prædicatur.





## CENTAVREA

¶ Cētaurea ē calida & sicca ī tertio gradū. Et sūt  
 duæ species. s. maior & minor. & ē cōsolidatiua  
 tū quia si radix centaureæ maioris ponatur in  
 la buliente in qua sūt carnes separate eas congl  
 nat. Et si recens ponatur super uulnus consolida  
 uehementer. & similiter exiccata puluerizata idē  
 facit. Radix cētaureæ maioris sumpta in potu cū  
 riquilicia ualet in sputo sanguinis. Item decoctio

c ri



centureæ maioris uel minoris cū scolopendria &  
uuipassulis & liqricia & colatū cū zucaro dulcora  
tū cōfert febricitatib⁹. Dicit Platea. autoritate Ga  
lie. q̄ cētaurea ē ex medicinis nobilib⁹ remouēdo  
opilationē splenis & epatis sine nocumento ergo  
yctericia causata ex opilationē ualet decoctio iā su  
per⁹ dicta. tē decoctio ei⁹ cū uino puocat men  
strua & educit foetū. & nullo mō p̄gnati exhibeat  
q̄a abrosū causat. talis etiā decoctio cū semine fe  
niculi & petrosilini puocat urinā. Et similiter ui  
nū decoctiois cētaureæ addita zucaro ualet cōtra  
opilationē splenis & epatis: renū & uesice & cōtra  
strāguriā & dissuriā. Et centaureæ cū uino & oleo  
cocta & cathaplasmata circa renes & pudibūdas  
& pectini & etiā sup splenē cōfert. Vnguentū etiā  
factū ex succo ei⁹ & puluere & oleo & paḡ cere ua  
let super splenē īduratū. Itē ī duricie splenis & epa  
tis & ad alia p̄dicta & p̄cipaliter cōtra yctericiā  
ualet talis sirup⁹. Recipe succi cētaureæ lb̄. i. aq̄ sco  
rie lb̄. s. radice feniculi: petrosilini: apii: q̄t  
ninū frigidorū añ. ʒ. s. q̄b⁹ decoctis ad cō  
nationē tertiæ partis colatū cū zucaro dulcore  
& fiat pot⁹ sumēd⁹ ut supra. Prius sumāt pil  
le de reubarbaro & dyacalamentum pro cōfor  
tiuo. Idem potus ualet contra yliacam passio  
nem. Item pro oculis clarificādis ualet succus ei⁹  
cum aqua ros. Pandecta & platearius.





## CARTAMVS

**C**artam<sup>9</sup> est cali. i. prio & siccū i. secūdo gradu  
 & melior pars plāte ipsi<sup>9</sup> ē semē post illud f.  
 Est aut cartam<sup>9</sup> aperitiu<sup>9</sup>: absterſiu<sup>9</sup>: cōturbatiu  
 faciēs nauseā. iō iest ei uirt<sup>9</sup> puocatiua uomit<sup>9</sup> &  
 laxatiua p uētrē. & multū nocet stomacho faciēs  
 fastidiū. sed ē debilis solutiōis. iō addit ei pag<sup>9</sup> zi  
 ciberis p certificatiōe sed q<sup>9</sup> nocet stomacho emē  
 dat<sup>9</sup> cū galāga uel macib<sup>9</sup>. Semē cartami datū cū

eiii



pag mellis despumati & pag galäge purgat uen-  
trē. Itē flos cartami trit' mixt' cū aceto & liniat' su-  
per malā carnē siue ipetiginē aufert eā. Et idē au-  
toritate mesue linitū sup liguā puerorū uel os ul-  
ceratū confert. Cartami flores decocti cū uino ab-  
extra applicādo lac coagulatū dissoluit & dissolu-  
tū coagulat, & laxat humores flegmaticos & adu-  
stos cū pag zī ciberis miscēdo. Decoqtur etiā me-  
dulla seminis cartami cū speciebus ut supra in iure  
galli, & multū ualebit p eductiōe flegmatis peccā-  
tis ī pectore seu stomacho per uomitū similiter p  
uētrē. Idē ualet ī colica p uiā clisteris. Decoctio ue-  
ro floris cartami ī aq mellis remouet yctericiā. Va-  
let etiā pot' floz cartami cōtra pūcturā scorpiōis.  
Idē lac amigdalaz dulciū cū succo seminū carta-  
mi & aq ordeī aut psilii cū aniso & pag mellis fiat  
decoctio & colatura qd ualet ī dissinteria & dicūt  
multū ualere, & quātitas illi' p una dosi ē. 3. vi. Itē  
Flores cartami cōtusi cū aceto & pūcture scorpiōis  
ī cōfert. Et p dā putāt q si pcussus a scor-  
piōe si tenuerit radicē cartami nō sētiet dolorē &  
pū picit eā sentiet. Itē gallus antiquus uirga pcus-  
sus & illico īterfectus & deplumatus & ī eius uen-  
trē datur de cartamo & polipodio & aniso & ca-  
nēto & cinamomo & buliatur ī aqua cuius ius  
multū ualebit ad prādicta. Pandecta. Platearius.





CINOGLOSSA

**C**inoglossa. i. lingua canis. Et dicitur a cinos quod  
 ē canis & glossos quod ē lingua. Et ē herba similitudo  
 noglosse: nisi quia sunt ei glossae apparens in foliis. Et  
 succus mixtus cum aceto medetur ulceribus oris &  
 aliis ulceribus fraudulentis. Et est frigide & sicce  
 complexionis. Et eius succus cum succo planta-  
 ginis & radic. yreos pro parum mellis ualet ad alco-  
 lam siue apostema oris ulcerati. Et balneum deco-

e iiii



IVXXX  
ctionis cinolosse cum plantagine & bursapastoris  
ualet contra geomoream. & post balneum fomē  
tentur genitalia cum decoctione florum agnica  
sti & parum castorei & aceti. Vel fiat pot<sup>us</sup> cum se  
mine lactuce:psilii:citrulli:melonum cucumeris:  
portulace:storiolae:sumat cum aceto & agresta qui  
potus extinguit libidinem inspissando sperma.  
Alia aut<sup>em</sup> sūt ianiatiua spirit<sup>us</sup> cōsumēdo sperma &  
uentositates:ut agnuscastus:ruta:maiorana:cala  
mentum:ciminum anetum. sunt enim aperitiua  
& resolutiua. Placitarius capitulo agnuscastus. Cō  
fert etiam decoctio cinoglosse contra uiscositate  
stomachi & cōtra discrasiam pulmonis ex calida  
causa cum aqua mellis ministrādo. Item accipias  
linguam canis siue cinoglossam cum corde rani  
cule & eius matrice: pone ubi uis & post modicū  
temporis congregabuntur omnes canes uille. & si  
prædictum sub pollice pedis habueris omnes ca  
utescent nec poterint latrare. Et si prædi  
collo alicuius canis posueris: ita q<sup>uod</sup> nō pos  
ore attingere: semper uertetur ī circuitu ad mo  
um rote uolubilis donec cadat in terram uelut  
mortuus & hoc est expertum nostro tempore. Al  
tus de uirtutibus herbarum.





## CAMOMILLA

**C**amomilla ē calida & sicca ī priō: h  
tē mollificādi & dissoluēdi: frōdes & flore  
æqualis uirtutis. Et aq̃ decoctiōis ei⁹ cū arther  
sia cū qua fomētetur matrix ualet puocādo  
struū. Idē ualet mulieribus difficulter pariētū  
decoctio florū camomillarū & extremitatū al  
thei & radicū feniculi: petrosilini & q̃ttuor se  
minū frigidorū ī uino cū zucara albo dulcorādo.



de quo bibat ualeat urinā puocādo: lapidē expel-  
lēdo: īflationē splenis & dolorē epatis & illiorū dis-  
soluit & yctericiā curat. Cōfert ēt decoctio camo-  
millarū & florū uiolarū & q̄ttuor seminū frigidarū  
& se. latuce & endiuie cū liqritia & ficubus cū aq̄  
& parū zucari miscēdo ī potu exhibēdo ualeat peri-  
pulmoniacis & epaticis. Itē flores camomillarū cū  
aceto & parū salis cōmunis & oleo ei⁹ mutuo con-  
quassata ualeat febrib⁹ p̄ioticis pulsū manuū & pe-  
dū īde emplastrādo ante orā p̄ximi. Sed cū oleo  
camomillarū ungat⁹ dorsū patiētis febrē tertianā  
ualeat cōtra rigore ei⁹. Et cū aliq̄s fuerit fatigat⁹ p̄  
pter laborē tūc inungatur dorsū cū oleo ei⁹ & oleo  
aneti & de mane nihil sentietur. Et decoctio eius  
& arthemisie in uino bibita & supposita fomēto  
menstruis īperat: aborsum celebrat: calculos fran-  
git: urinā prouocat: torsionibus & inflationibus  
auxiliatur. Est autē extenuatoria & propterea diu-  
retica est & relaxatiua cōdensat & arefacit. ideo in  
bus muliuuat. Itē flores camomillarū ī oleo  
cti cum quo ungatur ypocundria dolorem se-  
nat. Item sedat dolorē capitis & oculorum. Epa-  
ticis eius potui datus prācipue febricitantibus cū  
aq̄a endiuie mirifice prādest. Pandecta. Camo-  
milla sedat dolorem apostematum mollifican-  
do & resoluendo. Auicenna.





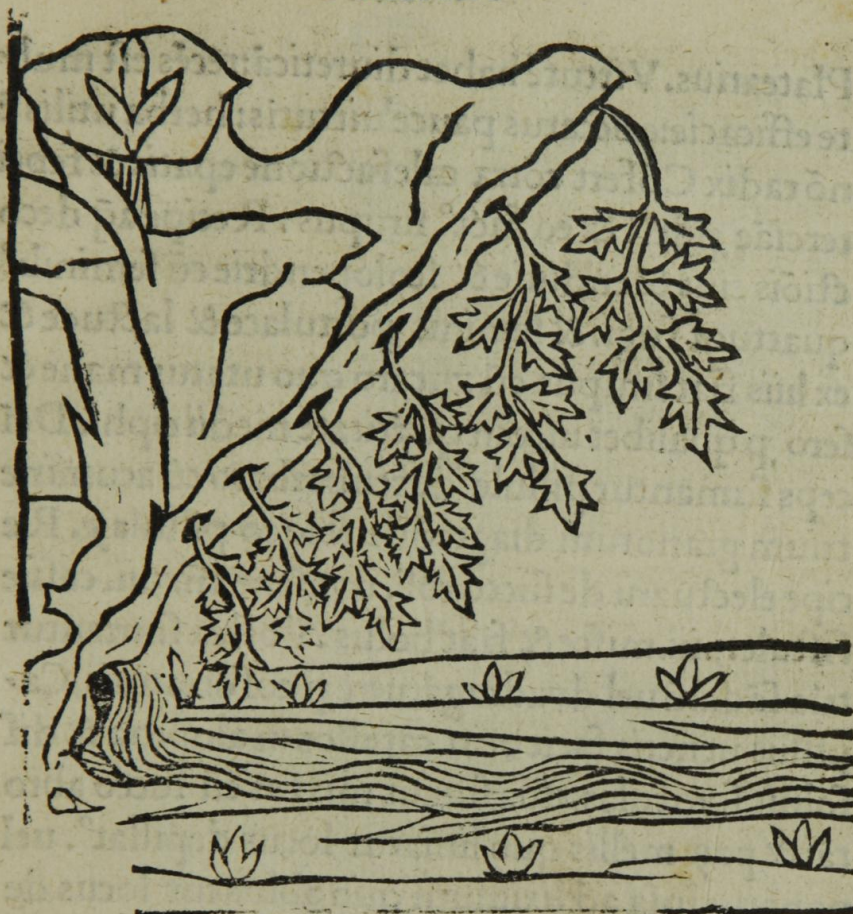
**CAMEPITHEOS**

**¶** Camepitheos calidū & siccū in secūdo or-  
 Et dicitur camedros maior. Habet uirtute  
 cā mundificatiuā & laxatiuā. Et est resolutiuū  
 uentositatum & attenuatiuum grossorum hum-  
 rum: ideo ualet cōtra opilationem splenis & er-  
 tis atq; matricis: urinam prouocat & menstru-  
 tirpat & yctericiam curat & nefresi auxiliatur  
 intestina purgat. Isto modo fiat potus sumēdus.



Recipe camepitheos: arthemisie: scolopēdrie añ.  
m.i. radicū brusci: spargi: seminū feniculi: petrosi  
lini añ. .ii. oīa buliātur ī uino & aq̄ ad cōsumatio  
nē tertiæ partis: colatū dulcoret & fiat pot⁹ q̄ ad  
oīa p̄dicta p̄sidiū p̄stat. Et succus camepitheos cū  
mellicrato & bibitur ualet strāgurie. Et succus ca/  
mepitheos habet uirtutē cōsolidādi uulnera ma/  
gna: & curat plagat putridas. & resoluit duricies  
mamillarū miscendo succo ei⁹ farinā fenugreci &  
farinā seminis lini cum succo radicū alteæ. Et qñ  
bibit⁹ de succo camepitheos cū ydromelle. xl. die/  
bus curat yctericiā. & ualet ī potu egritudinibus  
epatis ad strāguriā & dolorem renū & ad pūctio  
nes ītestinorū. Item succ⁹ camepitheos cum succo  
caulium cū melle miscēdo ualet ad cōglutinādū  
uulnera & phibet dilatiōes formice & aliorū apo  
stematū de putredine multū corrosiua. Item pul/  
uis camepitheos cū melle datus ualet cōtra lum/  
bricos cum succo centaureæ miscendo. Item succ⁹  
im succo prēmule ueris uel succo herbe pa/  
ralisis in uino cocta miscendo castoreum quo in/  
ungatur locus paraliticus magnum præstat iuua/  
mentum. Et decoctio camepitheos cum abrota/  
& uino & zucaro miscendo in potu data ma/  
tricem in frigidatam calefacit & mundificat a su/  
perfluitatibus flegmaticis. Pandecta.





## CAPILLVS VENERIS

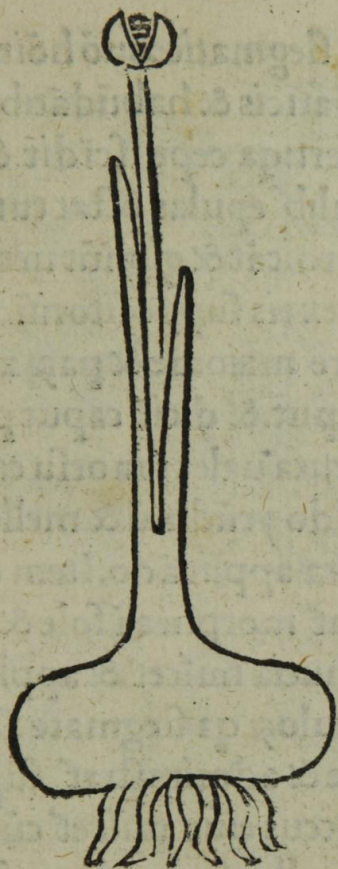
¶ Capillus ueneris alio nomine adiautas. Pād-  
 eta & lohānes mesue.ca. de Capillis ueneris  
 capillus fōtiū. & fm quosdā coriādrūpute in  
 cupat. Et ē herba cuius folia sūt similia foliis co-  
 riādri. Et secūdū. Dyascoride dicitur poletricon  
 quæ omnia in idem redunt. Nascitur in locis u-  
 brosis & aquosis & parietibus humidis & circa  
 fontes: frigide & sicce est complexiōis temperate.



Platearius. Virtutē habet diureticā: recēs est mul-  
te efficacie: exiccatus paucē virtutis: herba utilis ē  
nō radix Cōfert cōtra calefactionē epatis & febrī  
terciāe pdest ex eo fact⁹ sirupus. Recipe aq̄ deco-  
ctiōis eius & endiuie & scolopendrie cū seminib⁹  
quattuor frigi. & seminis portulace & lactuce &  
ex hiis fiat sirupus cū zucaro quo utatur mane &  
sero p̄ qualibet uice in quātitate medii cippi. Deī  
ceps sumantur pillule de reubarbaro cū acumine  
trium granorum diagredii uel loco pillulaz. Re-  
cipe electuarii de succo ros. dyasene añ. 3. ii. cassie  
fistule. 3. iii. misce & fiat bolus. Postea sumantur  
tria sādālū uel dyadragātum p̄ cōfortatiuis. Ca-  
pillus ueneris facit oriri capillos in alopecia & dis-  
soluit scrofulas. eius succus mixtus cū succo abro-  
tāi & pag mellis quo liniatur locus depillat⁹. uel  
ponatur ipsa ad lixiuium quo abluatur locus de-  
pilatus ratificando cutem callosam inde liniatur  
loc⁹ talis cum succis. & cum melle ut supra. Item  
succus capilli ueneris cum semine feniculi & mi-  
liisolis decoctus cum uino frangit lapidem & iu-  
uat ad excreādum humores flegmaticos ī pecto-  
re peccātes cum succo yreos & pag zucari miscen-  
do. Serapio. Item elixatura capilli ueneris & scolo-  
pēdrie in uino ualet opilationi splenis & epatis &  
strangurie & abscindit fluxū sāguinis. Pandecta.



XL



# CEPE

**C** Cepe calide sūt i quarto cū aliquali humiditate. Et cepe lōge ac rubei coloris sūt acutiore  
dis & cepis albis. & ē apertiuā: quia aperit  
uenarum quæ sunt in ano: ideo aperiūt cepe en  
roidas qñ applicātur ano. Et prouocant mēst  
applicādo cepe in modum pessarii. Item cep  
inflatiua & difficilis digestionis notanter c  
Et cepe cocta calefacit corpus & subtiliat in



grossos hūores flegmaticos: iō hōinib' colericis no-  
cet s; ipsis flematicis & habūdātib' flemate uisco-  
so & crudo cōfert: qā cepe īscīdit & subtiliat gros-  
sos hūores iō talib' epulas pstat tutas. Itē cepe ge-  
nerāt sitī & mordicāt & gignūt uētositates: molli-  
unt uētrē & fit ex eis suppositoriū. Et succ' cepax  
mixt' cū puluere maiorāe & pag' zīciberis narib'  
īflat' purgat caput. & dicīf caput purgiū. Et cepe  
cōtusa cū aq̄ & ruta ualet ī morſu canis rabidi. Et  
cepe mixta cū nido yrūdinū & melle pstat squinā-  
cie pſidiū ab extra applicādo. Item cepe cōtusa cū  
aceto & īde liniat' morphea ī sole & cōfert. Et qñ  
succ' cepax cū thucia misceſ' & applicat' oculis ua-  
let ad pruritū oculorū qā flegmate falso causat'. &  
qñ misceſ' cū sale & administrat' sup uerucas au-  
fert eas. Et qñ succus eius misceſ' cū adipe galine  
& appōit' aufert calles seu nodos q̄ fiūt ī pedibus  
ppter calcimēta. Et succ' cepax distillatus ī aurē  
cōfert debilitati auditus & ī tinnitu eius & aq̄ de  
ī ī eā. Et qñ liniſ' succus eius cū succo abrota-  
super alopicia facit nasci pilos. & circa barbā in-  
nectus facit eā accelerare: qā fricatio facta cū ce-  
bis aperit poros & īde aprat' locus p̄ crescētia pilo-  
in lōgū & hoc habetur p̄ experto, Serapio. Itē ce-  
ne ualent ad prouocandum coitum. Et frequen-  
ter comestum obtenebrant uisum. Item inducit  
somnum quia replet caput uaporibus.





## CORIANDRVM

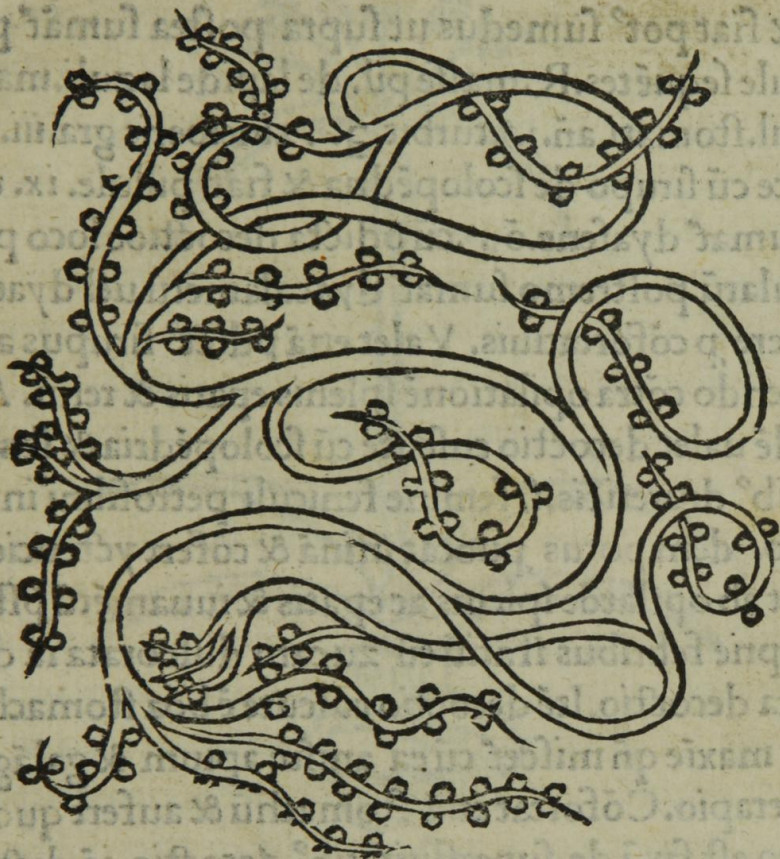
**C**oriandrū ē plāta cui<sup>9</sup> semine cōmuniter utiū<sup>r</sup>  
 ī medicinis. & ē frigidū ī priō & sic. ī scdo. Aui  
 na. Sed Serapio dicit ipso declinare ad caliditatē:  
 similiter Galienus. Sed dyascorides cōtra dicit &  
 uult q<sup>d</sup> sit frigidū. Nota succus ei<sup>9</sup> ualet apōstema  
 tib<sup>9</sup> calidis cū aceto & succo sēperuiue miscēdo. I.  
 succus coriā dri cū farina fabarū & furfure tritici  
 cū ros & aceto miscēdo remouet ī flationē testicu

f



logꝝ ipsis applicādo. Itē coriādrū p̄peratū cū aceto  
post prādiū comestū ualet ad phibēdū ascēsū ua  
porꝝ ad caput: ideo epilētia pueniēs ex uapozꝝ exa  
latiōe ad caput p coriādrū post prandiū comestū  
curat. Et coriandrū p̄peratū puluerizatū cū succo  
plātaginis bibitū ualet cōtra fluxū sāguinis. & suc  
cus eiꝝ cū aceto ualet cōtra ignē sacrū. Itē semē eiꝝ  
cū aqꝫ plātaginis potatū a mulier ilico stringit mē  
struū & fluxū uētris: patet experiētia. Pādecta ca  
de. Coriādro Coriādrū recēs ē frigidū narcoticū i  
ducēs sincopī & stuporē: qā suo odoratu cōgelat  
uapores & fumositates ascēdere ad caput iō ualet  
ī soda siue dolore capitis. & ualet ebrietati: iō pōit  
ī cibis epilēticorū quoniā cause epilētie sūt uapo  
res ascēdentes a stomacho. Et aqꝫ īfusiōis coriādri  
cū zucaro absēdit uirge erectionē & desiccāt sper  
ma. Itē succꝝ coriādri naribꝝ īflatꝝ rectigit sāguinē  
nariū. dē fit qñ odoratꝝ. Itē succꝝ coriādri cū suc  
co sēperuiue & ebeti cū pāe miscēdo ualet applica  
eris pila uꝫ apostematibꝝ calidis. Vel miscēdo  
succū coriādri cū lactæ uel cerusa & aceto uel oleo  
rosꝝ & idē facit ī igne p̄fico. Serapio. Itē coriādrū p̄  
peratū ualet cōtra uertiginē causatū a uapore cali  
do aut flegmatico. Et succus eiꝝ distillatꝝ ī oculo  
medat eiꝝ puluerizationē. Et coriādrū ualet ī tre  
more cordis dādo eiꝝ puluerē cū aqua boraginis:





## CVSCVTA

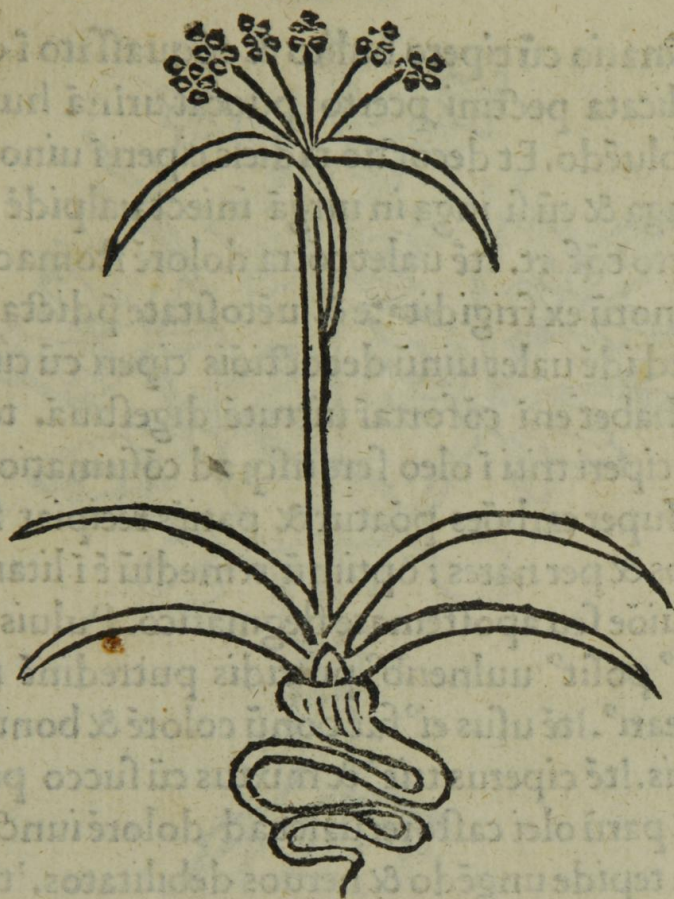
**C**uscuta est res iuoluta super linū: est calidū ī  
 prio & siccum circa secūdū. Est mundificatiuū  
 & purgatiuū melācolie p̄cipaliter secūdarīo fle  
 gma isto mō. Recipe cuscute: scolopēdie añ. m. i.  
 polipodii: radice esule: foliorum sene añ. o. i. flo  
 rum uiolarum boraginis añ. m. s. omnia buliat  
 tur in uino & aqua añ. lb. i. aceti parē ad cōsuma  
 tionem tertie partis colatū dulcoret cum zucaro

f ii



& fiat pot<sup>9</sup> sumendus ut supra postea sumat<sup>r</sup> pil-  
lule sequētes. R. masse pil. de lapide lazuli. masse  
pil. stomati. añ. .ss. turbit. ʒ. .ss. zinziberis gra. iiii. mi-  
sce cū sirupo de scolopēdria & fiat pillule. ix. uel  
sumat<sup>r</sup> dyasene. o. .ss. cū p̄dicta decoctioe loco pil-  
lularū. postremo sumat<sup>r</sup> dyacalamētū uel dyaca-  
pere p̄ cōfortatiuis. Valet etiā p̄dict<sup>r</sup> sirupus ape-  
riendo cōtra opilationē splenis epatis & renū. Ad  
idē ualet decoctio cuscute cū scolopēdria & semi-  
nib<sup>9</sup> diureticis. s. semine feniculi petrosilini in ui-  
no. dem potus puocat urinā & cōfert yctericie q̄  
fit ab opilatōe splenis ac epatis & iuuamētū p̄stat  
pprie febribus ifatiū cū zucaro dulcorata iā di-  
cta decoctio. Itē decoctio cuscute ē bōa stomacho  
& maxie qñ miscet<sup>r</sup> cū ea anisū apium & galāge.  
Serapio. Cōfortat etiā stomachū & aufert quod  
ī eo est fixū de superfluitatib<sup>9</sup> decoctio iā dicta.  
Et quando bibit<sup>r</sup> cū acero sedat singultū & aperit  
opilationes cū uino potata. Et aqua decoctiois ei<sup>9</sup>  
mirabilis ad yctericiā. Et decoctio eius & anisi  
& scabiose cōfert dolori pūgitiuo uentris: qmū  
dificat sordes ītestinorū & matricis & renū. Au-  
enna. tem eius complexio est secundum cōple-  
nem herbe cui adheret: quoniā fit calida p̄ ad-  
herentiam calide herbe seu arboris. & fit frigida  
per adherentiam frihide. Pandecta.





CIPERVS

**C**yperus ē ca. & sic. i. secūdo. Et ē hērba triāgula  
ris. Et radix ei' cōfert usui medicine: habet uirtutē  
diureticā: ideo ualet cōtra strāguriā: diffūriā &  
cōtra lapidem: tali mō fit usus. Recipe radice ci-  
peri benetrīti radice petrosilini añ. ōz. vi. seminū  
apii: feniculi saxifrage añ. ōz. i. oīa cōfusa buliāt  
ī uino ad cōsumationē tertiæ partis colatū cū zu-  
caro dulcoret & fiat potus. Ad idem ualet catha-

f iii



IIIIX  
plasmatio cū ciperō bulito & cōquassato ī oleo &  
applicata pectini pcerto puocat urinā humores  
dissoluēdo. Et decoctio radice ciperi ī uino cū sa-  
xifraga & cū si inga in uirgā iniecta: alpidē frāgis  
pcerto cōf. rt. Itē ualet cōtra dolorē stomachi & ī  
testinorū ex frigiditate & uērositate pdicta potio  
uel ad idē ualet uinū decoctiōis ciperi cū cinamo-  
mo: habet enī cōfortari uirtutē digestiuā. tē deco-  
ctio ciperi triti ī oleo sere usq; ad cōsumationē po-  
stea super carbōes pōatur & patiens recipiat fumū  
per os & per nares: optimū remediū ē ī litargia. i.  
obliuioe seu apostemate flegmatico. Puluis radi-  
cis ei' posita uulnerib' putridis putredinē tollit.  
Plateari'. Itē usus ei' fac bonū colorē & bonū odo-  
rē oris. Itē ciperus trit' & mixtus cū succo parali-  
sis & parū olei castorei ualet ad dolorē iunctura-  
rū ea tepide ungēdo & neruos debilitatos. Itē fre-  
quens usus ciperi īducit leprā qā adurit sāguinē.  
cēna. tē decoctio ciperi cōfert putredinē na-  
oris & mollificatōi gīgiue. Et uinū decoctio  
ei' cōfert distillatiōi urie & debilitati uesice ual-  
e & frigori ei' uehemēter & similiter operat' ī re-  
ib'. Similiter cōfert frigori matricis & emoroidi  
auxiliū pstat emplastrādo cū decoctiōe ei'. Et  
decoctio ei' supius dicta ualet febrib' iueteratis  
ex flegmate. Serapio. Pandecta. Platearius.





## CELIDONIA

¶ Celidōia calida ē & sicca ī q̄rto gradu. Et sunt  
 duæ species. s. minor. tamen una p̄ alia potest p  
 ni. Et cum in receptis reperitur radix nō herba d  
 bet poni. Radix est maioris efficacie. Virtutem ha  
 bet dissoluendi; consumendi & attrahendi. Cor  
 fert dolori dentium ex frigida causa: radix ali  
 quantulum trita & circa dentem teneatur. Con  
 fert etiam ad caput purgādum a frigidis humo

f iiii



ribus. & uulua repleta flegmate exiccare habet. Ra  
dix celidonie trita coquatur & patiens fumū per  
os recipiat: postea fiat gargarisma ex celidonia in  
uino cocta & colato addatur parum zinziberis &  
piretri & parum aceti & mellis & ualebit. Item celi  
donia trita & in uino cocta & spongia infusa i ta  
li decoctione intestinis applicata ualet in collica pas  
sione. Cōfert etiā ad menstrua prouocanda & ad  
matricem mūdificādā fiat fomentum crebre ip  
si matrixi ex aqua decoctionis ipsius. Item aqua  
decoctionis ipsius cum melle mixta ualet ad can  
crum oris addendo puluerem rosarum siccarum  
in modum pulmenti. Item puluis radice calido  
nie mixtus ualet ad fistulas ori eius imittendo.  
Platearius Et succus celidonie uel aqua eius i qua  
sit dissoluta thucia utilis est ad uisum confortan  
dum in quo cernitur aliquod grossum fm pupil  
lam. Quidam recipiunt uinum decoctionis eius  
cōtra yctericiam. Dyascorides capitulo de  
celidonia dicit. Succus celidonie maioris melle co  
ctus super carbones oculorum maculas detergit.  
Item succus celidonie cum parum sulphure quo  
ingatur cutis eius scabiem detrahit & ungues le  
sos excludit. Succus eius mellis mixtus naribus  
infusus caput purgat. Pandecta. Item dicit Sera  
pio auctoritate Dyascoridis.





CATAPVCIA

**C**atapucia calida est i tertio & humida i secundo gradu. Quando aut i receptis reperit fructu herba debet poi remoto exteriori cortice. Et catapucia uiridis uirtute habet pncipaliter purgandi flegma secudario melacolia & colera. Habet etia uirtute purgadi huores per superiora ex unctuositate & lenitate q habet. unde qnq satis cofert la nis p reseruatiõe sanitatis. Et dat etia egris ad exi



VIX  
tudinē remouēdā cōtra febrē quōttidianā de fle/  
gmate falso ex quo generatur scabies. Isto mō fiat  
pot<sup>o</sup>. Recipe catapucie: scabiose: fumo terre añ. m.  
i. radic. esule minoris. polipodii añ. o. s. cuscute:  
foliorū sene añ. .ii. omniū istorū fiat bullitio ī aq̃  
ī ei<sup>o</sup> colatura addatur par<sup>o</sup> mellis despumati & fi  
at sirupus digestiuis & laxatiuis. Ad idē claretū ca  
piēdo catapuciā tritā cū speciebus. s. cinamomo: ga  
lāga &c. cū uino parū decoquat<sup>o</sup> cū melle miscēdo  
& per sacculū distillādo ut moris ē multū ualebit  
delicatis patiētibus febrē quōttidianā. Idē etiā mo  
dus pdest podagricis. Item ī iure carniū recentiū  
uel aliorū ciborū tale claretum potest misceri. Cō  
fert etiā uinum decoctiōis catapucie ī yliaca pas  
siōe. Idem p̃sidiū p̃stat cōtra paralīsim & arteticā  
cū radice esule & herba nomie p̃mula ueris deco  
quendo cū parū mellis despumati miscendo. Itē  
puluis catapucie cū parū cinamomo ī ouo forbili  
supt<sup>o</sup> uel ī p̃diis sumēdo sine molestia purgat  
uiores flegmaticos. Et uirt<sup>o</sup> foliorū catapucie ē de  
biliores granis. Et grana. xv. excorticata & mixta cū  
par<sup>o</sup> aloepatici & par<sup>o</sup> mastice ī modum pillularū  
purgat flegma & colerā & hūiditates aquosas &  
p̃uocat nausēā & uomitū. Et cōfert etiā pot<sup>o</sup> de  
coctiōis ei<sup>o</sup> cōtra scabiē & ī lepra auxiliū præstat  
& lumbricos laxādo expellit. Serapio. Pandecta.





## CVCVMER

**C**ucumer est frigid⁹ & sic⁹ ī secūdo. Semē ī receptis assumit⁹. Et semē citrulli & cucurbite & lonū & cucumeris sūt fere eiūsdē uirtutis. Ista mina sedāt caliditatē & colerā. & p̄stāt cucumeres & citrulli & c. malū chimū & p̄perāt ad hūorū putrefactionē & ad febres. Et semē cucumeris me⁹ ē semine citrulli (citrullus lōgiores ē digestiōis cuius usus generat febres cronicas: cuius nocumētū expellit anisū a uehemētia īflatōis stomachi. Item



habentes sincopi calidā odorātes ipsū reuiuiscūt.  
Itē succ<sup>9</sup> cucumeris uel citrulli &c. sedat sitim. Et  
qñ bibi<sup>t</sup> de radice eorū cū ydromelle facit uomer  
hūorē subtilē eo magis qñ huic cōminisce<sup>r</sup> deco-  
ctio catapucie. Et succ<sup>9</sup> eorū cōfert dolorib<sup>9</sup> testicu-  
lorū & uesice. Et semina p<sup>r</sup>dicta sūt diuretica iō p<sup>r</sup>-  
cipue medicīe cōpetūt. Et ualēt etiā semina cōtra  
opilationē splenis & epatis renū & uesice & cōtra  
apostemata pectoris a corticib<sup>9</sup> exteriorib<sup>9</sup> mūda-  
ta unde cōterant<sup>r</sup> ī aq<sup>a</sup> & ordeī coquāt<sup>r</sup> & colatū cū  
parū zucari misceat<sup>r</sup> & cōfert p<sup>r</sup>dictis discrasīis. In  
acntis etiā febrib<sup>9</sup> p<sup>r</sup>cipue tertiāis cōtinuis uel iter-  
pellatis cōfert decoctio q̄ttuor seminū p<sup>r</sup>dictorū ī  
modū sirupi tali mō dispēsādo. Recipe decoctio-  
nis q̄ttuor seminū frigidorū & succi enq̄iue añ.  
lb. ii. florū uiolarū uuag<sup>9</sup> passulag<sup>9</sup> añ. ʒ. s. seminū  
lactuce ordeī: portulace: iube: sebesten añ. ʒ. ii. pru-  
norū damasceni. numero. vii. buliātur oīa cū p<sup>r</sup>di-  
ctis succis & par<sup>9</sup> aceti ad cōsumationē tertiæ par-  
tis colatū dultoret<sup>r</sup> cū zucaro albo & fiat sirup<sup>9</sup> su-  
mēd<sup>9</sup> ut supra ī aliis capitulis īsinuatū ē. Postea su-  
mat<sup>r</sup> electuariū de succo ros. ʒ. s. cū parū cassi fi-  
stulis miscendo p<sup>r</sup> laxatiuo Postremo sumat<sup>r</sup> tria-  
sandali uel dyaradon. abatur pro confortatiuis.  
Idem sirupus ualet acute febricitantibus epaticis  
& ethicis & æqualiter per urinam purgat & laxat:  
Pandecta. Serapio. Platearius.





### CALAMVS SILVESTRIS

**C**alamus siluestris aromaticus ē calide & sic  
 cōplexiōis. & habet uirtutē subtiliādi & fortifi-  
 di sua aromaticitate. Et puocat urinā & mēstru-  
 bona puocatiōe notāter uinū decoctionis eius cū  
 asarabacca & abrotano cū parū melle despuma-  
 dulcorādo de quo sumas in potu mane & sero  
 qualibet uice in quātitate medii cippi. & tales her-  
 be relictē post decoctionem caude applicet circa



IVJX  
femoralia matricem aptat pro prouocatione mē-  
strui. Similiter ualet uinū decoctiōis calami silue-  
stris cū gramine & semine apii & ebuli cōtra ydro-  
pissim ex cā frigida addendo colato parū zucari.  
Idem etiā cōfert distillationi urine. s. strangurie &  
egritudinib' renum. Et quādo pessariū fit ex her-  
bis relictis post decoctionem iam dictam prouo-  
cat mēstruum & cōfert dolori matricis. Ad idem  
ualet balneum in quo sint p̄dicte herbe bulite qđ  
balneū aufert matrii dolorem. Serapio. Item em-  
plastrum factum ex dicto calamo cum sanamū-  
di & radice diptami mutuo cum oleo conquassa-  
to confert & auxilium magnū præstat ī fractura  
crurium uel in eorum contusione: ideo in lingua  
uulgari sumit sibi proprium nomen ascriptum  
suæ uirtuti nomine beyniuelde: cum eius uirtus  
in restauratione crurium dissolutionem cōtinue  
patientium uel contusionem patet per experien-  
tiam. Et radix calami siluestris ē multum aroma-  
tica & similis calamo aromatico. Valet contra do-  
lorem stomachi & intestinorum ex frigidityte &  
uentositate. Vinum decoctiōis eius cum cinamo-  
mo & galanga digestionem cōfortat uel de pul-  
uis eius cum galanga & cinamomo & parum zu-  
cari in modum trageæ.





CANAPVS

**C**Canapus est calidus & siccus i secundo gradu  
*canapi*  
 Semē canapi est maioris efficacie q̄ herba qd̄ ex  
 cat exicatione forti. Et habet uirtutē resoluēdi  
 flatiōes & uentositates: iō ualeat ipsū administ  
 re in ydropisi ex causa frigida. Et quando nim  
 comeditur expressio sui succi desiccāt sperma.  
 quidā exprimunt succum eius q̄ distillatur in  
 rem & sedat dolorē ei⁹ potenter. Serapio. Et radix



quādo coquitur cū radice malue & solatri in mo-  
dū emplastri ualet apostematibus calidis. Et cor-  
tex est ydoneus ad faciendū funes. Et de pprieta-  
te eius est q̄ desiccāt humiditates quæ fiunt ī au-  
ribus quādo distilatur in eis ex oleo eius. Et quan-  
do aliquis utitur succo expresso a semine facit so-  
dā. Et folia canapim cum abrotano in lixiuio bu-  
lita & caput ī de lauetur delet furfures & facit ad  
pillorum longitudinem. Et eius nutrimentū nō  
est conueniens stomacho: quia dure digestionis exi-  
stit. Item semen eius educit uentositates. Item suc-  
cus totius herbe applicatus uulneri dolorem eius  
mitigat. Itē sirupus acetosus de zucaro exhibitus  
post sumptionem ipsius canapi aufert nocumen-  
tum præstitum ex eis ipsius canapi: cum canapus  
fit multum euaporatiuus uaporum ad cerebrum  
unde generatur soda siue dolor capitis ob id siru-  
pus acetosus de zucaro præfatus tale nocumētū  
aufert. Item ex decoctione radice & seminis cana-  
pi cum cerusa & oleo rosarū fit emplastrum apo-  
stematibus calidis & erisipile. Item cum comedi-  
tur succus seminis canapi in cibis facit stomachū  
dolentem dolere & facit etiam malum humore  
stomacho erectuare. huic obruat dyaciminum  
quod est uentositatum resolutiuum.





DAUCVSCRETICVS

**D**aucuscretic' calidus & siccus in tertio gradu  
cuius flores magis cōpetunt usui medicine q̄ fo-  
lia: & radix minime. cuius duæ sunt species. s. dau-  
cuscreticus qui est maioris efficacie: & daucus asi-  
ninus qui existit cibus asinorum hic innuit' dau-  
screticus. Virtutem habet dissoluendi: consumen-  
di: attenuādi. & est diureticū. Cum frigidū asma  
& tussim de frigida cā cōfert dec' uinū decoctiois

g



eius & ficuum siccarum cum liquiritia si sit talis  
 discrasia sine febre. sed cum febre detur aqua de  
 coctionis diuretica & ficuum siccarum liquiritie.  
 & detur etiam dyaprasium cum uino decoctio  
 nis eius in causa frigida. uel cum aqua decoctio  
 nis eius in causa calida. Confert etiam uinum de  
 coctionis eius cum aniso contra grossam uentosi  
 tatem unde yliaca passio sepe numero impegnari  
 habet. Contra ydropisim ex frigida causa detur  
 talis sirupus. Recipe florum dauci. m. i. se. apii: fe  
 niculi: petrosilini añ. 5. brusci: spargi añ. 3. 2. buli  
 antur in uino & aqua añ. lb. i. ad consumationem  
 fere medietatis & colatum dulcoretur cum parū  
 mellis despumati & fiat potus sumendus ut su  
 pra: quo consumpto sumantur pillule de miseri  
 on. & postremo exhibeantur dyalacca uel dyaco  
 ros pro confortatiuis. Talis etiam potus iam di  
 ctus opitulatur opilatione splenis ac epatis & ui  
 as meatuū urinæ aperit. Talis autē potus matri  
 cē mundificat & abstergit a suis superfluitatibus  
 sine molestia miscendo cū triffera magna nicolai  
 Vel fiat pessariū inde cū triffera cui misceat pul  
 vis dauci & parū mirre in oleo buliendo & matri  
 ci imponatur. item contra uicium lapidis & con  
 tra stranguriam & diffuriam ualet uinum deco  
 ctionis dauci. platearius. pandecta. Serapio.





## DIPTAMVS

**D**iptamus calidus & siccus in tertio gradu in calidis locis lapidosus præcipue reperit̃. Radix diptami maioris est efficacie q̃ herba. & radix in receptis reperit̃. Eligenda est radix quæ iterius habet solidam substantiam nõ perforatam. Virtutē habet dissoluendi: consumendi: atrahendi uenenu unde p̃cipue ualet ad morsū aīaliū uenenosorū ip̃a herba trita cū succo cepag & applicata mor



fui miro modo ualebit. Potus etiam factus ex diptamo & arthemisia: sanamundi & auricula muris cum uino decoquendo uidelicet uulneribus ab intra sumendo & istum potum uulgares reputant pro magno secreto & talis potus ab intra uulnera ta membra consolidat ut experientia docet. Sed puluis diptami cum cerusa & parum te repentine miscendo in modum unguenti quod ab extra applicatur uulnus consolidat. item ad menstrua puocanda & ad fetum mortuum & ad secundinam educendam ualet potus factus ex decoctione diptami & arthemisie & abrotani cum uino & parte mellis despumati. Ad idem ualet puluis diptami cum mirra & succo arthemisie miscendo in modum pessarii matrici imponendo quod efficaciam magnam habet in puocatione menstrui & aliorum ut supra. Confer etiam iam dictus potus contra straguriam & discuriam. uel uinum decoctionis radices diptami cum succo absinthii contra dolorem stomachi ex usu fungorum tactum. item contra frigidum asma fiat decoctio ficuum siccarum in uino & exprimat cui misceatur puluis diptami. item decoctio diptami cum ebulo & apio in aqua & parte mellis despumati confer contra ydropisum ex frigida causa. item quando fricat corpus in balneo cum decoctione diptami ualet contra ystericiam. item quando sternit hac herba in domo fugat animalia ueniosa. Plateari. Padecta. Serapio.





## ESVLAMINOR

**E**sula est calida & sicca i<sup>o</sup> tertio cuius radix usui  
 medicine cōpetit: habet uirtutem purgandi fleg/  
 ma principaliter & melancoliam. Cōfert esula cō  
 tra febrem quottidianam. similiter ualet cōtra ar  
 teticas passionēs. s. cōtra podagram: cirogrā & cō  
 tra paralīsim & contra yliacam passionem & con  
 tra ydropisī; ex frigida causa. isto modo. Recipe  
 radices esule: radices petrosilini ebuli: radices acori

g iii



añ. ʒ. i. feminis feniculi feminis apii & anisi. ʒ. ii.  
masticis cinamomi añ. ʒ. i. ex hiis fiat decoctio ī  
aqua lib. ii. & cū zucaro dulcoret colatū & fiat si  
rupus sumendus ut supra digestiuis & laxatiuis.  
Et si delicati abborret talem potū decoquantur  
radices esule cū carnibus recētibus & uuispassulis  
& aniso & de brodio eius sumāt & ualebit ad su  
pradictas passiones: uel fiat claretū ex puluere ra  
dicis esule & aliis spetieb<sup>9</sup>. s. cīamomo: galāga: ani  
so: masticis &c. & erit minus abbominabile & ma  
gis delectabile. Et esula interdicta sit habentibus  
calidā cōplexionē & inducit febrē potans eam: &  
inuenerūt plures tale nocumentū ī eius opatione  
Serapio. Et prācipue nocet patientibus emoroi  
das: nā aperit uenas ani & inducit fluxū sanguis  
earū quia uene ille de natura sua sūt fluxibiles. &  
uenas quas apit etiā obstruit sua stipticitate & sic  
citate & sic facit uenas emoroidales tumescere &  
ille medicine quæ laxant cū stipticitate & acuita  
te sicut esula & miseriō faciūt hoc. Serapio capitu  
lo de strebā. i. esula. itē ī lacte esule nō ē aliq̄ bōitas  
imo nocet illi q̄ accipit ipm. Et medici uiatores cū  
tali lacte multos hoīes īterfecerūt pp paucitatē sci  
entie ipsorū. & q̄ sitū ē ab eis: quæ eēt medicīa q̄ da  
bāt ī potu: denu dabāt lac esule fore cū oleo sīsa  
mīo mixtū & laxabāt aliquos usq; ad mortē. Sera  
pio. Pādecta. Platearius.





## ENDIVIA

**E**ndiuia ē frigida & sicca ī primo: semina & folia medicinæ cōpetunt. & folia usui ciborū ualent & maxime uirida sunt magne efficacie sed sicca nullius. Et diuerticā hēt uirtutē cōfortandi ex frigiditate alterandi: ideo ualet contra opilationem splenis & epatis ex cā calida. Et ualet ēt contra yctericiam & simplicem tercianam & duplicē & contra calefactionem epatis & calidum apo-

g iiii



113  
Stema. ad hæc oia ualet talis potus. R. succi endi-  
uielb.i. scolopendrie: cicoree: lactuce añ. m. s. flore  
uiolæ uuar passulæ quattuor seminū frigida  
rū añ. 3. ii. oia buliant in aqua .lb. i. ad consuma-  
tionē quasi medietatis colatū dulcoret cū zuca-  
ro & fiat sirupus quo utat ad plures uices ut su-  
pra insinuatū est. Deinde sumat reubarbari .3. ii.  
in infusione cū aqua endiuie cui cū forti expræs-  
sione addat dyasēiconis & cassie fistule añ. 3. ii. &  
fiant austus laxatiuus. Deinde sumat triasanda-  
li uel conserua uiolæ pro cōfortatiuis. Sed ab ex-  
tra obuiando huic discrasie ualet epithimare re-  
gionē epatis cū aqua endiuie cui par de sandolo  
rubeo misceat p̄ dieta in cibor ac potuū ammini-  
stratione sumant cibaria ad frigiditatē declinan-  
tia ut sunt forbella de ordeo & zucaro uel pultes  
de farina ordeī cū zucaro & par acetī miscendo  
& cancr̄ usus cū aceto decocti confert & aqua or-  
dei cū zucaro albo decocta cōfert loco pot⁹ & ita  
obuiabis p̄dictis discrasīis. itē aqua endiuie cū ce-  
rusa & aceto ē mirabile epithīa sup mēbra p̄ter na-  
turaliter calefacta. Ex aq̄ et endiuie & succo altee  
cū par croci fit iunctio optia ad podagrā. itē lac  
qdā endiuie cū thucia mixtū abstergit albuginē  
oculi. itē fit ex aq̄ endiuie & farina ordeī cū par  
croci emplastr̄ trēoci cordis & cōfortat. cor. Aui.





### EVPATOR IVM

**E**upatorium est calidum in priō & siccum in secundo. idem ē q̄ salvia agrestis. ualet cōtra uni uersitatē paralysim & particularē. Cōtra uniuer sa lem talis cōfert potus. Recipe succi eupatorii: sal. uie añ. lb. i. p̄muleueris. origini. maiorane añ. m. s. castorei. cinamomi añ. 3. ii. fiat decoctio cum zue caro albo dulcorando de qua sumatur mane & s̄ ro tepide administrando p̄ qualibet uice in quā



titate medii cippi: quo potu' cōsumpto recipiant  
pillule sequentes. Recipe masse pillularū de eufor  
bio. ʒ. ii. masse pillularū fetidarū. ʒ. i. turbit. ʒ. s. zī  
ciberis gra. ʒ. misce malaxando cū sirupo de stica  
dos & fiant pillule. 7. aut. 9. Quib' pillulis sump  
tis sumat dyacastoriū uel dyancos nicolai pro cō  
fortatiuis. itē cōtra ydropisī & yctericiā ex cā fri  
gida si fiant ex opilatione splenis & epatis talis cō  
gruit potus. Recipe eupatorii: saluie ebuli añ. m.  
i. seminū apiī: fensculi: petrosilini añ. ʒ. s. oīum fi  
at bulitio in uino & cū zucaro fiat sirupus sumen  
dus ut supra. Deinceps sumat pillule de miseriō.  
Et postreō recipiat dyalacca uel electuariū ducis  
p cōfortatiuis. itē decoctio eupatorii & abrotani  
ualet in alopecia & tiria caput inde lauādo. itē suc  
cus eupatorii cū succo lapacii acuti & fumo terræ  
cū oximelle miscēdo cōfert scabiei & pruritui qñ  
potat cū aqua scabiose. & succus eupatorii cū suc  
co lapacii acuti cū axungia ueteris porci & parē sa  
lis cōis mutuo miscēdo cū parē sulphuris si placet  
in modū unguenti quo ungat locus scabiosus &  
multū pdest. itē uinū decoctiōis eupatorii cū ab  
sintheo & parē zucari cōfert febribus crōicis & an  
tiquis. & si addat assag: ualebit eo melius. Cōfert  
etiā loco potus uinū decoctionis eupatorii & an  
si doloribus & ulceribus intestinorum. Aui.



LIII



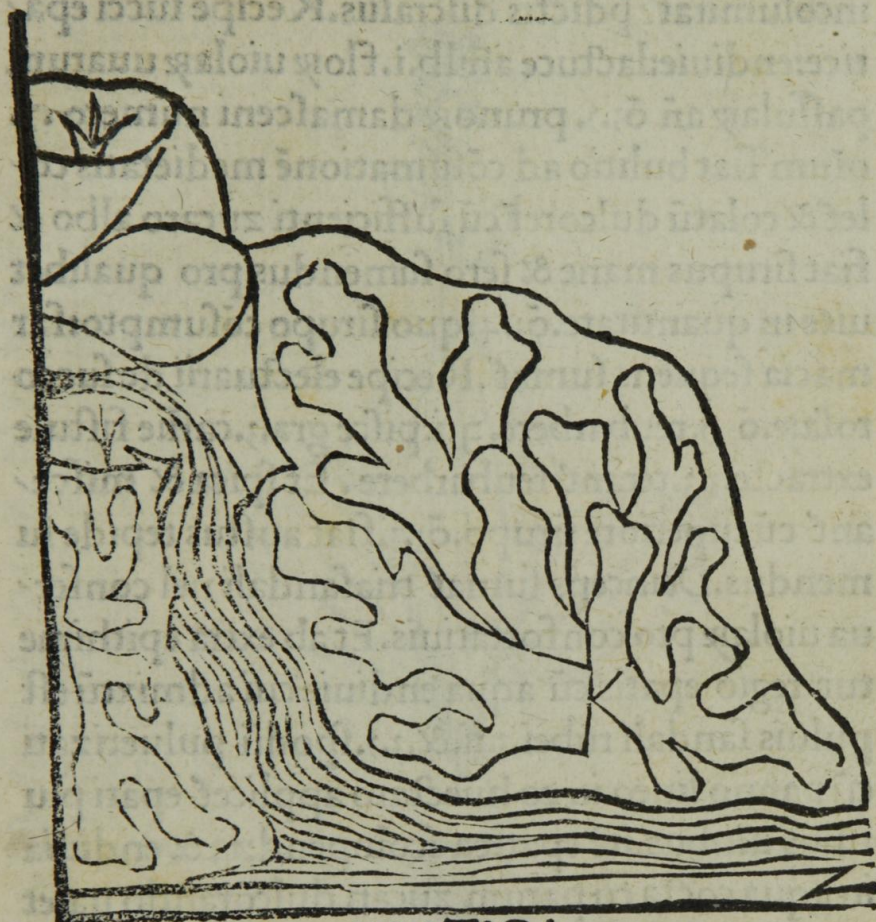
ENVLA

**E**nula cuius radix præstat iuuamentum in me-  
dicinis ē calida & sicca in secundo gradu & in ip-  
sa ē aliqualis humiditas su pflua propter hoc nō  
calefacit corpus statim quādo ei occurrit. Cōfert  
oībus lesionibus & doloribus frigidis & inflatio-  
nibus uētositatū. Cōfert etiam dolori proueniē-  
ti ex contusione lacertorū. hiis omnibus succurrē-  
dū erit cum emplastro facto ex decoctione radi-



1  
cis enule & yreos & radicis ipius altee cū paꝛ olei  
imiscēdo & p̄dictis locis exhibēdo & auxiliabit ip  
sis. Cōfert ēt oīb' p̄dictis de cā frigida pot' ex enu  
la fact' dū radice yreos & semie anisi cū paꝛ mel  
lis despūati miscēdo. Cōfert ēt p̄dictū emplastrū  
sciatice & dolori iuncturarū. Præfact' ēt pot' au  
xiliū p̄stat mūdificādo pect' & adiuuat ad expue  
dū seu excreādū hūorē flegmaticū ī pectore pec  
cātē & ualet cōtra tussim & ē bone opationis quā  
do ei admisceꝛ dyairis solomonis. Et uinū deco  
ctionis enule cū cinamomo & galanga miscendo  
cōfortat stomachū in frigidatū & cor. Auicēna ca  
pitulo de enula. Et enula ē duplicis maneriei. s. or  
tulana & cāpestris. De ortulana mēs hic nō uersa  
tur. Et uinū decoctiōis enule cū paꝛ zucari mix  
tū cōfert spiritualibus mēbris seu cordialib': iux  
ta illud. Enula cāpana redit p̄cordia sana. Cōtra  
dolorē stomachi & intestinorū & cōtra yliacā &  
strāguriā & collicā passiones ualet talis tragea ex  
frigida cā intelligendo. Recipe enule cāpae: cina  
momi añ. 3. ii. galāge. anisi liquiricie añ. 3. i. radicis  
yreos: zīciberis añ. 3. 5. macis. gariofilorū. nucis mu  
scate añ. 3. omnia puluerizentur & cū sufficienti  
zucaro albo misceantur & fiat tragea. itē quādo  
bibitur decoctio enule cū semie spargi & miliiso  
lis puocat urinā & mēstrua. Pādecta. Serapio.





EPATICA

**¶** Epatica frigida est & sicca in primo gradu. Est herba iuxta aquas crescens in lapidibus humidis Et ualet cōtra uitiū epatis unde denominata est. Et ualet cōtra calefactionem epatis & cōtra yctericiam: detur aqua decoctionis epatice & endiuie cū zucaro miscendo. Et cōtra easdem passionēs & principaliter contra febrem tertianā cōtinuā uel interpellatā uicio epatis exuberanter calefacti uel



apostemati fiat sirupus talis qui maiore præstat  
incolumitatē p̄dictis discrasiiis. Recipe succi epa-  
tice: endiuie: lactuce añ: lb. i. flog: uiolaz: uuarum  
passulaz: añ. ʒ. s. prunoz: damasceni numero 7.  
oīum fiat bulitio ad cōsumationē medietatis co-  
let & colatū dulcoret cū sufficienti zucaro albo &  
fiat sirupus mane & sero sumendus pro qualibet  
uice in quantitate. ʒ. 4: quo sirupo cōsumpto: far-  
macia sequens sumat. Recipe electuarii de succo  
rosaz: ʒ. s. reubarbere. ʒ. i. pisce gra. 3. cassie fistule  
extracte. 3. 3. terant reubarbere. Et spica & misce-  
ant cū superiore sirupo. ʒ. 3. fiat austus tepide su-  
mendus. Deinceps sumat triasandali uel conser-  
ua uiolaz: pro confortatiuis. Et ab extra epithime  
tur regio epatis cū aqua endiuie cui admixtū est  
pulis sandali rubei. 3. ii. & 3. s. spodii puluerizati  
cū panno lineo in eo hūectato applicet epati plu-  
ribus uicibus. itē epatica scolopendria & endiuia  
in aqua cocta cū parum zucari dulcorando ualet  
contra opilationē splenis & epatis ex causa calida.  
Valet etiam cōtra omnē egritudinem epatis & cō-  
tra eius apostemata calida. Prædicte herbe con-  
quassate & supposite epati confert in principio  
apostematis repercutiendo. Eadem emplastratio  
applicata matrici abscindit eius menstrua. Simili-  
ter apposita cali. apostēati sedat eoz: calefactionē.



LVI



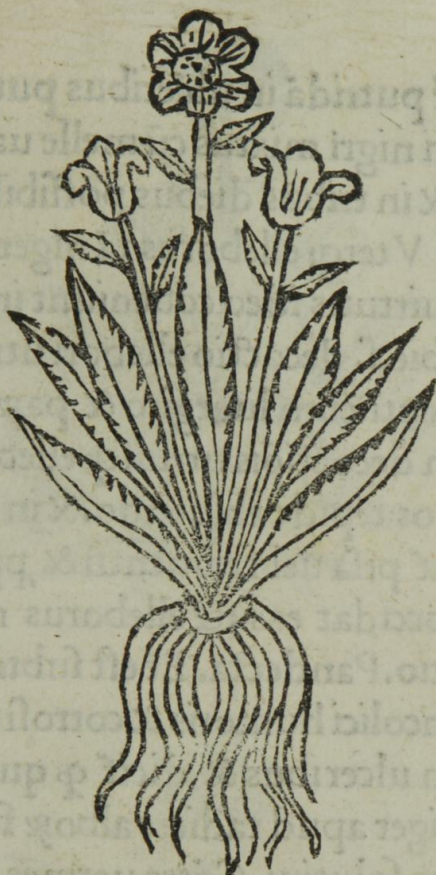
ELLEBORVS. ALBVS

**E**lleborus albus calidus est & siccus ī tertio. Cuius duæ sunt species. s. albus & niger. Albus dicitur quia eius radix existit alba uel album humorem. s. flegmaticum purgat: & nigra dicitur: quia nigrum humorem uel melancolicū purgat. Et cum in medicinis reperitur eius radix inreceptis intelligitur. Et hæc proprietates ellebori albi ponimus. Antiqui aut utebantur elleboro albo ī purgationibus sicut & nos



nunc utimur scāmonea: quia tunc erant corpora  
fortiora & eius uiolentiā poterant sustinere. Nūc  
autē hūana corpora debiliora sūt & ellebo. al. uio  
lentiā tollerare nō possūt: unde cū sūma cautella  
moderno tēpore danda est medicina elleborata.  
unde debilibus ac macilentis elleborus p̄cipue al  
bus & strictū pectus habentibus nō debet dari qa  
cū uiolentia uomitū puocat & similiter per se ces  
sum uiolēter purgat. sed flegmaticis facile uomē  
tibus & pinguibus potest dari. itē infusio ellebori  
albi per noctē in aqua feniculi quæ misceat̄ cum  
oximelle ualebit multū febrī quottidiane de fle  
grate uitrio. itē cōfert aduersus arteticā passionē  
& podagrā & cirogrā & contra paralīsim. Oximel  
lis est decoctio facta ex aceto & melle. Confert eti  
am ab extra applicare decoctionē ellebori albi cū  
origāo emplastrata mēbris paraliticatis uel arteti  
cā passionē patiētibus cui parā almuri admisceat̄  
de aq̄ salsa ex piscib⁹ sale cōditis extracta ut ē aq̄ q̄  
alleca cōdiri habēt. itē puluis elleboris albi mixtus  
cū succo p̄sicae uel oleo amigdolarū amax aurib⁹  
īstillet̄ ualet cōtra uermes auriū. itē ellebor⁹ alb⁹  
de coct⁹ ī lixiuio quo abluat̄ caput ualet cōtra pe  
diculos & furfures. itē cōtra scabiē ualet unguētū  
factū ex elleboro albo: litargio & oleo cōmuni &  
aceto. pandecta. Serapio. platearius. Mesue &c.





## ELLEBORVS NIGER.

**E**lleborus niger calide & sicce existit cōplexio-  
nis & si debite pręparet totum corpus rectificat  
& bonum colorem dat. sanguinem bonificat. q̃a  
solutius est melācolici humoris. & rectificat si im-  
mittatur galline & cū ea buliatur & addatur feni-  
culus & illud brodium magnum pręstat iuuamē-  
tum. item decoctio ellibori nigri ualet ad cutis de-  
fedationem. item puluis tā albi q̃ nigri ellebo. cor

h.



rodit carnē putridā in ulceribus putredis. Puluis  
etiā ellebori nigri mixtus cū melle ualet applica-  
re fistulis & in tribus diebus possibile ē curare eā.  
Pandecta. Vterq; elleborus tā niger q̄ albus sunt  
absterſiue uirtutis ideo cōueniunt in morphea &  
lepra & scabie. s. decoctio ellebori utriusq; in suc-  
co lapacii acuti. cum litargiro & paꝝ mellis miscē  
do. Acetum decoctiōis utriusq; ellebori cōfert do-  
lori dentiū os tepide abluendo. & in tali decoctio-  
ne misceant̃ pisa uel frumentū & ppinet̃ colum-  
bis in cibo occidat eas. itē elleborus niger est cali.  
& sic. in tertio. Pandecta. Et est subtiliatius solu-  
tius melancolici humoris & corrosiuus carniū  
putridarū in ulceribus & dicit̃ q̄ quando nascit̃  
elleborus niger apud radices alborū fiunt fructus  
illius arboris solutiui. Cōtra uermes auriū puluis  
ellebori nigri misceat̃ cū succo absin. & guttatim  
& tepide auribus instillet̃ & cōfert. itē infusio ra-  
dicis ellebori nigri cū semine feniculi aut petrosi-  
nili in aqua scolopendrie cū paꝝ zucari miscēdo  
colerā & flegma p uentrē purgat. purgatio illa me-  
lancolicis epilepticis. arthetis & paraleticis me-  
dicatur. & pessarium factum cum melle & ellebo-  
ro nigro menstrua prouocat & ahorsum facit. Pā-  
decta. ioannes mesue dicit album elleborum de-  
bere uitari. quia pfocatiuus & uenenum corpori.





EBVLVS

**E**bulus est calide & sicce cōplexiōis quia uirtus eius desiccāt & incarnat & resoluit resolutione tēporata. Radices eius & folia sunt ea q̄ in uia medicine ualent. itē multum resoluit & aperit ideo p̄uocat menstrua fiat fumigatio cum ebulo & arthemisia & abrotano in uino decoquendo circa matricem applicando. item ebulus ualet cōtra podagrā inflatam uel alia mēbra inflata ex materia

h ii



III V 3  
flegmatica isto modo . Recipe ebuli florum ca-  
momillarum melliloti añ. m. i. furfuris tritici. m.  
ii. buliantur in lixiuio & cum eo ter uel quater in  
die lauentur pedes aut pars inflata & confert.  
Succus etiam ebuli cum aqua falsa ualet contra  
arteticam & cirogram & podagram ab extra ap-  
plicando. Confert etiam uinum decoctionis radi-  
cis ebuli seminum feniculi petrosilini & apii in  
ydropsi de frigida causa & in tali discrasia eximi-  
um remedium est . Pandecta capitulo de ebulo.  
item succus ebuli auri immissus sonitum earum  
compescit & uermes aurium cum succo absinthii  
miscendo occidit. Succus ebuli moribus uenena-  
tis occurrit. Et sanguinē & lac congelatū soluit. &  
sanguisugas occidit succus ebuli bibitus & uinu;  
decoctionis eius cum liquiritia. tussim antiquam  
compescit & squinaticis singularem præstat effe-  
ctum succus ebuli cum aqua plantaginis cum pa-  
rum piretri & parum mellis rosati miscendo in  
modum gargarismi. idem prohibet reuma. flue-  
re ad guttur. Cōfert etiam idem ad dolorem den-  
tium os abluendo. idem subuenit uulne penden-  
ti. item aqua decoctionis radices ebuli cum scolo-  
pendria spleneticos mire iuuat : & uinum deco-  
ctionis eius & apii calculosis prodest. Pandecta.





## EDERA TERRESTRIS

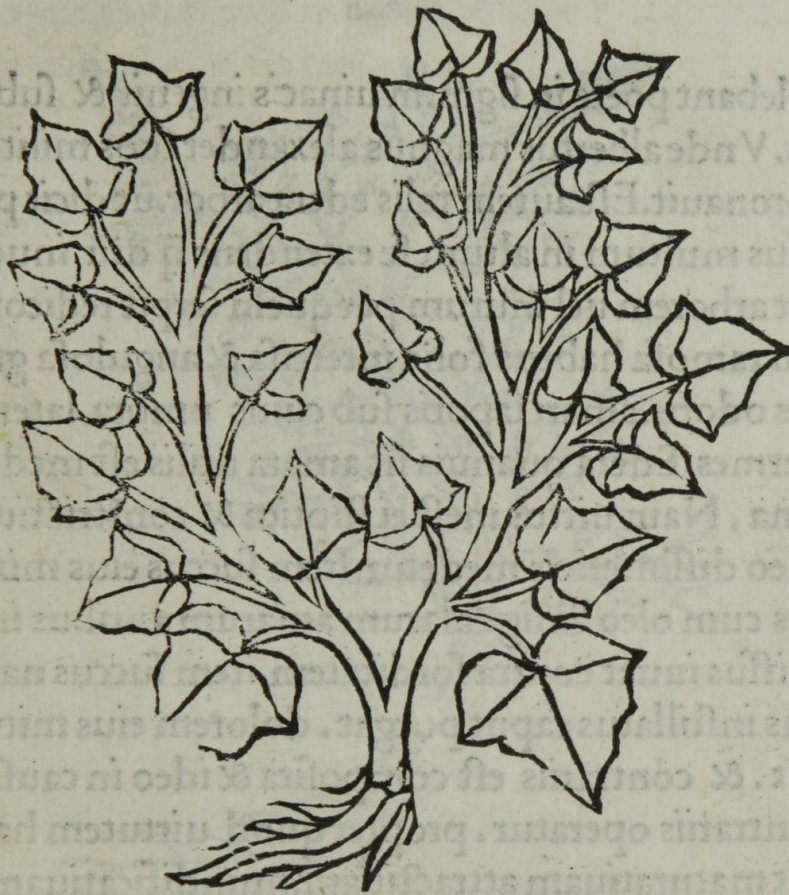
**E**dera terrestris quātum ad eius folia usui me-  
dicine cōpetit. item folia eius cum aceto cocta cū  
foliis altee & radice acori splenem tumentem atte-  
nuat. isto modo dispensando. Recipe succi edere  
terrestris succi scolopendrie añ. lb. s. altee farine fa-  
barum. radicis acori añ. o. oīa cōfusa buliātur cū  
succis & parum aceti quo emplastretur splen tu-  
mefactus & cōfert. Sed ab intra sumendo cōfert

h iii



sequens potus tumefactioni splenis & omni opi-  
lationi splenis: & aliis discrasiiis uitio splenis pro-  
uenientibus: ut febris quartana. ydropisim. ycte-  
ricia nigra a cā frigida. Recipe succorū edere tere-  
stris. scolopendrie añ. lb. i. foliorū extremitatū ab-  
sinthei asari florū centauree añ. m. s. florū boragi-  
nis uuarū passularū foliorū sene añ. o. s. epitimi.  
cuscute. semi. anisi. apii. feniculi. petrosilini. radi-  
cū brusci. spargi añ. ii. liquiricie. o. s. oīum fiat bu-  
litio cū. lb. i. uini albi ad cōsumationē fere medie-  
tatis colet & dulcoret cū sufficienti zucaro & fi-  
at sirupus quo utat tepide mane & sero pro qua-  
libet uice in quātitate medii cippi uel .o. s. s. quo  
cōsumpto sumat tale purgatiuū. Recipe electua-  
rii amec. mesue. diaturbis. diasene añ. 3. ii. cass. ex-  
tracte. o. s. s. misce. cum sirupo iā dicto & fiat hau-  
stus. Sed pro cōfortatiuis. sumat dyacorus uel  
dyacappere uel dyacalamentū postremo applice-  
tur emplastrū prādictū supra splenē tepefactum  
primo regionē splenis ungendo cū unguentū di-  
altee de super aplicando emplastrū. itē succus ede-  
re naribus infusus purgat caput & dolorē capitis  
mitigat. & succus cū herba auri dextre infusus si-  
nistro denti dolenti medet. itē decoctio edere in  
lixiuio cum corticibus nucum nondum maturat  
nigrescit capillos. Pandecta.





EDERA ARBOREA

**E**dera arborea ab herendo est dicta eo q̄ arboribus <sup>tenere</sup> ad herat. uel dicitur ab edo quia a capris editur & ipsis lac multiplicat. Radix eius frigide est nature & frigida inducit esse terram ubi crescit uiriditatem diu seruāt folie eius. & est amari & stiptici saporis. Edere autē duæ species. s. alba & nigra siue mascul<sup>9</sup> & foemina. edera alba defert fructū albū & nigra nigroꝝ & edera coronari

h iiii



XI  
solebant poete in signum uinacis ingenii & subti-  
lis. Vnde albertus magnus alexander suos milites  
coronauit. Est autem talis edera arbor. ut dicit pli-  
nius multum in altum se extendens q̄ diu inue-  
nit arborem uel murum per quem serpit redicosa  
seu ramosa habens folia intercisa & angulosa gra-  
uis odoris. amari saporis sub cuius umbra latent  
uermes. Edera quanuis sit amara utilis est medi-  
cina. Nam uirtus inest ei stiptica & constrictiua  
ideo dissintericis medetur. Item succus eius mix-  
tus cum oleo amigdalarum amarum auribus im-  
missus iuuat contra sorditatem. item succus nari-  
bus instillatus caput purgat. dolorem eius miti-  
gat. & contrariis est composita & ideo in causis  
contrariis operatur. propter quod uirtutem ha-  
bet maturatiuam attractiuam. mundificatiuam  
& mittigatiuam ideo hircus nutritus edera arbo-  
rea eius sanguis acquirit proprietatem diureti-  
cam ad frangendum calculum in renibus & uesi-  
ca. Est autem quædam species edere super cuius  
folia ros inuiscatur ac in laudanum conuertitur  
cuius uirtus magna medicis experitur. Nam fu-  
mus eius menstrua prouocat & educit. & secun-  
dinas expellit. Serapio.





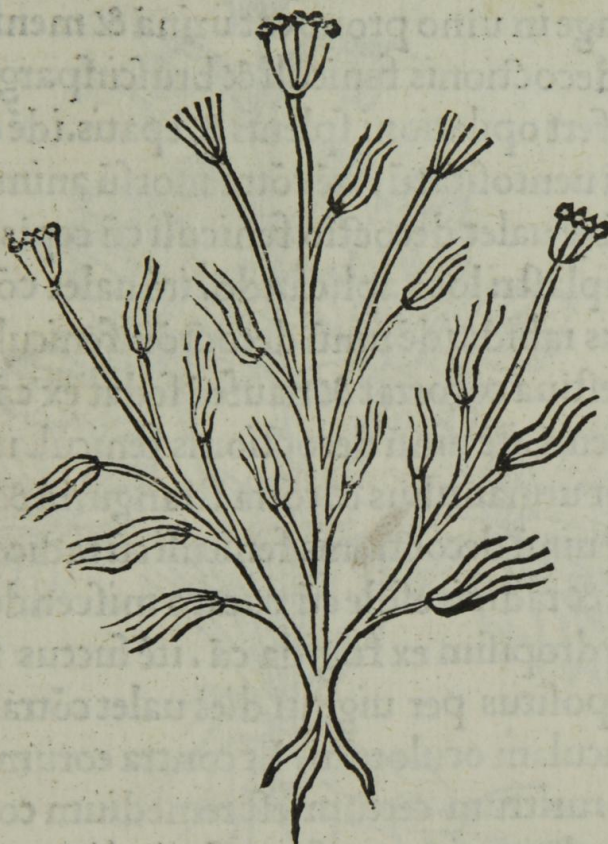
## FVMVSTERRE

☉ Fumusterre calidus est & siccus in secundo gradu. Pandecta & dicitur fumusterre quia generatur a fumositate grossa a terra resoluta & superficie terræ ad herens & quando uiridior tanto efficacior existit & exiccata nullius uirtutis. principaliter purgat melancoliā. secundo flegma salsum & colerā & est diureticam. Vnde decoctio eius cū aliis appropriatis ualet leprosis & ydropicis de frigida causa



Recipe succi fumiterre. lb. i. extremitatū absinth.  
flor̃ centaur̃ee flor̃ boraginis añ. m. s. radice esu  
le polipodii radice ebuli añ. o. s. i. cuscute dithimi.  
foliorum sene añ. o. s. s. seminū feniculi petrosilini  
apii. leuistici. mirabolonor̃ kebulor̃ indor̃ añ. s.  
ii. liquiricie. s. i. omnia grosso modo cōfundantur  
& buliātur cum aqua simplici. lb. i. s. cum parum  
aceti ad cōsumationem medietatis coletur & dul  
coretur cum zucaro & fiat sirupum. qui sumat̃  
mane & sero tepide pro qualibet uice in quantita  
te medii cippi. Quo consumpto sequentes pillu  
le sumantur. Recipe masse pillularum de miseri  
on. s. ii. masse pillularum de fumoterre. s. i. tur  
biti. s. s. granorum conidii numero. s. zinciberis  
gra. s. misce malaxando cum sirupo de fumoterre  
& fiant pillule. 9. Postea sumantur dialacca uel  
diacostum uel diacorus pro confortatiuis. Con  
fert etiam succus fumiterre cum sero caprio cum  
mirabolonis miscendo cum prædictis passioni  
bus. item succus fumiterre cui misceatur puluis  
miliisolis uel saxifrage & confert prouocādo uri  
nā itē succ⁹ fumiterre ualet ad putrefactionē oris  
& gingiuar̃ os cū eo abluēdo. itē succus fumiterre  
cū zucaro ualet ad opilationē splenis & epatis de  
frigida cā. itē succ⁹ fumiterre cū sulphure & oleo  
lauri ualet contra scabiem. Pandecta. Platearius.





## FENICVLVS

**F**eniculus est calidus & siccus in secundo gradu. Virtutē habet diureticam. Semē & folia & radix eius usui medicine cōpetunt. item aqua feniculi sua proprietate clarificat oculos cum thucia & lapide calaminaris puluerizatis miscendo fiat inde colirium. Vt serpentes exeuntes de cauernis habētes malos oculos uadūt ad feniculū. itē semē feniculi uel radix uel folia ei<sup>9</sup> comeste facit mulie



ribus augmentare lac. itē decoctio seminis uel ra-  
dicis feniculi cū semine petrosilini & miliisolis &  
saxifrage in uino prouocat urinā & menstrua. itē  
uinū decoctionis feniculi & brusci: spargi: leuisti-  
ci confert opilationi splenis & epatis. idē est reso-  
lutiuū uentositatū. itē cōtra morsū animalīū ue-  
nenosorū ualet decoctio feniculi cū cepis in mo-  
dū emplastri loco aplicando. itē ualet cōtra mor-  
sū canis rabidi. idē uinū decoctōis feniculi & mē-  
te digestiua cōfortat & nausē sedat ex cā frigida  
puenientē. itē uinū decoctionis fenicul. ualet dif-  
ficulter urinantibus & cōtra stranguriā & dissuri-  
am. itē uinū decoctionis feniculi cū radice hermo-  
datuli & radice esule cū zucaro miscendo cōfert  
cōtra ydropisim ex frigida cā. itē succus feniculi  
soli expositus per uiginti dies ualet cōtra pannū  
uel maculam oculorum. Et contra eorum oculo-  
rum pruritum certum est remedium conficiat  
parum aloepatici cum succo feniculi & ponat in  
uase eneo ad solē ad uiginti dies & ponat in ocu-  
lis more colirii. Platearius. itē feniculi usus frequē  
tarde est digestionis licet cōferat nausie & infla-  
tioni stomachi tñ malū pstat nutrimentū. Auicē.  
de feniculo. idē in febribus cronicis seu iueteratis  
ualet aqua decoctōis feniculi petrosilini & radice  
esule cū pagz zucari miscēdo. Padecta. Platearius.





## FRAGARIA

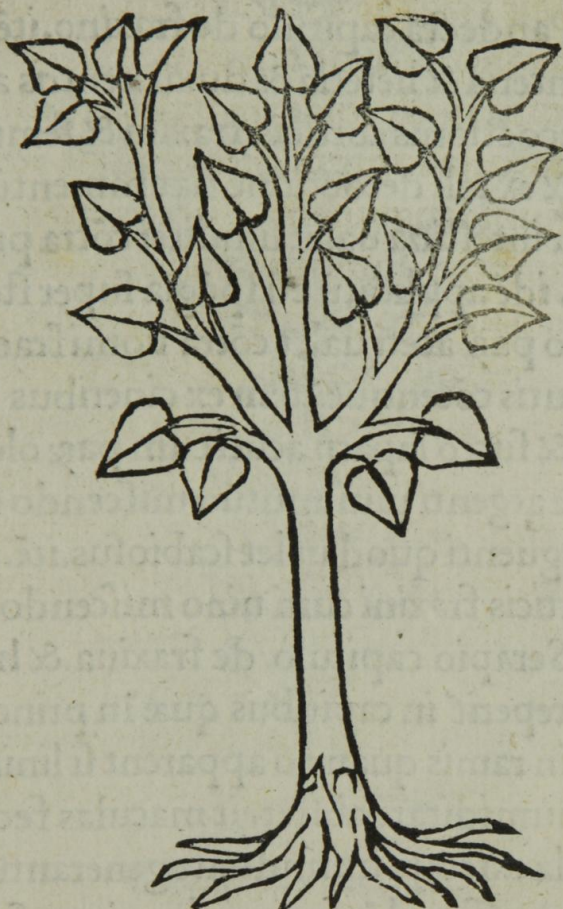
¶ *Fragaria* est frigide complexionis. Valet cōtra  
 apostemata <sup>frōlo</sup> gutturis isto modo. R. succi fragarie  
 & aque plantaginis añ. ʒ. 4. mellis rosati. ʒ. i. suc  
 ci moroꝝ celsi. ʒ. ʒ. albi græci balaoſtie añ. ʒ. i. fiat  
 inde cum parum aceti gargarismus. itē aqua de  
 coctionis fragarie ualet contra sudorem & calo  
 rem. & si in tali decoctione fragarie dissolueren  
 tur dragantum ualet cōtra sitim. Cōfert ēt uinū



decoctionis fragarie seminis petrosilini & saxifra  
ge contra canculum de tali potando. item succus  
fragarie cum melle rosarum ualet ad ulcerationē  
oris. Et fragaria sumpta cum boragine in cibis ge  
nerat bonum sanguinem. Succus etiam fragarie  
cum cinamomo sumptus ualet contra fetorem  
oris. idem ualet pro dolore capitis & corde. item  
olera facta ex foliis fragarie & bletibus & boragi  
ne cum uuispassulis ualent cōtra ethicam. Et suc  
cus fragarie cum foliis fraxini mutuo decocta in  
modum emplastri ualent contra fracturam cru  
ris quia consolidat. item emplastrum cum foliis  
altee incorporatum contra contusionem in cor  
pore in membris a casu uel percussione factam  
multum prodest. item omnia uulnera cum succo  
fragarie linita cōsolidat & si quis fuerit lesus quā  
tum ad membra interiora succus fragarie cum  
succo consolide minoris mixtus cōsolidat uulne  
ra ibidem discontinuata si sumatur in potu. Pro  
dest etiam mulieribus cōtra nimium fluxum mē  
struorum cum succo plantaginis mixtum.



LXIII



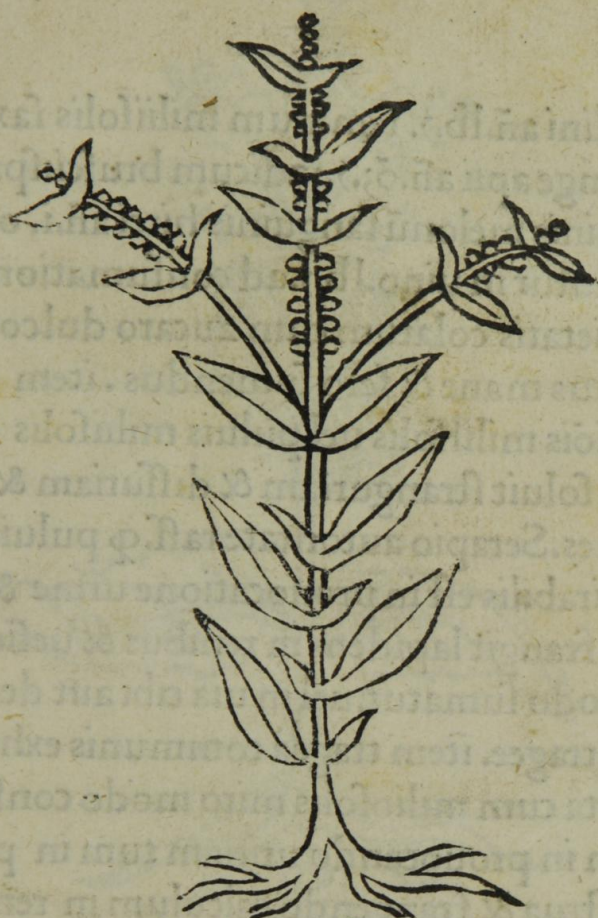
FRAXINVS

¶ Fraxinus frigidus & siccus in secundo. Virtus eius est quæ cū fuerit recens conglutinat uulnera recentia & aqua in qua folia recentia fraxini cū radice eius sint cocta in modum emplastre confert fracture ossiū ipsa cōglutiando & cōsolidando. item uinum decoctiōis corticis fraxini & cortici tamarisi datū in potu infallibiliter splenem attenuat. Nam res probata est q̄ si detur porcello bibere



aliquibus diebus & interficiat' minimū inuenies  
splenē. Pandecta capitulo de fraxino. itē ualet cō  
tra diffinteriā & liēteriā & fluxū uentris aqua plu  
uialis decoctionis corticis. fraxini & seminis plan  
taginis. & ex tali decoctione fiat fomentū cū spō  
gia super intestina ualet similiter cōtra prædictas  
passiōes. idē applicatū cū spōgia super stomachū  
addendo paræ aceti ualet cōtra uomifraex debili  
tate uirtutis cōtentiue. item ex cineribus corticu  
tunxini & succo lapacii acuti cum paræ oleo lauri  
ni & paræ argenti uiui. mutuo miscendo in mo  
dum unguenti quod ualet scabiosus. itē. 3. i. 5. pul  
ueris corticis fraxini cum uino miscendo purgat  
flegma. Serapio capitulo de fraxina. & humidi  
tas quæ reperit' in capitibus quæ in principio na  
scuntur in ramis quando apparent si liniat' facies  
cum ea humiditate abstergit maculas fedas faci  
ei. & ex illa exiccata humiditate generantur ani  
malia quæ assimulātur cimicibus. item fraxini cō  
tra uenenum sunt utilia. Nam succo expræssō &  
potui dato cōtra serpentes seu uenenum summū  
opiferum est. & tantum habet uirtutem ut serpe  
tes eius umbram matutinā uel uespertinam non  
abtingant. Quod si inter ignem folia fraxini po  
natur serpens in ignem plus q̄ in fraxinū fugiēt.  
Bartholomeus anglicus dicit. de pprietatib' reg.





## GRANA SOLIS

☉ Grana solis. i. miliū solis est calidū & siccum in tertio eius semē est maioris efficacie & album rotundum & lapidosum. nascitur in locis asperis & altis. Virtus seminis. eius est prouocatiue urine & fractiua calculi ideo uinū decoctionis miliū solis & seminis feniculi. petrosilini puocat urinā & fragit lapidem. Sed fiat potus inde qui melioris est efficacie. Recipe succi miliū solis aquarū feniculi:



petrosilini añ. lb. s. seminum miliisolis saxifrage:  
alKaKenge apii añ. o. s. radicum brusci: spargi añ.  
3. ii. seminis melonū sanguinis hirci añ. i. oīa cōfu  
sa buliantur in uino. lb. s. ad consumationem fe  
re medietatis colatum cum zucaro dulcoretur &  
fiat potus mane & sero sumendus. item uinum  
decoctiōis miliisolis uel puluis miliisolis in cibis  
mixtus soluit stranguriam & diffuriam & yliacā  
passiones. Serapio autoritate rass. q̄ puluis milii  
solis mirabilis est in prouocatione urine & men  
strui & frangit lapidem in renibus & uesica quo  
cūq; modo sumatur. uel in uia cibi aut decoctio  
nis aut tragee. item tragea communis exhibita ci  
bis mixta cum miliosolis miro modo conferre ha  
bet tum in prouocando urinam tum in purgan  
do mēstrua & frangendo calculum in renibus ac  
uesica. Recipe seminum miliisolis saxifrage alKa  
Kenge seminis spargi apii & melonis añ. 3. i. cina  
momi gariofolorum macis galange sanguis hirci  
añ. 3. s. zucari albi quartam. lb. misce & fiat targea  
in uino aministrando uel in uia cibi. Et melius ua  
lebit amministrare trageam tempore necessitatis  
in balneo aquæ dulcis cum aqua feniculi uel raf  
fani maioris. Et ī aqua balnei sint coctē tales her  
be utputa absinthēū. feniculus petrosilinū tana  
cetū flores cāomillag. Plateari. Pādecta. Serapio.





GALLETRICVM

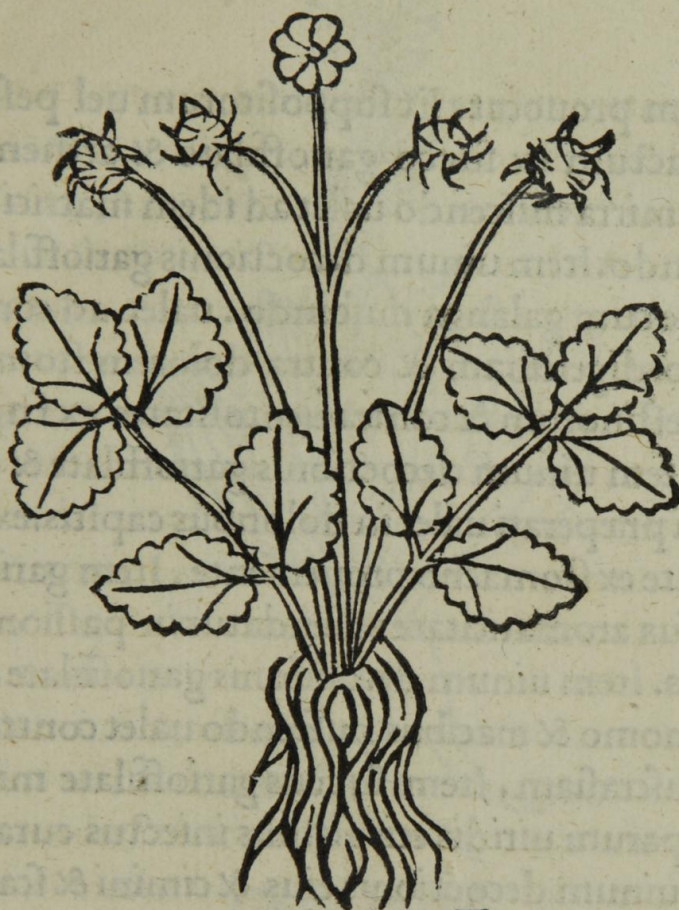
**G**alletricum alio nomine ceprum galli. calidū  
est siccum. De pprietate galletrici est purgare ma  
tricem potum inde faciendo. Recipe succi galle  
trici. succi arthemisie añ. lb. abrota. seminum feni  
culi anisi petrosilini añ. m. s. cinamomi galāgi añ.  
3. i. oīa buliantur in uino sufficienti ad consuma  
tionem medietatis. colatum dulcoret cum melle  
spūato & fiat pot' sumēd' mae & sero ad placitū

i ii



quo potu consumpto sequens euformatum con-  
 ferre habet. Recipe gere pigre galieni. 3. iii. diafeni  
 conis. 3. i. cassie extracte. 3. i. misce cum prædicto  
 potu & fiat haustus. Deinceps sumantur diam-  
 bra uel electuarium de gemmis uel zucaram re-  
 gal pro confortatiuis. Balneum etiam aquæ dul-  
 cis cum suis herbis appropriatis postremo con-  
 ferre habet matricem mundificatam a suis feci-  
 bus magis aptando ad eius conceptionem. Her-  
 be conuenientes matrici in balneo sint mellissa  
 matricaria arthemisia Galleticum yfopus origa-  
 num menta &c. item post balneum sumatur. 3. i.  
 de metridato cū aqua arthemisie & in præsentie  
 casu multum ualebit. Et aliis diebus fiat fomen-  
 tum cum decoctione galletrici & arthemisie &  
 matricarie &c. in uino cocta matricem inde fo-  
 mentando istud crebre fiat & eo melius aptabis  
 matricem in frigidatam ad potentiam conceptio-  
 nis. Et ad cibos misceat zucaram regal uel tragea  
 communis pro confortatione stomachi & alio-  
 rum membrorum. Platearius.





## GARIOFFILATA

¶ Garioffilata calida est & sicca in secūdo & ista herba magnam habet efficaciam scđm folia maiorē. q̄ scđm radices. Vnde folia nō radix in medicina poni debent & recentia maioris sunt uirtutis q̄ exiccata. Habet autem uirtutem dissoluendi cōsumendi aperiendi & garioffilata dicit̄ quia habet odorē similē garioffilis. fomētū factū ex uino decoctiōis garioffilata & galletrici & arthēsie mē



1172  
struum prouocat: Et suppositorum uel pessari-  
um factum ex succo garioffilate & arthemisie.  
cum mirra miscendo ualet ad idem matrici ap-  
plicando. Item uinum decoctionis garioffilate &  
mente cum galanga miscendo. ualet ad confor-  
tando digestiuam & contra dolorem stomachi  
& intestinorum & contra uentositates ex frigidi-  
tate. Item uinum decoctionis garioffilate & cori-  
andri præperati ualet in doloribus capitis. ex uen-  
tositate ex stomacho proueniente. Item garioffi-  
lata sua aromaticitate emendatur in passionibus  
cordis. Item uinum decoctionis garioffilate cum  
cinamomo & macibus miscendo ualet contra cor-  
dis discrasiam. Item succus garioffilate mixtus  
cum parum uiridis eris fistulis iniectus curat eas  
Item uinum decoctionis eius & cimini & scabio-  
se confert in colica & yliaca passionibus. Et suc-  
cus garioffilate cum aqua plantaginis miscendo  
est siccatiue uirtutis & secundum uetrem reuma-  
ta sufficienter. Pandecta capitulo de garioffilata.





GENCIANA

**G**enciana calida est & sicca in secundo gradu cuius herba eodē nomine appellat. Et eius radix usui medicinæ competit. Vnde radix nō herba in medicinis ponitur. Et genciana multam habens amaritudinem bona est & paruum amaritudinē abicienda est. Habet enim uirtutem dissoluendi cōsumendi & attrahēdi & est diureticū. Vinū decoctiōis eius radices & radices yreos cū liquiricia. Va

i iiii



III V X J  
let contra inueteratam asma. Ad idem ualet em-  
plastrum factum de puluere genciane & radicis  
yreos cum melle miscendo pectori applicando  
uel ungatur pectus cum unguentum dialtee cui  
misceatur puluis radic. yreos & magnum præstat  
præsidium. Item epilanticis confert puluis gen-  
tiane cum aqua maiorane. Et puluis eius datus  
cum succo mente in potu prodest morsui anima-  
lium uenenosorum. Et puluis gentiane mixtus  
cum succo ceparum ualet contra morsum reptili-  
um animalium uulneri supponendo. Item pul-  
uis genciane mixtus cum puluere abrotani cum  
succo arthemisie & parum mellis fiat pessarium  
matrici supponendo ad prouocandum menstru-  
um fetum mortuum & secundinam & miro mo-  
do conferre habet. Platearius. Et uirtus eius ma-  
gna existit aperiendo opilationes. & qñ sumis suc-  
cus gentiane uel aqua decoctionis eius cum cina-  
momo prodest dolori lateris & torsioni neruo-  
rum & eorum corrosioni & dolori epatis & sto-  
machi. Et puluis gentiane mixtus cum puluere  
aloepatici curat ulcera corrosiua & fraudulenta.  
succus abrotani cum puluere genciane mixtus au-  
fert morpheam albam. Platearius. Pandecta.





## GENESTRA

¶ Genestra est frutex calide & sicce cōplexiōis in secundo gradu. & producit flores citrini coloris si miles figure lune. & semen eius est calidū. & in flore eius & stipite est humiditas superflua cū uirtute incisiva quare multiplicat uomitum. & sunt oēs partes eius cōturbatiue incisive subtiliatiue & prouocatiue. nocet stomacho & cordi & cum melle rossi. tollitur eius nocumentum & cum mastice.



Semē autē eius ppinandū est cū aqua mellis rosa  
rū aut cū semine anisi aut feniculi aut auferunt.  
nocumentū floꝝ uel semine geneste. Et flos gene  
ste decoctionē mediocriter sustinet. Semē at eius  
plus sustinet. Est autē alia quæ uocat genesta fri  
gide & sicce cōplexionis similis geneste superiori  
sed minor est & habet stipites minores & angusti  
ores & albū florē facit. Pādecta hæc dicit ca. de ge  
nesta. & diascorides simili ca. dicit q̄ semē geneste  
& flos bibitus cū mulla humores uomitibus pur  
gat. Ioannes mesue dicit per uomitū & per uentrē  
educit flegma & per iuncturas forti motiōe edu  
cit. & mūdificat renes ab oībus supfluitatibus &  
puocat urinā fortiter. & frāgit lapidē in renibus  
& uesica neq; pmittit materiā figi in eis neq; lapi  
dē cōdensari. Ad hæc oīa potus ex semine & flori  
bus geneste factus cōferre habet isto mō. R. floꝝ  
geneste & seminis eius & seminis anisi & feniculi  
añ. m. .s. radicū spargi & petrosilini añ. o. .s. masti  
cis. .s. fiat oīum decoctio in uino & aqua añ. lb. i.  
ad cōsumationē tertie partis & colatū dulcoret cū  
melle ross. & fiat potus sumēdus ut supra. Idē ua  
let ad apostema splenis. Itē aqua decoctiōis floꝝ  
& seminis eius cū aqua plantaginis ualet cōtra dis  
sinteriā. & fomentū ex tali factū ualet ad cōstrin  
gendum fluxum menstruorum. Pandecta.



LXX



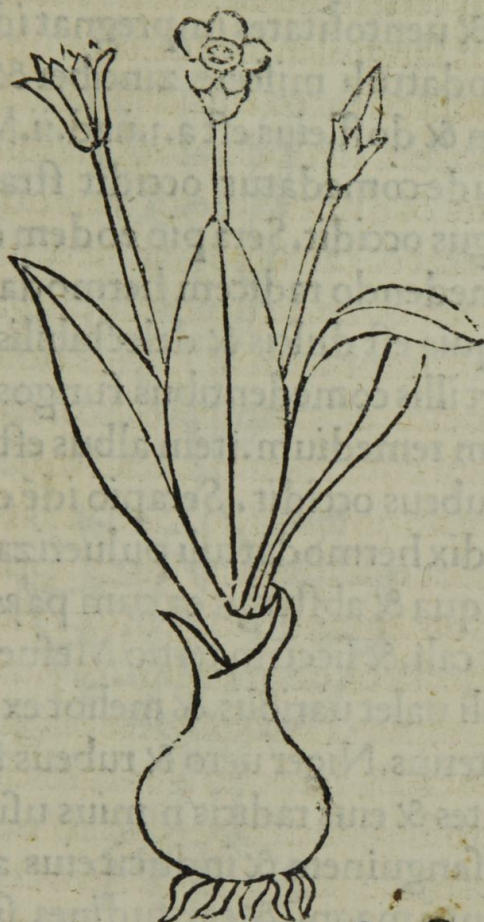
GRAMEN

**G**ramen est frigidū & siccū in principio primi gradus. Aqua decoctionis eius & radic. petrosilini ualet cōtra diffuriā & frāgit lapidē & curat uulnera uesice & prouocat urinam & est conglutina-  
tiua & curat reuma uentris. Item succus graminis uulnera recentia dum sunt sanguinolenta cōglutinat. Sed semē eius puocat urinā & desiccāt qđ currit ad stōachū & ītestina ex hūiditatib⁹ q̃a uir-



eius eius est testificatiua sine stipticitate. Item radix eius est sanguilentorum ulcerum consolitatuua ipsa radix cum succo eius desuper cathaplasmata & id confert. Item elixatura graminis torsionibus uentris & diffurie medicatur uulnera uesice optime curat & calculos frangit & urinam prouocat. Canes quando uolent se purgare hanc herbam manducant. item in splenis dolore ualet uinum decoctionis graminis & scolopendrie & radicis fraxini cum parum zucari miscendo & potum talem administrando. Sed talis decoctio sine zucaro ualet ipsi spleni ab extra applicando ipsum splenem fomentando inde mox sentiet beneficium. Pandecta ca. de gramine. & Auicenna eodem ca. dicit. Gramen facit coherere plagas seu uulnera sanguinea. Et decoctio eius cum diptamo ex semine petrosilini saxifrage in uino extrahit lapidem. Et semen eius in uino decoctum uel aqua prouocat urinam prouocatione forti & abscindit uomitum & fluxum uentris. Pandecta autoritate galieni. Item succus graminis cum parum abrotam puluerizati & parum mellis in potu datus ualet contra uermes seu lumbricos a proprietate. Sed ab extra ualet succus eius cum felle thauri mixtus in testina unguendo. item succus graminis cum herba & parum aceti ualet contra ignem sacrum.





## HERMODATTVLVS

**H**ermodattulus ē herba quæ crescit in fine autunni . Et quidā habet florē albū & quidā ad nigredinē declinantē . & est quidam dattulus habēs florem rubeum sed album florē deferens est melior alii sunt tanquam uenena . Et est calidum & siccum circa secundū gradū . Auicēna secundo libro capitulo de hermodattulo . Et solutiōe educit flegma a iuncturis . & ē medicīa cōferēs arthetis



passionibus. Et quia nocet stomacho & nauseam  
præstat & uentositates impregnat ideo ualet radi  
ci hermodattuli miscere zinciber & masticem &  
ciminum & doff. eius est a. 3. i. ad. ii. Mesue. Hæc ra  
dix si crude comedatur occidit strangulando si  
cut fungus occidit. Serapio eodem capi. Ne aliq  
erret comedendo radicem hermodattuli loco ce  
parum quia est dulcis & delectabilis saporis. & ra  
dix cōfert illis comedentibus fungos malos est eis  
summum remedium. item albus est bonus poda  
gre sed rubeus occidit. Serapio idē cōfirmat me  
sue. & radix hermodattuli puluerizata exiccat uel  
cera antiqua & abstergit ea cum paræ melle miscē  
do. & est cali. & siccū in tertio Mesue. Et radix her  
modattuli ualet uariolis. & melior ex eo est qui est  
albus exterius. Niger uero & rubeus sunt ambo in  
terficientes & eius radice nimius usus facit com  
mouere sanguinem & inducit eius adustionem &  
nocumentū magnū & egritudines sicut erisipilā  
in capite & aliis partibus corporis. Serapio. itē ra  
dix eius habet uirtutē attrahendi & cōsumēdi &  
dissoluēdi. & aqua feniculi decoctionis radice her  
modattuli ualet illiaca & collica passioib⁹ febre nō  
existēte acuta. & puluis radice ei⁹ ualet bñdicte la  
xatiue miscēdo purgādo hūores ī articulis peccā  
tes. & puluis ei⁹ cū sapōe ualet fistulis īpōere. Pā.





## IVSQUIAMVS

**I**usquiamus est frigide & sicce cōplexionis. Et ex eo deterius & fraudulentus est nigrum deinde rubeū sed albū est magis in colume. Et est id qđ administratur. Si autem non reperit albū administret rubeum & aliter nigrum semper. Nigrum est frigidū & siccū in fine tertii & album in principio ipsius Auicēna ca. de iusquiamo. Et est supfastiuū & abscindit fluxū sanguis & sedat sua stu-



pefactioe dolores percussos & sedat dolorē aposte-  
matū calefactorū p̄ternaturaliter iō ualet erisipile  
eius succus cū paꝝ aceti. Et succus eius cū furfure  
tritici & paꝝ aceti. Et succus ei⁹ sedat stupefactio-  
nē & dolorē testiculorū. Et succ⁹ iusquiami cū succo  
herbe palisis cū quo epitīe⁹ loc⁹ dolorosus arteti-  
ce passionis & magnū pręstat iuuamentū & biba-  
tur. ʒ. de semine albo cū ydromelle añ & eo meli-  
us ualebit. itē succus uel oleū eius sedat dolorē au-  
ris tepide imponendo. Et succus eius cū aceto uel  
uinū decoctionis eius cū aceto & piretro ualet do-  
lori dentium. Et succus eius cū aqua rosarū appli-  
catus fronti inducit somnū. Et si ex foliis ipsius  
comedat⁹ aliquid cōturbat rōnem. itē succus fo-  
liorū ipsius linitus super oculos sedat eorū dolores  
& phibet fluxū humorū ad oculos. Et fit ex foliis  
iusquiami emplastrū cū paꝝ aceti ualet apostema-  
tibus mamillarū. Et eius succus cū foliis iusquia-  
mi mixtū in modū pessarii ualet dolori matricis  
& abscindit fluxū menstruorū. itē usus eius est ue-  
nenū quo ratio permisce⁹ & destruit memoriam  
& inducit inaniā. itē cōtra instātiā uigiliarū in acu-  
tis febribus ualet inducere somnum fomentan-  
do pedes & tempora cum aqua decoctionis fo-  
liorum iusquiami sed ad frōtem addatur lac mu-  
lieris cum albumine oui & paꝝ aceti. Platearius.





## ISOPVS

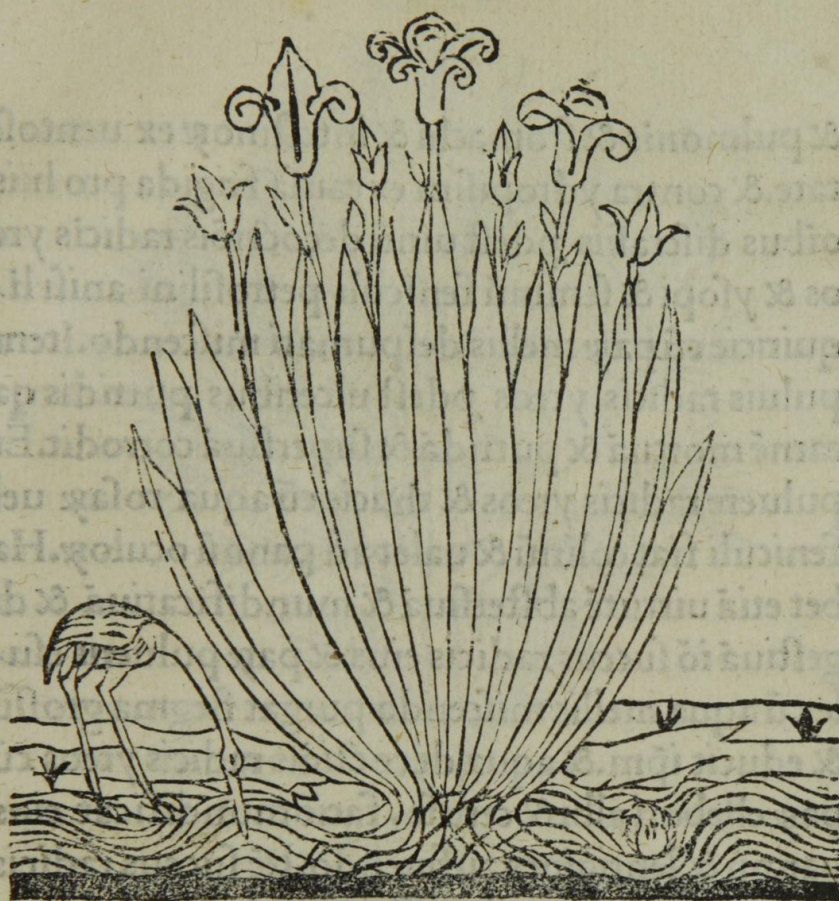
**I**sopus alius est montanus. alius in ortis reper-  
tus calidus est & siccus in tertio gradu. cōfert pe-  
ctori & pulmoni. & cōtra asma & tu ssum antiquā  
decoctio ysopi & yreos cū ficibus & liquiricia isto  
mō. Recipe folium ysopi millisse añ. m. i. radicū  
yreos & lilii añ. o. ii. liquiricie enule campane añ.  
o. i. ificuum numero. ix. omnium contusorum fi-  
at decoctio in uino & aqua añ. lb. i. ad cōsumatio

k



III 77 J  
nem tertie partis colatum dulcoretur cum zuca-  
ro uel melle depumato & fiat potus sumendus  
mane & sero tepide pro qualibet uice in quantita-  
te medii cippi quo consumpto sequentes pillule  
sumantur. Recipe masse pillularum de agarico. ʒ.  
ii. masse pillularum agregatiuarum. ʒ. i. agarici. ʒ.  
ʒ. salis gemme gra. i. misce cum sirupo de yso-  
po & fiant pillule. ix. Deinde sumatur dyaisopum uel  
dyaprasum uel dyadragantum calidum pro con-  
fortatiuis. hæc omnia ualent prædictis discrasii-  
a causa frigida prouenientibus. Item uinum de-  
coctionis yso-  
pi & ficuum siccarum & liquiricie ua-  
let contra tussim frigidam. Vinū etiam decoctio-  
nis yso-  
pi & ficuum & seminum feniculi petrosili-  
ni ualet dolori stomachi & intestinorum. & si cū  
hiis decoquitur arthemisia mūdicat matricem  
a suis superfluitatibus frigidis. & fomentum fa-  
ctum ex decoctione foliorum yso-  
pi & arthemi-  
sie & abrotani in uino ualet matricis a suis super-  
fluitatibus mundificando & abstergerendo. Item  
cōtra catarrum frigidum & casum uuule fiat gar-  
garismus ex decoctione yso-  
pi & florum rosarum  
& piretri cum uino & parum aceti. postea uuula  
subleuetur cum digito & super spargatur puluis  
zinciberis & piretri. Auicenna.





## IREOS VEL IRIS

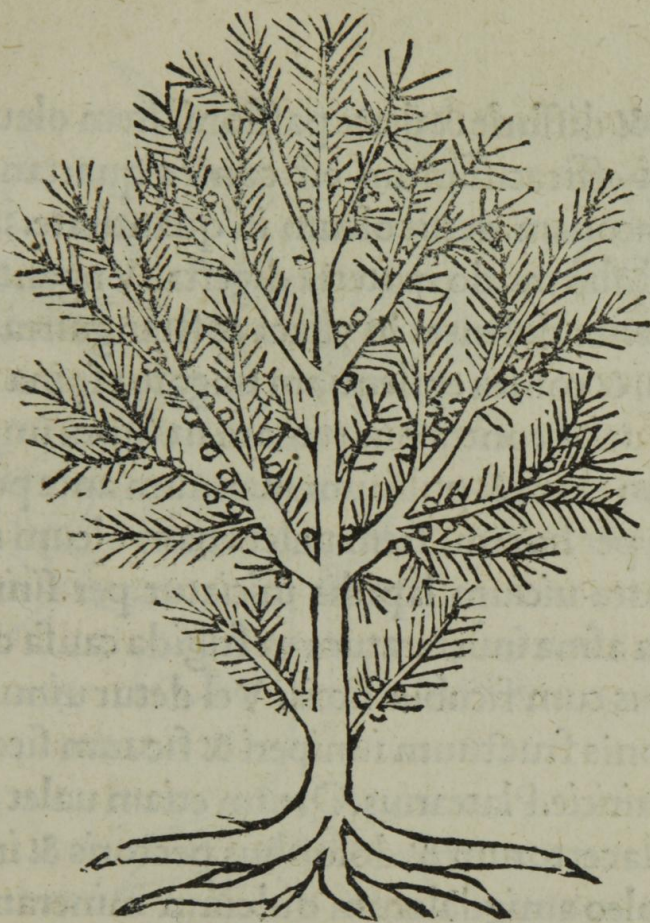
**I**ris & yreos cōueniunt in foliis & differunt in floribus. Vnde uersus. yris purpuream florē gerit yreos album. Gladiolus croceum sed spatula fetida nullum. Calidum & siccū est in fine tertii. Radice utimur in medicinis. & una radix pro alia poni potest. Platearius. Virtutē habens diureticā dissolutiuā & apitiuā. iō ualeat cōtra opilationē splenis & epatis. renū & uesice & cōtra uitiū pectoris

k ii



& pulmonis & stomachi & intestinorū ex uentosi-  
tate. & contra ydropisim ex causa frigida pro hiis  
oībus discrasīis pdest uinū decoctiōis radicis yre-  
os & yfopi & seminū feniculi petrosilini anisi li-  
quiricie cū paꝝ mellis despumati miscendo. Item  
puluis radicis yreos pdest ulceribus putridis q̃a  
carnē mortuā & putridā & superfluā corrodit. Et  
pulvere radicis yreos & thucie cū aqua rosarū uel  
feniculi fiat coliriū & ualet ad pannū oculorū. Ha-  
bet etiā uirtutē absterſiuā & mundificatiuā & di-  
gestiuā iō succus radicis eius & paꝝ pulueris esu-  
le cū aqua mellis miscendo purgat flegma grossū  
& educit ip̃m. & aqua decoctiōis radicis yreos cū  
paꝝ ellebori albi & ceruse. faciē mundificat eius  
pannū & lentigines auferendo. Itē succus radicis  
yreos mixtus cū melle ross. uel puluis radicis eius  
cōfert ulceribus sordidis & facit nasci carnē in fi-  
stulis & aliis ulceribus. Itē puluis radicis eius cum  
axungia porci mixtus lenificat duricis & aposte-  
mata grossa & scroffulas. Itē eius oleum ualet in  
spasmo & paralisi & siatice & cōtricioni lacertorū.  
Itē aperit etiā orificia uenarū emoroidarū & aufert  
geomorream & polutionem & puocat menstrua  
cum uino decoctionis eius. Item eius oleum cum  
oleo rosarum & parum aceti remouet sodam. Et  
puluis eius facit sternutationem. Auicenna.





## IUNIPERVS

**I**uniperus est calidum & siccum in tertio gradu. cum reperitur in receptis fructus intelligitur. Habet autem uirtutem dissoluendi & consumendi. & ualet contra fluxum uētris ex scāmonea uel alio acuto laxatiuo adherente uilis stomachi & intestinoꝝ fiat decoctio. Iuniperi in aqua pluuiali & paties se submergat in tali aqua usqꝫ ad umbilicū. & uinū decoctoꝝ iuniperi & radicis ireos cōfert strā

k ii



gurie & diffurie & iliace passioni. Item oleum iuniperi efficacissimum est contra quartanam ex melancoliam. detur oleum in quantitate. ʒ.ʒ. in cibo uel alio modo materia digesta. Ungantur etiam partes dolentes in yliaca & stranguirea passionibus. & contra epilepsiam ungatur spina dorsi. idem ualet contra quartanam ut supra ungendo spinam dorsi & pulsuum manuum ante peroxissimum per horam. Item ualet etiam oleum iuniperi contra uicium lapidis iniciatur per siringam. contra asma inueteratum ex frigida causa dentur fructus cum ficibus siccis. Vel detur uinum decoctionis fructuum iuniperi & ficuum siccarum & liquiricie. Platearius. Oleum etiam ualet contritioni lacertorum & doloribus pectoris & in tussicum oleo amigdalorum dulcium mineram pectoris circa ignem ungendo. Oleum etiam ipsius ualet doloribus iuncturarum. Vinum decoctionis iuniperi aperit opilationes circa stomachum factas & matricis & confert doloribus eius & fomentetur matrix cum decoctione iuniperi & arthemisie & radicis yreos & mundificatur matrix prouocando menstruum. Oleum expellit nocuum punctum animalium uenenosorum ungendo locum punctum ipso oleo. Auicenna eodem capitulo.





## IRINGVS

**I**ringus est calidus & humidus in primo & humiditas amplior est calidate sua. & usus radice in melle cōdite augmentat multum sperma & auget in coitu & ad uirge erectionem & præstat bonum nutrimentum. Serapio eodem ca. & Auicenna. & radix yringi cum aliquali specie aromatica comeditur aut cum melle aut zucaro & cinamomo cōficiatur. yringus est specie spine cuius folia

k iiii



apponuntur oleribus & melius præstat nutrimentum &c. & uirtus ipsius radices yringi est sicut uirtus baucie siue pastiaee domesticæ. Item radix yringi id est secacol cruda comesta curat geomorream Pandecta eodem capitulo & folia irigi & plantaginis in aqua & aceto cocta conferunt inflationi stomachi & apostematibus oculi & aliis apostematibus calidis. & quidam dicunt quod flos huius herbe cuius color est purpureus si bibatur aqua decoctionis eius confert squinantie & epileptie quæ accidit infantibus. & succus eius inunctus super apostemata calida lumborum sedat eorum pulsum seu pulsationem. Pandecta & quando bibitur succus radices yringi albi coloris prouocat urinam & menstrua dissoluit inflationes & torciones stomachi. & quando bibitur cum uino decoctionis radices eius ualet dolori epatis & moribus uenenatis. Pandecta. Item. Serapio dicit uerum yringum tempore ueris infumitate eius deferre florem cuius color est sicut color uiolarum. nisi quia sunt maiores eis. & quando cadunt flores habet semen in quantitate ciceris plenum humiditate nigrum dulcis saporis. Serapio eodem capitulo.



# LXXVII



## LILIVM

¶ Liliū est calidū & humidū in primo : & est domesticū cū albis florib<sup>9</sup>. ualet ad apostema ta frigida maturāda cū axungia & oleo tritū & coctū & superponatur. Item radix lilii cum radice brance ursine & radice altee mutuo coste cū uino & coletur & colature addatur cera & oleum añ. quod sufficit & fiat unguentum contra uiciū splenis & duriciem eius. Et radix lilii domesti-



ci cum aceto mutuo conuassata ualet contra ma-  
lum mortuum siue scabiem malam ipsam ungen-  
do. & uirtus radicis est quæ desiccet desiccatione  
temperata & abstergit absterfione temperata. &  
radix mundificat & maturat. Item radix lilii & ra-  
dix altee mutuo bulita in aqua in modum pultis  
cum butiro mixta in modum emplastri ualet po-  
tissime in passionibus pectoris tale emplastrum  
pectori tepide applicando erit in asmate uel in tuf-  
si sicca pro mollificatione materie flegmaticæ in  
pectore uel pulmone peccantis ut eo facilius pote-  
rit per uiam scretus eam euacuare. Item radix li-  
lii cum aceto cocta seu assata maxime ualet in cō-  
bustione ignis uel aquæ calide. Item oleum lilii ua-  
let ad remouendum tinitum aurium & ad sedan-  
dum dolorem auris unde ponatur parua quanti-  
tas talis olei tepesfacti in aurem & prodest. Item  
radix lilii domestici est bona ad incarnandum om-  
nia ulcera & mollificat duricies matricis & prouo-  
cat menstrua. & oleum lilii resoluit sine mordica-  
tione & mollificat. ideo confert duricie matricis  
ipsam matricem ungendo cum unguento superi-  
us dicto de asmate uel de tussi sicca uel cum radi-  
ce lilii assata cum oleo lini & butiri fiant pessaria  
suo modo applicanda & ualebit multum. Pande-  
cta. Serapio. Platearius.



LXXVIII



LVPPVLVS

¶ Lupulus est calidum & siccum in primo gradu: ad frigiditatem declinans. Est autem sedatiuus dolorum calidorum & extinguitiuus inflammationum & lenitiuus. indiget rectificatione quia aperit orificia uenarum propter quod miscendum est ei aliquid ex dragato aut mastice & rectius quod uigorat eius operationem est aqua casei cum spica & mastice. Pandecta ca. de uolubili. Lupulus educit solu-



tionem coleram citrinam & mūdificat sanguinem  
ab ea & clarificat ipsum & sedat inflationem eius  
& offert ei iuuamentum magnum infusio luppuli  
in aqua casei. & sirupus luppuli remouet yctericam  
& cōfert in ydropisi a causa calida. isto modo  
fiat sirupus. Recipe succi luppuli & endiuie &  
scolopendrie añ. lib. i. florum uiolarum & boraginis  
uuarum passularum añ. m. i. seminum anisi.  
ordei : quattuor seminum frigidorum maiorum  
añ. ʒ. ʒ. acet. uini albi. ʒ. i. omniū fiat decoctio ad  
consumationem medietatis. colatum dulcoretur  
cum zucaro albo & fiat potus quo utatur mane  
& sero ut decet postea sumantur pillule tales. Recipe  
masse pillularum de reubarbaro. ʒ. ii. masse  
pillularum de fumeterre. ʒ. i. dyagredi gra. iii. mi  
sce cum sirupo de fumeterre & fiant pillule. ix. &  
sumantur triasandali uel dyaradon abbatur pro  
confortatiuis. Item succus luppuli cum sorbello  
ordei ualet in dolore capitis a causa calida & con  
fert etiam calefactioni stomachi & epatis. & siru  
pus iam dictus pdest febribus colericis & sangui  
neis & solutione educit colerā adustā cum facili  
tate & aperit opilationes epatis & splenis & mise  
raicaz. Item succus luppuli cum aqua casei uel en  
diuie multum ualet in yctericia & confert aposte  
mati epatis calidi. Pandecta ca. de uolubilo.





## LAPPACIVM ACVTVM

**L**appacium acutum ē calidum & siccum in ter-  
tio scdm platearium . & sunt duæ species. f. acutū  
& rotundum & dicitur acutum quia acuta habet  
folia rotundum rotunda habet folia. Cū simpli-  
citer ponitur rotundum intelligitur. Lappacium  
acutum ualet cōtra scabiem impetiginem seu ser-  
piginē in modum unguenti. Recipe succi lapacii  
cuti. .℔. .s. olei nucum quar. i. & .ō. .s. picis buliātur



simul & coles & colature addat pulueris sulphu-  
ris & tartari añ. ʒ. .ss. & misce fiat unguentū. Itē ad  
apostema maturanda recipiat lappaciū acutū &  
in oleo coctū & cū axungia porci mixtū. Valet eti-  
am contra duriciē splenis succus lappacii acuti cū  
storace liquida & armoniaco & aceto conficiat &  
dimitat sic tribus diebus. postea fiat decoctio &  
coles & colature addat cera & oleū quantū suffi-  
cit & fiat unguentū. Itē uinū & aqua decoctionis  
eius & radicum brusci & spargi soluit opilationē  
splenis & epatis. cōtra scrofulas & nodositates in  
corpore uel alias excrementas cutis. ualeat empla-  
strū ex radice lappacii acuti & axungia simul tri-  
tis. Semē lappacii acuti habet quid stipticum ma-  
nifeste. ideo succus lappacii acuti & plantaginis  
confert in dysenteria & dyarea. Pandecta capitu-  
lo de lappacio acuto. Item contra stranguriam &  
diffuriā fiat decoctio lappacii acuti & radices yre-  
os in uino & bibatur. & ad id ualeat decoctio lap-  
pacii acuti & radices yreos & petrosilini in uino &  
oleo peccini supponatur. Idem prouocat urinam  
in multa quantitate. contra ydropisim nomine  
leuco fleumanicia fiat pot<sup>us</sup> ex succo lappacii acu-  
ti lib. i. & uini lib. .ss. fiat decoctio cum. ʒ. .ss. esule &  
radices yreos. ʒ. .ss. cum melle despumato detur pa-  
cienti colatura. Platearius.



LXXX



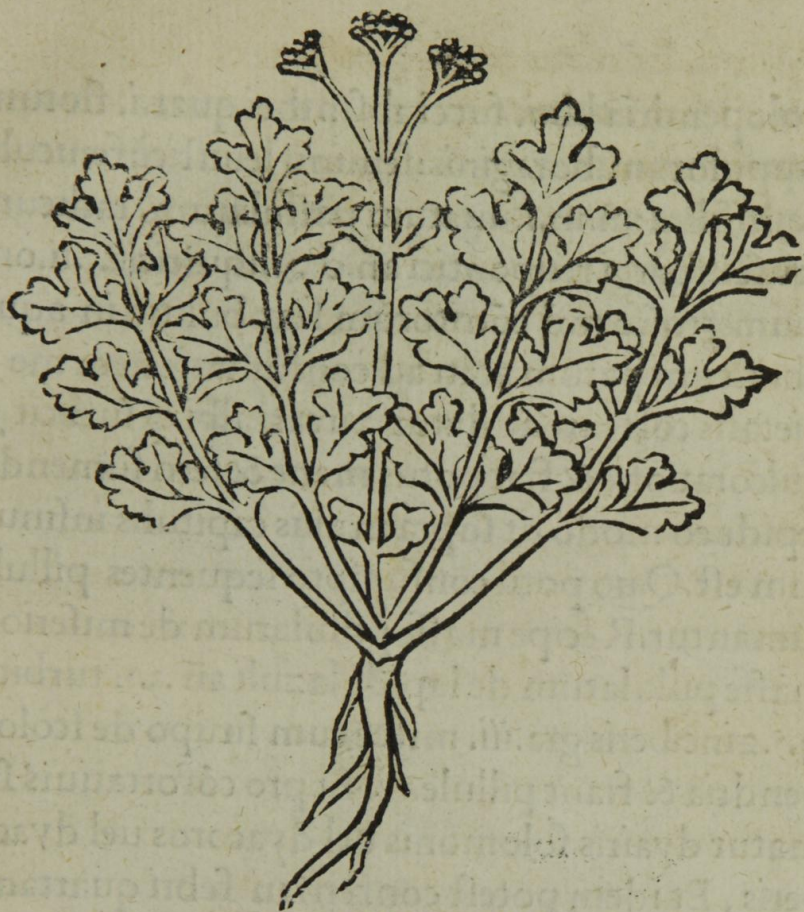
LACTVCA

**L**actuca est duplex .s. domestica & silvestris .  
 Virtus lactuce domestice est frigide & humide cō  
 plexionis temperate . decoctio lactuce in aqua &  
 parum aceti cōfert a postematibus calidis & erisi  
 pile super ea emplastrando . & lactuca sumpta in  
 uia cibi abscindit sitim & abscindit etiam distilla  
 tione humiditatis spermatice & cōfert pollutiōi  
 q̄ fit in somno . Ad idē ualet semē ei⁹ in potu sū



ptum. Ex rebus enim quæ sunt contrarie sperma  
ti est semē lactuce qñ bibit cū aqua. & lactuca est  
melioris nutrimentī & melioris humoris oībus ole  
rib' aliis quia ipsa generat sanguinē quēcūq; mul  
tum nō malum immo bonum in fine bonitatis.  
Serapio ca. de lactuca. & nō reperio aliquā herbā  
cum possim curare adeo uigilas sicut cum illa her  
ba. Humor enim qui generatur ex ea est frigidus  
& humidus. & nō accidit ex ea nocumentū sicut  
accidit ex aliis oleribus & nō restringit uentrē nec  
laxat eum quia nō habet stipticitatem nec ponti  
citatē nec falsedinem nec acuitatem. & uniuersa  
liter nō est in ea uirtus abstersiua uel uentris laxa  
tiua. Itē lactuca emplastrata cum suo succo apo  
stemati calido manifestabit' eius infrigidatio. Itē  
lactuca domestica est bona stomacho & infrigi  
dat uentrē & facit dormire & mulieribus prouo  
cat lac. & quādo ipsa decoquit' in cibis præcipue  
cū carnibus recentibus est boni nutrimenti notā  
ter in corpore pternaturaliter calefactio iō ualet  
colericis. & in febre acuta lactuca multum ualebit  
cū pagꝛ aceti aministrando in cibis cocta uel cru  
da comesta. & aqua decoctiōis lactuce cū pagꝛ zu  
cari ualet cōtra opilationē splenis & epatis & som  
nū inducit. & semē eius cū lacte mulieris & albu  
mine ouī sup frōtē unguēdo inducit somnū. Se





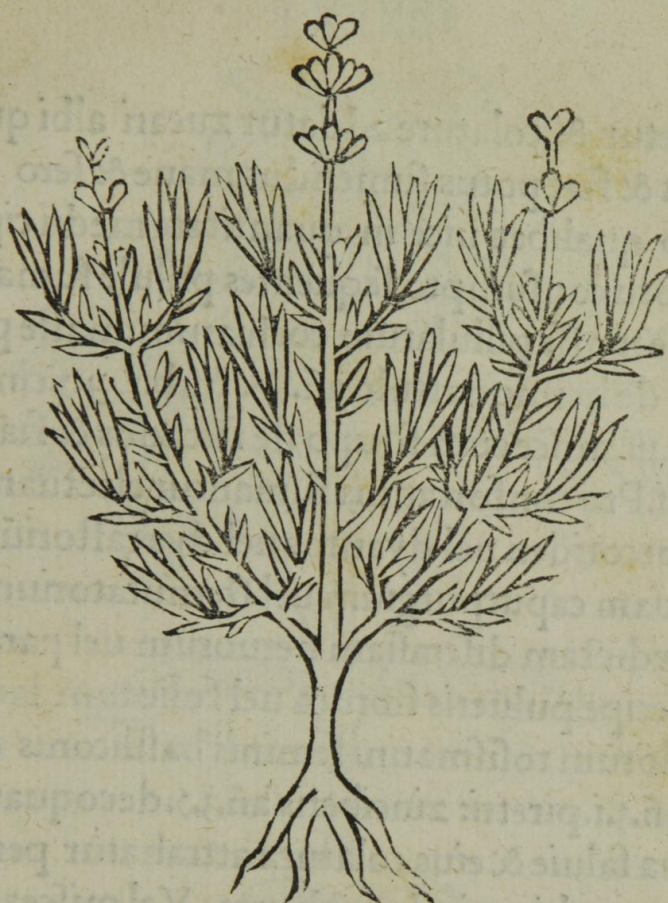
## LEVISTICVS

**¶** Leuisticus calidus est & siccus in secundo gradu. semē & radix nō herba in medicinis debet poni cum inuenitur in receptis. Virtutem habet diureticam aperiendi: extenuandi. Vnde uinum decoctionis leuistici confert cōtra opilationem sple-  
nis & epatis a causa frigida uel aqua decoctionis leuistici ualet ad idem a cā calida. Sed melius isto mō dispēsabit potus ad idem cōueniens. R. succi



scolopendria lib.i. succi absinthii quar.i. florum  
luppulorum:boraginis:feminū leuistici:feniculi:  
petrosilini añ.m.i.uuarum passularum. radicum  
brusci:spargi reupontici añ.ō. s.liquiricie.3.ii.om  
nium grosso mō cōtritorum fiat bulitio in aqua  
lib.ii.cum parum aceti ad consumationem me  
dietatis colature addatur zucari albi q̄ sufficit p  
dulcoratione & fiat potus mane & sero sumendo  
tepede eo modo ut supra in aliis capitulis insinua  
tum est. Quo potu consumpto sequentes pillule  
sumantur. Recipe masse pillularum de miserion  
masse pillularum de lapide lazuli añ.3. s. turbit.  
3. s. zinziberis gra.iii. misce cum sirupo de scolo  
pendria & fiant pillule.ix. Et pro cōfortatiuis su  
matur dyairis solomonis uel dyacoros uel dyaca  
peris, Et idem potest conferri in febris quartana  
uicio opilationis splenis proueniente. Item uinū  
decoctionis leuistici & radice galange & cinamo  
mi ualet contra dolorem stomachi:splenis & inte  
stinorum ex uentositate factum. Item puluis se  
minis leuistici & cinamomi & reupontici & galan  
ge cum zucaro albo miscendo in modum tragee  
de qua tragea detur in cibis & ualebit ad idem iā  
dictum dolorem stomachi & intestiōrum & sple  
nis. Platearius.





## LAVENDVLA

**L**auendula est calide & sicce cōplexionis quæ  
 sua aromacitate cōfortat neruos. & sua calefactio  
 ne consumit materiam paralisis. isto modo dis  
 pensando sirupum. R. florum lauendule: maio  
 rane: sticados arabici añ. m. s. flore rosimarini. se  
 minis coriandri pperati cubebaz: seminis: rute: ca  
 storei añ. 3. ii. oīum ipor cōtusor fiat decoctio in  
 uīo & aq saluie añ. lib. i. ad cōsumationē tertie par

I ii



1177X.1  
1177X.1

tis coletur & colature addatur zucari albi quod  
sufficit & fiat potus sumendus mane & sero tepi  
de pro qualibet uice in quantitate medii cippi.  
quo potu consumpto sequentes pillule sumantur.  
Recipe masse pillularum cochiarum: masse pillu  
larum de hermodattulo añ. 3. s. turbit. 3. s. cincibe  
ris gra. iiii. misce cum sirupo de sticados & fiat pil  
lule. vii. Pro confortatiuis sumantur electuarium  
pliris arcotiden uel dyantos uel dyacastoriū &c.  
Fiat etiam caputpurgium uel sternutatorium cō  
tra prædictam discrasiam neruorum uel parali  
sis. Recipe pulueris florum uel foliorum lauen  
dule florum rosismarini seminis basiliconis & ni  
gelle añ. 3. i. piretri: zinciberis añ. 3. s. decoquantur  
in aqua saluie & eius colatura attrahatur per na  
res & purgabitur inde cerebrum. Vel misceantur  
prædicta puluerizata & naribus attrahatur talis  
puluis erit sternutatorium pro purgatione capi  
tis uel cerebri a quo omnes nerui habēt originem  
tanquam riuoli ex fonte. & nucha siue posterior  
pars colli ungat̃ cum oleo castorei cui puluis eru  
ce & parum croci & cinamomi misceantur uel cū  
oleo lini uel oleo uulpino & confert.





LAVREOLA

**L** Laureola calida & sicca in quarto. frutex cuius semen usui medicine cōpetit. & appellatur coconidium. & cum reperit in receptis laureola uel miserion fructus eius id est coconidium intelligitur Virtutem habet purgandi flegma & coleram. unde & sanis & egris nō multum febricitantibus potest dari. & quia nocet epati ideo eius acutas frangitur cū aceto in quo humectet & exiccet. & eius

l iii



malitiā etiā corrigitur cū succo absinthei uel mu/  
scilagine psilii uel succo portulace. & sūt duæ spe/  
ties melius miserion ē ī quo sūt plurima folia & si/  
milia foliis oliue & subtiliora. Et ē acutū mūdifi/  
catiuū & excoiatium. Valet ergo succus laureole  
cū parū aceti cū litargiro & cerusa mixtus ad mor/  
pheā & alboras & ad lētigines liniendo eas. Et qñ  
misceat ei sulphur & administrat ualeat ad ulcera  
sordida & ad malā spetiē scabiei cū mille miscen/  
do. Itē aqua decoctiōis laureole cū parū aceti ua/  
let ī dolore dentiū. Itē soluēdo educit aquā citri/  
nā & flegma & melancoliā. Infusio foliorū eius  
uel semina ī aqua absinthei uel sumiterre cū zuca/  
ro dulcorādo ualeat in ydropisi de frigida cā. Idē  
ualeat ī difficultate urīe uehemēter. Caueas ne des/  
ī substātia qā multū molestat corp<sup>9</sup> humanū. Et  
pillule de miserio fiūt ī de qb<sup>9</sup> miscat aliq<sup>9</sup> grana/  
coconidii quo ad ei<sup>9</sup> pulpā cū parū mastice & sol/  
uunt mirabiliter aquā citrinā ydropisi. Ad repri/  
mendū eius acūmē quia naturā mouet sursū per/  
uomitum & deorsum per uiam intestinorū lubri/  
cādo. Puluis ergo coriādri & seminis plantaginis  
diu buliant ī oleo & ex tali oleo ungat pecten &  
ītestina & renes ppter stranguireā & dissuriā. Et  
oleum decoctionis eius ualeat ad aures contra for/  
ditatem. Platearius. Serapio eodem capitulo.





MELLISSA

¶ Mellissa calida & sicca est in secundo gradu. uiridis & sicca magne est efficacie exiccata prius ad solem postea in umbra ad annum seruatur. Virtutē habet confortandi: consumēdi: dissoluēdi & extergēdi similē habet effectū maiorane. Itē decoctio mellisse & arthemisie & matricarie ī uino cū parum zucari albi. colatum dulcoretur & multū ualebit prouocando menstrua. & mundificando

l iiii



matricē ad cōceptionē adiuuat. ad idē ualet ad fo-  
mentandū matricē cū uino decoctiōis mellisse &  
matricarie & arthemisie. Ad idē similiter uideli-  
cet pessariū ex p̄dictis herbis cōtusis factū cū suc-  
co ceparū inunctū. & uinū decoctionis mellisse &  
corticis citri & parū cinamomi ualet cōtra sincopī  
quia multū cōfortat cor. Auicenna de uirtutibus  
cordis. dū fuerit sincopis a cā frigida. Itē mellissa  
in uino decocta cū altea & oleo cathaplasmata su-  
per dura apostemata maturat ea. Et idē ualet cō-  
tra duriciē splenis & epatis quia eā relaxat & resol-  
uit. Idē cōfert puncture scorpionis uel morsui ca-  
nis mēbrū lesū emplastrando. Itē mellissa ore ma-  
sticata cū parū piretri cōfert dolori dentiū & aqua  
decoctionis mellisse & seminis plantaginis con-  
fert dissentericis si cum aqua pluuiali decoquan-  
tur ualebit eo melius. Item uinum decoctiōis me-  
lisse & radice yreos & liquiritie cum parum zuca-  
ri opitulat̄ asmaticis & anhelosis. & qñ fit empla-  
strū cū mellissa & p̄mula ueris & ebuli & altee cū  
oleo castorii & camomillarū sedat dolorē iunctu-  
rarum scilicet podagre: cirogre &c. Proprietas mel-  
lisse in cibis comeste est letificare cor & facit dige-  
ri cibum grossum aperit opilationes cerebri & re-  
mouet accidētia solitudinis & timoris q̄ accidūt  
a melācolia & hūore adusto. Pādecta eodē ca.





## MILLEFOLIUM

**¶** Millefolium est herba habens folia similia foliis feniculi & plurimisq; foliis fulcitū ē unde sūpsit nomen. & est frigide & sicce cōplexionis. Vulnera cōglutinat eius succus & sine tumore perferuat. Succus millefoliis cum decoctione piretri in aceto mixtus confert dolori dentium a cā calida. Dyascorides autoritate Pandecte capitulo eodē. Valet et succus eius cōtra urine difficultatē. & idē



VXXXI  
ualet contra calculum cum aceto miscēdo. Pāde-  
cta. Galiētis. vii. simpliciū capitulo de millefolio  
dicit q̄ millefoliū ē siccatiue uirtutis itātū ut cō-  
solidet uulnera. Ad ignē sacrum summum reme-  
dium est. Succus millefolii cum succo semperui-  
ue cum aceto mixtus præsidiū præstat magnū. Et  
millefolium secūdū Pliniū caulis est tener similis  
feniculo plurimisq; foliis unde & nomē accepit.  
nascitur ē palistribus locis. Eius emplastrū factū  
cum millefolio & edera terrestri cōtusis cum parū  
aceti & cum piretro contrito miscēdo & super ma-  
xillam applicando multum confert. Et si de eadē  
mixture aliquid apponatur denti dolenti ualebit  
eo efficacius. Et fiat emplastrum cum millefolio  
& plantagine & urtica cum aceto & sale miscēdo  
applicando pulsui manuum & pedum ante pero-  
xissimum per horam aufert febrem perioticam.  
Confert etiam aqua decoctionis millefolii & plā-  
taginis & burse pastoris & rosarum contra fluxū  
sanguinis uel contra fluxum quæcunq; uentris.  
Vel implastretur super intestina millefolium cō-  
tusum cum plantagine & bursa pastoris cum al-  
bumine ouorū miscēdo & sup̄ intestina emplastrā-  
do hoc multum ualebit cōtra fluxū intestinorū.





## MALVA

¶ Muala frigida est in primo: humida in secundo gradu. Cuius duplex est maneries scilicet domestica quæ in ortis & ferre ī omnibus locis reperitur. Et ē siluestris quæ malua uiscus & bismalua dicitur & crescit altius & latiora habet folia & habet uiscosā humiditatē q̄ ē minus frigida. Malua cocta cū uermiculari & aceto ī prīcipio applicata apostemati calido cōfert. Ad maturandum apo-



Stemata folia malue cum radice altee & farina fenugreci buliantur cum axungia porci recenti miscendo & ipsa apostemata indurata emplastrando & eius duriciem tollet. Idem confert ad duriciem splenis & epatis. Item fomentum factum quantum ad pedes cum decoctione malue & florum camomillarum & absinthii ualet ad somnum prouocandum in febribus acutis. Item malua cum mercuriali cocta cum carnibus aut oleribus & comesta soluit uentrem in febribus propter uentris constipationem. Item ad menstrua prouocanda recipiat radix malue in modum digiti & aliquantulum radat exteriorius & inungat cum melle & postea aspergat puluere scamonee & supponat & certum est remedium. Item malua uiscus siue altea plus ualet in praesenti casu quam malua quia magis mollificat & maturat quam folia uel radix malue etiam sola radix altee cum axungia porci trita posita supra apostema maturat eius duricie & mollificat & relaxat. Vel fiat unguentum isto modo. R. succum malueui ci & pulueris farine fenugreci & farine seminis lini cum parum butiri & olei & cere fiat ex illis unguentum quo ungant apostemata indurata. Item unguentum multum predestat induricie splenis & contra discrasiam pectoris & contra tussim ex causa frigida. & ualet contra asperitatem pectoris & pulmonis. Serapio.





MENTA

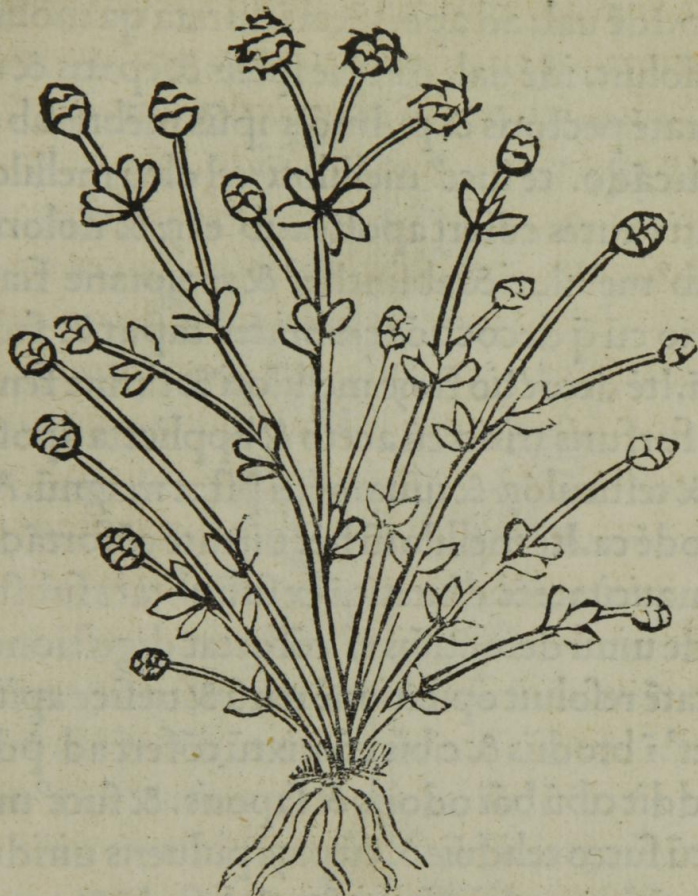
**M**enta calida & sicca est in secundo gradu cuius plures sunt species. Est enim domestica & ortula dicitur & hæc mediocriter calefacit & confortat & est alia silvestris quæ mentastrum dicitur & hæc maiorem habet uirtutem calefaciendi. Menta domestica magis competit usui medicine & uiridis. & exiccata est magne efficacitæ. Debet autem exiccare in umbroso loco per annum seruat menta in uirtute



magna. Virtutē hēt dissoluēdi & cōsumēdi & cō  
fortādi ex aromaticitate. Itē ad apētītū puocādū  
uicio materie frigide & humide peccātis ī ore sto  
machi fiat salsamētū ex mēta & cīamomo & galā  
ga & parā pipis cū aceto. mīscēdo. Itē succ' mēte or  
tulāe cū aceto mixt' ualet cōtra fētorē oris: gīgiua  
rū & dētiū os īde abluēdo. Postea fricē dētes cū  
mēte sicca & eo medius ualebit. Itē decoctio mēte  
cū aceto & albumīe oui pdest cōtra uomitū appli  
cata ori stōachi: pueniētē ex debilitate uirtutis re  
tētiue ex frigida cā. Itē uinū decoctiōis mēte ualet  
cōtra sincopī si fuerit sine febre. Cū febre at ualet  
succ' mēte cū parā aceti cū frusto panis tosti & hu  
mectati ī succo tali narib' applicādo & īde fricē  
labia & līgua & gīgiue & dētes & tpa. & liget sup  
pulsatiles: uēas: tpum & brachiorū. & patiēs ēt ma  
sticet mētā & humorositatē trāsgliciat. Ad matri  
cē mūdificādā folia mēte & arthemīsie & abrotāi  
in uīo & oleo buliāt & matricē īde fomētādo. Itē  
mēta & anetū cocta cū uīo & oleo & suppōat ma  
millis pdest cōtra coagulationē lactis. Item deco  
ctio duorū uel triū māipulorū mēte & scabiose ī ui  
no suppōat ītestinis cōfert cōtra colicā. Itē uinū  
decoctiōis mēte & scolopēdrie & absinthēi cū pa  
rū mellis despūati ualet cōtra opilationē splēis &  
epatis & urinaliū uiarū ex hūore frigido causatā.



LXXXVIII



MELLILOTVM

¶ Mellilotum calidum est & siccū in primo gradu. ipso ē stipticitas pauca cum resolutione. propter illud digerit. & est liquefactium superfluitatū. & resolutium subtiliatium & cōfortatiuū & sedatiuum doloris isto modo. Recipiantur flores Keumi. id est flores uiolarum citrinarum & folia altee cum farina seminis lini & farina fenu-greci & seminis papaueris cum butiro fiat empla



Itē mitigatiuū doloris sup apostēata calida appli  
cādo. Idē ual; ad apostēata īdurata qā mollificat  
& resoluit. idē ual; duriciē splēis & epatis & cōtra  
aspitatē pectoris & pulmōis ipsis mēbris ab extra  
applicādo. Itē succ<sup>o</sup> melliloti uel oleū melliloti di  
stilati ī aures cōfert apostēatib<sup>us</sup> earū & dolorib<sup>us</sup> ex  
florib<sup>us</sup> melliloti & absinthei & maiorane fiat de  
coctio cū q̄ decoctiōe embrace<sup>o</sup> caput & sedabit  
sodā. Itē decoctio florū melliloti & farine fenugre  
ci & furfuris tritici cū aceto & applicata apostēati  
ani & testiculorū & iuuamētū pstat magnū. Auicē  
na eodē ca. Itē mellilotū hēt uirtutē cōfortādi sua  
aromaticitate & diureticā ex subtilitate substātie.  
Vnde uinū decoctiōis ei<sup>us</sup> cōfortat digestiōē uē  
tositatē resoluit opilationē renū & uesice apit. Se  
mē ei<sup>us</sup> ī brodiis & cibis cōmixtū cōfert ad p̄dicta  
& reddit cibū bōi odoris & saporis. & succ<sup>o</sup> melli  
loti cū succo celidōie & cū pag<sup>o</sup> pulueris uiridis po  
tissimū ē remediū cōtra cāc<sup>o</sup> & fistulā & emoroi  
das. Itē suffumigatio cāomillarū puocat mēstrua  
& facit abortū. Itē mellilotū coctū ī uino cū mēta  
absintheo & emplastrū sup stōachū sedat dolorē  
ei<sup>us</sup>. Itē flores melliloti & semē aneti ī uīo cocta &  
emplastrata cōfert apostēatibus oculorū. tē si ma  
nus alicui<sup>us</sup> liniat succo melliloti fortiter & sine le  
siōe poterit portare fer<sup>o</sup> cadēs ītra manū. Pan.





## MATRICARIA

**M**atricaria id est arthemisia quod idem est ut dicit Pandecta capitulo de arthemisia. & dicitur etiam alio nomine mater herbarum. Et est eiusdē cōplexiōis & uirtutis ut arthemisia: existit calida & sicca ī tertio gradu. cuius folia cōpetūt u sui medicine. Et maioris sunt efficacitē uiridia q̄ exiccata. Itē matricaria confert ad conceptionem perficiēdam & cōtra sterilitatem factam ex humiditate.

m



Recipiatur puluis matricarie & mellisse & rasura  
 eboris cum uino potentur non parum cōferre ha  
 bet ad conceptionem notanter sumatur post flu  
 xum menstruorum. Etiā melissa & matricaria cū  
 succo satirionis in uino bulita & emplastrata su  
 per matricem. uel matrix inde fumigata miro mo  
 do confert ad conceptionem post purgationem.  
 Prodest etiam si balnietur mulier in aqua ubi co  
 cta sunt arthemisia mellissa: matricaria. Et pessa  
 ria ex hiis herbis facta scilicet conquassando has  
 tres herbas iam dictas miscendo cum rasura ebo  
 ris & imponentur spudendis & confert prouocā  
 do menstrua. Contra tenasmonem ex frigidityte  
 recipiat paties sumum colifonie posite super car  
 bones deinde calefiat arthemisia super testam ad  
 dito taxobarbato & hiis herbis calefactis ponan  
 tur super lapidem molarem & sedeat patiens de  
 super & anus intrabit. istud pro experto habetur.  
 Et ualet contra glandulas quæ nascuntur circa  
 aures & anum: si at prius circa ea loca scarificatio  
 postea supponatur puluis arthemisie & marubii  
 & prodest.





## MAIORANA

**M**aiorana calida & sicca ī tertio gradu. uirtutē  
 habet confortandi ex aromaticitate dissoluēdi &  
 cōsumēdi & mūdificādi ex qualitatibus suis: ha-  
 bet ēt uirtutē calefactiuā ualde. Et quādo sumi-  
 tur in potu decoctionis eius in uino cū cathapu-  
 cia & ebulo cōfert ydropicis ī prīcipio ei⁹ & strā-  
 guirie. Et quādo succus foliorum eius miscetur  
 cum melle & fit linitio cum eo aufert liuorem sã



guinis morfui q̄ ē sub oculo. Et qñ fit nastale uel  
pessariū cū decoctiōe maiorāe & abrotani cū albo  
contuso & prouocat menstrua. Item puluis maio  
rāe cū paræ zinciberis q̄ parū piretri narib⁹ īflatus  
purgat caput & cōfortat. Et uinū decoctiōis eius  
stomachū cōfortat & digestiuā uirtutē. & infrigi  
datū stomachū calefacit similiter facit puluis ma  
iorāe ī cibo sūptus. Et tota herba ēt ipsius maiora  
ne ut supra cū origāo calefacta sup̄ testā ī sacculo  
posita & dolori stomachi uel ītestinorū applicata  
dolorē ex uētositatibus aufert. Capiti etiā super  
posita pdest cōtra frigidū renua. Itē formētū fa  
ctū ex decoctiōe maiorāe & arthemisie ī uino co  
cta uulue applicādo matricē mūdificat & super  
flua cōsumit. Itē maiorana cū aceto cōtusa & sale  
cōfert pūcture scorpiōis uel alioꝝ aīaliū ueneno  
soꝝ. Itē decoctio maiorāe cū foliis alteæ & farina  
fenugreci & seminis lini ī uino ī cā frigida uel cū  
aqua ī cā calida miro mō sedat dolorē apostema  
tū flegmaticorū uel super tortiōes lacetorum uel  
neruorū applicata. Item succus eius cū melle lini  
tus super uestigia facta post uentositatiōē delet  
ea ne appareant cicatrices. Itē caput purgium fa  
ctum cum puluere eius ut supra aperit opilatiōes  
cerebri ideo ualet in epilentia & paralisi & tortura  
oris & emigranea id est dolor capitis. Serapio.



XCI



MARVBIVM

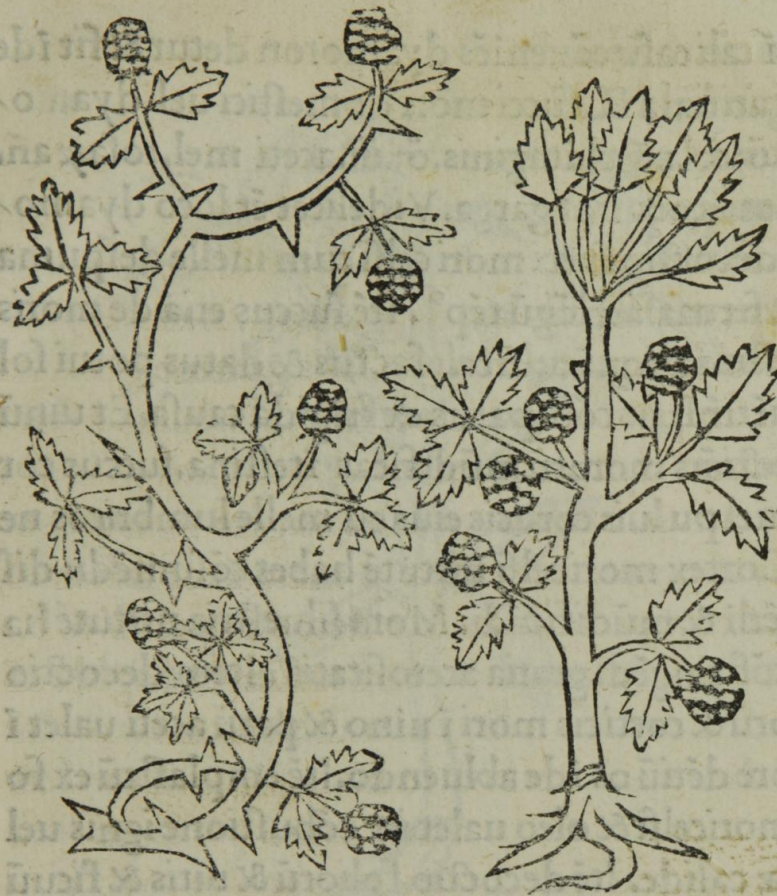
**M**arubium id est prassium calidum & siccū i  
tertio gradu. Virtutē hebet dissoluēdi & cōsumē  
di ex qualitatibus suis & ex amaritudine diureti  
cū ē dissoluit enī & aperit. Ei<sup>9</sup> potus cōfert discra  
sie pectoris & pulmōis ex flegmate uiscofo. ideo  
ualet cōtra asma & contra tuſſim isto mō. Recipe  
succī marubii lib i. yſopi: mellisse añ. m. . ſ. ficuum  
ſiccarum numero. vii. uuarum paſſularum. ō. . i. li

m iiii



107  
quiricie. rof. 3. ii. dragati. 3. i. omniū cōtufarū fiat  
bulitio cū lib. i. uini albi ad cōsumationem tertiæ  
partis: colatū dulcoretur cū sufficiēti zucaro & fi  
at potus tepide sumēdus mane & sero p qualibet  
uice. o. 3. iiii. quo cōsūpto sequētes pillule sumant.  
Recipe masse pillulaz de agarico 3. ii. masse pillu  
laz fetidaz. 3. i. agarici. 3. s. salis gemme gra. i. mi  
sce cū sirupo de liquiricia & fiāt pillule. ix. Altera  
die sumat dyaprasium uel dyadagatū calidū p  
cōfortatiuis. Et ab extra ualet ungere minerā pe  
ctoris cū unguēto dyalteæ p maiori mollificatio  
ne materiæ peccātis. Itē sola decoctio prassii & fi  
cuū ficcarū ī uino ualet cōtra tuſſim ex frigida cā  
& si additur succus liqricie ualebit eo melius. Itē  
uinū decoctiōis prassii & seminis feniculi confert  
strāuirie & diffurie & contra colicā passionē. Ipsa  
herba cōfoliis lili & alteæ ī uino & oleo cocta ap  
plicata pectīni & ītestinis ī modū emplastri ualet  
ad idē ex frigida cā. Cōtra emorroidas inflatas &  
nō ulceratas prodest decoctio prassii & aneti cum  
uino & aqua salsa & fiat eukacisma id ē sessio sup  
ipsas herbas. Contra uermes aurium iniciatur suc  
cus eius auribus. Item uinū decoctionis eius aper  
tit opilationes splenis & epatis. & mundificat pe  
ctus & pulmonem per screanum. & prouocat mē  
strua quando bibitur. Serapio.





MORACELSI

**M**oracelsi dulcia sūt calida & humida. sed acetosa sūt ad frigiditatem & humiditatē declinātia & illa sūt domestica. Et sūt siluestria nomine morabacci & sunt frigide & sicce cōplexionis & sunt rubea ī primis & cū sūt nigra colliguntur. Domestica uirtutem habent dissoluendi: consumēdi & mundificandi. Confert contra squinātiā & cōtra casū uulue & brācos & uicina fauciū. Et electuari

m iiii



um ī tali casu cōueniēs dyamoron detur & fit ī de  
gargarisima R. succi mori domestici uel dyamo  
ron. ʒ. i. s. aq̄ plātaginis. ʒ. iiii. aceti mel. rosar. añ.  
ʒ. s. misce & fiat garga. Videlicet ē loco dyamo  
ron decoctio succi mori celsi cum melle despuma  
to & seruat̄ ad lōgū tēp̄. Itē succus etiā de moris  
dulcibus aliquātulū calefactus & datus potui sol  
uit uētrē si sit cōstipatus ex frigida causa. Et uinū  
decoctiōis mororū mūdificat ītestina. succus cor  
ticis uel puluis corticis eius cū melle lumbricos ne  
cat. Cortex moricelsi uirtutē habet cōsumēdi: dis  
soluēdi & mūdificādi. Mora siluestria uirtutē ha  
bēt cōstringēdi gratia acetositis. Item decoctio  
foliorū & corticis mori ī uīno & parū aceti ualet ī  
dolore dētiū os ī de abluendo. Itē emplastrū ex fo  
liis moricelsi & oleo ualet in cōbustione ignis uel  
aquæ calide. Itē decoctio foliorū & uitis & ficuū  
ī aqua pluuiali denigrat capillos. Itē succus mori  
acetosi & foliorū eius confert ad apostemata oris  
& uulue & ē ultimū ad squinantiā & p̄focationē.  
Mor̄ malū ē stomacho corrūpit̄ enī ī eo. Et oport  
et ut comedātur omnes sp̄ties eius ante cibum.  
& post cibum sumpta corrumpuntur: & colericis  
non obsunt. Et morum aliquāliter exiccātum re  
tinet uentrem & opitulatur dissintericis. Auicen  
na eodem capitulo,





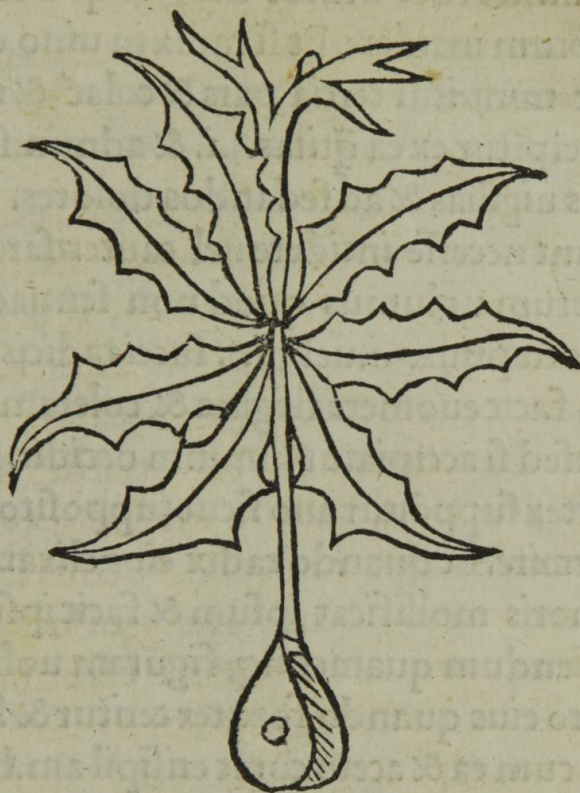
## MERCVRIALIS

**¶** Mercurialis calide & sicce cōplexionis ī primo gradu & ē duplex scilicet masculus & foemina q̄ ē maior & masculus minor. & habet rotūda semina. Pādecta auctoritate Auerrois libro colliget capit. de mercuriali. Vterq; mercurialis in cibis elixatus & comestus uentrē soluit. Elixatura eius accepta humores aquosos purgat ut mercurialis cum bletibus & uuispassulis buliatur cum iure carniū



recentium de illo brodio multum sumat & suffi-  
ciēter lubricat. Fit etiam ex mercuriali clistere isto  
modo. R. mercurialis bletis matris uiolag malue  
añ. m. i. foliorum sene pollipodii añ. ʒ. i. decoquā-  
tur in aqua lib. i. s. ad consumationem ferre ter-  
tia partis coletur colature misceatur cassiesistule  
extracte. ʒ. i. benedicte laxatiue. ʒ. s. olei uiolarū  
olei aneti añ. ʒ. i. salis gemme. ʒ. s. misce & fiat eue-  
ma idest clistere. Dicitur q̄ folia foeminæ trita &  
perūcta uertebro uel succus foeminæ bibitus fœ-  
minas generare facit. Et de foliis masculi & succo  
eius simili disciplina factum masculos generare  
facit. Item mercu. i capone coctus & eius caponis  
decocti acceptū purgat humores grossos & aquo-  
sos & nigram coleram. Item confert febribus tem-  
poralibus & tipicis seu iterpellatis egritudinibus  
tremoribus & iflationibus stomachi & asmaticis  
& arteticis singulare remedium est. Galienus. vii.  
simplicium. capitulo delinofostida idest mercu-  
riali. Vtimur quidem omnes eo ad uētris subdu-  
ctiones solum. Et uinum decoctionis mercuria-  
lis & calamenti sufficiens dyaporeticam est. Pan-  
decta eodem capitulo. *scripsit*





MANDRAGORA

**M**andragora est frigida & humida i tertio gradu scdm Auicena: sed scdm. Padecta e frigida in tertio & est i ea cu hoc caliditas pauca. sed in pomis mandragore e humiditas pp hac causa iducut subet id e somnu pfundu. sed cortex eius radice est frigidus multum & cum hoc desiccat. Et quando ex ista radice exhibetur alicui in potu uel in cibo cum pane incidit sumens eam in subet id est



III  
somnum. & ideo utuntur cirogici quando uolunt  
membrum incidere. Et si radix in uino decoquat  
donec minuitur tertia pars & colat & reponitur  
& si accipitur ex ea q̄titas. 3. i. & administratur ad  
nimias uigilias & ad sedandos dolores. Et quan-  
do fiunt necesse incidere uel cauterizare aliquod  
membrum uolumus quod non sentiat detur  
ei in potu prius. 3. i. uel. 3. i. 5. succi radice cum mel-  
licrato facit euomere flegma & coleram sicut elle-  
borus: sed si accipiat nimum occidit. Item quā-  
do cortex supponitur ano sicut suppositorium fa-  
cit dormire. Et quando radix eius elixatur cū ebo-  
re sex horis mollificat ipsum & facit ipsum abile  
ad faciendum quamcunq; figuram uolueris. Ra-  
dix uero eius quando fortiter teritur & fit empla-  
strum cum ea & aceto curat erisipilam. hoc idem  
quando miscetur cum oleo uel melle cōfert mor-  
sui uenenofo. Et quando miscetur succus radice  
uel decoctio cum uino & sauit ordeī ualet in se-  
dando dolorem iuncturarum & omnes alios do-  
lores. Pandecta.





# NASTURCIUM MORTUUM

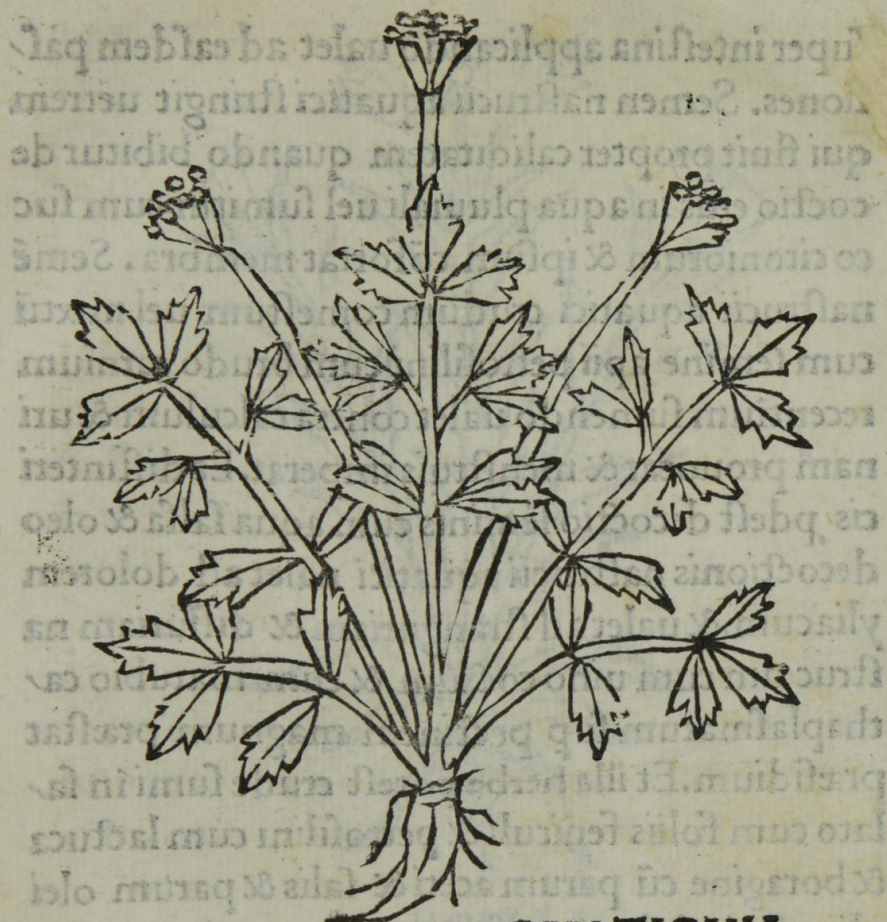
**N**astruciū domesticū & agreste. domesticū est calidum & siccum in tertio. & est similis uirtute in apis. Est resolutiuum maturariū cum lenitate. Retinet callidos cadētes uinū decoctionis eius & linitio succi eius super crines. Emplastrū etiam ex eo factum cū succo eius & sēperuiua & sale & super carbunculum applicando uel super ignem periculum confert. Etiam succus nastruci cum melle



VXX

mixtus ualet ad scabiē ulcerosā. Prodest etiā i do-  
loribus iuncturarū uinū decoctiōis ei⁹. Et empla-  
strū factū ex eo cū aceto & sanich de ordeo illud  
cōfert omni mollificatiōi neruorū. Vinū etiā de-  
coctiōis ei⁹ cū succo yreos uel puluere yreos mūdi-  
ficat pectus & pulmonē ideo ualet i asmate pp il-  
lud qđ ē i eo de icisiōe & subtilatione. Et uinū de-  
coctionis eius calefacit stomachū & par & cōfert  
grossiciei splenis. Et emplastrum ex eo & melle fa-  
ctū spleni ualet. Et quādo bibitur succus eius cū  
succo attriplicis & parū aceti facit uomer coleram  
rubeā & educit eā. Itē eius usus augmētū facit in  
coitu sumēdo i salato cū baucia & cū radice yrin-  
gi. Itē succus ei⁹ cū succo absinthei educit solutio-  
ne uermes & prouocat mēstrua & eicit foētū. & ui-  
nū decoctionis nastrucii soluit uētositates & con-  
fert colice passioni. Et succos eius cōfert punctu-  
re uenenosorū animalīū bibitus & more empla-  
stri superpositum cum melle. Et quādo ex eo suf-  
fumigat⁹ domus effugat ea. Auicēna. Cōtra stran-  
guirieā herba ipsa decocta i uino & oleo posita su-  
per pectinem pdest. Valet etiam tenasmoni pul-  
uis nastrucii & cimini & colifolnie. tē semen eius  
masticatū ualet i palisi lingue. Item puluis semi-  
nis eius naribus inflatus ualet contra frigiditatē  
& humiditatem cerebri.





**NASTRUCIUM AQUATICUM**

**N**astrucium aquaticum id est senatio calidū  
in primo & siccū in secūdo gradu. Pandecta. sed  
scdm Plateariū ē calidū & siccū ī tertio. Nastruciū  
coctū cū carnibus addēdo mellissam mundificat  
pectus & pulmonē a frigidis humoribus. Itē ole-  
ra facta ex nastrucio aq̃tico & petrosilino & ane-  
cto ualet cōtra colicā & yliacā passiones. Et fomē-  
tum factum ex eisdem herbis cum uino coctis



super intestina applicando ualet ad easdem pas-  
siones. Semen nastrucii aquatici stringit uetrem  
qui fluit propter caliditatem quando bibitur de-  
coctio eius in aqua pluuiali uel sumitur cum suc-  
co citoniorum & ipsum confortat membra. Semē  
nastrucii aquatici crudum comestum uel mixtū  
cum semine apii petrosilini cum brudo carniū  
recentium sumendo ualet contra calculum & uri-  
nam prouocat & menstruis imperat. Et dissinteri-  
cis pdest decoctio seminis cum aqua falsa & oleo  
decoctionis nastrucii aquatici ualet ad dolorem  
yliacum. & ualet ad stranguriam & diffuriam na-  
strucum cum uino coctum & cum marubio ca-  
thaplasmatum sup pectinem magnum præstat  
præsidium. Et illa herba potest crude sumi in sa-  
lato cum foliis feniculi & petrosilini cum lactuca  
& boragine cū parum aceti & salis & parum olei  
oliue fit inde bonum salatum conueniens in pro-  
uocando urinam calculum eiciendo. & menstrua  
prouocat & foetum expellit etiam quando se so-  
la comeditur. Et ualet ulceribus intestinorum. Se-  
rapio eodem capitulo.





NIGELLA

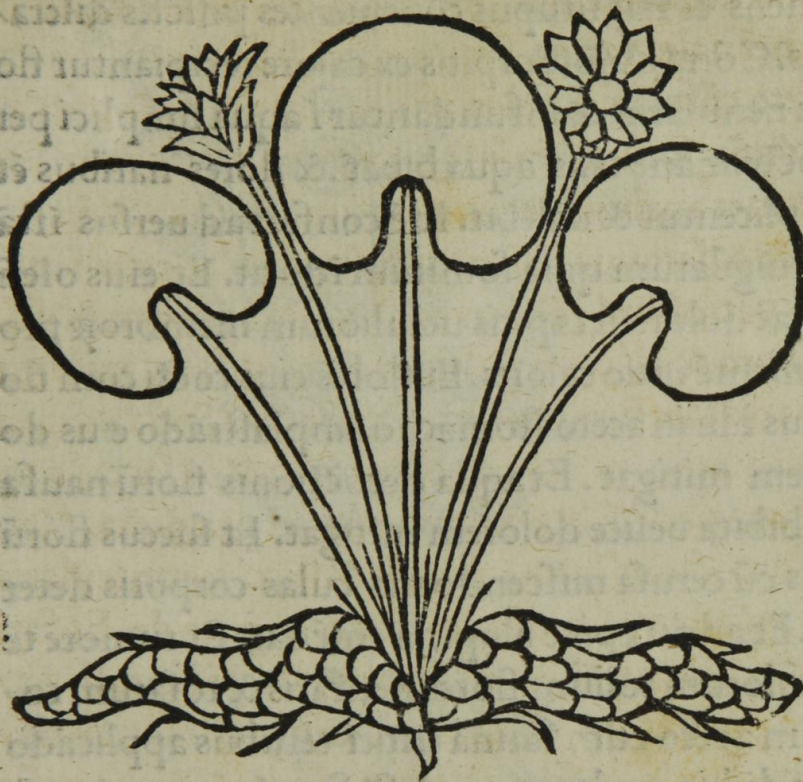
**N**igella calida ē & sicca ī tertio. Virtus existit ī semine. Virtutem habet diureticā ex amaritudīe dissoluendi consumendi ex qualitatibus suis. Itē emplastrum factū ex farina seminis nigelle cum succo absinthii circa umbilicum applicatum pueris lumbricos necat. Vnguentum factum contra scabiē fiat decoctio pulueris nigelle ī magna quantitate cum sulphure ī forti aceto ad aliquale spiss.

n



11VXX  
1  
fitudinem addito oleo fiat inde unguentum bonum ad scabiem & impetiginem. Et ad lentiginē faciei ualet farina fœminis nigelle & ceruse cum aceto cōfecta. Et oleū amigdalorum amarum decoctiōis farina seminis nigelle instillatus auribus uermes aurium necat. Item uinum decoctiōis nigelle & seminis nasturcii & seminis aneti & seminis petrosilini confert contra stranguriam & dysuriam & yliacam passiōes. Et nigella in minima quantitate sumpta necat. Pandecta. Sed in magna quantitate cum uino & oleo cocta & in sacculo applicata pectini & renibus ualet ad prædicta. Urina decoctiōis farine nigelle & succi uermicularis curat carbunculum cum aceto coquendo. Et farina seminis nigelle cum aceto cocta miscendo parum piretri & in ore tentum mitigat dolorem dentium. Et uinum decoctionis nigelle & arthemisie pluribus diebus potatum menstruis imperat: urinam prouocat. & lac depōit quia desiccatur nimis. Et pingues & glutinosos humores digerit. Et caput purgium factum cum puluere eius & puluere radicis yreos naribus inflando confert ne aqua descendat ad oculos. & proprietas eius est quæ auferit febrem flegmaticam & melancolicam. & confert moriui serpentum. Pandecta.





NENVFAR

¶ Nenufar frigidū & humidū in secūdo gradu.  
Et ē duplex quādam defert albū florē quæ ē me-  
lior. & est croceum florem producens quod nō ē  
adeo bonum. Et flos eius usui medicine compe-  
tit. Et ex floribus fit sirupus contra febrem acutā  
& epatis calorem. flores nenufaris & flores uiola-  
rum & semen endiuie & semen lactuce & portula-  
ce & semina q̄ttuor frigida q̄ omnia decoquāt in



INDEX  
aqua & parū aceti & colature addatur zucārū suf-  
ficiens & fiat sirupus cōuenientes p̄dictis discra-  
s. Cōtra dolorē capitis ex calore recipiantur flo-  
res nenusariis & infundantur ī aqua simplici per  
noctē: mane talis aqua bibat̄. & flores naribus ēt  
applicentur & ualebit. Idē confert ad uersus istā  
tiā uigilarum quia somnum īducit. Et eius oleū  
sedat dolorem capitis uel aliorum membroꝝ pro-  
uenientē uitio caloris. Et flores eius cocti cum flo-  
ribus lilii in aceto stomacho emplastrādo eius do-  
lorem mitigat. Et aqua decoctionis florū naufa-  
ris bibita uesice dolorem mitigat. Et succus florū  
eius cū cerusa miscendo maculas corporis deter-  
git. Et addita pice alopecia emēdat. Et rumorē te-  
sticulorum tollunt flores nenusariis & rosarum co-  
cti in aceto cum farina tritici testibus applicādo  
sine dubio multum prodest. Semē eius etiam as-  
sidue bibitum id facere nouit. Item radix eius &  
semen nenusariis uirtutem habent desiccatiuam si-  
ne mordicatione ideo reuma uentris reprimat. Se-  
men uero eius in potu datum spermatis fluxū re-  
primit si plus a ratione fluat. Et est multum cor-  
dialis. Auicenna de uirtutibus cordis. Vinum de  
coctiōis radice eius & corticis tamarisci ualet apo-  
stematibus splenis. Auicenna.



XCIX



ORIGANVM

**O**rganū calidum est & siccū in tertio gradu. cuius duplex ē species scilicet origanum siluestre quod latiora habet folia & forti<sup>r</sup> operatur. Aliud ē domesticum qd' in ortis reperitur & minora habet folia & suauius operatur & istud ī medicinis ponendum est. Virtutē habet dissoluendi: consumendi: attrahendi relaxandi. Itē folia origani cū floribus & maiorana ī sacculo posita & sup testā

n iii



XIX  
calefacta sine liquore capiti applicetur sacculus  
confert contra frigidum reuma caput cooperia-  
tur ut ipsum sudet. uinum decoctionis illarum  
herbarum cum olibāo mixtū & gargarismatum  
gingiuarum & faucium consumit humiditates.  
Et puluis origani cum zinzibere & parum salis cō-  
munis usti positus super uuluam inflatam ex hu-  
miditate consumit eam. Contra frigidum reuma  
utimur uino decoctiōis eius & ficuum siccarum.  
& uinū decoctionis eius confortat digestionem  
cum puluere galange miscendo; dolorem stoma-  
chi & instinorum ex uentositate excludit. Et ipsa  
herba cum nastrucio ortulāo in uino cocta & iup-  
posita renibus stranguriam soluit. Idem confert  
tenasmoni ex frigida causa cum anus fuerit extra  
suum situm ipsam decoctiōem herbarum anno  
applicando & fiat eukacisma. Item idem orificio  
uulue applicatum cū oleo mixtum duriciem ma-  
tricis soluit. Et fomentum factum ex aqua deco-  
ctionis eius & arthemisie matricem mundificat  
& menstrua prouocat. Serapio. Et uirtus ambarū  
herbarum est calida prouocat urinam. Et quādo  
bibitur decoctio earum laxat uentrem & facit de-  
scendere superfluitates colericas. Et quādo sumi-  
tur in potu cum aceto confert spleneticis & potui  
uenenoso. Serapio eodem capitulo.



C



PIRETRVM

**P**iretrum est calidum & siccum in tertio. Aui-  
cena melius est qd' est acutū est & mordificatiuū  
lingue. Et radix piretri ponitur in medicinis. No-  
ta q' acutum piretrū primo cū masticatur nō per-  
cipitur: sed debet aliquantulum masticari & tene-  
ri in ore. habet autem uirtutē dissoluendi: atrahē-  
di & consumēdi. Gargarismus cum aceto & uino  
decoctionis radiceis piretri & zinziberis & siccum

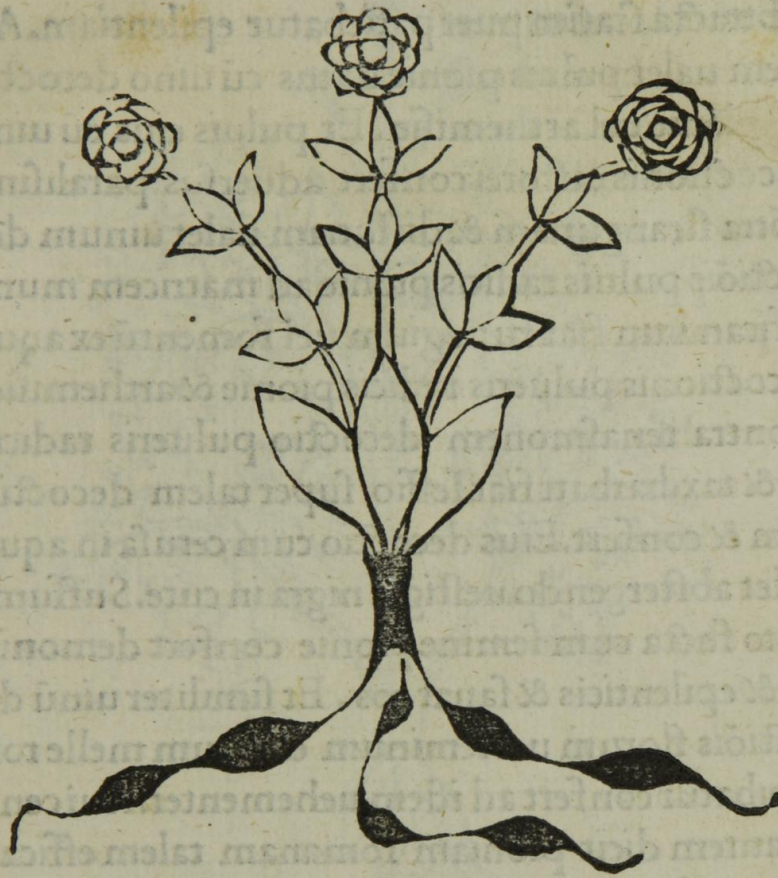
n iiii



sciarum cerebrum a superfluitate flegmatica mū  
dificat & humiditatem uue consumit. Idem facit  
radix piretri sola masticata. Et iter dēt. s radix ei<sup>p</sup>  
masticata tollit dolorem dentium. Et masticatū  
paralisi lingue aufert. Et radix piratri cōtusa cū  
herba paralisi in uino & oleo cocta emplastra lo  
co paralitico & artetico & podagrigo multum cō  
fert. Item radix piretri trita cum uino & succo her  
be paralisis cocta ad spissitudinem cui addatur  
oleum & cera quod sufficit & fiat unguentum ua  
lens ad prædicta optimum. Platearius. Et uirtus  
radicis piretri est adustiua. Et prouocat sudorem  
decoctio radicis piretri puluerizati & succi cala  
menti cum uino & oleo quo ungatur corpus. Fri  
catio facta ex decoctione radicis piretri in uino &  
oleo confert mollificationi neruorum antiquæ &  
stupori neruorum. & prohibet generationem al  
cuset. id est spasmi in cruribus aut aliis membris.  
Et uehementer aperit opilationes calotorii & con  
strictioni narium. Et eius decoctio in uino cōfert  
dolori dentium ex frigida causā. Et acetum deco  
ctionis eius confirmat dentes mortos si tenean  
tur in ore. Et quando fricatur cum eo & oleo cor  
pus ante peroxissimum rigoris cōfert rigori febris,



CI



## PIONIA

**P**ionia calida & sicca in secundo gradu. Cuius radix in medicinis ponitur cū reperitur i receptis eligēda ē illa quæ nigra existit continua non pforata. & i hyeme colligitur & p annū seruatur. Virtutem habet occultam contra epilentiam & suspensam collo præseruat ab epilentia: testante Galieno experto de quodam puero cuius collo talis radix appensa erat & nō patiebatur: radice enim



10  
subtracta statim puer patiebatur epilepsiam. Ad  
idem ualet puluis pionie datus cum uino decoctio  
nis pionie uel arthemisie. Et puluis eius cum uino  
decoctionis castorei confert aduersus paralysim.  
Contra stranguriam & diffuriam ualet uinum de  
coctionis puluis radices pionie ad matricem mun  
dificandam fiat fumigium uel fomentum ex aqua  
decoctionis pulueris radices pionie & arthemisie.  
Contra tenasmonem decoctio pulueris radices  
ei<sup>us</sup> & taxibarbatii fiat sessio super talem decoctio  
nem & confert. Eius decoctio cum cerusa in aqua  
ualet abstergerendo uestigia nigra in cute. Suffumi  
gatio facta cum semine pionie confert demonia  
cis & epilepticis & sanat eos. Et similiter uinum de  
coctionis florum uel seminum eius cum melle ros  
& bibatur confert ad idem uehementer. Auicenna  
autem dicit pioniam romanam talem effica  
ciam habere contra discrasias predictas. sed illa  
qua penes nos in almania reperitur non habet ma  
gnum effectum. Et si bibantur. xv. grana de semi  
ne pionie in uino aut mellicrato conferunt in cu  
bo ualde. & semen eius confortat stomachum &  
sedat eius dolores & mordicationem. Et aqua de  
coctionis eius ualet in ictericia & apperit opillatio  
nes epatis & prouocat menstrua & urinam. Auicenna  
eodem capitulo.





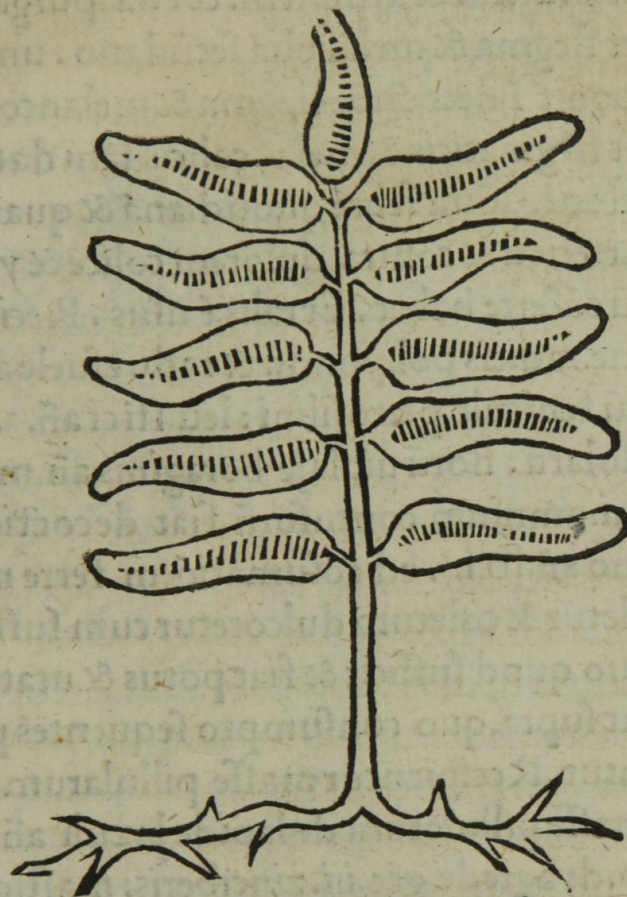
## PETROSILINVM

**P**etroselinum est calidum & siccū in secūdo. cuius duplex ē maneries scilicet domesticū & agreste. quorū semina p̄cipue cōpetunt ī medicinis. Et cū in receptis petroselinum reperitur semen intelligitur ipsius domestici. semina p̄ annum seruantur. uirtutem habet diureticam. Et feniculo & petrosilino & nasturcio aquatico & boragiē & lactuca potest fieri cōpetens salatū cū aceto & parū o-



lei oliue & parum salis . Fit etiam inde salsamen-  
tum contra calidas discrasias corporis humani.  
Herba ipsa in cibis posita digestionem confortat  
& uentositates excludit. Itē succus petrosilini cla-  
rificatus mixtus cum puluere thucie præparate i  
aqua ros fit inde colirium pro oculis. Item semen  
petrosilini cum foeminæ feniculi & apii in cibis  
comesta confert calculosis. Vel ista foemina pul-  
uerizata mixta cū salsifraga cum zucaro albo mi-  
scendo in modum trageæ & ualet ad idem . Item  
radices petrosilini sunt dure digestionis ergo po-  
tius confert eius brodium. Item petrosilinum da-  
mus in opilatione splenis & epatis cum scolopen-  
drie & leuistico in cibis sumēdo. similiter ualet ui-  
num decoctionis illarum herbarum contra ean-  
dem discrasiam Decoctio illarum herbarum con-  
fert in colica & stranguiria quia digerit & resol-  
uit. Decoctio etiam seminis petrosilini & fenicu-  
li & scolopendrie in aqua absinthei cuius colatu-  
ra cum zucaro mixta confert yctericie uitio opila-  
tionis præcipue splenis. Item uirtus etiam totius  
herbe est prouocatiua urine & menstrui. & est cō-  
ueniens inflationibus stomachi & intestinorum.  
Serapio.





## POLIPODIVM

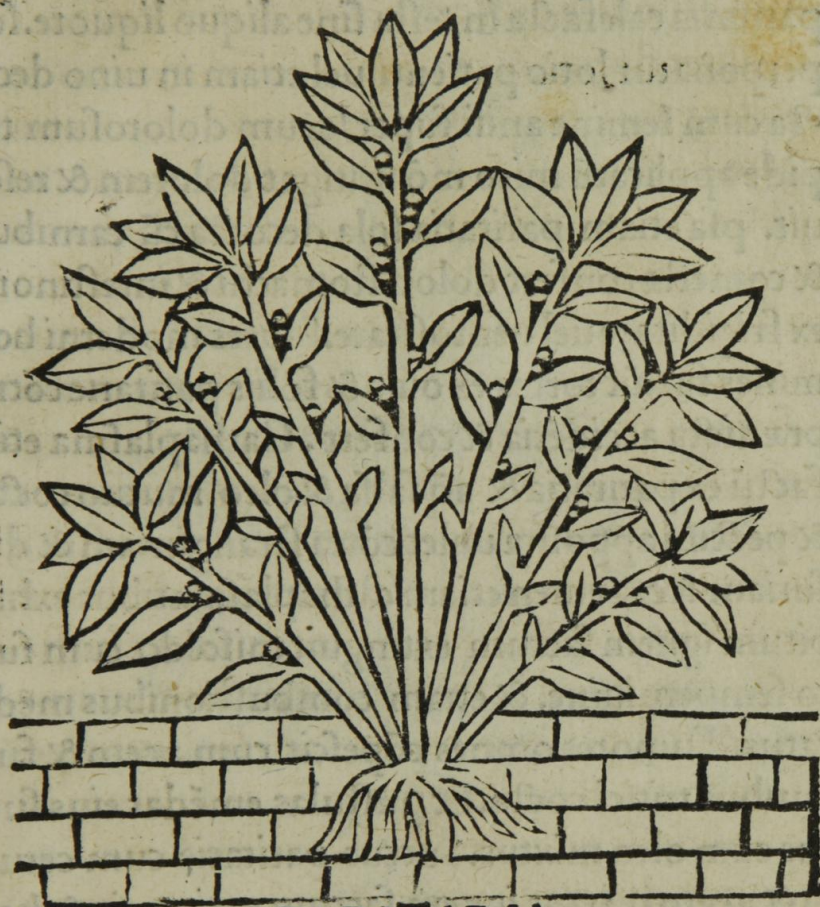
**P**olipodiū calidum est in secundo: siccū ī ter-  
 tio gradu. Virtus ē in radice quæ in sapore dulcis  
 est & nodosa. & qđ nascitur sup radices quercus  
 est efficacius. Est resolutiuū uētositatū & humidi-  
 tatum & in decoctione polipodii debet poni ali-  
 quod exclusiuum uentositati ut ē anisi & semen  
 feniculi & cimini: quia polipodium resoluit hu-  
 mores ī uētositates. Virtutē etiam habet ipsū po-



lipodiū dissoluendi & attrahēdi. & etiā purgādi  
prīcipaliter flegma & melācolia secūdario. unde  
cōpetēter ponit i decoctiōe flegma & melancolia  
purgāte. Et flegmaticis & melancolicis sanī datur  
ad p̄seruationē. Cōtra febrē quotidianā & quarta  
& dolorē arteticū & contra dolorem colice & ylia  
ce passionū cōferre habet. Et talis ē usus. Recipe  
floliorū sene. radicis polipondii & radi. esuele añ.  
ō. ʒ. ʒ. seminū feniculi petrosilini: leuistici añ. ʒ. ii.  
uuarū passularū: florū uiolag. boraginis añ. m. ʒ.  
liquiricie. ʒ. i. omnium contusorū fiat decoctio i  
aqua & uino añ. lb. i. ʒ. ad cōsumatiōem ferre me  
dietatis coletur & colatura dulcoretur cum suffi  
cienti zucaro quod sufficit & fiat potus & utatur  
eo modo ut supra. quo consumpto sequentes pil  
lule sumantur. Recipientur masse pillularum fe  
tidarum: masse pillularum de lapide lazuli añ. ʒ.  
ʒ. turbit. ʒ. ʒ. dyagredii gra. iii. zinziberis: masticis  
añ. gra. i. misce cum sirupo acetoso composito &  
fiant pillule. viii. aut. ix. R. dyagalange uel dya  
coros pro cōfortatiuis. Item radix polipodii cum  
parum anisi decoquatur in pullo cum aliis specie  
bus odoriferis & delicatis hominibus multū opi  
tulatur. Contra arteticam buliatur radix eius cū  
semine feniculi & hermodattuli puluerizatum i  
aqua multum prodest. Auicenna.



CIII



PARITARIA

¶ Paritaria calida & sicca in tertio gradu. uiridis  
*coruicis* magne ē effi catie: exiccata uero nullius. Virtutem  
 habet dissoluēdi: cōsumēdi: dyasoretica ē & exte/  
 nuatiua uēto sitatū Vinū decoctionis paritarie &  
 absinthei cum parum zucari confert contra frigi/  
 ditatem stomachi & intestinorum & dolorem eo/  
 rundem ex frigiditate & uentositate. Idē ualet cō/  
 tra stranguriam & dissuriam & yliacam passionē



1113  
paritaria calefacta in testa sine aliquo liquore. superponatur lotio patienti. uel etiam in uino decocta cum semine anisi super locum dolorosum tepide applicatū miro mō mitigat dolorem & resoluit. ipsa etiam paritaria sola decocta cū carnibus & comesta confert dolori stomachi & intestinorū ex frigidityte uel uentosityte. Plures moderni homines faciūt tortas ex ouis & foliis paritarie cōtra prædicta accidētia & confert. Cathaplasma etiā factū ex paritaria & aq̄ salsa & oleo mutuo cocta & pectini apposita ualet cōtra stranguriam & dysuriam &c. Semen etiam cathaplasmatibus exhibitum ignem sacrum extinguit miscēdo cum succo semperuiuiue. & etiam combustionibus medicatur. Tumores omnes cōpescit cum aceto & furfuribus tritici cocta. Et pustulas emēdat eius succus cum oleo mixtus. Succus paritarie cum cerussa & aceto mixtus ignem sacrum extinguit & herpostimentum si inde ungātur. Et podagricis medicatur succus eius cum uino & parum croci mixtus. Et succus foliorum eius cum succo liquiritie in potu acceptus tussientibus antiquis opitulatur. Et succus eius cum oleo rosæ mixtus dolorem aurium mitigat. Succus etiam eius tumores faucium loco gargarismi compescit. Pande.



CV



PORTVLACA

**P**ortulaca infrigidat i tertio & humectat i se-  
cundo gradu. uirtute habet leniendi & humectandi  
& ifrigidandi. Optius cib⁹ ē fabricitibus de cole-  
ra & colericis. Similiter fanis etiā cruda uel cocta  
cōfert. ualet etiā ad calorē iteriorū mēbrorū. Con-  
fert etiā cōtra cōstipationē uētris aqua decoctio-  
nis portulace & lactuce & prunorū & uuarū pas-  
sularū. Itē ualet ad ifrigidādū calorē febrilē: ualet

o



etia cōtra strāguriā & dissuriā tūc opt̄ cōstrictiō  
nē uētris. Oīa enī ī quātū urinā puocāt itātū uē  
trē cōstipāt. Platearius. Sed portulaca cū cōueniē  
ter apponit̄ cōstrictionē uētris phibet: humectat  
enī & relaxat. Cōfert etiā cōtra ragadias. i. scissu  
ras labioꝝ & ad ulcera eoz. Radices portulace bu  
liātur ī uase eneo & fiat puluis cōfectus cū melle  
& labia ide ungātur hoc idē ragadias leproforū  
palleat Cōfert etiā portulaca cōtrita cū aceto cō  
tra apostemata calida ī principio ipsis apposita.  
Et succus portulace & etiā tota herba si comedat̄  
cōfert ulcerib⁹ ī testinoꝝ q̄a linit ipsa. Et cōuenit  
fluxui matricis imoderato. & succ⁹ ei⁹ ē fortior ī  
hoc. Et portulace usus nimius debilitat uisū. & ī  
frigidat corp⁹ & phibet uomitū colericū au fert li  
bidinē. Itē portulaca masticata cū parū aceti fluxū  
sāguinis phibet nariū uel etiā comesta ardorē sto  
machi tollit uitio colere: p̄p̄ea causonicis plus ali  
is febrib⁹ prodest. sup stomachū etiā emplastrata  
cū parū aceti miscēdo idē facit: stuporē etiā dētiū  
sanat masticata. & q̄nq; stipica ē ī sapore ideo ua  
let dissintericis ī cibis sūpta. & q̄n fricantur ueru  
ce cū ea eradicat eas proprietate sua nō qualitate:  
eius succus sedat sodā calidā. & cōfert etiā dolori  
bus renū & uesice eorum ulceribus. & ipsa retinet  
fluxum mēstruorum & ualet ulceribus matricis.  
& aqua eius ualet emoroidibus sanguis Padecta.



CVI



POLEGIVM

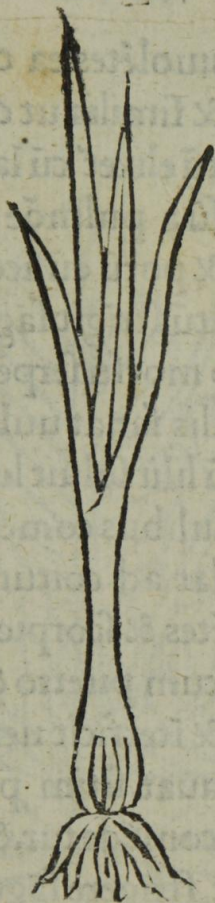
**P**olegium est multum odorifera. Est autē secū  
dū. Platearium <sup>pure 30</sup> calidum & siccū in tertio gradu.  
Cuius uirtus cōsistit in foliis & floribus. & debet  
colligi quando est flore. Et est duplex scilicet do-  
mesticum & agreste & utrunq; est multum utile  
& medicinale. uirtutem enim habet dissoluendi  
cōsumēdi & cōfortādi. Et reuma frigidū cōstrin-  
gēdi & desiccādi & matricē mūdificandi & coar-

o ii



172  
tandi uentris uuluā. habet etiā uirtutē educendi  
mēstrua & frangēdi aut calculū & cōfortādi sto  
machū. In eo etiā ē uirtus exitādi appetitū & ex  
tenuādi uētositatē. Et eius uirtus mirabilis ē miti  
gādi dolorē īteriorū mēbrorū. s. ītestinorū. Et eius  
usus multū facit ad cōceptū ut dicit Plinius. Item  
polegiū īpositū sacco sup testē calefactū sine li  
quore aliquo & sacculus adeo calid⁹ applicet ca  
piti ualet cōtra reuma frigidū: & si maiorana ap  
pōit cū scicados arabico erit eo efficacit⁹. Et gar  
garismus fact⁹ ex aceto decoctiōis polegii & ficu  
um siccarū ualet cōtra frigidā tussim ex cōglutino  
so hūor uel aquoso. Itē aq̄ ei⁹ cū thucia mixtus ua  
let cōtra dolorē oculorū. Et fomētatio eius sup au  
res sedat dolorē earū. Et uinū decoctiōis polegii &  
mēte ualet cōtra dolorē stomachi & ītestinorū ex  
frigida cā uel uētositate. Torte etiā factæ ex pole  
gio & mēta cū ouis cōferūt ad idē. Emplastꝝ etiā  
factū ex polegio & mēta cū uino stomachū appli  
catū pdest ad idē. Fomētū etiā factū ex decoctio  
ne polegii & arthemisie hūiditates supfluas ma  
triciſ desiccāt & uuluam coartāt. & hodierno die  
plures mulieres tali fomento utuntur. Et deco  
ctio polegii & seminis feniculi & anisi in uino &  
oleo pectini emplastretur prodest contra strangu  
riam & diffuriam. Platearius.





## PORRVM

**P**orrū aliud domesticū aliud siluestre: calidū ī tertio ficcū ī secūdo gradu. Et siluestre ē calidius & ficcus ppter illud ē deterius. Porrum nocet stomacho causans inflationem ac uentositatē. Et cū sui acumine neruos mordet faciet enī fumos melancolicos ex alare caput obfuscatō uisū. Et eius usus causat somnia terribilia. unde caueant accolerici & melancolici seu inaniati & opilationem

o iiii



IIVO  
in capite habētes: uolētes ea cōedere capiā postea  
lactuca: endiuia & similia ut calor tēperet aut por  
rū crudū bene lotū elixet cū lactuca: ideo mūdifi  
cat humorē grossū a pulmōe & opilationē epatis  
& splenis aperit. & porū cū aceto & succo plātagi  
nis narib<sup>9</sup> applicatū strīgit sāguinē earū. Itē porrū  
crudū cōtusū sup morsū serpētis cōfert. Itē succus  
porri cū parū mellis sanat uulnera. Et succus por  
ri cū succū radicū lilii soluit lumborū dolorē. Itē  
porrū crudū cū caulibus comestū ualet contra ine  
brietatē & stimulat ad coitum. & porrū solo suo  
odore fugat serpētes & scorpiones. Cōfert etiā ad  
dolorē dentium cum piretro & succo porri den  
tibus applicādo & iterficit uermes earū. sed usus  
eius stomachū grauat. sitim puocat sāguinē icen  
dit si ex eo nimiū comedatur. & semē porri & allei  
ī potu mixta facit strīgere sāguinē ex pectore. Itē  
succus ei<sup>9</sup> cū sumat<sup>r</sup> cōfert ueruce. Et succus cū sa  
le mixtus cōfert ulceribus fraudulētis: & porrum  
siluestrē ulcerat corpus: & ei<sup>9</sup> comestio causat so  
dā: & puocat urinā & mēstrua & ābo nocēt uesice  
& reib<sup>9</sup> ulceratis. & cōfert emoroidib<sup>9</sup> coctū & mo  
re emplastri suppositū. & ei<sup>9</sup> usus cōmouet ad coi  
tū & similiter ei<sup>9</sup> semē torrifactū. Et folia eius cū  
granis mixti ualet cōtra tenasmonē. & porrū cum  
oleo amigdalarū coctum ualet in colica. Auicēna.





PENTAFILON.

**P**entafilon grece quicq; foliū latine. eius radix siccatiua in tertio gradu minime uero caliditate manifesta participat. Elixatura eius cum edera terrestri dolorem dentium mitigat ore ratenta. & ex decoctione eius & piretri & parum mellis fit gargarismus qui putredinem oris tollit. & decoctio eius cū plantagine uentrem stringit: dissintericis necesse adhibet: arteticis & sciaticis p̄stat effectū.

o iiii



III  
Elixatura eius cum aceto & cathaplasmata herpo-  
postimeno confert seu prodest & ignem sacrū ex-  
tinguit cum succo sempuiue miscendo. & ad apo-  
stemata & panericiū apposita ad sanitatem pdu-  
cit. scabiem soluit. Succus radice eius causas epa-  
tis & pulmonis saluat. & potionibus uenenosis oc-  
currit. decoctio foliorum eius cum uino cum fo-  
liis sene addito pipere quartanariis remedium  
est. Et ab epilepticis accepta triginta diebus  
præstat effectum. Succus etiā foliorum eius ycte-  
ricis præsidium cōfert. Et fistulis succus eius imis-  
sus præstat sanitatem. Pandecta. Itē decoctio ra-  
dicis eius cum oceto ualet ad ulcera de ambulan-  
tia. Idē confert erisipilis & panneritio & scabiei &  
doloribus iuncturarum. Idem confert ad alcolā.  
i. apostema oris. Et uinum decoctionis foliorum  
eius ualet ad epilentiam decem diebus in potu ex-  
hibitum. Succus etiam radice confert ad solidā-  
dum ulcera intestinorū & emoroidarum. Auicen-  
na. Et si succus eius ore teneatur omnes oris curat  
passiones. Et si quis secum deferat opus dat & au-  
xilium. Amplius si quis uult a rege seu pñcipe ali-  
quid impetrare copiam dat eloquentie si secum  
ipsam herbam deferat & obtinebit. Albert⁹ dicit  
libro secretorum de uirtutibus herbarum.





## PIPINELLA

**P**ipinella est herba similis saxifrage non differens nisi in pilositate: quia pipinella est pilosa sed saxifraga non habet pilos. Vnde uersus. Pipinella pilos: saxifraga non habet pilos. Et est calide & sicce complexionis. Virtutem habet diureticam & uirtutem dissoluedi: lapidem frangit in renibus & uesica. confert etiam contra stranguriam & dysuriam. Ad hæc omnia ualet uinum decoctionis pipinelle & saxifra-



ge & miliisolis cū radice petrosilini & spargi. hæc  
eadem decoctio multum pdest ī colica & yliaca  
passionibus. Similiter præstat auxilium cōtra opi  
lationē spleni & epatis. uel, des sequens potus qui  
maioris erit efficacie aduersus easdē egritudines  
prædictas. Recipe pipinelle: saxifrage: scabiose: ca  
thapticie añ. m. i. florum uiolarū & boraginis uua  
rum passularum añ. ʒ. ʒ. seminum petrosilini: mi  
lii solis: anisi liquiricie. radicum spargi & tamari  
sci añ. ʒ. ii. foliorum sene. ʒ. ʒ. zinziberis. ʒ. ʒ. omnia  
contundantur grosso modo & buliantur in lb. ii.  
aquæ ad consumationem tertiæ partis coletur &  
colatum dulcoret cum sufficienti zucaro & fiat  
potus mane & sero tepide sumendus pro quali  
bet uice in quantitate medi cipi. quo potu con  
sumpto sequentes pillule circa medium noctis  
exhibeatur. Recipe masse pillularum fetidarum:  
masse pillularum aggregatiuarū añ. ʒ. quinq; pul  
pe granorum coconidii numero. vii. misce malla  
xando cum sirupo aut potu superiori: & fiant  
pillule. ix. Postea datur dyaciminum uel electua  
rium ducis pro confortatiuis. & ungantur regio  
nes splenis uel intestinorum uel renum cum un  
guento dyalteæ ubi dolor expostulat & summū  
erit remedium.





## PAPAVER

**P**apauer frigidū & siccū ī scdo. s. albū. sed papa-  
 uer nigrū ē frigidū ī tertio. Auicēna. Semē papa-  
 ueris medicine cōpetit notāter albū & semē papa-  
 ueris nigri nō debet dari q̄a magis mortificat. uir-  
 tutē hēt ī ducēdi somnū. fiat emplastrū ex semine  
 papauē. & lactuce mulieris & albumīs oīi circa tē-  
 pa. & qdā dāt pueris pulueres papauē. albi cū la-  
 te ut eo meli⁹ dormiāt. & semē papauē. u. ip̄a her



ba trita cū oleo ros & supponat aut ligat Aposte  
mati calido ī prīcipio similiter ualet cōtra calefa  
ctionē epatis. Et oleū uiolay cū semine papaueris  
albi cōficiat & ī de spīa dorsi ungat febricitātib⁹:  
ideo ualet cōtra siccitatē mēbroꝝ ut ī ethica & in  
aliis febrib⁹. Itē cōtra siccitatē pectoris & cōsūptio  
nē mēbroꝝ cōfert dyapapauer. uel cōficiatur ele  
ctuariū ex succo liquiricie: gumī arabici: dragāti. ani  
si & seminis papauer albi iuxta quātitatē alioꝝ &  
cōficiat cū sirupo de papauere & fiat electuariū  
qd̄ ualet tabe factis & exiccatis seu ethicis ut supra  
Itē si caput lauet cū decoctiōe seminis papauer &  
radice ei⁹ īducit somnū ī febrib⁹ acutis ī qb⁹ īsta  
neia uigiliarū assistit. Itē ex succo papauer marini  
fit opiū qd̄ ē frigidū ī q̄rto grado & siccū ī tertio.  
Itē oīa papauera ī figura folioꝝ cōueniūt: sed dif  
ferūt ī floribus: q̄a aliqd̄ papauer. s. albū hēt florē  
albū. & papauer rebeū habet florē rubeū. & papa  
uer cornutū gerit florē glaucū. Et oīa papauera p  
ducūt semē nigrū p̄ter papauer albū qd̄ hēt semē  
albū. Et ex succo papauer nigri fit opiū forte. Itē  
ellixatura papauer ī cibus somnū īducit. Et folia  
papaueris cū aceto exhibita rumorē tollūt. & ignē  
sacrū extigūt & maxīe dolorē auferūt ab extra ap  
plicādo. Et tussim mitigat & fluxū uētris absēdit  
& si uinū bibit litargicos facit & occidit dolorē ca  
pitis & auriū cum croco mixtum sedat. Pandecta





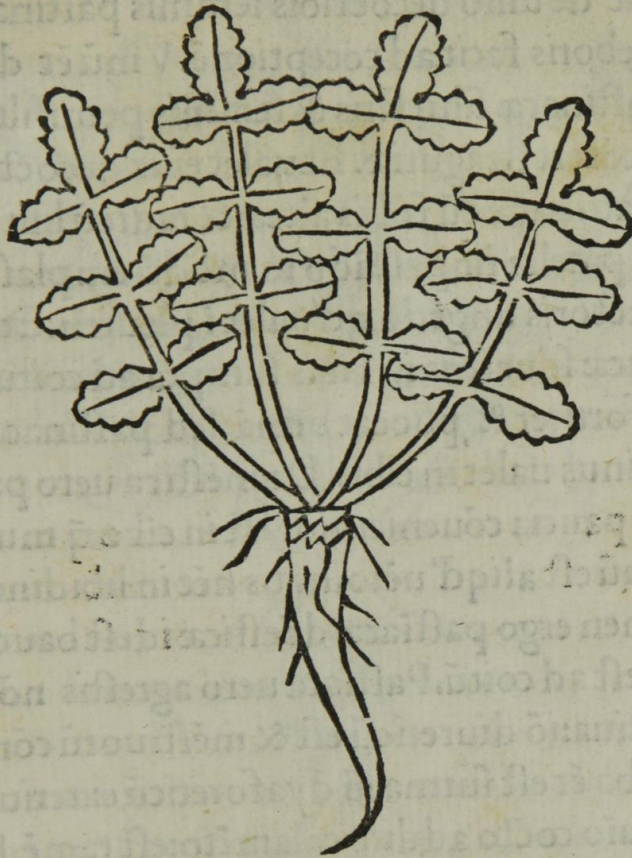
## POPVLVS

**P**opulus est arbor cuius cōplexio est compo-  
 sita ex substantia aquea & terrea subtili: ppter hoc  
 accidit q̄ eius uirtus est cōposita. Est uinum deco-  
 ctionis corticis eius cōfert sciaticæ & distillationi  
 urinæ. Et dicit̄ q̄ phibet cōceptionem quādo bi-  
 bitur de radicæ eius: & dicit̄ quādo potat̄ de fo-  
 liis populi idē facit post mūdificationē mēstruo-  
 rum: & succus folioꝝ populi quādo distillat̄ in



quando distilatur in aurem tepide confert dolo-  
ribus eius. Itē ab ista arbore fluit resina. & hæc resi-  
na a dyascoride & ab aliis medicinalis iudicat. &  
sanguinē stringit: sudores & alios fluxos noxios cō-  
pescit. Ex eis quidam summatibus ante pductio-  
nē foliorū solet fieri unguētū frigidū opilatiuū &  
caloris mitigatiuū & somni prouocatiuū. Et hoc  
unguētū a medicis appellatur unguentum popu-  
lion & ī multis causis necessariū iudicatur & hoc  
unguentum dicitur populion: quia fit de oculis  
populi: ualet contra calorem febrilem acutum. Et  
ualet hiis qui dormire nequiunt unctis tempori-  
bus & pulsibus & plantis manum & pedum. Hoc  
idem unguentum cum oleo rosarum uel uiolarū  
mixtum & super epar in unctum calorem mirabi-  
liter tollit. & super umbilicum unctum sudorem  
prouocat. Et tale unguentū fit isto mō. Recipe  
oculorū populi lb. i. fo. papauere. fo. mandra. fo.  
iusquiami: solatri: uermicularis. lactuce: semperui-  
ue añ. o. . omnia confundantur & buliātur cum  
uino ad uini consumationem postea comprima-  
tur p annum forti compressione cui colato adde  
axunge nouelle porcine sine sale quantum suffi-  
cit & moueatur in patella iuxta ignem ī modum  
unguenti & in uase reconde. Nicolaus in audito-  
rio suo. Serapio.





## PASTINACA SIL.

¶ Pastinaca silvestris. i. daucus asininus. cuius uirtus calefacit & abstergit. prouocat urinā & mēstrua tota herba facit: hoc maxime uero semen & radix. Sed quando ex foliis eius fit emplastrum super ulcera quae incipiunt corrodi cum plantagine conuenit ne amplientur. Item quando fit fomentatio cum foliis pastinace silvestris & arthemisie cum uino prouocat menstrua. Et post talem purgatio



nē bibat de uino decoctiōis seminis pastinacæ cū  
rasura eboris facit ad cōceptionē. Vinū ē decocti  
onis pastinacæ siluestris & seminis petrosilini: fe  
niculi cōfert strāguriæ. Et ualet eius decoctio fo  
liorū pastinacæ cū foliis alteæ & radicū lilii cū bu  
tyro in patella impastādo in modū emplastri mi  
nerā pectoris ungēdo qđ ualet ī pleuresi. Et radix  
pastinacæ siluestris in cibis sumpta ad coitum exi  
tat nō fortiter & puocat urinā: sed pastinaca silue  
stris minus ualet in cibis. Domestica uero pastia  
ca noīe paucia cōuenientior est in cibo q̄ multum  
inflatiuū est aliqđ uētositatis hēt in libidinosa  
tis. Semen ergo pastiacæ dōesticae idest baucia īci  
tatiuū est ad coitū. Pastiaca uero agrestis nō ideo  
est īflatia: iō diureticū est & mēstruorū cōmoti  
uū: herba ē est surmacū dyaforeticū exterius po  
sitū cū uīo cocto addito calamēto: est tamē herba  
debiliōr in omnibus respectu seminis ppter āmix  
tionē aquosæ humiditatis. Pastinaca uero silue  
stris fortior est ad omnia: urinas autem mouet &  
menstrua prouocat: & tota quidem herba & ma  
xime semen & radix. Quidam autem siluestrē  
pastinacam uocant daucum siluestrē. Pādecta  
radix pastinacæ apensa collo ualet ad tumorem  
eius: etiam serpens nō potest nocere deferenti ra  
dicem. Macer.



CXIX



PASTINACA DOMESTICA

**P**astinaca domestica. i. baucia calida est in medio secundi & humida in principio eiusdem. Et ē duplex eius maneries scilicet domestica & agrestis. alio nomine pastinaca domestica baucia appellatur. esui plus competit talis pastinaca q̄ medicine. Virtutem habet generādi sāguinem multū & spissum. unde auget libidinem cōualescenti b' & malancolicis ualet cruda uel cocta comesta.

P



& uiridis maioris ē efficacie. sicca minoris. Fit at̄ i  
de uinum conditum ex radicibus sicut de yringis  
ad coitum incitandum. & usus radicis generat bo  
num sanguinē & multiplicat sp̄ma. ualet digestio  
nem bonam procurandam. Et potest isto modo  
ad condiri. Recipe radicū pastinace mundate  
& coquæ bene & coctas minutim scinde & expri  
me aquam cui addatur mellis cōsumptionem &  
continuo moueatur ne adhereat cacubo & circa fi  
nem decoctionis appone pineas mūdadas. postea  
apponas species aromaticas ut cinamomi: zinzibe  
ris: galange: macis: nucis muscate &c. Et usus illi  
us conditi uirtutem digestiuam miro modo con  
fortat & bōum sanguinem propagat & multipli  
cat sperma. Eodem modo fit conditum radicū  
yringi uel secacol. Platearius. Et pastinaca dome  
stica a quibusdam daucus domesticus appellat̄  
siue baucia. Est autem talis magis digestibilis q̄  
daucus siluestris quantum ad radices. Et radix ta  
lis pastinace domestice est excitatiua ad coitū quia  
est uentositiua & calefactiua & humectiua quæ  
tria ut plurimum concurrunt ad carnis libidinē.  
Pandecta.





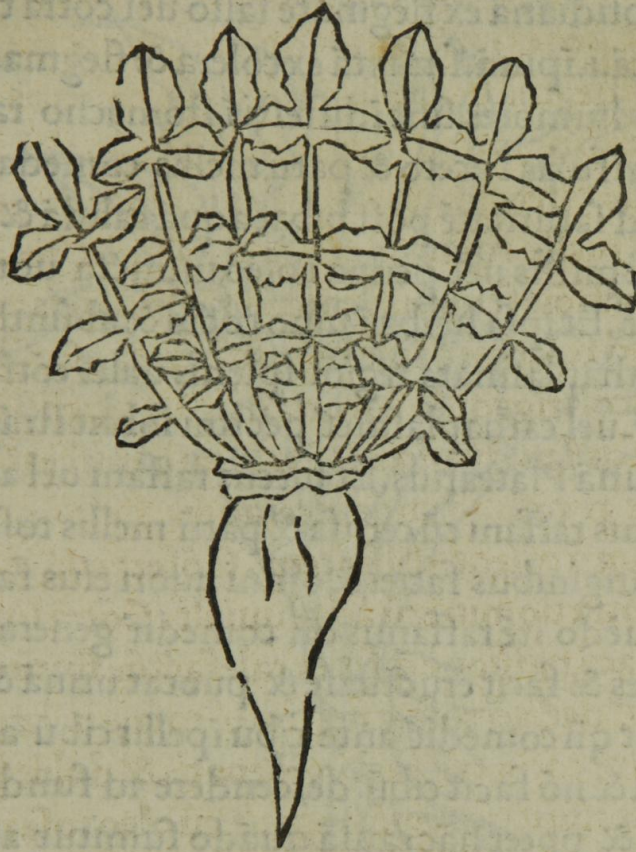
## ROSA

**R**osa frigida ē ī prīo & sicca ī secūdo gradu. & rosa uiridis & sicce cōpetūt usui medicīe. eligēde sūt rose rubeæ ī medicīs. de ros; uiridib' multa fiunt. s. mel rosar; zucarū rosar; & mulsa rosar; sirupus ros; oleū ros; & aq̃ rosar;. Mel rosar; sic fit. mel despumet' & colet' cui misceātur folia ros; minutī īcisa & aliqātulū decoqt'. zucar; rosar; sic fit recipiāt folia rosar; optie cōtussa u' minutī īcisa & cū zucato albo & soli p̃setet' p̃ ipsi' fermētatiōe



III 123  
Sirup<sup>o</sup> rosar<sup>um</sup> sic fit. R. succi rosar<sup>um</sup> cū zucaro albo  
misceat<sup>ur</sup> penes ignē coquēdo ut decet & cōuenien  
ter dat<sup>ur</sup> flegmaticis: melācolicis & colericis debili  
tatis pp dissolutionē spiritūū. Ad idē ualet zucare  
rosar<sup>um</sup> notāter colericis: sed flegmaticis dat<sup>ur</sup> mulsa  
ex aq̄ & melle rosar<sup>um</sup> facta. uel dat<sup>ur</sup> mel rosarū cū  
aq̄ decoctiōis seminis feniculi flegmaticis ad mū  
dificādū stōachū a suis hūorib<sup>us</sup>. zucare rosar<sup>um</sup> hēt  
uirtutē cōstrigēdi & cōfortādi iō ualet dissētricis  
& liētericis seu dyaricis & ī tali casu misceat<sup>ur</sup> parū  
masticis p cōsolidatiōe ulceratiōis ītestinorū qđ  
ut plurimū cōseq<sup>utur</sup> dissīnteriā. Cōfert etiā zucarū  
rosar<sup>um</sup> cōtra uomitū cū aq̄ pluuiali. Cōtra sincopī  
& cordiacā passiōē q̄ fit ex calefactōe spiritualiū  
mēbrorū det<sup>ur</sup> aq̄ rosar<sup>um</sup> uel sirup<sup>o</sup> rosar<sup>um</sup> uel zucare  
rosar<sup>um</sup>. Itē cōtra calefactionē epatis & dolorē capi  
tis fiat innunctio regiōis epatis cū oleo rosarū uel  
frōs uel tpa ungāt<sup>ur</sup> p dolore capitis. uel frōs uel tē  
pora ungāt<sup>ur</sup> p dolore capitis. & cōtra dyasore  
sim uel nimiū sudorē ungāt<sup>ur</sup> corp<sup>us</sup> cū oleo rosarū  
mixto cū puluere sādali rubei uel albi &c. Et oleū  
rosar<sup>um</sup> secūdū quosdā fit emplēdo uas uitriū rosa  
rū & oleo & faciūt bulire ī caldario aq̄ spleno. Itē  
cōtra corrosiōem oris ualet mel ros cū aq̄ rosarū  
mixtū. & cōtra sincopī & cordiacā passiōes det<sup>ur</sup> aq̄  
ros ī potu & facies irroret<sup>ur</sup>. Et ī coliriis oculorū mi  
scef<sup>ur</sup>. Serapio. Pādecta. Auicenna de uirib<sup>us</sup> cordis.





## RAFFANVS

**R**affanus calidus ē & siccus ī scđo gradu. Ra-  
dix aūr ei<sup>r</sup> magis cōpetit usui medicine & uiridis  
magis q̄ sicca habet aūt uirtutē icidēdi & dissoluē  
di. & ex eo fit oximel hoc mō. Radix cōfundā<sup>r</sup> &  
mittatur ī aceto ad tres dies postea aliquātulū bu  
liatur & colatur def mellis sufficiētia. tale oximel  
ualet cōtra quartanā & quotidianā. Sed si p̄dicte  
colature misceat<sup>r</sup> zucag<sup>r</sup> fit sirupus cōueniens cō-

p iii



VXO  
tra quotidianā ex flegmate falso uel cōtra tertiā  
nā notā. i. i. purā. s. mixtā ex colera & flegma. Itē si  
frigidi humores sint ī distesti ī stomacho radices  
rassani ī fusas ī aceto & parū mellis comedat pa  
tiens ad saturitatē post bibat aquā calidā & digi  
tis ī ore missis uel penna ī oleo inuncta uomitus  
puocet. Et ipsa herba ī uino cocta & absinthio &  
oleo cathaplasmata regiōi splenis ualeat cōtra du  
riciē ei. uel cathaplasmet pectini soluit strāguriā  
& diffuriā Platearius. Et succus rassani uel aq de  
coctionis rassani cū cerusa & parū mellis rosarū cō  
fert lentiginibus faciei & omni liuori eius faciē in  
de abluēdo Itē rassanus qñ comedit generat uen  
tositates & facit eructuare & puocat urinā & cale  
facit. Et qñ comedit ante cibū ī pellit cibū ad su  
periora & nō facit cibū descendere ad fundū sto  
machi. & ppter hāc causā quādo sumitur ante ci  
bum prouocat uomitū. Et quando sumitur post  
cibum mollit uentrem & iuuat cibum ad descen  
dendum. Et quando decoquitur radix rassani in  
cibis confert tussi & humoribus grossis congrega  
tis in pectore. Et est conueniens ī ydropisi de cau  
sa frigida. Et quando succus eius miscetur cum  
farina lolii facit nasci pillos in alopecia. Et garga  
rismus ex eo factus resoluit squinantia. Serapio.





## RADIX

¶ Radix calida ē & sicca ī tertio gradu. & ē herba  
 cui<sup>radix</sup> <sup>valeriana</sup> simili mō appellat<sup>r</sup>. & radix usui medi-  
 cine cōpetit. Et radix raffani domestici similē ha-  
 bet uirtutē raffani in capitulo p̄cedenti & cōfert  
 contra easdem causas & eodem modo sed non  
 adeo efficax. Platearius. Item radix eius ualet con-  
 tra calculum se resoluentē: p̄cipaliter eius aqua  
 prodest. Similiter ualet aqua eius calida sumpta

p iiii



prouocando uomitū cū penna uel cum folio q̄r-  
cus. Et raffanus domesticus est radix: sed qđ nos  
uocamus raffanū ē raffanus agrestis. Pan. Et folia  
radicis ī cibis sūpta resistūt ueneno. Radix etiam  
ieiuno stomacho sumpta comesta uel potata ma-  
gnū p̄stat sanitatis adiutoriū: sed inflationē facit  
& ructuatiōes fetidas. semē eius urinā mouet: uē-  
trem malaxat. decoctio enī radicis in cibis ptificis  
pdest & flegma thoracis purgat. Et decoctio radi-  
cis cū oximelle sūpta uomitū mouet. cum melle  
mixta putredinem oris curat abluēdo os. Et deco-  
ctio radicis ī aqua liuorē faciei tollit & uim fūgo-  
rū uenenosorū cōpescit. Semen uero eius cū aceto  
coctum & potatū plenem minuit. decoctio toti⁹  
herbe radicis & alteæ in modum cathaplasomatis  
ydropicis applicata cōfert & spleneticis. Et Pāde-  
cta dicit nos autem experti sumus de hac planta  
multotiēs qđ quādo coquit⁹ multum cū kistordei  
donec dissoluat⁹ in decoctiōe & detur in potu ha-  
bet magnā efficaciam in egritudinibus pectoris an-  
tiquis quæ fiunt ab humoribus grossis. Itē semen  
ei⁹ cōfert uenenis sicut teriaca. & rasis dicit aucto-  
ritate Serapiōis qđ expertus fuit hoc & īuenit uerū  
qđ aqua radicis raffani domestici super scorpione  
distillata uidit ipsum statim imobilē. & deinde ī-  
flatus est & crepuit per medium. Serapio.





RVTA

**R**uta calida ē & sicca ī tertio gradu cuius du-  
 plex ē maneries. s. domestica & agrestis q̄ pigamē  
 dicit̄. Et folia & semina cōpetunt usui medicine.  
 Virtutē habet diureticā & dissoluēdi & cōsumen-  
 di. Puluis rute cū piretro naribus īflatus flegma  
 educit & cerebrū mūdificat: ideo ualet ad epilen-  
 tiam & alias discrasias cerebrales uicio flegmatis  
 causatas. Vinum etiā decoctiōis rute & pionie &



rosma ini ualet ad idē notāter ad pilētia. Itē uinū decoctiōis rute ī potu datū ualet cōtra defectū uisus. Vinū decoctionis rute cū piretro ualet dolori dētiū abluēdo os. Et cōtra paralīsim mēbrorū ualet uinū decoctiōis rute & castorii & herbe paralīsis. Itē cōtra yliacā passiōē & colicā ualet succ' rute cū parū pulueris esule & mellis mutuo miscendo & de' patiēti ī potu. Itē cōtra tenasmonē decoquat' ruta & taxus barbatus in uino & oleo & fiat eukacisma. i. sessio sup talē decoctionē calefactā. Vinū etiā decoctiōis rute & absinthii & corticis tamarisci uel flog' geneste cōfert opilatiōi splenis & epatis. Et ruta & anetū cocta ī uino & oleo & cataplasmata pectini cōfert strāgurie & dissurie. Item ad mēstrua puocāda & fōetū mortuū & secūdinā educēdā de' triffera magna cū succū rute. Itē operat' succ' ei' solus pos dat' aut pessarizat' cū mirra. Et cōtra lipitudinē oculor' & rubedinē puluis thucie cū succo rute cōficiat'. Cōtra uenenū bibitū uinū rute bibat'. Et cōtra morsū aīaliū uenenosor' ualet ruta emplastrata morsui. Et si qs fuerit tot' circūdat' ruta uiridi secure potest accedere ad basiliscū īterficiēdum. Serapio auctoritate Dyascoridis ruta ē de reb' cōferētibus inflationibus & uentositatibus & ipsa extinguit libidinem & etiam prouocatiua urine & mēstruorum.





## ROSMARINVS

**R**osmarinus calidus. & sicc<sup>o</sup>. & ē frutex cuius  
 excessus ī qualitib<sup>us</sup> p<sup>er</sup> Plateariū nō determinat<sup>ur</sup>.  
 Sed p<sup>er</sup> aucta<sup>ritate</sup> mesue est ca. & sic. in ter-  
 tio gradu. & ei<sup>us</sup> sūt plures species. Et uirtus omni-  
 um specie<sup>rum</sup> ē similis ex hoc q<sup>od</sup> resoluit: mollificat:  
 abstergit & incidit. Et succus eius cum aqua mel-  
 lis curat obscuritatē uisus quæ fit ex humiditate  
 grassa. Emplastrum factum ex foliis rosmar: &



417X5  
succī plātaginis cōfert fluxui sāguinis emoroida-  
rū. & idem sedat ad apostemata calida ani & exte-  
nuat emoroidas egredientes & maturat scrofulas  
& apostēata difficilis maturatōis addita radice al-  
teæ. Et uinū decoctiōis foliorū rosmarini cū scolo-  
pēdria & boragine cōfert ictericie. & qñ sumit̃ in  
potu cū uino addita paritaria cōfert torsionibus  
uentris. Et uinū decoctiōis ei⁹ & seminū feniculi  
& petrosilini & arthemisis pdest urinā & mēstrua  
puocādo. Et succus ei⁹ expressus cū aq̃ feniculi cū  
thucia miscēdo fit īde coliriū qđ acuit uisū. Et se-  
mē ei⁹ qñ sumit̃ ī potu facit idē. Et qñ decoquit̃  
ipsa tota herba rosmarini cum calamēto ī uino &  
oleo & ungat̃ īde corpus puocat sudorē. & sic cō-  
fert ī ydropisi. Et uinū decoctiōis rosmarini & ru-  
te ualet ī epilētia addito par̃ piperis. Et puluis ro-  
smarini cū farina lolii uel furfuris cū succo ebuli  
& parū aceti miscēdo ualet ī podagra. & qñ ablu-  
tur caput cū aqua decoctiōis rosmarini & maiora-  
ne & floꝝ scicados cōfert cerebro & dolori capitis  
Cōtra sincopī deſ dyāthos cū uino decoctiōis ro-  
smarini. Cōtra hūiditatē uue uinū decoctiōis ei⁹  
gargarizet̃ cū parū piretri. Cōtra dolorē ītestino-  
rū ex uētositare deſ uinū decoctiōis ei⁹ & cimini.  
Ad mēstrua puocanda & ad conceptionem fiat  
fomentum circa pudenda cum aqua decoctiōis  
eius & mellisse. Serapio.





## RAPA

¶ Rapa calida in secundo & humida in primo. multū plus aliis herbis nutrit. dure tamen est digestiōis. mollē & īflatā facit carnem ppter sui uētositatem & īflatīōem ideo augmentat sperma & puocat coitum. Et q̄to magis decoquātur & melius nutriunt. & nocumētum earū aufertur & decoqui debent cum carne pinguium. Item podagrici & artetici si fomententur ī earum decoctio



ne dolorem sedat. Et uinum decoctionis seminis  
raparū domesticarum ualet cōtra serpentis mor/  
sum & tale uinū illinitū super morsū serpentis p/  
dest. Item rapa i fiat & semen seu seu sperma i ho/  
mine generat. Item duæ sūt species raparū scilicet  
domestica q̄ superius dicta est. & agrestis q̄ uoca/  
tur rapola secūdū Pādectā: cuius succus mirabili/  
ter herpetibus & fistulis i positus medet. & semē  
eius ē teriaca uenenis. Rapæ coctæ & comeste nu/  
triunt & generāt uentositates & incitāt ad libidi/  
nem & augent in spermate. Et decoctio raparum  
applicata super podagrā & super scissuras quæ fi/  
unt a frigore confert eis. Et quādo fit emplastrū  
cum rapa cōtrita cum succo ebuli facit ad idē. Et  
quādo fodiatur rapa una ad cuius cauatur ampo/  
natur cera liquæfacta cum oleo ros & ponitur su/  
per cineres calidos & calefiat multū cōfert scissu/  
ris quæ fiunt a frigore. Item folia raparum cocta  
cum petrosilino & feniculo & boragine i iure car/  
nium & comedantur prouocant urinam. Item se/  
men rape pōit i cōfectionibus teriacarū q̄ fiūt cō/  
tra uenena. & semen rape agrestis administrat in/  
medicinis q̄ mūdificāt faciē corporis. s. cū farina  
lupinorū & cerusa i aqua miscēdo. Et ē alia species  
rape q̄ parue quādo comedit generat i flatioēs. &  
eius nutrimentū est minus alterius rape. Serapio.



CXX



RIBES

**¶** Ribes est frigida & sicca i secūdo gradu. & est frutex cuius fructus ē rubeus & dulcis cū acetositate & stipticitate. & ex hoc contingit q̄ i frigidat stomachum & ab scindit fluxum uentris: uomitum & sitim. & rob eius. i. succus eius confert cordiacis & uomitui & fluxui qui fiunt a colera. & p uocat appetitū cibi sua frigiditate. & succ' ei' exprimit' ex fructibus qñ terunt' & coquit' expres-



XXX

sura illa donec habeat substantiam & talis succus  
abscidit sitim quæ accidit a caliditate & a colera  
Et cōfert morbillis & bothar quæ fiunt in corpo  
re sicut sunt uariale cum similibus. Et modus si  
rupi eius est sicut sirupus de berberis. & est frigi  
dus & sicc⁹ qui potest isto modo fieri. Recipe suc  
ciribes lb. i. succi boraginis quat. lb. seminis plāta  
ginis: seminis citoniorum añ. 3. ii. cum parum ace  
ti ad consumationem tertiæ partis & colature ad  
datur zucari albi quod sufficit pro dulcoratione  
& fiat sirupus conueniens calori febrili & fluxui  
uentris ex colera. ualet etiam contra pestilentia cū  
aqua acetose exhibendo & sitim extinguit. Et stu  
pefacit dentes eius succus ori exhibitus. Et succus  
ribes cum aqua plantaginis potatus confert emo  
roidibus & ebrietati. Serapio & Pandecta auctori  
tate ras. ribes est frigida & sicca stringit uentrem.  
& idem auctoritate Mesue: frigida est & sicca i se  
cundo gradu rob eius. i. succus fructuum. Ribes  
est sicut rob aceto sitatis citri calorem colere & exu  
berantiam sanguinis extingui. Et ualet apostema  
tibus pestiferis seu pestilentia. Item succus ribes  
cum puluere thucie mixtus acuit uisum etiā suc  
cus eius ualet dolori capitis ex frigiditate.





## RVBEATINTORVM

¶ Rubiatintorum est calida & sicca ī secūdo se-  
cundū plures autores. Sed secūdū Auerroim ī col-  
liget ca. de rubeatinorū calidū ē & siccū ī tertio gra-  
du. Et est duplex. s. domestica & siluestris uel ma-  
ior & minor. Maior est quæ maior habet folia. mi-  
nor quæ minora habet folia & minoris uirtutis.  
habet uirtutē cōfortādi sua ponticitate & diure-  
tica ē sua amaritudine. Cōtra debilitatē stomachi



& epatis ex relaxatione detur uinum decoctionis  
eius & mastice. Valet etiā emplastrum super sto-  
machum factū ex puluere radice rubeæ tinctorū  
& puluere galange & mastice & oleo & cera ad mē-  
strua prouocanda & foetū mortuum & secundi-  
nam educendam cōfundatur radix rebeæ tincto-  
rum cum melle ungatur & cum scāmonea seper-  
gatur & fiant inde pessaria & immittaturatrici  
& ualebit ad prædicta. Itē aqua decoctionis eius  
si caput i de abluatur reddit capillos rubeos. Qui-  
dam propinant radices rubeæ tincture pulueriza-  
tas cum mellicrato sciaticis necnō paraliticis. Suc-  
cus eius auribus i fusus dolorem aurium mitigat  
cum sulphure mixtus. Pandecta. Virtus etiam ra-  
dis rubeæ tinctorū mūdificat epar & splenem &  
aperit opilationē eorū & puocat menstrua & uri-  
nā grossā prouocatione forti. & abstergit abster-  
siōe tempata omnia quæ i digēt abstersione. ideo  
cōfert morpheæ albe puluis radice eius cū pulue-  
re aloepatici & succo allei & parū mellis inde un-  
gendo morpheam. Et radix huius herbe est rubea  
sicut appellatur. & habet uirtutē prouocandi uri-  
nam. Et quādo bibitur succus radice cū mellicra-  
to cōfert yctericie sciatici & paralisi & facit mīger  
urinā multū grossā, & fortassis facit mīger sāgui-  
nē ideo ualet miscere mastice. Serapio capi. eodē.





## SOLATRVM

**S**olatrum est siccū ī scđo. & sunt quattuor species. una earū comeditur alie uero non. & illa quæ comeditur est domestica & est herba non magna habens ramulos plurimos & folia eius nigra similia foliis baseliconis & habet semen rotundū cuius color est uiridis & niger: sed qñ maturatur fit rubeū & qñ frāgitur inuenit̃ ī eo humiditas multa & granula sūt semina eius & sapor eius est stip

q ii



ticus & ē cōpositū ex uirtutib' cōpositis uult inue  
re. Serapio quia ī eo sūt duæ substātiæ. s. terrea &  
aquosa. Et qñ fit emplastrū ex foliis solatri & lap  
pacio acuto cū aceto & sale factū resoluit aposte  
mata & curat scabiē ulcerosā & pruritū ei'. Et idē  
ualet ī flatiōi stomachi. & succus solatri ualet do  
loribus capitis ex cā calida ab extra applicādo. Et  
succ' ei' misceat' cū cerusa & litargiro & oleo rosa  
rū & parū aceti cōfert eriscipile & aliis apostemati  
b' multū ignitis. & qñ idē misceat' cū pāe ualet sca  
biei ulcerose. & qñ fit peffariū cum succo solatri &  
plātaginis & puluere boliarmoni cōfert cursui hu  
miditatū matricis. Et cū succo solatri & succo sco  
lopēdrie cū zucaro fit sirup' cū clarificatiōe cui ad  
dēdo reubarū & maxie cōfert opilationi splenis &  
epatis. Vel qđ meli' ē. R. succi solatri. ʒ. ʒ. reubar.  
3. i. spice. ʒ. ʒ. zucari. ʒ. ʒ. terēda terāt & tepide am  
ministret'. Et contra calida apostemata stomachi  
uel epatis uel ītestinorū cōfert succus solatri cū aq  
ordei & multū approbat'. Idē ualet cōtra calefa  
ctiōē epatis pecia panni ītincta ī succo eius sepe  
applicata regiōi epatis pdest. Idē fiat cōtra colicā  
& podagrā. uel ipsa herba trita cū oleo uel aq rosa  
rū desup pōat'. cōtra calida apostemata ī pīcipio  
cōfert solatrū cū aceto cōtritū p̄ percussione &  
solatrū raro pro alimento sumitur sed ut medici  
na gratia in frigidationis. Pandecta. Serapio &c.





## SPINACHIA

**S**pinachia est frigida & humida i fine primi gradus. Lenire habet uentre & cofert dolori pectoris & pulmonis & doloribus qui fiunt a colera & sanguine. Et nutrimentu attriplicis & operatio spinachie ppe operatione attriplicis. & in ipsis e uirtus absterfua: lauatiua. & uincunt coleram. & comeduntur in oleribus uel buliantur cum carnibus recentibus. Conferunt etiam doloribus dorsi uitio

q iii



III  
fanguinis & est lenitiua uentris. & fortasse restrin-  
gunt stercus a iure eorum ergo auferantur spina-  
chie a fure suo & si comedantur conferunt anhe-  
litui & pectori & pulmoni calido. Item spinachia  
ingreditur optimum genus olerum tempore con-  
stipatiōis uentris quod notāter potest sumi tem-  
pore æstatis & fit isto modo. Recipe spinachie &  
bletes & atriplex & lactuce: borago quæ oīa buliā-  
tur maxime in iure carniū recentium & multū  
conferunt ad p̄dicta accidentia. Sed ubi est ma-  
ior intentio infrigidationis ī corpore exuberanter  
calido possunt addi portulace. & ubi est maior in-  
tentio lubricationis præcipue ī corpore multū cō-  
stipato ex calore addatur mercurialis cū uuis pas-  
sulis. In hieme uero cōferūt olera facta ex nastru-  
tio aquatico: petrosilino & urtica minori & feni-  
culo & spinachia qđ omni tempore potest sumi  
& nunq̄ expedit corpori temperato q̄ herbe cru-  
de sumantur exceptis lactucis & portulacis & bo-  
ragine temporibus feruidis ad cōpescendum san-  
guinis feruorem & estuatiōem ī stomacho & epa-  
te. Et frequens usus olerum non confert ut patet  
per Auerroim. v. colliget. omnia olera generat me-  
lancoliā dempta lactuca & boragine.





## SILER MONTANVM

**S**ilermontanū. i. sifelios calidum & siccū in fine secūdi gradus s̄m pandectā & Auicennā: Virtutem habet incidēdi humores flegmaticos uiscosos & congelatos. & ppter hoc aperit uias omnes & cannales opilationes & prouocat urinam & mēstrua. Et confert asmatī & omnibus egritudinibus flegmaticis. Et semen sileris montani ponitur in medicinis. Virtutem habet diureticam.

q iiii



Vinū decoctionis seminis eius confert cōtra strā  
guriā & disfluriā & cōtra opilatiōes splenis & epa  
tis:renū & nefice. Et puluis seminis fileos cum fi  
cubus siccis mixtus confert ad idem. Fumigatio  
etiā facta cū herba sileris mōtani & abrotano mē  
strua prouocat & ualet contra franguriā & disflu  
riam. ipse herbe ī uino cocte pectini emplastrata  
stranguriā soluit. Et uinū decoctionis sileris mon  
tani & radicis yreos confert in asmate & epilētia.  
Et Serapio auctoritate Dyascoride. Virtus eius ē  
calefactiua scilicet radicis eius & seminis. Et quā  
do sumitur uinū decoctiōis eius puocat urinā &  
coartationi anhelitus cōfert & suffocationi matri  
cis. & ī prouocādo mēstruum expellit foetū & idē  
etiam confert tussi antiquæ & debilitati digestio  
nis & torsiōibus uentris & debilitati epatis. & qñ  
sumitur ex semine eius aut radice eius in uino &  
pipere præseruat & defendit hominem a frigore  
aeris. & propter hoc cōfert itinerantibus ī hieme.  
& quādo homines & alia animalia de hac planta  
comedunt tēpore coitur eorū cōfert eis statim ad  
prægnandum. Pandecta. Serapio. Auicenna. Vi  
num decoctionis radicis eius. & seminis confert ī  
dolo rem' dorsi. Et aqua decoctiōis eius & ros ua  
let infoda idest dolore capitis.



CXXV



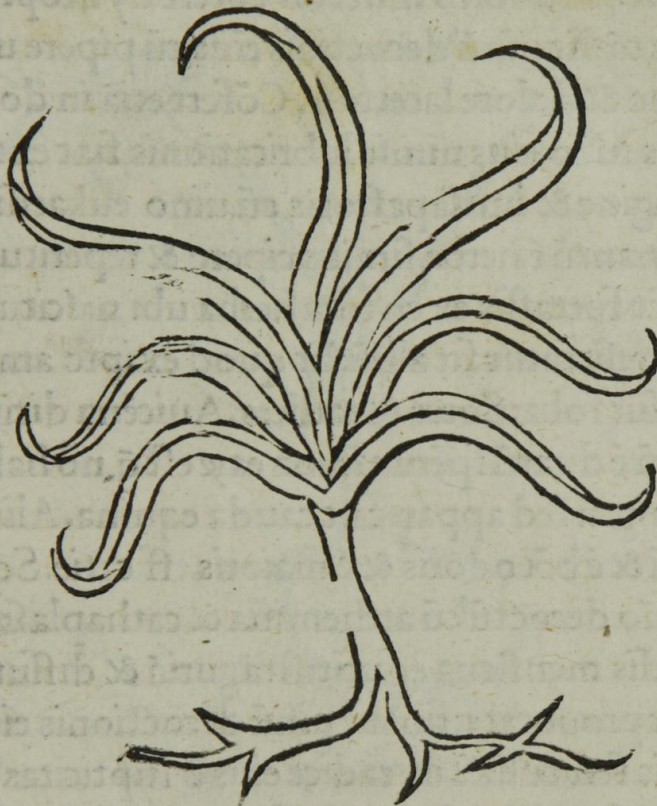
SINAPIS

**S**inapis ē calida & sicca ī q̄rto gradu. Et ei⁹ du-  
plex ē species. una ē cuius semina exterius sūt sub  
nigra: īterius uero alba. Alia cuius semina exteri⁹  
sūt alba & habēt unā uirtutē sed prima species est  
acutior secūda. Et ē eligēdū illud qđ nō est nimis  
siccū nec extenuatū & fit granū grossū & frāgilē ē  
albū. Virtus foliorū ē ulceratiua ppter hoc pūgit  
multū quādo teritur & miscetur cū radice enule



puluerizate & dimittat per horā & cōfert sciatice  
ulcerose. Et qñ misceat cū oleo lauri & īde linat sca  
bies ulcerosa anat eā. & idem cōfert dolori splenis  
& aufert etiā masculas unguiū. Et qñ radix eius  
suppendit collo paciētū dolorem dentiū pdest.  
Et habet etiā uirtutem attrahendi & cōsumendi  
superfluitates cerebri qñ masticaat uel fiat garga  
risinus cū puluere ei⁹ & piretri & zīciberis añ. pon  
dere cū melle rosarū & aqua plātaginis miscendo.  
Idem cōfert apostemati oris & ī casu uuule. Et qñ  
fit ex semine sinapis & uitello oui parū salis un  
guentū ualet ad scrofulas. Et puluis eius mixtus  
cū zīcibere narib⁹ apositus causat sternutationem  
& ualet ī epilentia & litargia. qā exiat eos talia pa  
tientes. Etiā quādo fit emplastrū ex eo semine ru  
te & eius oleo cōfert in litargia capiti applicādo:  
pilis prius abrais. Et semen sinapis cū succo abro  
tani mixtus ualet ad alopiciam & ad dolores anti  
quos scilicet splenis & sciatice passionis: quia tra  
hit materiam ad exteriora & consumit eā. Et quā  
do miscetur eius semen cum cerusa & melle & aq̃  
dissolutionis furfuris trici mūdificat faciei ma  
culas. Et semen eius coctum cum aceto ualet ad  
scabiem ulceratam. Et aqua decoctionis eius ua  
let febribus perioticis siue interpellatis. Pādecta.  
Auicenna.





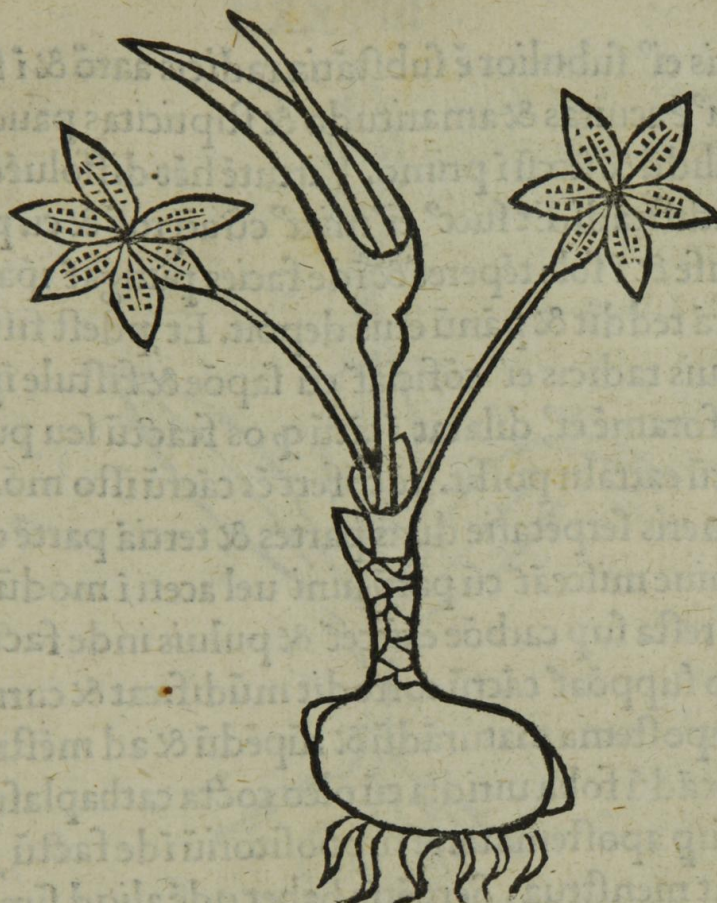
## SQVINANTVM

¶ Squinantum dicitur palea camelorum: quia camel-  
li eam herbam comedunt calidum & siccum in secundo. Pa-  
decta & Auicenna. In arabia reperitur. Eligendum est su-  
balbidum, & quod durum existit circa stipitem abiciatur.  
Virtutem habet purgandi flegma principaliter non  
quod per se ponitur sed cum purgantibus flegma ut po-  
lipodio esula &c. In ipso est stipticitas quae confert  
in fluxu sanguinis intestinorum renum. Et quando bi-



bitur uinū decoctiōis eius cū polipodio & succo  
sumiterre cū zucaro miscēdo cōfert ī ydropisi de  
frigida cā. Et uinū decoctiōis eius cū pipere ualet  
ī spāsmo & dolore lacertorū. Cōfert etiā in dolore  
matricis uitio eius nimie lubricationis fiat ex ipso  
& plātagine & bursapastoris cū uino eukacisma.  
Et squinantū ē herba similis cipero & reperitur in  
pratis. Et fortassis ex eo tota herba ubi nascitur &  
quādo desiccatur fit albū. Et quod ex ipso ammi  
nistrat sūt folia: flores & radices. Auicēna dicit q̄  
squinantū ē duarū spērū. una earū est q̄ nō habet  
fructū nigrū sed apparet ut cauda equina. Aliud  
ē arabicū & ē bōi odoris & ē maioris eff̄catie. Squi  
nantū ī uīo decoctū cū arthemisia & cathaplasma  
tū pudēdis menstrua educit: strāguriā & dissuriā  
soluit. Et prouocat urinam uinū decoctionis eius  
& seminis feniculi. & in radice eius ē stipticitas &  
ppter hāc stipticitatē amministratur in fluxu sā  
guinis. Serapio. Flos eius est pauce stipticitatis ca  
lesfactiuus. mollificatiuus: frangens lapidem ape  
ritiuus orificiorum uenarum. prouocatiuus uri  
ne & menstruorum & resoluit inflationes. & con  
fert sputo sāguinis & dolori stomachi. Et oleum  
squinantī prodest in pruritu. Auicēna. Squinantū  
est stipticum qua propter confert eius flos fluxui  
sanguinis undecunq; fit. Pandecta.





## SERPENTARIA

**S**erpentaria. i. dragūtea maior calida & sicca. herba ē cui<sup>9</sup> radix usui medicīe cōpetit cexcessus eius nō determinat<sup>r</sup> ab autorib<sup>9</sup>. Serapio. sed Pādecta auctoritate Serapiōis. ca. de luss. i. dragūtea dicit q<sup>d</sup> dragūtea ē maior & minor. Maior ē q<sup>u</sup> uocat<sup>r</sup> serpentaria qa hēt uestigia ī modū serpentis uel qa uenū serpētis fugat. S<sup>3</sup> minor ē illa q<sup>u</sup> uocat<sup>r</sup> aarō: & ē illa q<sup>u</sup> hēt folia plana. Pādecta ē auctoritate Galieni. vii. simpliciu<sup>m</sup> ca. de serpentaria. substantia ra



dicis ei' subtilior ē substātia radicis aarō & i sapo  
re ei' ē acuitas & amaritudo & stipticitas pauca. &  
ē calidū & siccū i primo. Virtutē hēt dissoluēdi &  
mūdificādi. Et succ' ei' mixt' cū aq̄ ros & cū parū  
ceruse & i sole tēperet' & i de facies pungat' ipa enī  
clarā reddit & pānū eius depōit. Et pdest fistule  
puluis radicis ei' cōficiat' cū sapōe & fistule ipōa  
tur foramē ei' dilatat itātū q̄ os fractū seu putre  
factū extrahi possit. Itē cōfert ēt cācrū isto mō. R.  
pulueris serpētarie duas partes & tertiā partē cal  
cis uiue misceat' cū parū uini uel aceti i modū pa  
ste i testa sup carbōe exiccet' & puluis inde factus  
cācro suppoat' cācrū corrodit mūdificat & currat.  
Ad apostema maturādū & rūpēdū & ad mēstrua  
puocādū folia uiridia cū oleo cocta cathaplasme  
tur sup apostemata. & suppositoriū i de factū p  
uocat mēstrua. Serpētia habet qdē aliqd simile  
aaron tā i foliis q̄ i radice sed acius ē eo & amari  
us ideo magis calefactiuū. Et radix eius expurgat  
uiscera oīa grossos humores & fiscosos subtiliat:  
ideo uinū decoctionis eius & scolopendrie mun  
dificat & aperit opilationes splenis & epatis & re  
nū q̄a subtiliat humorē grossos. Pandecta. Sed al  
bertus de uirtutibus herbarū dicit. serpētaria cū tri  
folio inhumata generat serpentes rubeos & uiri  
des de quibus si fiat puluis & ponatur in lampa  
deardentes uidebitur copia serpentum.





## SATIRION

**S**atirion. i. testiculus uulpis ē calidus & humidus in priō. habet folia similia foliis lilii albi & ē in floribus cōuenit. & quod de ipsa amministra- tur est radix quæ dulcis est. & in humiditate eius ē inflatio superflua gratie cuius incitat ad libidinē. Et uinū decoctionis radiceis eius incitat ad libidinē. Et radix eius elixata cū carnibus recentibus uel affata magis conuenit ad carnis libidinem. &



III V X X  
Dyascorides dicit capitulo Orchis. i. satirion. qd  
si uir comedat maiorem partem radice satirionis  
generat masculos. & si minore partē genera foem.  
Et mulieres partiū Italie dāt eā radicē triā cum la  
cte caprino ad icitandum libidinē. Virtus etiā ra  
dicis eius ē quæ resoluit apostemata inflata quādo  
ponit sup ea decoctio radice cum oleo. Et ei<sup>r</sup> fuc  
cus cū melle rosarum mundificat ulcera sordida  
& apostemata fraudulenta putrida curat & erisi  
pilā quæ ē defectio cutis uicō sanguinis colerici.  
& in ipsa est stipticitas ideo retinet parum uentrē  
quādo bibitur præcipue alia eius species quæ si  
mili modo apparet: sed illa species habet florem  
purpureum. & illa species trita cū sale aperit emo  
roidas. Ei quando amministratur sicca prohibet  
dilatationem ulcerū & abscindit putredinem eo  
rum & curat ulcera fraudulenta quæ sunt in ore.  
Sed est alia species satirionis quæ uocatur palma  
christi cuius folia sunt similia foliis prime speciei  
satirionis sed sunt graciliora cum nigris masculis  
quæ uenenis resistit quam si quis penes se habue  
rit a maleficiis & uenenis securus erit. Pandecta.  
Et illa species est calida & sicca in secūdo. & est ei  
proprietas mundificandi cutem & confert mem  
bris neruosis. Pandecta auctoritate Auicenne.





## SCICADOSCITRINVM

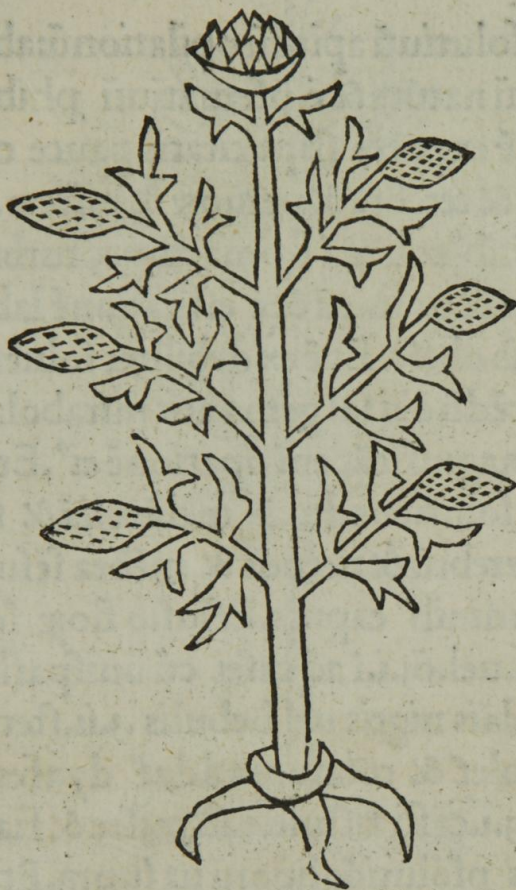
¶ Scicadoscitrinū ē absinthēū marinū calefacit ī  
 secūdo gradu & desiccat in tertio: hñs minutū se-  
 mē simile semine herbe quæ dicitur abrotani. &  
 ē plena semīe & hēt folia stricta & nō ē ita amara  
 sicut absinthēū & hēt odorē grauē & nō ē tāte sti-  
 pticitatis sicut absinthēū: sed uirtus ei⁹ ē diuersa a  
 uirtute absinthei. nā ē mala stōacho & occidit uer-  
 mes ī uētre plusq̃ absinthēū qñ apponit extra &



quādo recipit ab itra. Et quādo sumit cū melle i  
terficit uermes & ex expellit eos cū laxatiōe leni &  
quādo coquit cū lētibus & bibit facit idē. Virtus  
etiā scicadoscitri ē īscisiua resolutiua uētositatū  
Et eius cinis cū oleo eius uel oleo amigdalino lini  
tus cōfert alopie. & eius oleū facit nasci barbā q̄  
tardatur. Et eius oleū phibet herpostimenū & car  
cūculos. Itē obtalmiā ualet uapor decoctiōis eius  
ī aqua ros & resoluit eā. Cōfert difficultati anhe  
litus uinū decoctionis eius. Itē decoctio eius & ab  
sinthei ī aq̄ & exhibeat cū paꝛ mellis extrahit uer  
mes & ascarides & īterficit eas. Et uinū decoctiōis  
ei⁹ cū arthemisia & semīe petrosilini prouocat uri  
nam & menstrua. Et eius oleum confert frigori ri  
goris febrilis pulsuum manuum & pedum ante  
oram rigoris inde ungendo. Idem oleum confert  
puncture scorpionis aut aliorum animalium ue  
nenosorum. Item uinum decoctionis eius & dra  
ganti spiritualia calefacit membra miscendo cum  
parum zucari propter eius amaritudinem. Idem  
ualet contra stranguriam & dissuriam & ad opila  
tionem splenis & epatis addēdo scolopendriam.  
Item cum infirmus surgit ab infirmitate ad ner  
uorum confortationem ualet aqua decoctionis  
eius lauendule.



CXXX



SCICADOSARABICVM

¶ Scicadosarabicū ē calidū & siccū ī tertio gradu  
 Pandecta. Sed fm lo. mesue capitulo de scicado/  
 sarabico ē calidū in primo & siccū in secundo. & ē  
 compositum ex partibus terreis frigidis dantibus  
 ei stipticitatem paucam & ex partibus igneis sub/  
 tilibus a quibus in sunt ei acuitas & amaritudo.  
 sed acuitas plus ē sua amaritudine & amaritudo  
 plus est stipticitate ipsius propter quod est sub/  
 r ii



tiliatuū: resolutiuū apituū opilationū: absterſiuū  
& resolutiuū nature & ē p̄ſeruatiuū p̄hibēs a pu-  
trefatiōe. & ē ex parte ſtipticitatis pauce cōfortari-  
uum cordis & cerebre & neruorū & uiſcerū. Et p̄hi-  
bēdū ē habētib⁹ colerā ī ſtomacho: cōturbat enim  
eā īducēs ſiti & uomitū & ē eſtuationē laborioſā.  
Et ē colericis obeſt. Et ē ex debilitate ſoluētib⁹ pro-  
pter qđ miſcēdū ē ei ſal gēma aut mirabolani indi-  
ſeu lebuli magnificāt enī opationē ei⁹. Et ſcinda-  
dos arabicu ſolutiōe educit melācoliā & flegma.  
mūdicat cerebrū & neruos & mēbra ſeſuū & p̄-  
prie ī egritudinib⁹ capitis. Effuſio floꝝ ſcicados  
arabici. ſ. ō. ʒ. uel. ō. ʒ. i. ī aq̄ caſei cū uiſpaſſulis ad-  
ditis mirabolāis nigris uel lebulis. ʒ. ii. ſtet ī fuſio-  
ne p̄ noctē colet & colature addat⁹ dyaſeniconis  
uel dyaſene. ʒ. i. caſſ. ʒ. ii. miſce & fiat hau-  
ſtus cōueniēs p̄ſolutiōe hūorū ut ſupra. Et fomē-  
tatio facta ex eo & maiorana & ſpicacelica cū aq̄  
decoctiōis ei⁹: uel lotio capitis cōfert egritudini-  
b⁹ frigidis capitis. Et oleū ſcicados ara. cōfortat ce-  
rebrū & neruos & os calefacit & uiuificat. & euapo-  
ratio decoctiōis ei⁹ apit opilationē nariū. Et uinū  
decoctiōis ei⁹ & ſcolopēdrie cū ſq̄lla ē medicīa bo-  
na ī opilationē ſplenis: epatis & uiſcerū & ē ſedatiuū  
doloris lacertorū & neruorū & iuncturarū ſm om-  
nem modum adminiſtrationis. Meſue. Serapio.





## SPARGVS

**S**pargus calide & sicce cōplexiōis. habet uirtutē  
 aperitiuā opilationū splenis & epatis & renum. &  
 habet etiā uirtutē absterliuā & pprie semē eius &  
 radix. Et quādo decoquitur radix eius & bibitur  
 decoctio ipsius cōfert strāgurie & yctericie & scia  
 tice passionibus in uino decoquendo. Et quando  
 ex decoctione eius cū uino addito piretro fit mix  
 tio & inde abluatur os cōfert cōtra dolorē dētiū.

r iiii



Et quādo elixatur una una elixatiōe seu ebulitiōe  
& comeditur mollit uentrem & prouocat urinā.  
& quando oquitur in uino prodest decoctio eius  
morsui animalium uenenosorum. Et semen eius  
quando bibitur facit operationes radicis. & dicitur  
q̄ elixatura eius occidit canes. & dicunt aliqui q̄  
quādo cornua arietum sepeliuntur in terra nascū  
tur inde spargi. & p̄pietas eius est remouere dolo  
rem lumborum qui fit a flegmate & uentositate.  
& etiam remouet dolorem colice passionis. quia  
mollificat uentrem. & si homo utitur eo multum  
facit nau seam. Radix & semen spargi sunt diure  
tica modicum nutrimenti habentes & non bene  
digeruntur. Est etiam absterſiue uirtutis nō tamē  
calefacit manifeste neq; infrigidat ideo tamen re  
num q̄ epatis opilatiuus est magis semen & radi  
ces q̄ herba. Pandecta & Serapio. Et secūdū Pla  
tearium spargus est calidus & siccus in tertio & se  
men & radix a sui medicine competūt. & extremi  
tates spargorum ante productionem seminis cū  
carnibus elixate. uel cum sola aqua nalent contra  
ouilationē splenis & epatis & contra stranguriā &  
diffuriā. & similiter cōtra dolorem stomachi & in  
testinorum & contra yliacam passionem. Itē uni  
uersaliter aqua decoctionis seminis eius ualet ad  
prædicta. Et semen eius per annum seruatur.





## SAVINA

**S**auina calida & sicca ī tertio gradu. solū folia  
 medicine cōpetūt. Vinū decoctiōis eius ualet con-  
 tra dolorē stomachi & intestinorū & yliace passio-  
 nis & contra strāguriā. Et sauina cocta cum se-  
 mine aneti & foliis alteæ in uino & cathaplasma-  
 ta super pectinem ualet contra stranguriā & dis-  
 suriā. & inde prouocat urinā sedando dolo-  
 rem uesice. Est enī sauina dyasoretica & diuretica

r iiii



fomentatio ex ea facta ex aqua decoctionis eius  
uel uino ualet cōtra prædicta. s. prouocādo urinā  
& menstrua & secundinā educit decocta in oleo.  
& contra tenasmon ex frigida causa decoctio ī ui  
no & aceto cū taxobarbato miscēdo & fiat eulza  
cisma id est sessio super talem decoctiōem & mul  
tum ualebit. Pōitur etiā sauina puluerizata cum  
sulphure & litargiro & succo lappacii acuti & pa  
rū axungie porci & fiat unguentum contra scabiē  
ulcerosam seu sauiosam Vapor etiam decoctiōis  
sauine & bethonice in uino decoquendo prodest  
aduersus reuma frigidum per nares sumendo. Pā  
decta. Item uirtus etiam ei<sup>r</sup> dissoluit & dispergit  
putredinem ulcerum putredorum malorum cor  
rodentium antiquorum. & succus eius cum mel  
le mixtus mundificat ulcera melancolica sordida  
& aufert erisipilam. & propter causam suæ subtili  
tatis prouocat mēstrua plus omnia alia medicina.  
Et eius usus nimius facit migere sanguinem & in  
terficit foetum uiuentem & expellit mortuum. Se  
rapio. & folia eius contusa cum aceto prohibet di  
lationem ulcerum corrodetium & sedat aposte  
mata corrosiua. Et aqua decoctionis eius cū ceru  
fat aufert liuorem cutis & aufert escaram factam  
ex igne.





## SEMPER VIVA

**S**emperuiua ē herba sic dicta q̃a sēper uiridis.  
 frigida ē ī tertio gradu cū siccitate pauca. Et uiri-  
 dis ē multe efficacie & in medicinis nō pōitur exic-  
 cata. Virtutē habet ī frigidādi & alterandi catha-  
 plasmata cū aceto uel agresta mixta super mēbra  
 multū calefacta & apostemata calida quia extin-  
 guit calorē extraneū & sedat dolorem factū ex cā  
 calida cuiuslibet membri in principio applicādo



gratia repercussionis materiei licet postmodū ab-  
sit inspissando materiam. Cōtra combustionem  
aquæ uel ignis fiat unguentū ex succo eius & oleo  
ros & par cere sed nō debet poni in primis tribus  
sed calida ponantur ut fumositatis fiat euapora-  
tio. unde prius iungamus sapōe & similibus. post  
tertium uero diem inungimus unguēto ut supra  
ad liniēdum. Item succus semperuiue uel eius aq̃  
confert fluxui sanguinis narium uniendo fron-  
tem: tempora & guttur & epar miscēdo parum sā-  
dali rubei. Et experimento habetur q̃ multum ua-  
let notanter fluxui narium prouenienti ex ebulli-  
tione sanguinis ī iuuenibus & epate calefacto. Et  
sunt duæ speties scilicet maior quæ ut plurimum  
nascitur in locis edificatis ex lateribus quidam fa-  
ciunt eam nasci in domib⁹ suis supra tectum. Sed  
minor scilicet uermicularis nascitur in muris & in  
locis petrosis. & substātia eius est aquosa & sapor  
eius stipticus. Cōfert etiam succus eius erisipile &  
apostematibus multū calidis quæ dilatātur ī cor-  
pore. Item semperuiua cocta cum radice planta-  
ginis posita supra podagram confert & sedat do-  
lorem eis. Item succus cum aceto confert in plaga  
sancti antonii. Serapio.





## SQVILLA

**S**quilla ē calida & sicca ī tertio gradu & dicitur  
 cepe muris q̄a mures interficit. Est enī cōposita ex  
 igneis partibus in superficie dantibus ei acuitatis  
 uehementiam & ex partibus terreis adustis danti-  
 bus ei amaritudinem & ex partibus aereis danti-  
 b' ei de dulcedine aliquid. Est enī īscisiua & ulce-  
 ratiua: adustiua: resolutiua materierū. attractiua  
 ad exteriora. subtiliatiua partium grossarum & ui



III  
scolarū a putredine cōseruatiua. & rectificatur cū  
affatiōe & præparat cū aceto ut materias grossas &  
adherētes submersas facile poterit expellere, & me  
li<sup>r</sup> ē q̄ cepa squille assēt uel coquat & postea ammi  
nistret & sic minuet fortitudo & acuitas suæ uir  
tutis & affata habet multa & maxia iuuamēta. Et  
assat iter prūas uel iuoluat pasta uel luto ī furno  
donec coquat deīde extrahat. & acetū squilliticū sic  
fit: cepa squille scīdat ī lamīas & cū filo separatū  
affigātur & siccētur ī umbra. xl. dieb<sup>9</sup>. post ea su  
mat quātitas unī māipuli & ponat ī uase uitria  
co & piciatur desup acetū fortissimū & pōatur in  
sole. xl. diebus. Et cū aceto squillitico fit ablutio  
oris & restrigit gīgiuas laxas & cōfirmat dētes cō  
motos & aufert putredinē oris & ellixatura squil  
le p̄pata cū melle in potu amministrata fortificat  
trabeā arteriā & clarificat uocē & cōfert ad debili  
tatē stomachi & ad maliciā digestiōis & opilatiōes  
ei<sup>9</sup> & ad melācolia & apoplexiā & epilētiā & frāgit  
lapidē uesice & cōfert suffocatiōi matricis & apo  
stematib<sup>9</sup> splenis & ad sciaticā & meliorat colorē  
& acuit uisum. & ei<sup>9</sup> succus piciatur ad aurem &  
cōfert grauitati auditus. Et uniuersaliter ualet oī  
bus egritudinibus corporis præter q̄ ulceribus in  
trinsecis. & confert in ydropisi & yctericie & stran  
gurie & paralisi. Auicenna. Pandecta. Serapio.





## SAMBVCVS

**S**ambucus ē calidus & siccus ī tertio gradu: ē  
 quoddā diureticā idest aperitiuū & dyasoreticū:  
 i. sudoris puocatiuū. Folia sambuci humida nō  
 sicca qñ cōtusa cū aceto & sale ponunt sup empe  
 tiginē idest malā speciē scabiei & pānū faciei mul  
 tū cōfert & resoluit omnē superfluitatē cutis. Idē  
 aqua decoctionis eius cū cerusa & odor floꝝ sam  
 buci ī ducit sodā. i. dolorē capitis illoꝝ q̄ sunt cali



de cōplexiōis. & si tales odorēt nimiū de eo incur-  
runt fluxū sanguinis nariū. Et uinū decoctionis  
eius & lauendule confert in catarro & oībus abun-  
dātibz flegmate falso & senibus frigide comple-  
xionis & cōfert doloribus q̄ fiunt ex flegmate ui-  
scofo. folia uel flores sambuci & folia alteæ cū ui-  
no cocta & emplastrata prodest. Et oleū florū sā-  
buci cōfert egritudinibz frigidis in neruis. & odor  
eius licet causet dolorē capitis uerūtā cū hoc re-  
soluit sodā factā a flegmate quādo odoratur. &  
facit possidere rubedinē ī facie multitudo odora-  
menti eius. Et folia eius quādo coquuntur cum  
aliis oleribus laxat flegma. Similiter sumitates ra-  
morum elige & comeste faciūt. Radix uero eius  
per se uel cum radice ebuli in uino cocta & datur  
ydropicis miro modo confert. Et quando coqui-  
tur in aqua cum arthemisia & fiat eulacisma in  
quo sedet mulier laxat duriciem marris & dila-  
tat orificium eius & mundificat eam & secundi-  
nam expellit. & est bonum combustionis ignis &  
morsui canis succus eius. Et succus eius denigrat  
capillos & conglutinat ulcera concaua & fistulas.  
& ex succo eius & sepo ircino addito succo alteæ  
confert podagre. & succus eius immisus auri se-  
dat tinitum eius & occidit uermes in eis. Serapio.  
Pandecta.





## SALIX

Salix ē frigide & sicce cōplexionis ī prīo gradu. Virtus foliorū & corticū & fructus salicis & succi ei⁹ ē stiptica. Et quādo bibūtur folia eius cū uino & pipere conferunt colice passioni. Et quando sumit⁹ aqua decoctionis eius prohibet īpregnationem. Et aqua decoctionis fructus eius confert spūto sanguinis quando bibitur. Et cortex eius similiter hoc facit. Et decoctio eius administrata



sup pedes podagricorū cōfert eis multū. Idē mūdī  
ficat furfures capitis lixiuiū ī de factū. Et aq̄ seu  
hūiditas reperta ītra corticē abstergit oculū & au  
fert tenebrositatē eius. Itē succus salicis glutinat  
uulnera recētia. Et succus eius cōfert fluxui sāguī  
nis. Item cinis salicis. s. corticis ei⁹ ē exiccatiu⁹ mul  
tū ī oībus ī quibus medicus īdiget exiccatiōe. Itē  
succus eius cū aqua plātaginis multū cōfert ī dis  
sinteria. Et succus foliorū salicis cū aceto remouet  
uerucas & nodos & pustulas ī corporē genitas. Itē  
succus eius cōfert ī dolore auris. uirtus fructus &  
foliorū ē stiptica sine pūctiōe & disiccat exicatiōe  
oculta. Et ex aqua decoctionis foliorū salicis & cor  
ticū eius & plantaginis cū boloarmeno fit cliste  
re illi qui egerit sanguinē & succus eius mittitur ī  
aures ex quibus emittitur sanies. & succus eius cō  
solidat & conglutinat ulcera magna. & operatio  
in hiis rebus est fortior quando bibitur cum ui  
no stiptico nigro. & quando ex foliis recentibus  
eius solis fit emplastrum confert fluxui sāguinis  
undecūq; exeat. Et succus foliorum eius cū aqua  
endiuiē cum parum zucari albi ualet contra ca  
lorem febrilem in potu exhibitus. Item aqua eius  
ualet contra yctericiam. & opilationē epatis. Item  
fōlia eius incubili spersa febricitantes refrigerant.  
Auicenna. Serapio.





## SAXIFRAGA

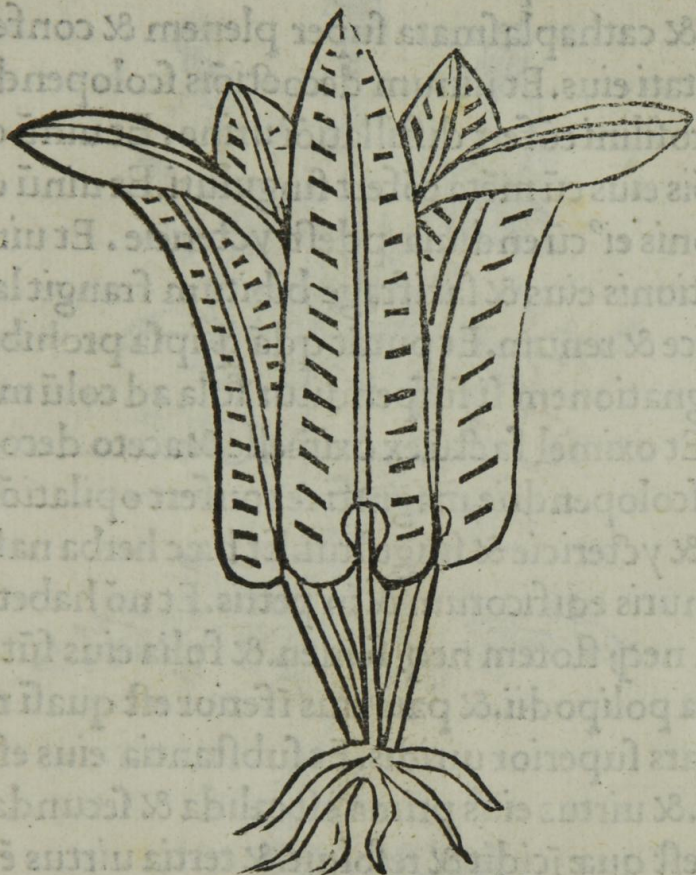
**S**axifraga calida & sicca i tertio. sic dicitur. q̃a  
 saxum frangit. Virtutē habet diureticam & disso-  
 lutiuam. lapidem frangit in renibus & uesica. Va-  
 let etiā cōtra stranguriam & dissuriam & uitiū la-  
 pidis. Vinum decoctiōis saxifrage & seminis feni-  
 culi. petrosilini. miliisolis cōfert multū talibus di-  
 scrasius iā dictis. Idē ualet cōtra colicā & yliacā pas-  
 siones. Et puluis saxifrage i ouo sorbili exhibitus

f



IIVXXXO  
ualet ad idem. Vel detur sequēs potus qui maio-  
ris ē efficacie aduersus prædictas discrasias. R. fa-  
xifrage. scabiose. catapucie añ. m. i. florū boraginis  
uiolæ uuarum passularum añ. o. s. seminum fe-  
niculi petrosilini apii miliisolis & anisi ligricie añ.  
3. ii. omnia confundantur & buliantur i duabus  
lb. aquæ fontalis ad cōsumationem tertiæ partis  
& colatum dulcoretur cum sufficienti zucaro al-  
bo & fiat potus mane & sero sumēdus pro quali-  
bet uice in quantitate medii cippi tepide sumen-  
do: quo potu consumpto sequens euformatū ex-  
hibeatur circa medium noctis. Recipe benedictæ  
laxatiue dyafenicōis añ. s. ii. cassie extracte. o. s. mi-  
sce cum decoctione communi & fiat haustus. po-  
stea sumatur electuariū ducis uel dyaciminū pro  
confortatiuis & super itestina dolorosa ungatur  
unguentum dyalteæ & miro modo conferre ha-  
bet. Item uinum decoctionis saxifrage & florum  
tamarisci confert multum aduersus opilationem  
splenis & epatis. Item uinum decoctionis saxifra-  
ge & radic. finiculi & esule necnon hermodattuli  
añ. 3. ii. post coletur & de tali colatura mixta cum  
parum zucari detur patienti in mane stomacho  
ieiuno existente & cōfert aduersus ydropisim ex  
frigida causa.





## SCOLOPENDRIA

¶ Scolopendria calida ē ī primo & sicca in secundo gradu. Virtutē habet incidendi & resoluendi duriciem splenis. Et scolopēdria stipticitate cum amaritudine participat. qua propter confert spleni bibita cum aceto. Vel uinum decoctionis eius confert ad idem addito tamarisco de quo potest quadraginta diebus resoluit & extenuat splenē. Et hæc herba crescit ī muris & fōtib' ī locis petrosis.

f ii



Et folia scolopendrie cum foliis alteæ in uino co-  
cta & cathaplasmata super plenem & confert de-  
bilitati eius. Et uinum decoctiōis scolopendrie &  
petrosilini cōfert distillatiōi urine. Et uinū deco-  
ctiōis eius cū mēta cōfert singuluti. Et uinū deco-  
ctionis ei' cū endiuia pdest yctericie. Et uinū de-  
coctionis eius & saxifrage bibitum frangit lapidē  
uesice & renum. Et putāt qdā qd ipsa prohibet im-  
pregnationem si suspenditur sola ad colū mulie-  
ris. Et oximel factū ex oximelle & aceto decoctio-  
nis scolopendrie magnifice confert opilatiōi sple-  
nis & yctericie & singultui. Et hæc herba nascitur  
in muris edificorum & in petris. Et nō habet stipi-  
tem neq; florem neq; semen. & folia eius sūt sicut  
folia polipodii. & pars eius inferior est quasi rubea  
& pars superior uiridis. Et substantia eius est sub-  
tilis. & uirtus eius prima est calida & secunda uir-  
tus est quæ icidit & resoluit. & tertia uirtus ē quæ  
frāgit lapidem & resoluit duriciem splenis. Et ex  
puluere scolopēdrie & puluere tamarisci eiusdem  
ponderis scilicet. ʒ. i. & cinamoni. ʒ. s. & pulueris se-  
ne. ʒ. i. mutuo misceantur cum duabus uncis zu-  
cari albi in modū trageæ & utatur in cibis cōfert  
ad singula p̄dicta. Auicenna. Serapio. Pandecta.





## SCABIOSA

**¶** Scabiosa calida est & sicca in secūdo gradu ua-  
let cōtra scabiē. Succus eius cū sulphure & litargi-  
ro & oleo lauri fit unguentū cōtra scabiē. Et idem  
unguentū addito puluere abrotani confert alopi-  
cie. Et succus ei<sup>9</sup> lumbricos necat & eo magis quā-  
do cū succo absinthii & parū mellis misce<sup>9</sup> & po-  
tui exhibeatur. Vel fiat cathaplasma super uētre  
ex foliis decoctionis eius & abrotani & absinthii

f iii



301-XXX  
cum melle & aceto miscendo . Et decoctio totius  
herbe in uino confert ad emoroidas constringen-  
das. Dicitur q̄ sanctus Urbanus ad petitionem cu-  
iusdam sororis suæ anhelantis super scabiose uir-  
tutes quoniam ipse utebatur continue misit sibi  
super petitionem infra scriptos uersus . Urbanus  
pro se nescit præcium scabiose. Nā purgat pectus  
qd̄ cōprimit erga senectus. Lenit pulmonem pur-  
gat laterum regionem . Apostema frangit si locū  
bibita tāgit. Tribus uncta foris antracem liberat  
horis. Ex illo habetur q̄ scabiosa est herba magne  
uirtutis. quia confert pectoris uitio flegmatis ibi-  
dem peccantis & præcipue senibus confert in pe-  
ctore discrasiat. Similiter eius succus cum liqui-  
ricia lenit pulmonem & dolorem laterum sedat.  
Et aqua decoctionis eius & betonice cum parum  
zucari bibita apostema dissoluit . Et similiter em-  
plastrata scabiosa cum plantagine i aceto & aqua  
rosarum decocta super antracem aut alia aposte-  
mata ignita applicata liberat patientē ad aliquas  
horas a tali discrasia . Item balneum decoctionis  
scabiose & taxibarbatī super tales herbas sedendo  
confert ad exitum ani & ad restringendum emo-  
roidas. Pandecta. Platearius.



CXL



SALVIA

**S**alvia ē calide & sicce cōplexionis. Succus sal  
 uie & succus herbe paralisis cū oleo castor i ualet  
 ad membra neruosa & ualet in paralisi ungendo  
 loca & membra paraliticata. Ad idem confert ui  
 nū decoctionis saluie & rorismarini & herbe para  
 lisi pprie schlüsselblommen. Et aqua saluie ualet ī  
 tremore manuum. unde lauētur manus cū aqua  
 saluie. Item succus saluie confert ad confortādū

f iiii



gingiuas os ablundo cū parum mellis rosati mi  
scendo. Et saluia in cibis comesta cōfortat stoma  
chum. Et uinum decoctionis saluie & petrosilini  
aperit uiam urinarum. Item caput purgiū factū  
ex succo saluie cui misceatur piretrum istud maxi  
me æducit flegma de capite. Decoctio foliorū sal  
uie & ramorum eius & arthemisie quando bibit  
prouocat urinam & menstrua & expellit foetū. Et  
succus saluie confert morsui uenenofo. Et succus  
saluie denigrat capillos liniendo eos cum succo.  
& confert apostematibus. & abscindit fluxum sā  
guinis. & mundificat ulcera fraudulenta. Et de  
coctio saluie in aqua cum parum mellis rosa  
rum cum qua abluātur genitalia uirorum & mu  
lierum sedat ipsorum membrorum pruritum.  
Virtus saluie est diuretica. i. aperitiua: mensuris  
imperat. abortum facit & sanguinem ex uulneri  
bus fluētem stringit. sordida uulnera purgat. Vi  
num decoctionis eius confert paraliticis & catha  
plasmātū sup partem paraliticatam. Et dicūt ma  
gni de saluia q̄ ipsa putrefacta sub fimo generat  
auis quædam habens caudam serpentinam & al  
bam de cuius cinere si ponatur in lampade appa  
ret q̄ domus sit plena serpentibus. Pandecta. Idē  
dicit Albertus de uirtutibus hebrarum.



CXLI



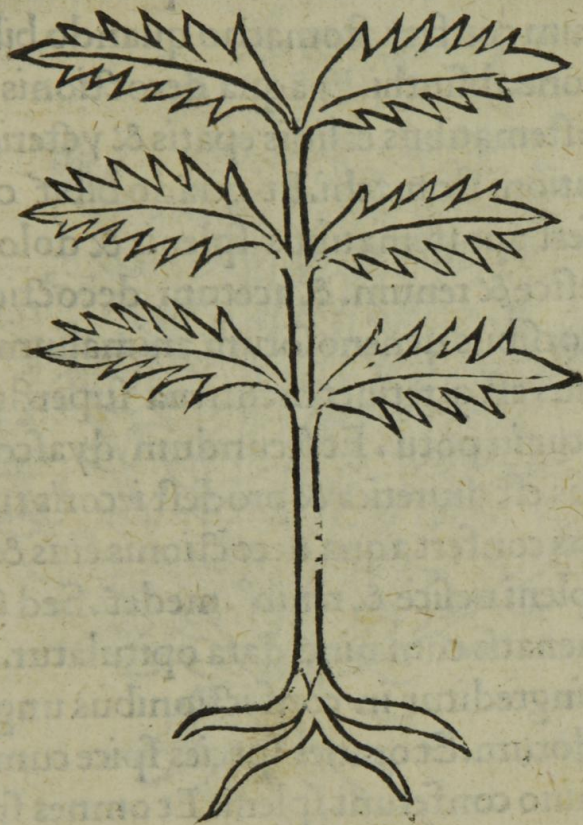
SPICANARDI

**S** Spice tres sunt species. quædam est spicanardi q̄ etiā aromatica dicit̄. & est calida ī pr̄o & sicca ī secūdo gradu. Et alia ē spica romana & dicit̄ celtica. Et est alia mōtana. Hic ītelligit̄ spicanardi. cuius substātia est cōposita ex tribus sustātiis. una earū est uirtus stiptica. & secūda est acuta non nimis tertia declinat parū ad amaritudinē. Et uirū decoctionis spice bibita urinas mouet & mor



dicationem stomachi sanat. & fluxū uētris siccata  
& caput cōfortat. cōfert epati & ori stomachi. Et  
uirtus spicenardi ē absterſiua autoritate. Serapio  
nis. & cōfert epati & ori stōachi. & qñ bibiſ & po  
niſ extra puocat urinā & desiccāt humores q̄ ad  
ueniūt ad ītestina: & cōfert humorib⁹ q̄ cōgregāt  
ī capite & pectore. & fortior specierū spice ī hoc ē ī  
dica de q̄ nūc loqmur. Et idē autoritate. Dyasconi  
de. Virtus spicenardi est calida & sicca & puocat  
urinā & ppter hoc qñ bibiſ strīgit uētre. Et qñ  
fit ex eo nastale siue pessariū cū mūmia. & parum  
olei rosarū strīgit menstrua & desiccāt hūiditates  
q̄ currūt ad collū matricis. & qñ bibiſ cū aqua fri  
gida sedat sincopī & cōfert cordiace passioni & ī  
flāmatiōib⁹ epatis & yctericie & egritudinibus re  
nū. Et qñ decoquit ī aqua & sedet ī ea mulier cō  
fert apostematibus calidis q̄ fiūr ī matrice. Et con  
fert talis spica casui capillorū & palpebrarū ei⁹ sti  
pticitem & facit ipsos pilos nasci. & cōfert medi  
cinis oculorū. s. puluis spice cū puluere thucie mi  
ſceatur ī aqua ros & fiat coliriū. Contra debilita  
tem cerebri applicetur spica naribus. & contra sor  
ditatem ex frigida causa ualet oleum de spica. Et  
uinum decoctionis spice confert contra opilatio  
nem splenis & epatis. Et oleum de spica optimū ē  
paraliticis & arteticis. Auicenna. Serapio.





SPICACELTICA

¶ Spicaceltica est spica romana quæ nascitur in si-  
ria. & est calide & sicce complexionis. & est plāta ha-  
bēs folia lōga cui⁹ color uergit ad rubedinē. Et flos  
est citrinus. & melior ex ea ē recēs bōi odoris mul-  
tarum radicum non facile frangibilis. & quod  
de ipsa amministratur est radix eius & stipites &  
flores. quia in eis est bonitas odoris & ipsa euelli-  
ur cum radicibus & fiunt fasciculi splene ma-



1120  
nus. Et uinum decoctiōis eius prouocat urinam  
& multum confert stomacho quando bibitur cū  
decoctione absinthii. Et aqua decoctionis eius cō  
fert apostematibus calidis epatis & yctericie & in  
flammationi stomachi. Et quādo bibit̃ cum ui  
no confert apostematibus splenis & dolori uen  
tris & uesice & renum. & acetum decoctiōis eius  
cōfert moribus uenenosorum animalium. Et p  
prietas eius est q̃ retinet menstrua superflua quā  
do sumitur in potu. Et secundum dyascoridem  
eius uirtus est diuretica & prodest iecoris tumori.  
& ycterici confert aqua decoctionis eius & absin  
thii. Et spleni uesice & renib⁹ medet̃. Sed & mor  
sibus uenenatis cum uino data opitulatur. Ei spi  
ca celtica ingreditur in confectionibus ungento  
rum calidorum. Et omnes species spice cum bibū  
tur cum uino conferunt spleni. Et omnes spice p  
uocāt urinam & prohibēt omnia apostemata ma  
triciſ sedendo in decoctione earum. & conferunt  
doloribus renum & prohibent cursum materierū  
ad intestina & habent proprietatem in retinendo  
fluxum superfluum matricis. Et spicaceltica ē ca  
lidior spicamontana & est in uirtute similis spice  
montane nisi quia prouocat plus urinam & con  
fert magis stomacho. Serapio. Pandecta.





## SERPILLVM

**S**erpillū calefacit & desiccāt ī tertio gradu. Et dicit̃ serpillū: q̃a serpit super terrā. Et ē serpillum domesticū & aliud siluestre. Domesticum ramos diffūdit super terrā. siluestre ī lōgū crescit. Serpillū prouocat mēstrua & urinā q̃n sumitur ī potu. Et idē cōfert torsionibus uētris & attritiōibus musculorum & apostematibus epatis calidis. & ē bonū cōtra nocumētū uenenorū quādo bibit̃. Et fit



emplastrū supra morsū aīaliū uenenosorū. Et quā  
do serpillū coquitur cū aceto & parū olei rosē & pici  
tur sup caput sedat sodā id ē dolorē capitis: & est  
cōueniēs pprie litargie & frenasi. Et qñ sumit ace  
tū decoctiōis ei⁹ ī potu sedat uomitū sāguinis. Et  
uinū decoctionis eius ī potu exhibitū cōfert cōtra  
sincopī & cōtra distillationē urine. s. cōtra strangu  
riā & dissuriā. & cōfert lapidi renum & uesice. Et  
emplastrū ex eo cū aceto factū ualet cōtra pūctu  
rā apū & aperit opilationes uiarū urine. & de eo bi  
bitū tumorē epatis cōpescit. Itē emoptoicis mede  
ri dicit acetū eius decoctionis datū. Pādecta Aui  
cēna dicit. quādo pecudes de serpillo pascuntur  
facit emulgere sanguinē. Et decoctio serpilli cū ra  
dice yreos cum zucaro penidii dulcorata extrahit  
humigitates uiscolas a pectore & pulmone. Et cō  
fert conturbationi stomachi & nausæ & puocat  
mēstrua & urinā fortiter. quia uirtus eius est sub  
tiliatiua & resolutiua & aperitiua. quia aperit opi  
lationes narium. Et folia & flores medicine com  
petunt quæ ī olla calefacta & in sacculo posita &  
capiti exhibitū ualet contra frididum reuma. Et ui  
num decoctionis eius cum succo liquiricie ualet  
cōtra tussim. Et uinum decoctionis eius cum ani  
so ualet contra dolorem stomachi ex uētositate.  
Platearius. Pandecta. Serapio.





TAXUS BARBATUS

**T**axus barbatus ē frigide & sicce cōplexiōis. Et  
 duo sūt eius genera scilicet masculus & fœmina.  
 Vna est masculus & ē alba. & alia est fœmina & ē  
 nigra. Masculus autem habet folia oblonga & an  
 gusta & hastam tenuem & semen tenue. Fœmina  
 uero habet folia cauliculo similia sed asperiora &  
 latiora & hastā longam unius cubiti albā & aspe  
 rā flores uirides & albos & semen nigrum. Radix



est dura grossitudinem pollicis habens & nascit̃ i  
campis. Item radices oīs generis sūt stiptice. fluxū  
uentris cū uino stringit. Elixatura earū bibita con  
quassatiōes & dolores laterū tollit. tuſsim mitigat  
uinū decoctionis eius cū succo liquiricie miscēdo  
& dolorem dentiū compescit succus eius cū pire  
tro os inde abluendo uel gargarizādo. & folia ei  
cocta in aqua & cathaplasmata super duricies &  
tumores oculorū conferunt. Et maligna uulnera  
succus eius melle & uino mixtus ad sāitatem per  
ducit. Aceto uero mixto uulneribus tecētibus sin  
gulare præsidiū est. Et succus taxibarbatī pun  
ctum scorpionis mitigat. Et folia cōtrita cū aceto  
cumbustiōi opitulantur. Radix fluxibiles passio  
nes iuuat. Quidam gargarizant radice decoctio  
ctionem cum aceto & piretro addito ad dētiū do  
lorem. Folia uero dyaforetice sunt uirtutis cū de  
coquantur cum calamento i uino & cathaplasme  
tur super stomachum. Decoctio etiam florum ta  
xibarbatī capillos purificat. Fomentatio etiam fa  
cta ex uino decoctionis eius ualet contra emoroi  
das fluentes. Ad idem ualet si anus ex uino deco  
ctiōis eius tergatur post assellatiouem. Valet etiā  
ad tenasmonem eukacisma ex aqua decoctionis  
eius & arthemisie. Pandecta Platearius &c.





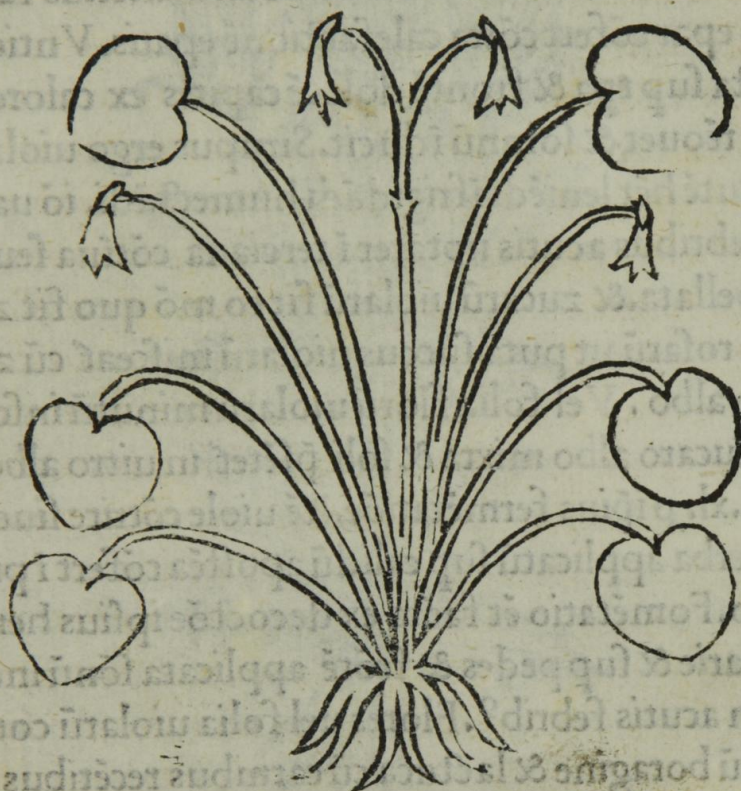
TORMENTILLA

**T**ormetilla est herba similis pentastilomi: nisi quia habet septem folia utraq; pilosa. Cuius radix rubea & tortuosa similiter galange sed non habet acumen flos eius rubeus. Et ipsa iudicatur frigida & sicca in tertio. & habet uirtutem consolidandi & conforlandi conceptum. Puluis eius cum puluere yreos super uulnera spersa consolidat ea. Et uinum decoctionis radiceis tormentille & spice



bibitum multum facit ad conceptionem. & simili-  
liter fomentatio facta ex foliis tormētille & mel-  
lisse & taxibarbati in uino ad sex uel ad septem di-  
es desuper sedendo notanter post purgationem  
confert ad cōceptionem. & ualet ad furiam & dis-  
furiam cum uino decoctionis eius. Ad constrin-  
gendum menstrua fiat fomentum ex aqua plu-  
uiali decoctionis pulueris eius. Vel ex duabus par-  
tibus tormentille & una parte spice cum melle mi-  
scendo & super uentrem ungatur iuuat ad com-  
ceptionem. & puluis tormentille & liniatur cornu  
ceruini cum parum zucari albi in modum targeæ  
in uino datus multum confert ad cōceptionem.  
Item puluis tormentille cum albumine oui coqua-  
tur super tegulam & detur patienti confert con-  
tra uomitum & debilitate stomachi. & tormentil-  
la ualet contra tenebrositatem oculorum coqua-  
tur in uino & cum thucia in lapide calamari tri-  
ta & colarum exhibeatur. Item ualet ad lipotomi-  
am & in obtalmia & rubore oculorū. & aqua tor-  
mentille ualet ad idem. Item puluis eius ualet ad  
cancrum & contra uenenum animale aut pestilen-  
ciale ab intra sumptus cū aqua acetose. Pādecta.





VIOLA

¶ Viola frigida est & humida in primo gradu.  
De floribus uiolarum fit sirupus & zucorum uiolarum & oleum uiolarum. & sirupus uiolarum fit sic. flores uiolarum coquatur in aqua & ex colatura & zucaro fit sirupus. uel ex succo florum uiolarum & zucaro fit siripus uiolag. Vel flores uiolarum dimittat' i aq tepida p noctē ex cuius colatura & zucaro fit sirup' uiolarū. S; ex uiolarū succo &

t ii



1712  
zucaro melior fit sirup<sup>9</sup>. & oleū uiolarū fit p deco  
ctionē florū uiolarū ī oleo oliue & ei<sup>9</sup> colatura dī  
oleū uiolarū. & iunctio olei uiolarū exterius facta  
sup epar cōfert cōtra calefactionē epatis. Vntio ē  
facta sup tpa & frontē dolorē capitis ex calore fa  
ctū reouet & somnū īducit. Sirupus ergo uiolarū  
uirtutē hēt leniēdi īfrigidādi humectādi. iō ualet  
in febribus acutis notāter ī terciana cōtīua seu in  
terpellata. & zucārū uiolarū fit eo mō quo fit zu  
carū rosarū ut puta succus uiolarū misceat<sup>9</sup> cū zu  
caro albo. Vel folia florū uiolarū minutū īscisa  
cū zucaro albo mixta & soli p̄fētes in uitro albo p  
dies. xl. p īpius fermētatiōe. Itē uiole cōtrite siue ip  
sa herba applicatū sup calidū apostēa cōfert ī prin  
cipio. Fomētatio ē facta ex decoctōe ipsius herbe  
uiolarie & sup pedes & frōtē applicata sōnū indu  
cit in acutis febrib<sup>9</sup>. Flores uel folia uiolarū come  
sta cū boragine & lactuca cū carnibus recētibus eli  
xata cōfligūt in afflictioē febrili. Decoctio ē uiola  
rū bōa ē scabiei loco scabioso applicata. & odor flo  
rū uiolarū uel succus earū frōti illinit<sup>9</sup> sedat sodā  
siue dolorē capitis ex cā calida. & decoctio earū cū  
zucaro penidii cōfert tussi calidæ linīt pect<sup>9</sup> & cō  
fert in pleuresi & pipulmōia. & idē ualet inflatiōi  
stōachi. & sirupus uiolarū cōfert dolori renū & p  
uocat urinā & soluēdo educit colerā. Aui. Pla. Pā.





## VIRGAPASTORIS

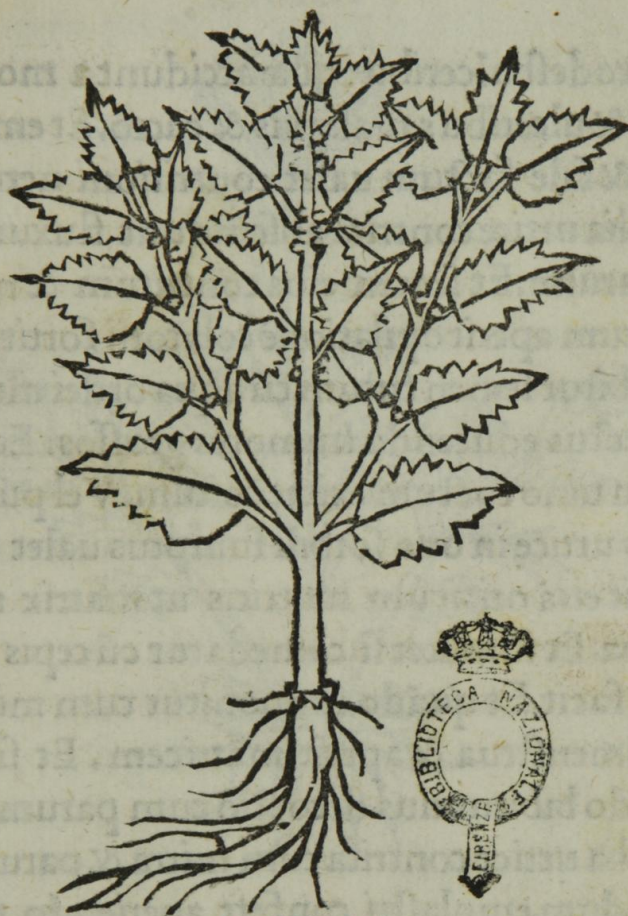
¶ Virgapastoris: ei<sup>9</sup> uirtus īfrigidat & desiccāt in  
 p̄cipio tertii gradus. Et radix eius desiccāt ī secū  
 do gradu. Et sūt duæ species. s. masculus & foemi  
 na. Succus eius mixtus cū litargiro curat scissuras  
 ani & fistulas & emoroidas interiores. Et uermes  
 quæ in capite huius. plāte ī ueniuntur in curio li  
 gat & collo suspensi dicuntur febrē quartana pe  
 nitus curare. Et uirgapastoris habet uirtutē reper

t. llii



cutiendi & incarnandi. & confert inflammationi oris  
stomachi quando scilicet apponitur extra contri-  
ti cum aqua aqua rosarum. Et idem confert aposte-  
mati quod erisipile appellatur & apostematibus  
antiquis. & idem repercutit & prohibet humores  
qui fiunt ad membra. Et est ex melioribus medi-  
cinis erisipile quando dilatatur & quando extēdi-  
tur ambulans de membro ad membrum. & con-  
fert ulceribus aliis ad quæ fluunt humores. Et suc-  
cus eius conglutinat uulnera recentia cum suo sa-  
guine. Et confert ulceribus auris. & si est in ea sa-  
nies desiccat eam. Et abscindit fluxum menstru-  
rum immoderatum fomētatio facta ex uirgapa-  
storis & arnoglossā contusis & matrici applicatis.  
Et decoctio ei<sup>us</sup> cum boloarmeno in potu data cu-  
rat ulcerationem intestinorum & spurum sangui-  
nis. & sistit fluxum humorum undecunq; fluxui  
sanguinis antiquo uicio colore. & decoctio eius cū  
uino confert distillatione urine quia prouocet uri-  
nam prouocatione forti. & quando idē bibitur ī  
febris perioticis ante aceffionem peroxismi per  
horam confert multum idem ualet in morsibus  
uenenosis. & succus eius confert in fistula matri-  
cis. Pandecta Serapio.





VRTICA

¶ Vrtica & semē eius sūt calida ī prīcipio tertii  
& sicca ī secūdo. & semē ē minoris siccitatis q̄ ipsa  
herba. & uirtus urtice est ulceratiua. attractiua. re  
solutiua & uirtute adustiua. & ī ipsa etiam est uir  
tus aperitiua & absterſiua fortis. Vrtica cum raf  
fano cocta & farina seminis lini disrumpit apo  
stemata maturationi p̄pinqua. & cinis cōbu  
nis eius confert in cancro. & cinis talis cū sale mix

t iiii



tus prodest ulceribus quæ accidunt a morsura ca-  
num & ulceribus malignis & cæcro. Et emplastrū  
ex ea & sale factum ualet contritioni neruorum.  
Et folia urtice contrita abscindunt fluxum sāgu-  
nis narium. Et semen eius contritum & narribus  
inflatum aperit opilationē colatorii fortiter. Quā-  
do bibitur semen tritum cū aqua ordeï mundifi-  
cat pectus educendo humores grossos. Et semen  
eius in uino coctum exitat coitum. Vel puluis se-  
minis urtice in ouo sorbili sumptus ualet ad idē.  
Aperit etiā orificum matricis ut matrix recipiat  
sperma. Et similiter si comedatur cū cepis & ouis  
idem facit. Et quādo supponitur cum mirra pro-  
uocat menstrua & aperit matricem. Et similiter  
quando bibitur eius decoctio cum parum mirre.  
uel folia urtice contrita cum mirra & parum uini  
in modum emplastri confert aperiendo matricē  
quando ei applicatur soluendo educit flegma &  
humorem crudum sua abstersione non cum uir-  
tute solutiua quæ fit in ipsa urtica. Et oleum urti-  
ce confert ad idem. & confert etiam ad membra  
paralitica ungēdo ea. & suppositoria facta ex mel-  
le & puluere urtice soluunt. Et urtica habet ī se ali-  
quāduentositatem ad luxuriam prouocandum  
maxime si cum sapa bibitur. i. uino dulci. Auicen-  
na. pandecta. Serapio.



CXLIX



VALERIANA

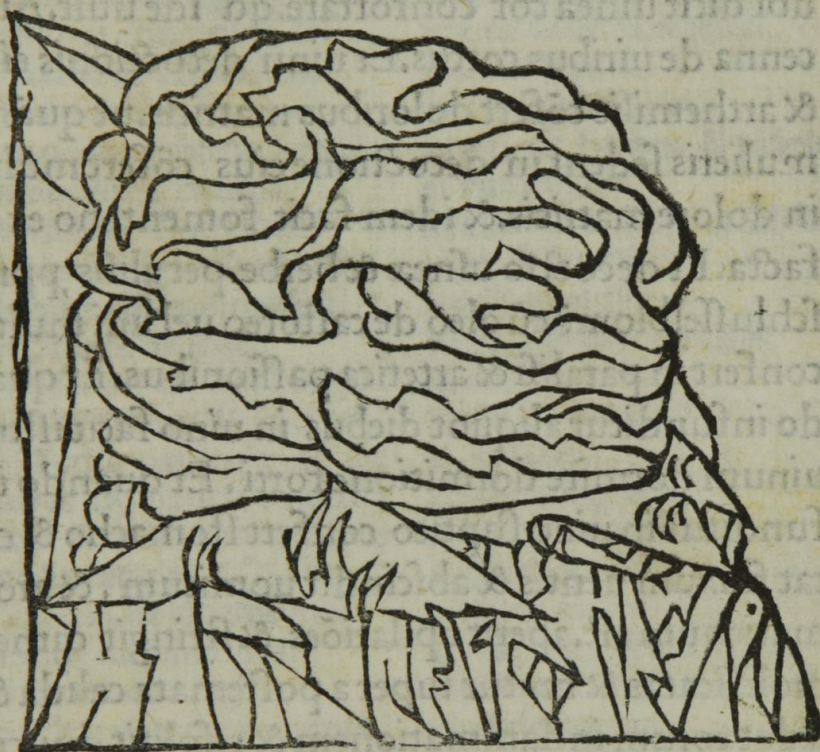
**V**aleriana ē calida ī secūdo gradu . sicca ī fine  
eius. Et uirtus eius assimilatur uirtuti spicenardi.  
Et multi ualerianā nardū agrestē appellāt. & ra-  
dix eius ī medicina pōitur. Virtutē habet diureti-  
cā. Dyascorides dicit. fu. i. ualeriana feruētis ē uir-  
tutis inictualis ī puocādo urinā. Vinū decoctio-  
nis eius cum semine feniculi & apii multum pro-  
uocat urinam. Et eius elixatura mitigat lateris do-



lorem & incitat ad prouocationem menstruorū.  
Confert etiam contra stranguriam & diffuriam  
Detur uinum decoctionis eius addita radice pe-  
trosilini. Valeriana etiam cum uino cocta cū apio  
& emplastrata pectini prouocat urinam. & uinū  
decoctionis eius confortat digestiuam. & confert  
dolori stomachi ex frigida causa & uinum deco-  
ctionis ualeriane & mastice & mete ē maioris effi-  
catie in confortando uirtutem digestiuam & ī pa-  
cificando dolorem stomachi. Contra uitium pe-  
ctoris & frigida causa detur uinum decoctionis  
ualeriane & radice yreos & liquiricie & draganti  
& multum ualebit inscindendo & eradicādo hu-  
morem crudum & fiscofum per uiā scretus. Idē  
confert contra tussim siccam ex frigida causa. Et  
ad superfluitatem matricis desiccandum fiat fo-  
mentum ex aqua decoctionis ualeriane & arthe-  
misie. Contra opilationem splenis & epatis ex fri-  
gida causa. Vinum decoctionis ualeriane & flo-  
rum tamarisci in potu detur. Pandecta. Dyasconi-  
de. Auicenna.



CL



VSNEA

**V**snea ē res nascēs sup arborē quercus uel nucis  
uel super lapides. Et melius horū est quod reperi  
tur super arborem nucū & quod est magis odori  
ferum & albidioris coloris. & peius ea est quæ ad  
nigredinem estendens. sapor eius est stipticus tē  
perate. & uirtus eius est quæ nō infrigidat frigid  
tate forti. sed prope tepiditatem. Et uirtus alia est  
q̄ resoluit & mollificat & proprie illud quod est



13  
super arborē nucū. Et estimauerunt quidā q̄ ē ca-  
lida in primo gradu & sicca in secūdo gradu qđ.  
Pan. inuit in cap. de usnea auctoritate Auicenne.  
ubi dicit usneā cor confortare. qđ idē uult. Au-  
cenna de uiribus cordis. Et uinū decoctionis eius  
& arthemisie cōfert doloribus matricis. ut quādo  
mulieris sedent in decoctione eius cōfert multū  
in dolore matricis. & idem facit fomentatio ex ea  
facta. Et decoctio usneæ & herbe per alisis pprie  
schluffelblomē cū oleo de castoreo uel lini multū  
confert in paralisi & artetica passionibus. Et quā-  
do infunditur aliquot diebus in uino facit istud  
uinum dormire dormitione forti. Et quando in-  
funditur in uino stiptico confert stomacho & cu-  
rat fluxum uentis & abscindit uomitum. & aro-  
maticum est. aperit opilatiōes & stringit carnes  
molificatas & linitur super a postemata calida &  
sedat eorum inflammationem & resoluit durici-  
es iuncturarum. Ei uinum decoctiōis eius abster-  
git uisum. Et confert tremori cordis & dolori epa-  
tis & confert dolori matricis & prouocat mēstua.  
Pandecta. Auiccenna. Serapio.



**P**articula secūda de simplicibus laxatiuis linitiuīs seu lubricatiuis supioribus antiquis deferuiētibz.

Capitulū. i. de aloepatico.

Secundum de agarico.

Tertio de colocynthida.

Quarto de cassia fistula.

Quinto de euforbio.

Sexto de emblicis kebulis mirabolonis citrinis.

Septimum de manna.

Octauum de reubarbaro.

Nonum de scammonia.

Decimum de sene.

Vndecimū de tamarindis.

Duodecimum de zucaro.

**T**ertia particula de speciebus aromaticis confortatiuis & aliis consimilibz confortatiuis.

Capi. xiii. de cinamomo.

xiiii. de cardamomo.

xv. de croco.

xvi. de calamo aromatico.

xvii. de garioffilis.

xviii. de galanga.

xix. de gentiana.

xx. de liquiritia.

xxi. de macibus.

xxii. de nuce muscata.

xxiii. de pipere.

xxiiii. de reupontico.

xxv. de sandalo albo : citrino & rubeo.

xxvi. de tamarisco.

xxvii. de uisco.

xxviii. de zincibere.

**Q**uarta particula de fructibus & seminibus herbarum & ortis ab eis.

Cap. xxix. de amigdalibus dulcibus & amaris.

xxx. de citoniis & piris.

xxxi. de caparis.

xxxii. de castaneis.

xxxiii. de ficibus & pineis et uispassulis.

xxxiiii. de iuiubis et sebstē

xxxv. de brunis.

xxxvi. de aniso.

xxxvii. de baccis lauris.

xxxviii. de cubebis.

xxxix. de carui.

xl. de fabis.

xli. de fenugreco.

xlii. de semine lini.

xliii. de lupinis.

xliiii. de milio.

xliv. de nucis et auellanis.

xlvi. de ordeo.

xlvi. de orobo.

xlvi. de oliuis et oleo oliuarum.

xlix. de pomis granatis.

l. de uino et aceto.

**Q**uinta particula de gummis et aliis uerisimilibz.

li. de camphora.

lii. de draganto.

liii. de gummi arabico

liiii. de laudano.

lv. de mastice.

lvi. de mirra.



lvii. de pice.

lviii. de resina.

lix. de storace sicca et hūida.

lx. de serpentina.

**S**exta particula de generibus salis et mineris terræ et lapidibus.

lxi. de albumine.

lxii. de argento uiuo.

lxiii. de bolarmeno.

lxiiii. de cerusa.

lxv. de calceuiua.

lxvi. de corallis rubeis & albis.

lxvii. de emantite.

lxviii. de litargiro.

lxix. de lapide lazuli.

lxx. de perilis.

lxxi. de sulphure.

lxxii. de sale communi.

lxxiii. de tartaro.

lxxiiii. de thucia.

lxxv. de uitriolo.

lxxvi. de uiridi eris.

**S**eptima particula de animalibus & ortis ab eis.

lxxvii. de aneta & ansere.

lxxviii. de bobus.

lxxix. de capris.

lxxx. de cancris.

lxxxi. de columbis.

lxxxii. de castorio.

lxxxiii. de ceruo.

lxxxiiii. de hedis.

lxxxv. de lepore.

lxxxvi. de porcis.

lxxxvii. de uítulis.

lxxxviii. de uulpe.

lxxxix. de butiro.

xc. de coagulo.

xc. de caseo.

xcii. de cera.

xciii. de lacte.

xciiii. de melle.

xcv. de spodio.

xcvi. de sapone.

**F I N I S**



## Capitulum primum.



Loepaticum calidum est & siccum in secundo gradu: & fit ex succo cuiusdam herbe quæ simili modo appellatur. Et sunt tria genera scilicet cicocitrinum epaticum & caballinum. Optimū aloe dicitur citrinum & discernitur ex citrino colore seu ruto: & præcipue cū frangitur apparet crocei coloris. Epaticum autem colori epatis assimilatur. i. subnigrum & citrinum & habet foramina & obscuram substantiam. Caballinum autem nigrum est & amarissimam & seculentam habet substantiam & horribilem odorem. Aloe uirtutem habet purgandi flegma & coleram & mundificandi melancoliam. Habet etiam uirtutem confortandi omnia membra neruosa: unde ualet contra superfluitatem humorum frigidorum in stomacho contentorum quem confortat & ipsum caput a dolore præseruat qui ex grosso uentositate stomachi causatur. Visum clarificat cum aqua rosarum miscendo: opilationem splenis & epatis aperit: menstrua prouocat: ulcerationem uirge consolidat & scabiem curat. Et ualet contra ydropisim ex causa frigida. Detur aloe. 3. i. & masticeis. 3. 5. cum succo absinthii in ebdomada bis in mane amministrando. Item puluis eius cum melle datus lymphaticos interficit. Platearius.

## Capi. ii.

Garicus calidus est in secundo: siccus in tertio. Et agaricus est fungus qui circa radicem abietis crescit: & sunt duæ species. Aliud ē masculinum: aliud foemininum. Foemininum est melius & habet formam rotundam & cum desiccatur fit albissimum. Masculinum habet formam oblongam & non adeo album. Et agaricus principaliter purgat flegma secundo melancoliam. Et ualet contra quotidianam ex flegmate. Detur agaricus in quantitate duarum dragmarum cum scō. i. squinati cū decoctione rene & radice esule: & ualet idem contra yliacā passionem: et



cōtra diffuriam accipe saxifragam coctam in uino in quo  
dissolue agarici.ō.3. & da patiēti. Contra fistulam. R. aga  
ricum puluerizatum cum sale tartari cum sale comuni  
mixtum cum melle conficiatur & cum tenta in uncta mit  
te in fistulam & ossa fracta extrahit & malam carnem cor  
rodit & fistulam sanat. Et contra morpheam accipe sal cō  
mune ustum & agaricum & tartarum aequaliter & scarifi  
catione facta suppone puluerem & fortiter frica.

Capi.iii.

Oloquintida calida in tertio sicca in secundo. Po  
c mum est cuiusdam fruticis quod etiam cucurbita  
alexādria appellatur: & sola recepta mortifera est.  
Valet contra quartanam aqua decoctionis colocynthide.  
3.5. & .ō.3. sene cuius colatura dulcoretur cum zucaro &  
detur ante accessionis horam. Et decoctio colocynthide in  
aceto cum quo abluatur os in modum gargarismi ualet  
cōtra dolorem dentium: & puluis colocynthide cum mel  
le mixtus ualet contra lumbricos. Et pueris fiat emplastrū  
ex colocynthida & succo absinthæ circa umbilicum ap  
plicando: & ad menstrua prouocanda fiat fomentum de  
coctionis interioris colocynthide cum arthemisia: & ualet  
etiam contra duriciem splenis & epatis decoctio interioris  
colocynthide cum aqua scolopendrie & zucaro miscēdo.

Capi.iiii.

Assiafistula calida & humida temperate habet uir  
c tutem mundificandi: leniendi feruorem sanguinis  
mirabiliter mitigandi: coleram depurat a sangui  
ne: unde ualet ī acutis passionibus uel febribus & ante pur  
gationem uentrem mollicat & aptum purgationi facit.  
Et cassiafistula gargarizata cum melle rosato apostemata  
faucium dissoluit.

Capi.v.

Vforbium calidū est & siccū in quarto gradu gum  
mi est eiusdem arboris in india quod in diebus ca



nicularibus colligitur: habet uirtutem purgandi flegma & attrahendi. Contra arteticam & podagram ualeat: & datur in mimma dosi cum bdellio miscendo: & parum gerepi- gri Galieni præcedente digestionem cum oximelle squillitico. Contra fistulam ualeat euforbium & mastix puluerizata cum sapone miscendo & ori fistulæ apponatur humiditas consumit & sternutatio fit inde optima cum quo euacuatur materia a capite: & præcipue ualeat in litargia puluis naribus inflatus.

#### Capi.vi.

Mblici sunt fructus crescentes ultra mare & miraboloni citrini & kebuli &c. Emblici purgant flegma & melancoliam cum decoctione radices esule minoris & sene. Et puluis emblici cum decoctione taxibarbati miscendo ualeat contra emoroidas super anum suppositum. Item puluis emblici cum puluere aloes in oleo distemperatus & inde inungatur caput ualeat contra casum capillorum. Omnes miraboloni sunt frigidi & sicci in secundo gradu: & miraboloni citrini purgant coleram: sed kebuli emblici bellerici purgant flegma: sed indi purgant melancoliam. Autores dicunt quod omnes miraboloni purgant coleram: sed quidam minus. Citrini principaliter coleram secundario flegma: kebuli principaliter flegma secundario coleram. Indi principaliter melancoliam secundario coleram Pla.

#### Capi.vii.

Anna calida est & humida temperate. Est autem in ros inuentus super quasdam herbas diureticas qui cadit in quadam parte græciæ & indie: & inuisatur circa herbas & colligitur postea sicut mel & est magnæ efficacitæ. Quidam sophisticant cum melle & zucaro: quidam cum succo liquiritiæ. Pura autem manna est subalbida & interius habet quasdam concavitates. Et nil dulcius est pura māna. Sophisticata autem dulcis est in quoddam acumine: uirtutem habet mundificandi sanguinem: ualeat in acutis febribus cum cassia fistula miscendo.



Capi.viii.

**R**eubarbarum est calidum & siccum in secundo gradu. Dicitur reubarbarum: quia in barbara regione repperitur: uel in india uel in transmarinis partibus. Et est radix in pondere granis non perforata cum frangitur habet uenulas interius distinctas hinc rufas hinc subpallidas: & cum masticatur tingit istud est eligendum: contrarium uero non eligendum: uirtutem habet purgandi coleram principaliter: & confert contra callesactionem epatis & splenis ex humoribus calidis. Confert etiam contra tertianam simplicem & duplicem isto modo. In aqua decoctionis quattuor seminum frigidorum ut citrulli melonum & cætera resoluatur cassia fistula & tamarindi & i colatura misceatur reubarbari puluerizati. ʒ. ii. & spice. sc̃p. ʒ. & sumatur in mane. Idem ualet contra ycteritiam cum aqua endiuie miscendo.

Capi.ix.

**S**cammonea est calida & sicca complexionis. Solutione educit coleram cum fortitudine attrahendi eam a sanguine & a uenis uehementer. Et dosis eius est granis tribus usque ad sc̃p. ʒ. cui additur parum mastice propter claudere orificia uenarum quæ scammonea se solo sumpta aperire habet. Confert etiam admiscendo sibi medicinas cordiales stomaticales & epaticales: sicut sunt crocus cinamomum & spica & de sandalo rubeo.

Capi.x.

**S**ene calida & sicca est complexionis: & crescit in transmarinis partibus: ualet contra melancolicas passiones & contra epilepsiam & syncopim & contra opilationem splenis & epatis. Confert etiam aduersus febrem quartanam & contra fluxum emoroidarum. Et si supus factus ex decoctione sene & scolopendrie & bora cum zucaro miscendo conuenienter conuenit ad præpassiones. Et dosis eius est a. ʒ. ʒ. ad. ʒ. i. cum parum anabris miscendo.



**Capi.xi.**

**t** Amarindi solutione educunt colerā & reprimunt  
feruorem eius & mundificant sanguinem & con  
ferunt inflationi epatis & stomachi. Est medicina  
uera febris acute quæ indiget lenificatione. Dosis eius est  
ab.ō3.5.ad.ō3.i.cum succo foeniculi uel succo endiuie uel  
apii uel sero caprino ministrando.

**Capi.xii.**

**z** Vearum calidum est & humidum temperate circa  
primum gradum. Virtutem habet humectandi: lu  
bricandi & aliquantulum in frigidum si fuerit a bum  
uel trium decoctionum: & uirtutem habet lenitiuam & ab  
steriliuam & lauatiuā quia intestina reddit lubrica & lenit pe  
ctus & confert stomacho.

**C** Tertia particula de speciebus aromaticis confortatiuis  
& aliis consimilibus confortatiuis.

**Capi.xiii.**

**c** Inamomum calidum est in secundo gradu & sic  
cum in tertio. Eligitur enim per gustum & discer  
nitur bonum. Virtutem habet confortandi cere  
brum ex aromaticitate: consolidandi ex conglutinositate.  
Valet contra debilitatem stomachi ex frigidityte. Detur  
puluis cinamomi cum puluere carui in cibis. Competen  
ter etiam in balsamentis ponitur ad appetitum prouocan  
dum. Cinamomum masticatum reddit os aromaticum.  
Contra syncopim & cordiacam passionē detur puluis eius  
cum puluere gariofilorum in sorbili de ouis.

**Capi.xiiii.**

**c** Ardamomum calidæ est & siccæ in secundo.  
Semen est cuiusdam arboris: & sunt duæ spe  
cies maius & minus. Maius dicitur domesti  
cum minus dicitur siluaticum. Maius est melius  
quia magis aromaticum & in colore subrufum. Vi  
habet confortandi ex aromaticitate: dissoluendi con sumē  
di ex qualitatibus suis. Valet contra cordiacam passionem



ex frigida causa: fiat decoctio eius in uino aromatico cum parum aquæ rosarum miscendo detur patienti. Ad digestionem confortandam & debilitatem stomachi puluis cinamomi cum semine anisi detur in cibis. Contra debilitatem cerebri ex reumate. Puluis eius cum puluere cubebæ rum naribus inflatus confert.

Cap. xv.

**R**ocus ca. & sic. est i primo gradu. Cuius duæ sunt species scilicet ortensis qui in ortis reperitur: & crocus orientalis qui in partibus orientalibus reperitur. Virtutem habet confortandi ex qualitatibus suis ex aromaticitate sua. Confert contra debilitatem stomachi & contra syncopim. Et ualet contra yliacam stranguriam & diffusuriam passiones: fiat decoctio croci in oleo & melle & loco dolenti cathaplasma fiat.

Capi. xvi.

**A**lamus aromaticus ca. est & siccus i se. gra. Radix est cuiusdā fruticis & ualde aromatica est. Virtutē habet: confortandi & consumēdi. Contra dolorē stomachi & intestinorū ex frigiditate & uentositate certū est remediū. Puluis eius in q̄titate. ʒ. ʒ. cū succo absinthei & pagæ uini miscēdo detur paciēti ad digestionē confortādā: & si addatur puluis cinamomi ualebit eo melius. Idem ualet ad cordiacam passionem.

Capi. xvii.

**G**arioffili calidi & sicci in tertio quidam dicunt in se. gra. Habet autem uirtutem confortandi ex aromaticitate & uirtutem dissoluendi & consumendi ex qualitatibus. Valet ad digestionē confortandam: detur uinū decoctionis garioffilorum & masticis mire prodest. Confert etiam ad dolorem stomachi ex frigida causa uel ex uentositate: detur uinum decoctionis eorum cum semine foeniculi. Valet etiā contra suffocationem matricis. Puluis garioffilorum cōficiatur cum uino odorifero & superonatur uel initiatur per pessarium fumus eorū & receptus ualet. Ad præcipationem matricis odorētur garioffili. Et uinum decoctionis eorum etiā detur. Ad cerebrū confortandū applicentur garioffili naribus & cōfert.



Cap. xviii.

**g** Alanga calida est & sic. in secūdo gradu. Radix est & eligitur quæ subrusa est nodosa & pōderosa & acutum saporem habens. Quæ autem subalbida & leuis & fere nullum saporem habens & perforata abiicienda est. Habet autem uirtutem confortandi ex aromaticitate sua dissoluendi & cōsumendi ex qualitatibus. Detur uinum decoctionis eius ad digestionem confortandam & dolorem stomachi ex frigida causa uel uentositate. Et ad cerebrum confortandum puluis galange applicetur naribus. Ad cordiacam passionem & contra syncopim detur puluis eius cum succo boragininis.

Capi. xix.

**g** Entiana calida est & sic. in secundo gradu. Est herba cuius radix eodem modo appellatur & radices usui medicinæ competunt. Et qui solida citrinum habens colorem & non perforata incolumior est similiter multam habens amaritudinem bona est. Virtutem habet dissoluendi: consumendi attrahendi: est enim diureticum. Valet aduersus antiquum asmadetur puluis cum uino addita aqua ordeï: epilētici detur puluis eius cum succo pionie. Et suppositorium uel pessarium factum ex puluere gē-tiane cum succo arthemisie cum parū mellis ualet ad menstruum prouocandum & fœtum mortuum & secūdinam excludit.

Capi. xx.

**l** Iquiritia calida est & humida tēperate. Eligena est quæ tota interius crocea est: et cum frangitur non puluerizatur: et quæ ponderosa est: quæ autem subalbida uel subnigra et lenis uel uiridis abiiciēda est. Et succus eius est eiusdem efficacitæ. Valet decoctio eius cū aqua contra omnia uitia pectoris et maxime pleuretici et peripulmoniaci. Et uinum decoctionis eius ualet contra tussim: et liquiritia masticata et sub lingua retenta sitim et asperitatem stomachi et gutturis mitigat.

Capi. xxi.

**m'** Acis cali. et sic. in secundo gradu flos est. Et maces reperiantur circa nuces muscatas in circumferētia.



Virtutem habet confortandi ex aromaticitate: dissoluen-  
di consumendi ex qualitatibus suis. Eligendus est qui subru-  
sus est qui etiam acutum habet saporē cum aliquali amari-  
tudine: niger autem & terreus qui non habet acutum sapo-  
rem abiiciatur. Et uinum decoctionis eius ualet contra in-  
digestionem ex frigiditate. Et masticatio macis ualet ad cō-  
fortandum cerebrum. Et puluis macis in cibo & potu da-  
tus ualet contra cordiacam passionem.

Capi. xxii.

**N**ux muscata calida & sicca in secūdo gradu: fructus  
est cuiusdam arboris quæ in india nascitur: eligen-  
da est quæ ponderosa est & cum frangitur interius  
non puluerizatur: & est acuti saporis si ista desunt non est  
ponenda in medicinis. Virtutem habet cōfortandi ex aro-  
maticitate & consumendi ex qualitatibus. Nux muscata  
media uel integra in mane comesta ualet cōtra indigestio-  
nem stomachi & discoloratiōem faciei ex frigiditate istud  
patet per experientiam. Et uinum decoctionis nucis musca-  
te & masticis ualet contra frigiditatem stomachi: epatis &  
intestinorum.

Capi. xxiii.

**P**iper ca. est circa quartum gradum sic. ī medio eius  
& sunt tria genera piperis: est enim piper nigrū qd'  
melio piper dicitur: & piper longum quod macro-  
piper dicitur: & piper album quod leucopiper dicitur & ē  
fructus arboris in india nascentis. Dicunt quidam piper ni-  
grum fieri per decoctionem: cum enim debet colligi ppter  
copiam serpentum apponitur ignis circa arbores. Piper ni-  
grum uirtutem habet dissoluen- di principaliter & cōsumē-  
di. Piper album secundo & longum. Puluis piperis in ci-  
bis mixtus digestionem confortat & præcipue piper lon-  
gum sed sanguineis & colericis nocet usus piperis: dissol-  
uit enim nimis & quibusdam quandoq; lepram inducit.

Capi. xxiiii.

**P**ōticū calidæ & siccæ ē cōplexiōis. Et ē fere simi-  
le reubarbaro q̄tū ad interiora. Virtutē habet mun-  
dificandi ex ponticitate: & diureticū est sua amari-  
tudine uel ex qualitatibus suis. Vinum decoctiōis eius cum



succo sceniculi cum parum zucari miscendo sobrie datum soluit opilationem splenis & epatis ex frigida causa. Et puluis eius cum melle datus ualet contra lumbricos: & cerotum seu emplastrum factum ex puluere eius cum oleo & cera ualet contra debilitatem stomachi.

Capi. xxv.

Andalum frigidum est in tertio siccum in secundo.

f Cuius tres sunt species scilicet album: rusum citrinum. Et melius ex sandalo est citrinum pingue: post citrinum rubeum: post rubeum album: & conferunt dolori stomachi & epatis ex colera rubea: & rubeum est frigidus albo & citrino et est magis iuuatium. Nam ipsum prohibet fluxum humorum ad membrum. Et confert cordiace passioni cum febre quando humectatur in aqua endiuie et inde linitur cor: et talis linitio super epar applicata cum panino linio confert epati calefacto ex febre. Et quando puluis sandali rubei miscetur cum parum camphore et aqua rosarum et temporibus applicetur confert dolori capitis qui fit ex caliditate. Et puluis sandali rubei mixtus cum aqua solatri uel semperuue uel portulace ualet in dolore podagrae calidae.

Capi. xxvi.

t Amariscus calidus et siccus est complexionis. Vinum decoctionis eius ualet ad opilationem splenis et epatis et stranguriam et discuriam et diureticus est. Et puluis corticis eius in cibis decoctus: et frequenter eis usus confert ad easdem passiones. Et potus in quo bibitur tamariscus confert ad idem et cortices eius sunt maioris efficaciae.

Capi. xxvii.

u Iscus nascitur in arbore glandium: et reperitur etiam in arbore pirorum. Est autem optimus qui in arbore quercus nascitur: et manet diu uiridis. Virtutem habet subtiliandi attrahendi et dissoluendi. Ex quo ex eo bonus est recens planus coloris porri interius uiridis exterius: et non calefacit nisi post moram et in ipso miditas superflua indigesta: et est calidus et siccus in tertio: et est resolutiuus: resoluit enim humiditates grossas ex profundo corporis propter fortitudinem uirtutis attracti

u iiii



ue & lenit apostemata & maturat cum rasina pini miscendo. Idem duriciem splenis curat & lenit iuncturas cum tanta cera quantum est ipsum & cum rasina pini miscendo.

Cap. xxviii.

Inciber ca. in tertio & hu. in prio est. Radix in trans-  
z marinis partibus nascens. Vinum decoctionis eius  
& ficum siccarum & passularum ualet ad tussim frigida & spiritalium frigiditatem. Et puluis eius cum ficibus sic-  
cis imissus & comedatur confert ad idem. Et uinum decoctionis  
zinci. & cimini ualet ad dolorem stomachi & intestinorum ex  
uentositate & digestionem procurat. Puluis zinci. cum bau-  
bace suppositus ualet contra tenasmonem: & puluis eius  
naribus inflatus confert contra appoplexiam actu affligentem.

Quarta particula de fructibus & seminibus herbarum  
& ortis ab eis.

Capi. xxix.

Migdale dulces & amare. Dulces sunt calidae & hu-  
a midae in primo gradu. Amare calidae & siccae in secundo  
gradu. Et amare competunt medicinae. Dulces  
conferunt esui. Amare ualent contra asma & tussim ex frigida  
causa: terantur amigdale amare & addito zucaro propter  
amaritudinem & fiant pulres. Oleum amigdalarum amararum  
ualet ad sorditatem aurium. Et usus amigdalarum amararum  
ualet contra lumbricos. Et emplastrum ex eis factum & applicatum  
super umbilicum ualet ad idem. Et pessarium factum ex eius oleo  
& trifera magna prouocat menstrua.

Capi. xxx.

Itonia sunt diuersarum qualitatum: quaedam sunt  
c dulcia: quaedam pontica seu stiptica: quaedam acetosa.  
In dulcibus est humiditas temperata: in acetosis: & aliis est  
frigiditas manifesta. Et uirtus citoniorum est coagulatiua  
uulnerum: & prohibet illud quod currit ad prata in principio  
eorum: & fortificat os stomachi: & confert stomacho laxo & contra  
fluxum uentris stipticitate. Sed dulcia sunt minus stiptica.  
Et oleum eius ualet. Semine eius est linitiuum sine stipticitate: & eius  
usus confert contra sudorem: & oleum eius ualet scissuris frigoris  
& est utile ulceribus scabiosis. Et succus citoniorum ualet



contra sputum sanguinis. Et semen eius ualet contra aspe-  
ritatem gutturis & lenit pectus seu cannam pulmonis. Ad  
idem prodest ipsorum muscilago. Et citonia ualent contra  
uomitum & sitim sedant & contra ebrietatem ualent. Et si  
ruptis citoniorum confert ad easdem passiones. & pira ua-  
lent similiter licet remissus.

Capi. xxxi.

**C** Aparis ca. est & sic. in secundo gra. Radix cortex fo-  
lia fructus & flores conferunt usui medicinæ. Virtu-  
tem habent confortandi appetitum infrigidatum  
stomachum calefaciunt. Contra epatis & splenis uicium &  
eorum duriciem conferunt. uinum decoctionis corticis ca-  
pari optime ualet. Ad idem ualet electuarium factum de pul-  
ueribus corticum cappari & tamarisi cum zucaro. Ad lum-  
bricos conferunt fructus caparorum & ad splenis discrasia.  
Valent etiam ad yliacam passionem isto modo. Accipe lib. 5.  
corticum cappari & coquatur in succo radices ebuli & ad-  
datur zucaram & fiat sirupus & sumatur mane & sero. Idem  
sirupus ualet ad arteticam.

Capi. xxxii.

**C** Astanea est frigida frigidatione pauca & circa pri-  
mum gradum caliditatis & siccitatis existit & in co-  
peratione ad glandes sunt maioris digestionis. tus-  
sientibus sunt nociuæ castaneæ. dolorem capitis præstant  
propter duriciem digestionis. nocumētum aufertur. cum  
assantur sunt constipatiue. & conferunt medicinæ mortife-  
re. Serapio.

Capi. xxxiii.

**F**icus pineæ & uuepassulæ. ficus sunt recētes & siccæ  
& uirtus recētū est debilis ppter humiditatē. earū  
superfluā. & siccæ sūt meliores & maxime carnosæ  
& uirtus ficuū est calida in fine primi gra. & sic in principio  
secundi. Et alia eius uirtus est maturatiua & resolutiua apo-  
stematū qñ miscet cū farina ordeī aut cū medulla pāis fru-  
mēti. & recētes & siccæ laxāt uentrē. Et aqua decoctionis fi-  
cum similis est melli in uirtute sua. Et siccæ ualent e-  
ducunt sitim & molliunt uentrem & sunt cōuenientes gui-  
ture & cāne pulmōis & uesice & rēibus & asmaticis & disco-



loratis. Et decoctio earum cum ylopo purgat pectus & superfluitatibus & confert tussi antiquæ & dolori pulmonis. Pandecta. Pineæ sunt calidæ & humidæ in primo gradu. Valent asmaticis & in dolore pulmonis & conferunt etiā consumptis. Virtutem habent leniendi mundificandi & humectandi. Et est optimus cibus laborantibus in dolore pulmonis & apostematibus pectoris. Vnepassulæ uirtutem habent leniendi & humectandi. Vinum decoctionis earum ualet contra frigidam tussim & in cibus date ualent contra uomitum colericum.

Capi. xxxiiii.

**I**ube est & sebesten sunt calidæ & humidæ. Iube habent extinguere acuitatem sanguinis colerici & conferunt pectori & pulmoni & conferunt uesice & dolori renum & pectoris ex caliditate. & est malū stomacho & nutrimentum earum est paucum & digestio earum dura & generant flegma. Serapio. Sebesten est medicamen medium in complexione sua in caliditate & frigidityte. laxat uentrem febricitantium & conferunt tussi calidæ & leniunt pectus & sedant cataram calidum & conferunt ardori urinæ quæ fit propter mordicationem colere in uescica & renibus. Pandecta.

Capi. xxxv.

**P**runa sunt frigida & humida. Prunorum alia sunt nigra alia rubea. Quæ nigra sunt & aliquatulum dura magis ualent & præcipue damescena. Virtutē habent infrigidandi & leniendi intestina. Et ualent acute febricitantibus. et prosunt contra constipationem uentris et siccitate uel ex colera rubea desiccante. Platearius.

Capi. xxxvi.

**N**isum calidum & siccum in tertio. Est semen dulce cuiusdam herbe simili nomine appellate. Habet uirtutem consumendi dissoluendi uentositatem excludendi. Valet contra uentositates & aridam eructationem & indigestionem. uinum decoctionis anisi & mastice & cinamomi. Ad menstrua prouocanda detur triffera



magna cum decoctione anisi. Contra opilationem splenis & epatis ualeat decoctio anisi cum scolopendria. Et puluis anisi sumptus in cibo ac potu ualeat ad augmentationem sper-  
matis & lactis.

Capi. xxxvii.

**b** Accalauri est fructus arboris lauri. sunt ea folia quæ etiam medicinæ competunt. & sunt calidæ & siccæ complexionis. sed grana sunt fortiora. Virtutem habent confortandi ex aromaticitate & dissoluendi & consumendi. Fructus lauri contriti & in esca calefacti & cum sacculo capiti applicati multum confert cerebro flegmatico. Et contra frigidum reuma capitis decoquantur baccalauri et rose in aliquo uase ore eius opilato et recipiat patiens fumum per os et ex illa aqua lauentur frons et tempora. oleum bac. lau. ualeat contra dolorem stomachi ex frigidity et contra arteticam. Fomentum ex aqua decoctionis foliorum lauri matricem confortat et mundificat et conceptum impeditum ex frigidity adiuuat. Pandecta. Platearius.

Capi. xxxviii.

**c** Vbebe sunt calidæ et siccæ temperate: sunt fructus cuiusdam arboris in india nascentes. Virtutem habent confortandi ideo ualent contra sincopim cum aqua borraginis exhibendo. Et uinum decoctionis eius multum ualeat cordiacis. Idem confert epilepticis. et contra frigidum reuma. Conferunt cubebe cum zucaro confectæ et earum odor similiter multum prodest.

Capi. xxxix.

**c** Arui calidum et siccum in tertio gradu. Est semen unius herbe sic appellate. Virtutem habet diureticam. Vinum decoctionis ualeat contra stranguriam et diffuriam. Puluis etiam eius in cibo sumptus digestionem confortat. Ventositates secludit. Semine istis utimur. appetitum prouocat. et semine tantum in medicina utimur.



Capi.xl.

**A**ba est frigida & sicca complexionis . Et cum est  
f uiridis est humida in primo: parum nutrit . humo-  
res grossos generat & stomacho nocet. sanguinem  
grossum & melancolicum creat & fumum grossum . ideo  
cerebrum offendit & somnia uana iducit. sed per decoctio-  
nem & assationem remittitur earum malitia. Et aqua deco-  
ctionis fabarum mundificat faciem cum amigdalio miscen-  
do. Aqua florum fabarum ualet contra obscuritatem oculo-  
rum

Capi.xli

**E**num grecum ca. & sic. complexionis est. Virtutem  
f habet conglutinandi: maturandi: relaxandi. Ad ma-  
turandum apostemata exterius accipiatur farina fe-  
nugreci cum uitello oui conficiatur & supponatur maturat  
& attenuat . Ad maturandum & rumpendum conficiatur  
cum termentina maturat & rumpit. & si misceatur cum fa-  
rina seminis lini & cum seminis alteæ maiorem habebit  
efficaciam. Item fiat decoctio ex farina fenugreci & seminis  
lini & alteæ super apostemata stomachi & intestinorum ap-  
plicata ualebit.

Capi.xlii.

**E**mē lini calidum in primo & in humiditate & sic-  
f citate mediocre inflatum est stomacho nocuum  
& parum diureticum est parum nutrit. ad tussim fri-  
gidam ualet pectus purificat a flegmatica superfluitate in ci-  
bis sumptus & ab extra farina eius cum farina seminis lini  
cum butiro miscendo ualet cum tali ungere pectus molli-  
cat materiam flegmaticam ibidem peccantem . & idem se-  
dat dolorem uniuscuiusq; membri. Idem ualet in spasma.  
& uirtus seminis lini proxima est uirtuti fenugreci.

Capi.xliii.

**V**pinum calidus & siccus in tertio. Virtutem habet  
I diureticam. & sunt lupini dulces & amari. Et ama-  
ri præcipue usui medicinæ cōpetunt . Et farina lu-



pinorum amarorum confecta cum melle confert cōtra lū-  
bricos. & si puluis absinthei uel eius succus additur fit eo ef-  
ficatius & emplastrum factum ex farina lupinorum amaro-  
rum & succo absinthei addēdo parum aloepatici ualet pue-  
ris contra lumbricos super umbilicum applicando. Vinum  
decoctionis eius ualet ydropicis & contra opilationē sple-  
nis & epatis de causa frigida. Capi.xliiii.

Illium frigidum in primo: siccum in secundo semen  
m est. Et uirtus eius est desiccatiua ideo desiccāt uen-  
trem seu constipat. sed quando ponitur exterius in-  
frigidat in primo & exiecat in fine tertii. Et milium modi-  
cum dat nutrimentum. Et quando applicatur ab extra in  
saccellis actu calidum super intestīa ualet cōtra fluxum uē-  
tris & prouocat urinam.

Capi.xlv.

Vces & auellane. Nux usualis indigestibilis ē & co-  
n leram nutrit & dolorem capitis commouet. tussi-  
entibus contraria est a ieiunis comesta nauseam  
prouocat. uenenis contraria est comesta si fuerit. Et nuces  
cum cepis & melle & sale mutuo mixta morsum hominis &  
canis ad sanitatem perducit. Veteres nuces contrite & can-  
cro cathaplasmate prosunt. Nuces calidæ & siccae sūt quæ  
multum comestæ faciunt paralysim linguæ & prouocant  
uomitum & laxant uentrem. Auerrois. Auellane in cibo  
sumptæ dolorem capitis icutiunt. stomachum inflant. cor-  
pori sano pinguedinem conferunt & sedant molestiam  
tussis uentilissimæ. & auellana nutritibilior est nuce. Ani-  
cenna. quoniam est magis solida & minus unctiosa. decli-  
nat ad caliditatem & siccitatem. & est tardioris digestionis  
& exitat ad uomitum. Pandecta.

Capi.xlvi.

Rdeum frigidum est & siccum in secundo gradu  
o Eius nutrimentum minus est tritico. Ex farina  
ordei. & aqua fit mixtura cum zucaro a. &  
uiuis passulis miscendo confert loco cibi febricitatibus &  
aqua Ordei loco potus. Ex farina ordei et aceto fit en



plastrum contra apostemata calida in principio ad repercussionem. & aqua ordeï mixta cum amido ualet pro mundificatione faciei.

Capi. xlvii.

Robus in primo siccus in secundo. Habet uirtutem  
o aperiendi. abstergerendi & inscidendi. Habet saporem amarum & puocat urinam. & qui nimium eo utuntur facit urinari sanguinem. Et quando boues de eo comedunt impinguntur. Farina orobi laxat uentrem & puocat urinam & meliorat colorem corporis. ex quando miscetur cum melle mundificat ulcera & lentiginēs. & faciem mundificat eius mixtura cum farina ordeï & amidi. Idem ualet pruritum mēbrorum. Et farina eius cum aceto cocta & posita super pectinem confert stranguriæ & curat tenasmonem & punctiones menstruorum. Serapio.

Capi. xlviii.

Liua & oleum oliuarum. Oliuæ uirides sunt frigida & sicca. stringunt uentrem. & oliuæ aquaticæ excoriant stomachum propter eorum pōticitatem & quando ponuntur in aceto sunt plus excoriatue stomachi. & nigra ex eis sunt calida cum pauca stipticitate indigestibiles plus aliis. Et humor q generat ex oliuis uitupat & quæ comeduntur in medio prandii acuumt appetitum et magnæ ex eis sunt maiores operationis. Oliuæ paucum dant alimentum corpori. et quando sunt maturæ complete sunt calidi caliditate temperata et immaturæ frigida et stiptitiores. Et oliuæ nouæ stringūt uētrē et sunt bōe stōacho. sed nigra oliuæ maturæ sunt parte corruptiōi et sunt male stomacho. Et emplastrum ex eis factum prohibet ulcera quorum nomen est antrox. idest apostema ignitum. Et emplastrum ex foliis oliuæ cum melle super umbilicum occidit lumbricos. Et quando fit ex eis emplastrum cum farina ordeï confert fluxui uentris antiquo et fluxui humiditatum quæ a matrice emanāt. Oleum oliuarū maturarum



confert sanis et est bonum stomacho propter stipticitatem  
quæ est in eo. et restringit gingiuas et cōfortat dentes quā  
do tenetur in ore. et prohibet sudorem et lenit corpus et p  
hibet aduētum frigoris corpori et tale oleum debilitat uir  
tutem medicinarum uulnerantium. et datur in potu cōtra  
medicinā mortiferam ut uomatur ab eo. Serapio. Pādecta.

#### Capi. xlix.

**P**oma granata: quædam sunt dulcia: quædam aceto  
sa et acetosa sunt maioris stipticitatis. Omnia gra  
nata sunt boni humoris et sūt bona stomacho pau  
ci tamen nutrimenti. et dulcia quidem sūt boni saporis ni  
si quia inferunt caliditatem stomacho licet paucam ideo  
non sunt multum conuenientia febricitantibus. sed aceto  
sa magis conferunt. Et succus granatorum uentris compe  
scit fluxum. & infusus in aqua & potui datus emoptoicis &  
dissintericis medetur. Et succus eorum cum melle ualet ad  
ulcerationem oris. Granatum quod dulce est frigidum est  
in primo & humidum in secundo. & acetosum est frigidū  
& humidum in secundo. & acetosum reprimat coleram &  
prohibet cursum superfluitatum ad uisceram proprie uinū  
eius. Pandecta. Auicenna &c.

#### Capi. l.

**U**inum & acetum. Vinum est calidum in secūdo gra  
du. & uetus ex eo in tertio. Et mustum in primo. &  
manifestatur unūquodq; uinum in quo gradu est  
per estimationē caliditatis inuente in eo. Vinū imoderate  
sumptū nocet neruis et sensibus. uinum uetus albū puo  
cat urinam nisi quia facit dolorē capitis. et qui ex eo bibit  
satis nocet stomacho. Nouum uinū generat inflationē et  
est difficilis digestionis inducit somnia mala. Et uinū albū  
subtile est bonum stomacho et conuenit usus eius magis  
in sanitate et egritudine q̄ rubeum quod iter albū et nigrum  
medium est. Et uinum nigrum est grossum et tarde dige  
stionis et inebriat et ingrossat carnem. et confert in flux.



uentris & est inflatum. Dulce uinum est tarde resolutionis. inflat stomachum. laxat uentrem sicut mustum & confert uesice & renibus. Acetum frigidum est in primo gradu siccum in tertio. Virtutem habet penetrandi & subtiliandi & constringendi ex qualitatibus. Valet acetum contra uomitum & fluxum uentris buliantur in aceto rose & cortex quercus & imbibatur in tali aceto lana & ponatur super stomachum uel super umbilicum. Et appetitum incitat carnes cum eo comestæ. Et acetum stomachum cum inuenit plenum laxat: uacuatum autem restringit. Et ualet contra frenesim fricatio facta circa uolas manuum & pedum cum sale & aceto. Platearius. Serapio &c.

**¶** Quinta particula de gummis & consimilibus.

Capi. li.

**c** Amphora frigida est & sicca in tertio gradu. Est eligenda alba & lucida. Valet contra geomorream. i. inuoluntariam spermatis emissionem. Distempere tur caphora cum succo solatri uel lacte &c. & supponatur pectini uel renibus & confert. Idem ualet contra dyabeticam passionem & contra calefactionem epatis cum pannis humectatis apponatur regioni epatis. Et camphora mixta cum succo sanguinarie ualet contra fluxum sanguinis narium. Et contra libidinem odoretur camphora per nares. & camphora satis competenter ponitur in electuariis contra acutas egritudines.

Capi. lii.

**d** Ragantum frigidum est in secundo: humidum in primo gradu. est gummi. & quod album est clarum & purum est maioris efficaciam. Contra siccitatem pectoris detur patienti decoctio draganti & gummi arabici in aqua ordeï. Item aqua decoctionis ordeï & succi liquiritiæ in qua dissoluatur dragatū ualet contra tussim siccam. Electuariū etiā confectū ex partibus. ii. draganti & i. parte liquiritiæ cum zucaro conficitur & ualet contra tussim ex calida causa. Et aqua ordeï decoctionis draganti ualet contra



fitim & contra diffinteriam ualet aqua pluuialis in aqua  
dissolutum sit dragatum. Dragantum cum albumine oui  
mixtum cōtra ignis combustionem optimum est. Platea  
rius. Sera.

Capi. liii.

**G**ummi est arabicum calidum est & humidum simi  
le est draganto: & dicitur arabicum: quia in arabia  
reperitur melius est. Habet autem uirtutem relaxā  
di & leniendi. Valet cōtra asperitatem linguæ: dissolutum  
gummi arabicum in aqua in qua frigitur lingua. Contra  
uomitum ex debilitate uirtutis retentive detur puluis eius  
cum puluere cinamomi. Puluis gummi arabici misceatur  
cum succo plantaginis & confert. Et puluis eius cum pulue  
re sanguis draconis in aqua rosarum miscendo confert cō  
tra fluxum menstruorum & sanguinis.

Capi. liiii.

**L**audanum calidum & humidum in secundo gradu  
est ros in quibusdam herbis inuiscatus & est eligen  
dum quod est ponderosum & nigrum. Odor eius  
ualet contra catarrum ex frigida causa. Et laudanum & ma  
stix misceantur & circa gingiuas & dentes intus & extra po  
natur dentes relaxatos confirmat. Ad suffocationem matri  
cis recipiat patiens fumum per inferius. & contra præcipita  
tionem matricis recipiat patiens fumum laudani per os. Et  
suppositorum ex eo factum & matri inmissum confortat  
matricem & innuat ad conceptionem.

Capi. lv.

**M**astix calida est & sicca in secundo gradu. gummi ē  
cuiusdam fructicis. eligenda est mastix quæ alba est  
& clara. quæ uero obscura abicienda. Virtutem ha  
bet confortandi: conglutinandi: consolidandi & constri  
gendi. Et uinum dissolutionis mastice & olibai cum albu  
mine oui miscendo & temporibus superponatur ualet cor  
tra humores fluentes ad oculos & ad dentes. et confert.



etiam contra dolorem temporum qui fit ex fumositatē ascē-  
dente a stomacho ad caput . Mastix masticata deuoluta in  
ore comprimendo in dentibus pluribus uicibus facit descē-  
dere humiditates per sputum eiciendo . Emplastrum factū  
ex mastice bolo armeno & albumine oui & aceto & super  
orificia stomachi positum uomitum colericum constrin-  
git positum super renes & pectinem fluxum colericum re-  
stringit.

Capi.lvi.

**m** Irra est calida & sicca in secundo gradu. gummi est  
cuiusdam arboris in india nascentis . Eligenda est  
quæ clara & citrina & lucida est. Virtutem habet cō-  
fortandi ex glutinositate conducendo partes in unum . Et  
uirtutem dissoluendi & consumendi mediocriter ex quali-  
tatibus suis. & etiam perferuat a putredine . unde corpora  
condita cum mirra conseruantur. Et ualet mirra contra sa-  
niem oris: stomachi & intestinorū. & mirra ualet contra pu-  
trida ulcera. Et fumus eius per os receptus cerebrum cōfor-  
tat & per uulnam matricem calefacit & confortat ad conce-  
ptionem . Et mirra ualet contra foetorem oris uicio humo-  
rum putridorum. Et uinum decoctionis eius & siccum sic-  
carum ualet contra asma & uitium pectoris & cōtra tussim  
& pillule de storace calamita & mirra ualent contra catar-  
rum & ualent etiam ad digestionem confortandam.

Capi.lvii.

**p** Ix alia naualis alia liquida. & est calida & sicca in se-  
cundo gradu. Naualis minus est calida & sicca . &  
pix liquida uirtutem habet consumendi laxandi &  
dissoluendi. Vnguentum ex ea factum cū litargiro & oleo  
lauri & parum aceti ualet contra scabiem. Contra dolorem  
splenis fit emplastrum ex pice resoluta cum puluere absin-  
thei & cera & oleo. & pix naualis in emplastris pōitur quæ  
fiunt ad uulnera . Et dicitur naualis quia abraditur a navi-  
bus & ipsa desiccatur superfluitates & dissoluit eas ppter mo-  
ram quam facit in aqua maris. Dicunt quidam dissoluit su-  
perfluitates quia acquisiuit uirtutem ipsam ab aqua mari-  
na. Serapio.



### Capi.lviii.

**r** Esina diuersificatur secundum diuersitates arborum  
a quibus coligitur. & omnes resine sunt calefactiue  
& dissolutiue & mundificatiue. Et est in resina res  
quæ abstergit adeo q̄ curat scabiem & ipsa quidem attra-  
hit ab interioribus plus q̄ aliæ species glutinis. & dicūt qui-  
dam resina sit sudor arboris pini. Et resina ingreditur un-  
guenta faciens ea odorifera & bene colorata. & confert ad  
ulcera corporis humiditates putridas attrahendo. Pādesta.

### Capi.lix

**f** Torax calamita sicca & liquida. sunt calidæ in priō  
& siccæ in secundo gradu. Eligendo est storax cala-  
mita rubea. ualet contra frigiditatem & debilitatē  
cerebri cum laudano & storace liquida miscendo in modū  
pomi ambre naribus applicando multum confert cerebro.  
Ad idem ualet melius fumigium de ea posita super carbo-  
nes. Vinum decoctionis eius gargarizatum humiditatem  
uue seu uuele desiccet. Et pillulæ de ea factæ ualent contra  
frigiditatem stomachi & frigidum reuma capitis. & fumi-  
gium eius ualet contra suffocationem matricis per inferi-  
us applicatum. Et ualet etiam contra præcipationem ma-  
tricis idest casum eius per superius applicatū. Storax liqui-  
da multū ualet i emplastris cōtra tineā & pustulas & similr  
ualet ad plura emplastrata & reddit ea multum odorifera.

### Capi.lx.

**t** Ereperentina calida est & sicca. Fumus eius receptus  
circa annum curat tenasmonē. Similiter ualet eius  
succus contra suffocationem matricis inferius reci-  
piat. & cōtra præcipationem matricis superius recipiat fu-  
mum tereperentine uel fiat suppositorium matri ci cū bom-  
bice in uoluta termentina in suffocatiōe matricis. Ad tum-  
penda apostemata fiat ex ea & farina orde i emplastrum.



**S**exta particula de generibus salis et mineris terræ et lapidibus.

**Capi. lxi.**

**a** Lumen calidum est et siccum in quarto gradu. habet uirtutem consumendi et fortiter desicandi. puluis eius spersus super cancrum malam et putridam carnem eradicat. Et alumen mixtum cum parum mellis cum quo licinium ungatur et immisum fistulæ multum prodest. prius lauatur ulcus cancri cum aceto inflationes gingivarum sanat si fiat ablutio earum cum aceto mixto cum alumine præcedente uentositatione cum sacificatione circa caput et spatulas. Contra scabiem sulphur et litargirum et alumen buliantur in aceto et oleo et inunge in balneo. post ea ablue cum aqua calida et post iterum inunge. Balneum aquæ aluminis ualet ydropicis scabiosis arteticis.

**Capi. lxii.**

**a** Rgentum uiuum calidum est & humidum in quarto gradu. Quidam dicunt quod sit frigidum in quarto ex effectu eius calidum probatur. quia dissoluit in scidis penetrat. licet actu sit frigidum potentialiter est calidum. Contra scabiem recipiatur litargirum et cerusa et oleum lauri misceantur in patella circa ignem in frigidato adde argentum uiuum et usui reserua. Contra pannum faciei post partum accipiatur axungia galline cum cerusa et argento uiuo et inde ungatur facies.

**Capi. lxiii.**

**b** Olus armenus frigidus est et siccus in secundo gradu. Est quædam uena terræ. Virtutem habet constringendi. Et eligendus est qui est subrufus secundum omnes eius partes. Cōfert bolus cōtra emoptoicā passionem idest fluxum sanguinis per os sumatur aqua ordeï in qua sit dissolutum gummi arabicum uel dragantum cum bolo armeno. et prodest idem contra dissinteriam cum succo plantaginis amministrando. Vel fiat emplastrum super intestina cum albumine oui et boli armeni et emine plantaginis. Et contra fluxum sanguinis ex naribus misceatur olus cum succo sanguinarie ex ipsoatur naribus et cōfert



Capi. lxiij.

**C** Erusa frigida est & sicca in secundo gradu. est flos plumbi. Habet uirtutem mundificandi: extenuandi super fluitatem & extergendi. Aqua resolutionis ceruse & amidi mundificat faciem mulieres ea utuntur. Et cerusa ualet ad creandam bonam carnem in uulneribus & ad sananda uulnera. & qui cerusam faciunt sapius incurrunt apoplexiam. epilepsiam. paralysim. arteticam propter malitiam uaporum plumbi.

Capi. lxy.

**C** Alxuiua calida est & sicca in secundo gradu. Mixta cum sepo & oleo uidelicet ad putrida apostemata. & uirtus calcis est inflatiua. mordicatiua adustiua cauterisatiua. sed si miscetur cum axungia aut oleo fit maturatiua. & oportet qd sit noua uiua quam non tetigit aqua & est fortior qd illa quam tetigit aqua. & quando lauatur calx fit sine mordicatione. Pandecta.

Capi. lxyi.

**C** Orallus rubeus & albus frigidus est & siccus in secundo gradu. Est autem eligendus rubeus grossus & clarus & quantopius accedit rubedinem tanto melior qui nulla habet foramina uel pauca. Albus similiter eligendus quanto albior tanto melior: qui etiam non sit perforatus foraminibus. Virtutem habet confortandi. depurandi constringendi. Virtutem habet occultam contra epilepsiam. Contra fluxum sanguinis narium imponatur puluis coralli rubei cum succo sanguinarie naribus & confert. & puluis eius in ouo sorbili ualet contra dissenteriam. uel datur cum aqua plantaginis. Et contra emoptoicam passionem idest sputum sanguinem fiant pillule ex duabus partibus pulueris coralli rubei & una parte draganti cum aqua ordeï miscendo & fiant pillule quæ tenentur in ore & trasglutiat post resolutionem earum.

Capi. lxyii.



Mantites frigida & sicca est complexiōis est lapis.  
e Habet uirtutem cōstringendi fluxum sanguinis in  
testinorum. Fiat emplastrum ex puluere emātitis &  
albumine oui & oleo rosarum & aceto & applicetur super  
intestina. Idem ualet cōtra fluxum mēstruorum cum aqua  
uel succo plantaginis. Idem ualet contra fluxum sanguinis  
narium cum succo sanguinarie naribus imponendo. & fiāt  
pillule ex puluere emantitis & gummi arabici & draganti  
cum aqua rosarum conficiantur & teneantur pillule in ore  
b lingua & transglutiat transsolutas.

#### Capi. lxxviii.

litargirum tempore frigidum est & siccum secun-  
dum quosdam frigidum & siccum in quarto. Et li-  
targirum est duplex. quoddam dicitur spuma auri.  
& quoddam dicitur spuma argenti. Virtutem habet conso-  
lidandi depurandi cōstringendi. puluis litargiri uulneri-  
bus impositus saniem consumit & ulcera consolidat. Valet  
contra scabiem praeipue cum sit ex flegmate salso sumatur  
litargirum buliatur cum oleo nucum & parum aceti & in-  
de liniantur loca scabiosa. Et confert etiam litargirum con-  
tra ulcerationem uirge. puluis eius applicatus ulceri prius  
cum aqua aluminis mundificetur. Confert etiam cōtra pā-  
num oculorum cum aqua rosarum fiat colirtum. Et ad faci-  
em depurandā fiat unguentum ex axunge galline cum pul-  
uere litargiri & oleo rosarum miscendo.

#### Capi. lxxix.

Apis lazuli frigidus est & siccus similiter lapis arme-  
nus sed eorū excessus non est determinatus ab autori-  
bus. Est autem lapis lazuli eligendus qui multum  
assimiliatur colori coelesti. purgat principaliter melancoli-  
am. Valet lapis lazuli contra uicium splenis & emoroida-  
rum. Detur cum uino decoctionis sene & seminis feniculi.  
ualet contra cordiacam passionem. detur cum succo borra-  
ginis & puluere ossis de corde cerui. Et ut breuiter dicam.  
ualet contra omnes passiones factas de malancolia.



Capi.lxx.

**E**rili siue margarithe frigidae sunt & siccae. lapis qui  
in quibusdam piscibus reperitur. eligende sub albe.  
& clare & lucide. Virtutem habent confortandi. cō  
tra sincopim & debilitatem ex medicina uel fluxu uentris  
uel sanguinis & contra cordiacam passionem & in feбри  
bus detur puluis margaritharum cum zucaro rosarum.

Capi.lxxi.

**S**ulphur calidum est & siccum in quarto. Est aliud  
sulphur uiuum quod ex terra sulphurea produci  
aliud est mortuum quod artificiose preparatur. Et  
istud non est tantae efficaciae. Est autem eligendum quod  
uiride est. Virtutem habet dissoluendi cōsumendi. Vnguē  
tum factum ex puluere sulphuris & ellebor albi & oleo li  
ni & cera multum confert contra paralysim artericam poda  
gram & epilepticam &c. Valet etiam contra asma inuetera  
tum detur. 3. 5. in ouo sorbili.

Capi.lxxii.

**A**l calidum est et siccum. Ex sale et aceto et oleo in  
aqua resolutis potest pronocari uomitus dictus in  
ore immissus uel penna. ad dolorem ex uentositate  
fiat satellatio ex sale torrefacto et calefacto et superpona  
tur loco patienti. et ex sale et melle si suppositorium ad uē  
tris constipationem.

Capi.lxxiii.

**A**rtarus calidus et siccus in quarto. Quod de uino  
purior existit melius est. et fit ex tartaro et litargi  
ro et oleo nucum et parum aceti cōmixtio ad ignē  
in modum unguenti quod cōfert ad malas species scabiei.  
et puluis tartari in cibis datus pinguedinem consumit et ex  
tenuatur. puluis etiam eius scilicet. 3. 2. datus cum melle ro  
sarum uel conseruat rosarum uel alio consimili ducit ad. 5.  
uel. 6. asellas puluere masticis addito.

Capi.lxxiiii.

**R**uthia est infrigidatiua stiptica replet ulcera carne et  
conglutinat et est desiccatiua. Et ruthia preparatur  
quando pluries extinguatur in aqua rosarum tunc

x iiii



ingreditur coliria oculorum. Et uirtus tuthie abluta multum confert oculis fluentibus & ab plures alias egritudines oculorum. Et puluis tuthie disiccat ulcera uirge & humiditates ibidem consumit. Pandecta.

Capi. lxxv.

**u** Itriolum est minoralis est adustive constrictive uirtutis calidum est & siccum in quarto. & quando sumitur ex eo in potu. 3. 5. cum ydro melle expellit lubricos. Et quando sumitur in potu. 3. 1. aufert nocumētum angorum faciens euomere. Et puluis eius immissus in nares constringit sanguinem fluentem ex eis & mūdificat ulcera narium. Et puluis eius positus in aures occidit uermes earum. Pandecta.

Capi. lxxvi.

**u** Irideris calidum & siccum carnem superfluum consumit undecūq; nascitur. præcipue in naribus cum melle mixtum. & mixtum cum aqua mellis fistulas curat & gingiuas putridas sanat & canceratas carnes emendat. Et mixtum cum sale armonico. & rerepentina & resina in modum unguenti leprosos curat. Pandecta.

**C** Septima particula de animalibus & ortis ab eis.

Capi. lxxvii.

**a** Neta & anser. Anas est calidior omnibus auibus domesticis. dicunt quidam ipsa calefacit infrigidatū & facit calefactum possidere febrem. Eius pinguedo est maxima dolorem sedando & est melior pinguedinibus auium. & caro eius est grauis digestionis & auget sperma. & eius pinguedo clarificat colorem. & eius caro impinguat & clarificat uocem & caro anseris est grauis & tardatur in stomacho. sed leuius & melius quod est in ipsa sunt ale. Cum autem caro digeretur harum auium est nutritior omnibus carnibus auium. augmentum efficit in coitu & multiplicat sperma. Pandecta.

Capi. lxxviii.

**b** Os carnibus suis reficit & nutrit. Vnde nihil est in boue quod diuersis usibus utile non sit. Vnde eius



fimus ut dicit Plinius li. xxviii. capi. xi. Fimus bouis cum aceto iuuat contra dolorem articulorum ydropicis etiam singulare remedium est si inde ungantur ad solem consumit enim humorem inter cutaneum. Est autem animal non solum usibus hominum necessarium sed etiam ad plura alia quantum ad eorum cornua ut pelles ex quibus uaria fiunt. Bartholameus anglicus.

Capi. lxxix.

c Apra est uelocissima in cursu: leuissima in saltu: acutissima in aspectu: dulcissima in gustu & sanissima quo ad esum: sagacissima quo ad pastum: nam uisu gustu & olefactu discernit inter herbas & arborum ramulos quorum extremitates teneras comedit & depascit. Capre uiuunt per undecim annos: & frequentant coitum usque ad senectutem: & aliquando generant gemellos. Urina etiam caprarum calefacta auribus instillata dolentes aures sanat Bartholameus anglicus.

Capi. lxxx.

c Ancra fluuiales multum conueniunt in egritudinibus calidis: & quando comburuntur & fiant inde cineres qui misceantur cum parum gentiane & bibitur cum uino est optimum medicamen contra morsum canis rabidi. Et talis cinis cancrorum mixtus cum melle scissuris manuum & pedum & ani & excoriationi quae fit a frigore & cancro & confert. Et quando coquantur & potatur de iure confert ulceribus pulmonis. Serapio.

Capi. lxxxi.

c Columba est auis mansueta hominum frequentiam consortium diligens quam antiqui autem ueneriam nuncupabant: eo quod frequentat nidos & osculo & aurore concipit & ueneri multum uacat ideo columba dicitur quasi colens lumbos. Sanguinem medicinale habet sanguis eius sub dextera ala extractus & sanguis calidus oculis impositus instillatus dolorem mitigat & obt



miasth sanat oculorum . Caro columbarum dura est ad digerendum & uiscosa : unde grossum dat nutrimento sed quando uolare incipiunt ratione motus sunt melioris digestionis:quanto autem uetustior tato durior & peior ad digerendum.

Capi.lxxxii.

Astor animal ē cōmorans cum piscibus sub aquis & graditur sub terris:& dicitur castor a castrando.

c Nam eorum testiculi medicine sunt apti: cum sen-  
serit matorem ipse se castrat & morsibus sua uirilia ampu-  
at. Castorium uirtutem habet dissoluendi consumendi &  
attenuandi loca neruosa maxime confortandi: unde ualet  
epilenticis & contra frigidas passiones capitis & paralysim  
linguæ soluit & loquelam reddit subito ablatam si sub lin-  
gua resoluitur. Et ualet contra uniuersalem corporis para-  
lysim si decoctum cum uino fuerit & ruta & saluia in potu  
sæpius sumatur.

Capi.lxxxiii.

c Eruus est animal diutissime uiuens plus q̄ centum  
annis. Et est animal fel non habēs nisi in intestinis  
ideo habet intestina amara & foetida: ut dicit Ari-  
stoteles & Auicēna. Item sanguis cerui & leporis nūquam  
coagulatur:& ossa inueniuntur in eorum cordibus confe-  
runt ad multas passiones notanter cordiales & in nobili-  
bus confectionibus amministrentur . Dicitur q̄ lapis qui-  
dam reperitur in ceruis qui miro modo dicitur iuuare mu-  
lieres quando sunt prægnantes. Bartholameus anglicus.

Capi.lxxxiiii.

c Dus ab edendo dictus. Paruus enim est & pinguis  
& iocundi saporis : ut dicit Isidorus. li. xii. & ē tem-  
perate complexionis: unde melior & digestionī cō-  
petentior maxime si est masculus unde eius caro bene nu-  
trit & sanguinem bonum gignit: ideo carnes eduline ma-  
xime cōueniunt humanæ naturæ maxime hiis qui delico-  
se uiuūt . Et pelles edorum sanant morsus uenenosos si ca-  
lidæ desuper ponantur:& adustio pilorum odore fugat ser-  
pentes.



Capi. lxxxv.

**E**pus dicitur habere utrūq; sextum ideo multi putarunt leporem gigni & gignere sine mare: ut Plinius. Sunt autem lepores animalia ita foecunda quod uno foetu nascente statim altero foeto uterus gravidatur: unde utile est animal quo ad esum cum fuerit iuuenis. Nam eius coagulum ualet contra uenenum: restringit uetris fluxum: sanguis eius mitigat dolorem oculorum: & quanto coagulum eius est ueterius tanto melius. Bartholameus anglicus.

Capi. lxxxvi.

**O**rcus nascitur dentatus & multis infirmitatibus subiacet: & quando infirmatur obliquum tenet caput & in luto plus iacet in dextro latere quam in leno. Et meliores sunt filii qui nascuntur in hyeme & peiores in estate. Est autem animal in mundum & gulosum auide deuorans quodlibet foetidum & in mundum: ideo caro eius licet sit facilis digestionis tamen ex ea multum comesta plures inde generantur superfluitates flegmaticae putrefactioni abiles & impinguatur porcus uel sus inquiete & septima pars sui cibi conuertitur in pilos & in sanguinem & in lac dicit Aristoteles libro. vii.

Capi. lxxxvii.

**I**tulus statim quando nascitur a uirtute propria ad querendum matris ubera erigitur & statim reficitur matris uberibus. Nascitur ei sicut & equo in fronte pustula quaedam nigra quam magi asserunt incensuum fore amoris hac pustulam statim mater amputat nec admittit ad ubera nisi praedictum uirus auferat. Et sunt boni nutrimenti & facilis digestionis & multum uehetare habent.

Capi. lxxxviii.

**V**lpis est animal multum dolosum: quando enim canes insequuntur eum caudam inter crura recolligit: & quando uidet se non posse euadere in cauda recolligit urinam quam super canes insequentes ipsum proiicit & diffundit: cuius foetorem canes abhorentes alquantulum ei cedunt. Adeps enim eius & medulla mult



dicuntur ualere contra neruorum cōtractionem. Sanguis eius dicitur diureticus unde multum ualere creditur ad lapidem renum & uesice: ut dicit Plinius libro. xxviii. Et dicitur Plinius ibidem q̄ si quis linguam uulpis habuerit in annulo talis non patietur caliginem oculorum Bartholomeus anglicus.

Capi. lxxxix.

**b** Vt irum accipitur ex lacte uaccarum caprarū & ouium. Et butirum resoluit & maturat: & propter hanc causam amministrati apostematibus quæ fiūt sub aure quādo uolumus ea mollificare & maturare. Et ualet in tumoribus gingiuarum infantium eas liniētes cum butiro quando uolumus q̄ dentes cito oriantur & sine dolore & confert aliis apostematibus oris. Et miscetur etiam cum emplastris conferentibus ad dolorem lumborum & aliorum membrorum. Et quando sumitur butirum mixtum cum melle iuuamētum magnum spuentibus saniem ex apostemate pulmonis confert: & similiter ualet in pleuresi: & ualet etiam sine melle ad excreandum saniem ab intra & ab extra amministrando. Serapio.

Capi. xc.

**c** Oagulum est substantia lactis in stomacho coagulata. Et omne coagulum est subtiliatum: resolutionem & siccum: & coagulum leporis in omnibus hys qualitatibus est fortius. Confert in fluxibus uentris & menstruorum & debilitati uirtutis retentiue quādo datur in modum castaneæ in potu uni: & datur contra sanguinē coagulatum: & quando mulier facit sibi pessarium cum eo & butiro post mundificationem menstruorum cōfert impregnationi. Et quando sumitur ex eo in potu prohibet impregnationem.

Capi. xci.

**c** Aseus a carēdo dictus q̄ separat ab aquosa substantia lactis qua caret. Et autem caseus sex lactis frigida & grossa & ad dirigendū dura: & magis attinet stipticitati q̄ laxatēni: & est grauis stomacho & epati & sple



ni maxime si illa loca fuerint opilationibus præparata & calculum in renibus impregnat. Ideo dicit constantinus q̃ omnis caseus uniuersaliter est malus: tamen caseus qui lacti est uicinus minus est nociuus: & caseus nimis falsus nimis est desiccatus & stomacho nociuus & carens sale magis est nutritiuus & corporis humectatiuus: stomacho tamen est nociuus & defacili in fumositates resolutiuus si stomachus fuerit calidus si uero fuerit frigidus in acetositatem defacili est conuersiuus. Et uetus caseus omnino nõ ualet quia ualde exiccatus & dure digestionis. Bartholameus anglicus. Capi. xcii.

c Era ē fex mellis. Est enim cera multis usibus necessaria. Valet enim in medicinis in cōfectionibus uariis & unguentis. Nam uirtutem habet calefactiuā resolutiuā: aperitiuā: maturatiuā: attractiuā: euaporatiuā & cōsumptiuā. Cera quāto recentior tāto odorabilior: ductibilior & purior ad diuersas: ipressionum & figurarū: susceptionū aptior. Bartholameus anglicus de proprietatibus rerum. Capi. xciii.

l Ac est liquor dulcis & candidus in mamillis per actionem caloris in sanguine generatus. Eadem est enim materia menstrui sanguinis & lactis: & iō natura creat lac propter cibum nati quo cibatur extra: nõ ergo debet esse lac ante tempus partus nec post multum nisi accedat cōtra naturam: & lac dulce est magis sapidum uicinum sanguini in ipsum defacili conuersiuum: & ideo laudabile est ipius nutrimentum. Est autem composita ex tribus substantiis in uirtute scilicet ex serositate quæ ē subtiliatiua & acuta: & ex caseali substantia quæ est grossa ideo opilatiua: & butirofa & unctiuosa quæ ē mollificatiua. Vnde serum est de opilatiuum & grossorum humorum incisium & uētris solutiuum præcipue serum caprinum. Barthol. angli. Capi. xciiii.

m El est liquor dulcissimus a materia purissima solertia apium generatus. Vnde mellis dulcedo cæteris est magis calida: sed minus humida: & iudicatur mel calidum & siccum in secundo gradu: est mundificatiu



lauatiuum & subtiliatuum & suo calore grossorum humo-  
rum in corpore inscium & humorum putridorum ex-  
pulsuum & amaritudinis temperatiuum: ideo ponitur in  
medicinis ad conseruandum medicinas mixtas cum eo. Et  
mel crudum non bene despumatum ualde est uentosum  
& inflatiuum rugitus in uentre generatiuum: in malos hu-  
mores facilliter conuersuum splenis & epatis uiscositate sua  
opilatiuum: colere inflammatiuum: yliacis & colicis noci-  
uum. Serapio. Pandecta.

Capi. xcv.

Podium frigidum in tertio: siccum in primo. Spō-  
dium est os elephantis habens medullam & com-  
buritur sed ossa dentium non comburuntur: unde  
illud spondium eligendum est quod subpallidum est ni-  
mis leue habens tamen quasdam partes subnigras nō mul-  
tum tñ efficacitæ. Confert in disintaria & cōtra emoptoicā  
passionem. Datus puluis eius cum aqua plātaginis uel suc-  
co eius. El puluis spodii naribus inflatus sanguinem nariū  
sistit. Platearius. Capi. xcvi.

Apo calidæ & siccæ cōplexionis. Valet contra con-  
bustionem ex aqua uel ex igne & mox debet appo-  
ni membro leso & ibi morari per tres uel quattu-  
or horas. Cōfert etiam ad scabiem: cum ungitur locus sca-  
biosus cum eo. Et dealbat sapo carnem inde lotam. Valet  
etiam ut inde fiant suppositoria desuper spergantur pulue-  
res de esula & prouocabunt assellationem.

F I N I S

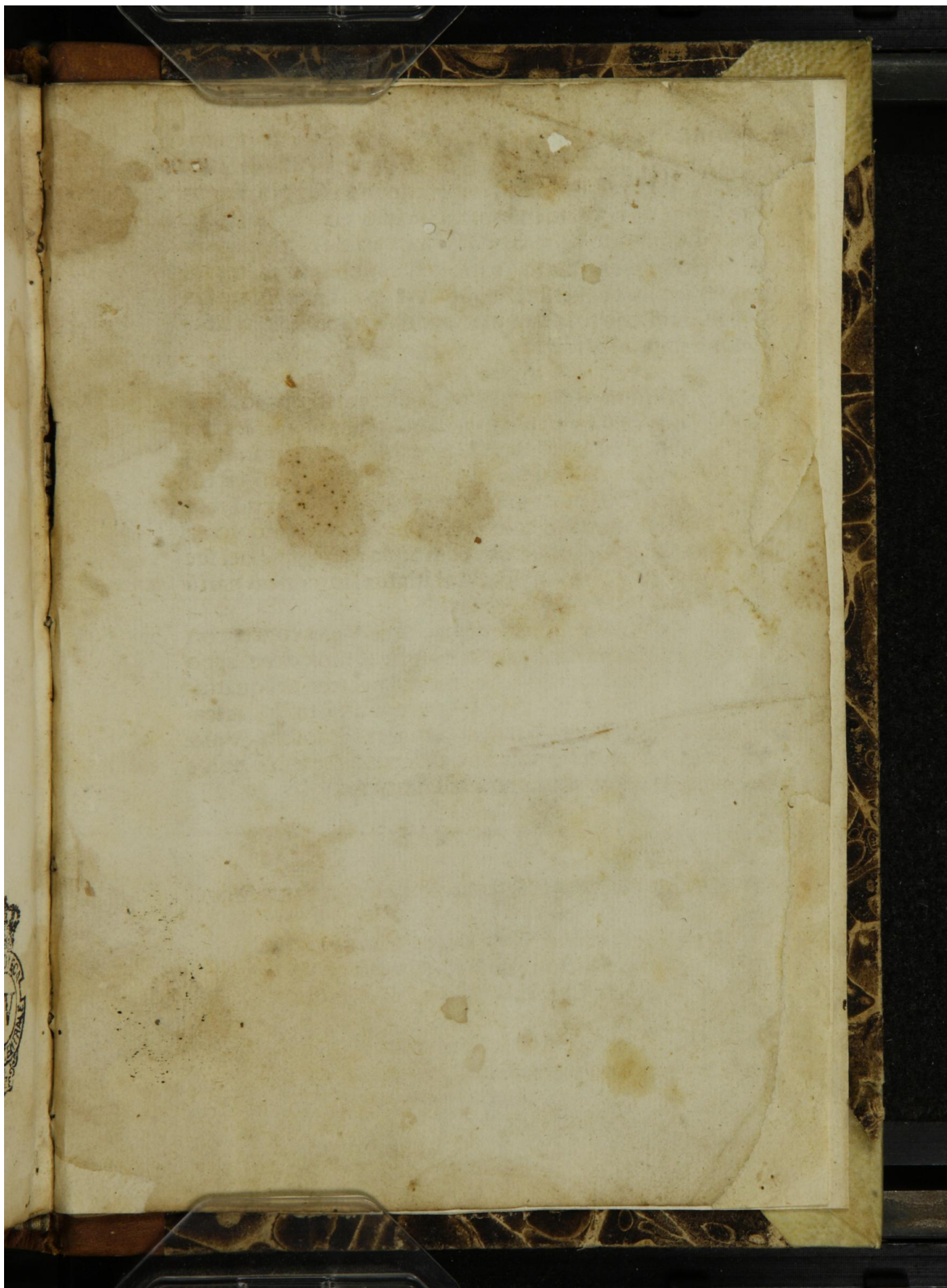
¶ Finiūt Liber uocat Herbolariū de uirtutibus herbar.

¶ Impressum Venetiis per Simonem Pa-  
piensem dictum Biuilaquam Anno Do-  
mini Iesu Christi. 1499. die. xiiii. Decēbris.



A a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x  
¶ Omnes sunt quaterni exceptis A qui est duernus.







in te domine Iesu. tu es qui & sinis sur mi  
minipotentis mi fuy egredere.



